

I. STALIN

OPERE

5

ORIGINALUL IN LIMBA RUSĂ
A FOST TIPĂRIT ÎN URMA DECIZIEI
COMITETULUI CENTRAL AL
PARTIDULUI COMUNIST (BOLȘEVIC)
AL UNIUNII SOVIETICE

Proletari din toate țările, uniți-vă !

INSTITUTUL MARX — ENGELS — LENIN
de pe lângă C. C. al P. C. (b) al UNIUNII SOVIETICE

I. V. STALIN

OPERE

EDITURA PARTIDULUI MUNCITORESC ROMÂN
1950

I. V. STALIN

VOL.

5

1921~1923

Scanare efectuată de Paradigma Muncitorească

Instagram

Telegram

YouTube

Traducerea în limba română apare în urma deciziei C.C. al P.M.R.
Ea a fost întocmită sub îngrijirea unei Comisii a C.C. al P.M.R.

P R E F A Ț Ă

Volumul al cincilea cuprinde lucrările scrise de I. V. Stalin între anii 1921—1923.

Conținutul volumului îl constituie în cea mai mare parte articolele, rapoartele și discursurile despre sarcinile partidului în refacerea economiei naționale, despre formele noi ale alianței dintre clasa muncitoare și țărănime în condițiile n.e.p.-ului, despre întărirea unității organizatorice și ideologice a partidului, despre formele și metodele de realizare a legăturii dintre partid și mase („Divergențele noastre“, „Despre sarcinile imediate ale comunismului în Georgia și Transcaucazia“, „Perspective“, rapoartele făcute la Congresele al X-lea și al XII-lea ale partidului).

În acest volum sunt publicate „Despre strategia și tactica politică a comuniștilor ruși“ — schiță de plan pentru o broșură — și articolele „Partidul înainte și după luarea puterii“, „În jurul problemei strategiei și tacticii comuniștilor ruși“, în care I. V. Stalin dezvoltă învățătura leninistă asupra strategiei și tacticii politice a Partidului Bolșevic.

O mare parte din lucrările cuprinse în volumul al cincilea sunt consacrate dezvoltării teoriei problemei na-

ționale, politicii naționale a Partidului Bolșevic, construirii statului sovietic multinațional și elaborării principiilor fundamentale ale primei Constituții a U.R.S.S. (tezele pentru Congresele al X-lea și al XII-lea ale partidului, rapoartele prezentate la Congresele al X-lea și al XII-lea ale partidului și la Consfătuirea a IV-a a C.C. al P.C. (b) din Rusia cu cadrele de răspundere din republicile și regiunile naționale, rapoartele prezentate la Congresul al X-lea al Sovietelor din Rusia și la primul Congres al Sovietelor din U.R.S.S., articolele „Modul de a pune problema națională”, „Revoluția din Octombrie și politica națională a comuniștilor ruși” și altele).

În acest volum se publică pentru întâia oară articolele: „Despre strategia și tactica politică a comuniștilor ruși” — schiță de plan pentru o broșură; „Proiect de platformă în problema națională”; raportul „Măsuri practice pentru traducerea în viață a rezoluției Congresului al XII-lea al partidului în problema națională”, cuvântul de încheiere la raport și răspunsul la diferitele cuvântări ținute la Consfătuirea a IV-a a C.C. al P.C. (b) din Rusia cu cadrele de răspundere din republicile și regiunile naționale.

*Institutul Marx-Engels-Lenin
de pe lângă
C. C. al P. C. (b) al U.R.S.S.*

1921~1923

DISCURS ROSTIT LA DESCHIDEREA CONFERINȚEI COMUNIȘTILOR POPOARELOR TIURCE DIN R. S. F. S. R.¹

1 Ianuarie 1921
(Extras din procesul-verbal)

Deschizând conferința și relevând faptul că activitatea Biroului Central, în locul căruia urmează a fi ales un altul, este nesatisfăcătoare, tovarășul Stalin trece la o caracterizare succintă a condițiilor dezvoltării comunismului la popoarele tiurce din R.S.F.S.R.

Dezvoltarea comunismului în Rusia îmbrățișează o lungă perioadă de muncă teoretică și de luptă teoretică înăuntrul socialismului rus, care a durat câteva decenii. În urma acestei lupte s'a format un grup bine încheiat de elemente conducătoare, îndeajuns de pregătite din punct de vedere teoretic și consecvente din punct de vedere principal pentru a conduce masele partidului.

Spre deosebire de aceasta, în Orientul țării noastre comunismul a luat ființă de curând, în cursul luptei revoluționare practice pentru socialism, fără a trece prin stadiul prealabil de dezvoltare teoretică. De aici decurge slăbiciunea teoretică a comunismului tiurc, slăbiciune care nu poate fi înlăturată decât prin crearea unei literaturi comuniste principiale în limbile tiurce din țara noastră.

În istoria dezvoltării comunismului rus, lupta împotriva devierii naționaliste n'a avut niciodată o mare în-

semnătate. Fiind în trecut o națiune dominantă, Rușii în general și comuniștii ruși în special n'au cunoscut asupra națională, și, în general vorbind, dacă facem abstracție de anumite tendințe de „șovinism al națiunii dominante“, n'au avut de-a-face cu tendințe naționaliste în mijlocul lor și deci n'au trebuit, sau aproape n'au trebuit, să lupte pentru înlăturarea unor asemenea tendințe.

Spre deosebire de aceasta, comuniștii tiurci, fii ai unor popoare asuprite care au trecut prin stadiul asupririi naționale, au avut tot timpul și continuă să aibă de-a-face cu devierea naționalistă, cu rămășițele naționaliste din mijlocul lor, a căror înlăturare constituie sarcina imediată a comuniștilor tiurci. Fără îndoială că această împrejurare împiedică cristalizarea comunismului în Orientul țării noastre.

Dar comunismul din Orient are și partea sa avantajoasă. În opera de înfăptuire practică a socialismului, comuniștii ruși nu dispuneau, sau aproape că nu dispuneau deloc, de experiența țărilor înaintate din Europa (Europa a oferit, în special, experiența luptei parlamentare), din care cauză au fost nevoiți să-și croiască drumul spre socialism, ca să zicem așa, prin propriile lor mijloace, făcând o serie de greșeli inevitabile.

Spre deosebire de aceasta, comunismul tiurc, care a luat naștere în cursul luptei practice pentru socialism, dusă cot la cot cu tovarășii ruși, a avut posibilitatea să folosească experiența practică a tovarășilor ruși, evitând greșelile. Această împrejurare reprezintă o cheazășie că în Orient comunismul are toate șansele să se desvolte și să se întărească într'un ritm rapid.

Toate aceste împrejurări au determinat politica relativ indulgentă a C.C. al partidului față de comunismul tiurc, încă tânăr, politică ce urmărește să ajute elementele comuniste consecvente din Orient în lupta lor împotriva mai sus pomenitelor slăbiciuni și lipsuri ale comunismului tiurc.

Biroul Central este aparatul prin intermediul căruia trebuie să fie aplicate măsurile de luptă împotriva rămașițelor naționaliste și măsurile pentru întărirea din punct de vedere teoretic a comunismului în Orientul țării noastre.

*„Pravda” nr. 6
din 12 Ianuarie 1921*

DIVERGENȚELE NOASTRE

Divergențele noastre în problema sindicatelor nu sunt de domeniul unei aprecieri principiale asupra sindicatelor. Cunoscutele puncte din programul nostru cu privire la rolul sindicatelor și rezoluția Congresului al IX-lea al partidului despre sindicate², pe care Troțchi le citează adeseori, rămân (și vor rămâne) în vigoare. Nimeni nu contestă faptul că sindicatele și organele economice trebuie să se întrepătrundă și se vor întrepătrunde („îngemănare“). Nimeni nu contestă faptul că momentul actual de renaștere economică a țării impune transformarea treptată a sindicatelor, care deocamdată sunt legate de producție numai în vorbe, în sindicate cu adevărat legate de producție, capabile să pună pe picioare ramurile principale ale industriei noastre. Într'un cuvânt, divergențele noastre nu sunt divergențe principiale.

Divergențele noastre privesc tot atât de puțin problema necesității disciplinei în muncă în sindicate și în rândurile clasei muncitoare în general. Afirmațiile că o parte din partidul nostru „scapă frânele din mână“ și lasă masele în voia stihilor sunt rezultatul unei gân-

diri defectuoase. Că elementele de partid au un rol conducător în sânul sindicatelor și că sindicatele au un rol conducător în sânul clasei muncitoare, acesta e un adevăr incontestabil.

Divergențele noastre privesc și mai puțin problema componenței calitative a C.C. al sindicatelor și a Consiliului central al sindicatelor din Rusia. Toți sunt de acord că componența acestor instituții este departe de a fi ideală; că sindicatele au fost descomplectate de un șir de mobilizări militare și de altă natură; că trebuie să înapoiem sindicatelor pe vechii lor activiști, să introducem în ele activiști noi, că trebuie să le punem la dispoziție mijloace tehnice etc.

Nu, divergențele noastre nu sunt de acest domeniu.

I

DOUĂ METODE DE APROPIERE DE MASSELE MUNCITOARE

Divergențele noastre sunt de domeniul problemelor referitoare la mijloacele de întărire a disciplinei în munca în sânul clasei muncitoare, la metodele de apropiere de masele muncitoare antrenate în opera de refacere a industriei, la căile de transformare a sindicatelor, slabe astăzi, în sindicate puternice, cu adevărat legate de producție, capabile să refacă industria noastră.

Există două metode: metoda **constrângerii** (metoda militară) și metoda **convîngerii** (metoda sindicală). Prima metodă nu exclude nicidecum procedeele de convingere, însă procedeele de convingere sunt subordonate în acest caz cerințelor metodei de constrângere.

constituind pentru aceasta din urmă un mijloc auxiliar. Metoda a doua, la rândul ei, nu exclude procedeele de constrângere, însă procedeele de constrângere sunt subordonate în acest caz cerințelor metodei de convingere, constituind pentru aceasta din urmă un mijloc auxiliar. A face confuzie între aceste două metode, este tot atât de nepermis ca și a pune într'o grămadă armata și clasa muncitoare.

Un grup de activiști de partid, în frunte cu Troțchi, îmbătați de succesele obținute cu metode militare în mediul militar, își închipue că aceste metode pot și trebuie să fie transplantate în mediul muncitoresc, în sindicate, pentru a obține aceleași succese în opera de întărire a sindicatelor, în opera de refacere a industriei. Însă acest grup uită că armata și clasa muncitoare sunt două medii diferite și că o metodă potrivită pentru armată poate să fie nepotrivită, dăunătoare pentru clasa muncitoare și sindicatele ei.

Armata nu este un corp omogen; ea se compune din două grupuri sociale principale: din țărani și din muncitori, primii fiind de câteva ori mai numeroși decât cei de al doilea. Pentru a motiva necesitatea de a folosi în armată, de preferință, metode de constrângere, Congresul al VIII-lea³ al partidului a pornit dela faptul că armata noastră este alcătuită mai ales din țărani, că țăranii nu vor merge să lupte pentru socialism, că ei pot și trebuie să fie siliți să lupte pentru socialism, folosindu-se în acest scop metode de constrângere. De aici au luat naștere mijloace de influențare pur militare, ca sistemul comisarilor și al secțiilor politice, tribunalele revoluționare, pedepsele disciplinare, sistemul numirilor în funcții și nu al electivității etc.

Spre deosebire de armată, clasa muncitoare este un mediu social omogen, care, în virtutea situației sale economice, înclină spre socialism, este ușor accesibil agitației comuniste, se organizează de bunăvoie în sindicate, și care, pentru toate aceste motive, constituie baza, factorul esențial al Statului Sovietic. Nu e de mirare deci că în activitatea practică a sindicatelor noastre de producție predomină aplicarea metodelor de convingere, că ea a stat la baza acestei activități. De aici au luat naștere metodele de influențare pur sindicale ca lămurirea, propaganda în masă, dezvoltarea spiritului de inițiativă și a activității proprii a masselor muncitoare, electivitatea etc.

Greșala lui Troțchi este că el subapreciază deoseblirea dintre armată și clasa muncitoare, punând pe acelaș plan organizațiile militare și sindicatele, și încearcă, probabil în virtutea inerției, să transpună metodele militare din armată în sindicate, în sânul clasei muncitoare.

„A opune pur și simplu” — spune Troțchi într'unul din documente — „metodelor militare (ordin, pedeapsă) metodele sindicale (lămurire, propagandă, activitate proprie), înseamnă a da dovadă de prejudecăți kautskist-menșevico-socialist-revoluționare... Insuși faptul de a opune într'un stat muncitoresc organizațiilor militare organizațiile muncitorești, înseamnă a capitula în mod rușinos în fața kautskismului.”

Astfel vorbește Troțchi.

Dacă lăsăm la o parte vorbăria inutilă despre „kautskism”, „menșevism” etc., vedem clar că Troțchi n'a înțeles deosebirea dintre organizațiile muncitorești și cele militare, n'a înțeles că în momentul lichidării războiului și al refacerii industriei este necesar, este inevi-

tabil a opune metodelor militare metodele democratice (sindicale) și că este deci greșit, dăunător a transpune metodele militare în sindicate.

Neînțelegerea acestui lucru stă la baza broșurilor polemice ale lui Troțchi, recent apărute, cu privire la sindicate.

Această neînțelegere este sursa greșelilor lui Troțchi.

II

DEMOCRATISM CONȘTIENT ȘI „DEMOCRATISM“ FORȚAT

Unii cred că discuțiile asupra democratismului în sindicate nu sunt decât retorică deșartă, o modă datorită unor anumite fenomene ivite în viața internă de partid, că cu timpul li se va urî oamenilor cu „flecă-reala“ despre democratism și totul va merge „ca înainte“.

Alții cred că democratismul în sindicate este în fond o concesiune, o concesiune făcută forțat cerințelor muncitorilor, și că aici este vorba mai curând de diplomație decât de un lucru real, adevărat.

Este de prisos să mai spunem că și unii și ceilalți tovarăși se înșeală profund. Democratismul în sindicate, adică ceea ce ne-am obișnuit să numim „metode normale ale democrației proletare în sindicate“, este democratismul conștient, inerent organizațiilor muncitorești de masă și care presupune conștiința necesității și utilității folosirii sistematice a metodelor de convingere față de masele muncitorești de milioane,

organizate în syndicate. Fără această conștiință, democratismul devine o vorbă goală.

Cât timp a durat războiul și primejdia bătea la ușă, apelurile lansate de organizațiile noastre de a se veni „în ajutorul frontului” au avut un ecou puternic în rândurile muncitorilor, deoarece primejdia pieirii era prea palpabilă, deoarece această primejdie avea o formă absolut concretă și vizibilă pentru toți: armatele lui Colceac, Iudenici, Denichin, Pilsudski, Vranghel, care înaintau și reinstaurau puterea moșierilor și a capitaliștilor. Atunci nu era greu să ridici masele. Dar astăzi, când primejdia războiului a fost înlăturată, iar noua primejdie, primejdia economică (ruina economică), este departe de a fi atât de palpabilă pentru mase, nu este posibil să ridici masele largi numai cu ajutorul apelurilor. Desigur, toată lumea resimte lipsa pâinii și a textilelor, dar, în primul rând, oamenii se descurcă totuși, și într'un fel sau altul își fac rost și de pâine și de textile; din această cauză, primejdia lipsei de pâine și de mărfuri nu îmboldește nici pe departe masele în măsura în care le îmboldea primejdia războiului; în al doilea rând, nimeni nu va afirma că primejdia economică (lipsa de locomotive, de mașini agricole, de fabrici textile, de uzine metalurgice, lipsa de utilaj pentru uzinele electrice etc.) este tot atât de reală în conștiința masselor ca și primejdia războiului în trecutul apropiat. Pentru a pune în mișcare milioanele de oameni ai clasei muncitoare împotriva ruinei economice, trebuie să stimulăm inițiativa, activitatea proprie a masselor largi, să le ridicăm conștiința, trebuie să le convingem, servindu-ne de fapte concrete, că ruina economică reprezintă o primejdie de moarte, o primejdie tot atât de reală ca și

aceea pe care o reprezentase ieri primejdia războiului, trebuie să atragem milioanele de muncitori, cu ajutorul sindicatelor organizate pe baze democratice, în opera de refacere a industriei. Numai în felul acesta putem face ca lupta dusă de organele economice împotriva ruinei economice să devină o cauză scumpă întregii clase muncitoare. Fără aceasta nu se poate învinge pe frontul economic.

Pe scurt : democratismul conștient, metoda democrației proletare în sânul sindicatelor, este singura metodă justă a unor sindicate legate de producție.

Acest democratism nu are nimic comun cu „democratismul” forțat.

Citind broșura lui Troțchi „Rolul și sarcinile sindicatelor”, s’ar putea crede că „și” Troțchi este în fond pentru metoda „democratică”. Din această cauză unii tovarăși își închipue că obiectul divergențelor noastre nu-l formează problema metodelor de muncă a sindicatelor. Această părere este însă absolut greșită. Căci „democratismul” lui Troțchi este forțat, echivoc, lipsit de principii și, ca atare, nu face decât să completeze metoda militaro-birocratică, improprie sindicatelor.

Judecați și d-v.

La începutul lunii Noembrie 1920, C.C. decide, iar fracțiunea comunistă din Conferința a V-a a sindicatelor din Rusia face să se adopte hotărîrea că „trebuie dusă lupta cea mai energică și mai sistematică împotriva degenerării centralismului și formelor militarizate de muncă în birocratism, în arbitrar, în formalism, într’o tutelă meschină asupra sindicatelor..., că și pentru Tectran (C.C. al muncitorilor din transporturi, condus de Troțchi) începe să apună epoca metodelor specifice

de conducere pentru a căror aplicare a fost creat Glavpolitputi * și care au fost impuse de condiții speciale“, că pentru aceste motive fracțiunea comunistă din Conferință „recomandă Tectran-ului să intensifice și să dezvoltze metodele normale ale democrației proletare în sindicate“, obligând Tectran-ul „să participe activ la munca generală a Consiliului central al sindicatelor din Rusia, la care să adere pe bază de drepturi egale cu celelalte uniuni sindicale“ (vezi „Pravda“ nr. 255). Însă în ciuda acestei hotărîri, Troțchi și Tectran-ul continuă, în tot cursul lunii Noembrie, să aplice vechea linie semi-birocratică-semimilitară, sprijinindu-se ca și până acum pe Glavpolitputi și pe Glavpolitvod **, încercând „să scuture“, să distrugă Consiliul central al sindicatelor din Rusia și căutând să păstreze situația privilegiată a Tectran-ului printre celelalte uniuni sindicale. Mai mult. În scrisoarea sa din 30 Noembrie către „membrii Biroului Politic al C.C.“, Troțchi declară în chip tot atât de „neașteptat“ că în primele două-trei luni „Glavpolitvod-ul... nu poate fi încă desființat în niciun caz“. Și ce credeți? Șase zile după trimiterea acestei scrisori (la 7 Decembrie), același Troțchi votează în C.C., în chip tot atât de „neașteptat“, pentru „desființarea imediată a Glavpolitputi-ului și Glavpolitvod-ului, urmând ca mijloacele și cadrele acestora să fie trecute organizațiilor sindicale pe baza democratismului normal“. Și el este printre cei 8 membri ai C.C. care votează pentru această decizie, împotriva celorlalți 7 membri, care socoteau că desființarea acestor instituții nu mai este sufi-

* Direcția superioară politică a căilor ferate. — Nota Red.

** Direcția superioară politică a transporturilor pe apă. — Nota Red.

cientă și cereau, în afară de aceasta, schimbarea actualului componență a Tectran-ului. Pentru a salva actuala componență a Tectran-ului, Troțchi votează pentru desființarea Direcțiilor politice din Tectran.

Ce s'a schimbat în aceste șase zile? Poate că muncitorii dela căile ferate și cei din transporturile pe apă s'au ridicat în aceste șase zile atât de mult, încât Glavpolitputi și Glavpolitvod au încetat de a mai fi o necesitate pentru ei? Sau poate că în acest scurt interval a survenit o schimbare importantă în situația politică internă sau externă? Desigur că nu. Adevărul este că muncitorii din transporturile pe apă au cerut în mod hotărît Tectran-ului desființarea direcțiilor politice și schimbarea componenței Tectran-ului, iar grupul lui Troțchi, temându-se de un eșec și vrând, în cazul cel mai rău, să mențină vechea componență a Tectran-ului, a fost nevoit să dea înapoi, să facă concesii parțiale, care, de altfel, n'au satisfăcut pe nimeni.

Acestea sunt faptele.

E de prisos să mai dovedim că acest „democratism“ forțat, echivoc și lipsit de principii nu are nimic comun cu „metodele normale ale democrației proletare în syndicate“, pe care C.C. al partidului le-a recomandat încă la începutul lunii Noembrie și care sunt atât de necesare pentru regenerarea sindicatelor noastre care trebuie să fie legate de producție.

* *

*

În cuvântul de încheiere pe care l-a rostit la ședința de discuții a fracțiunii comuniste din Congresul Sovietelor ⁴, Troțchi a protestat împotriva introducerii

elementului politic în discuțiile referitoare la sindicate, afirmând că politica nu are ce căuta aici. Trebuie să declarăm că în această chestiune Troțchi este fundamental greșit. Nu mai e nevoie să dovedim că într'un stat muncitoresc-țărănesc nicio hotărîre importantă, de însemnătate generală pentru stat, mai ales dacă privește în mod direct clasa muncitoare, nu poate fi înfăptuită fără ca ea să nu se resfrîngă într'un fel sau altul asupra situației politice a țării. Și, în general, a separa politicul de economic este ridicol și nesperios. Și tocmai de aceea trebuie ca fiecare hotărîre de acest fel să fie în prealabil apreciată și din punct de vedere politic.

Judecați și d-v.

Acum putem socoti dovedit faptul că metodele Țectran-ului, condus de Troțchi, sunt osândite de însăși practica Țectran-ului. Conducând Țectran-ul și influențând prin intermediul Țectran-ului celelalte sindicate, Troțchi a urmărit să învieze și să regenereze sindicatele, să atragă pe muncitori în opera de refacere a industriei. La ce a ajuns însă în realitate? La un conflict cu majoritatea comuniștilor din sânul sindicatelor, la un conflict între majoritatea sindicatelor și Țectran, la scindarea de fapt a Țectran-ului și la întărâtarea masei „de jos” a muncitorilor organizați în sindicate, împotriva „comisarilor”. Cu alte cuvinte, nu numai că nu s'a obținut o regenerare a sindicatelor, dar Țectran-ul însuși a început să se descompună. Fără îndoială că dacă metodele Țectran-ului ar fi fost transpuse și în celelalte sindicate, am fi avut și acolo acelaș tablou: conflicte, sciziune și descompunere. Aceasta ar fi dus la disensiuni și sciziune în sânul clasei muncitoare.

Poate oare partidul politic al clasei muncitoare să treacă cu vederea asemenea fapte? Se poate oare afirma că pentru starea politică a țării noastre este tot una dacă avem o clasă muncitoare grupată în sindicate unice sau o clasă muncitoare scindată în diferite grupuri ce se dușmănesc? Se poate oare afirma că momentul politic nu trebuie să joace niciun rol în aprecierea metodelor pentru apropierea de masse, că politica nu are ce căuta aici?

Este clar că nu.

R.S.F.S.R. și republicile aliate au astăzi o populație de aproximativ 140 de milioane de oameni, dintre care 80% țărani. Pentru a putea cârmui o asemenea țară, Puterea Sovietică are nevoie de încrederea fermă a clasei muncitoare, căci o asemenea țară poate fi condusă numai cu ajutorul clasei muncitoare și al forțelor clasei muncitoare. Dar pentru a păstra și întări încrederea majorității muncitorilor, trebuie să dezvoltăm sistematic conștiința, activitatea proprie și inițiativa clasei muncitoare, trebuie să educăm sistematic clasa muncitoare în spirit comunist, organizând-o în sindicate, atrăgând-o în opera de construire a economiei comuniste.

Este evident că această sarcină nu poate fi îndeplinită prin metode de constrângere și de „scuturare” a sindicatelor, aplicate de sus, deoarece aceste metode desbină clasa muncitoare (Tectran!) și provoacă neîncredere față de Puterea Sovietică. În afară de aceasta, nu e greu de înțeles că prin metode de constrângere, în general vorbind, nu se poate, în niciun caz, ridica conștiința masselor și nici spori încrederea lor în Puterea Sovietică.

Este limpede că numai prin „metodele normale ale democrației proletare în sindicate“, numai prin metode de convingere vom putea îndeplini sarcina de a uni strâns clasa muncitoare, de a da avânt activității sale proprii și de a-i întări încrederea în Puterea Sovietică, încredere de care avem astăzi atâta nevoie pentru a ridica țara la luptă împotriva ruinei economice.

După cum vedeți, politica pledează și ea în favoarea metodelor de convingere.

5 Ianuarie 1921.

„Pravda“ nr. 12

din 19 Ianuarie 1921.

Semnat: I. Stalin.

DESPRE SARCINILE IMEDIATE ALE PARTIDULUI ÎN PROBLEMA NAȚIONALĂ

*Teze pentru Congresul al X-lea al P. C. (b)
din Rusia, aprobate de C. C. al partidului⁵*

I

ORÂNDUIREA CAPITALISTĂ ȘI ASUPRIREA NAȚIONALĂ

1. Națiunile moderne sunt produsul unei anumite epoci, epoca capitalismului în ascensiune. Procesul lichidării feudalismului și al dezvoltării capitalismului este în același timp și un proces de constituire a oamenilor în națiuni. Englezii, Francezii, Germanii, Italienii s'au constituit în națiuni în epoca dezvoltării victorioase a capitalismului, care a triumfat asupra fărâmițării feudale.

2. Acolo unde, în general, formarea națiunilor a coincis în timp cu formarea statelor centralizate, națiunile au luat, firește, forma de stat, dezvoltându-se în state naționale burgheze independente. Așa s'a întâmplat în Anglia (fără Irlanda), Franța și Italia. Dimpotrivă, în Răsăritul Europei, formarea statelor centralizate, grăbită de nevoile autoapărării (invazia Turcilor, a Mongolilor etc.), a avut loc înainte de lichidarea feudalismului, deci înainte de a se fi format națiunile. Din această cauză, aici națiunile nu s'au dezvoltat și nici n'au putut să se desvolte în state naționale, ci au format câteva state burgheze multinaționale, mixte, alcătuite

de obicei dintr'o națiune puternică, dominantă, și câteva națiuni slabe, supuse ei. Acestea sunt : Austria, Ungaria și Rusia.

3. Statele naționale, în genul Franței și Italiei, care la început se sprijineau mai ales pe propriile lor forțe naționale, n'au cunoscut, în general vorbind, asuprirea națională. Spre deosebire de acestea, statele multinaționale care se clădesc având la bază dominația unei națiuni, mai exact a clasei stăpânitoare a acesteia, asupra celorlalte națiuni, constituie locul de baștină și principala arenă a asupririi naționale și a mișcărilor naționale. Contradicțiile dintre interesele națiunii dominante și cele ale națiunilor dominate sunt contradicții care, dacă nu sunt rezolvate, fac imposibilă existența stabilă a unui stat multinațional. Tragedia statului burghez multinațional constă în incapacitatea lui de a rezolva aceste contradicții și în faptul că fiecare încercare a lui de „a nivela“ națiunile și de „a ocroti“ minoritățile naționale, în condițiile menținerii proprietății private și a inegalității de clasă, se soldează de obicei printr'un nou eșec, printr'o nouă ascuțire a conflictelor naționale.

4. Desvoltarea continuă a capitalismului în Europa, nevoia de noi piețe de desfacere, căutarea de materii prime și combustibil, în sfârșit, desvoltarea pe care o la imperialismul, exportul de capital și necesitatea asigurării importantelor drumuri maritime și feroviare au dus, pe de o parte, la cucerirea de noi teritorii de către vechile state naționale și la transformarea acestora în state multinaționale (colonialiste) în care domină asuprirea națională și conflictele naționale proprii acestui fel de state (Anglia, Franța, Germania, Italia), iar pe de altă parte la accentuarea tendinței națiunilor domi-

nante din vechile state multinaționale nu numai de a păstra vechile hotare ale statelor lor, dar și de a le lărgi prin supunerea de noi naționalități (slabe) pe socoteala statelor vecine. În felul acesta problema națională a fost lărgită și, în cele din urmă, s'a îmbinat prin însuși mersul lucrurilor cu problema generală a coloniilor, iar asupra națională a devenit dintr'o problemă internă de stat o problemă interstatală, o problemă de luptă (și război) a „marilor“ puteri imperialiste pentru supunerea naționalităților slabe, lipsite de drepturi depline.

5. Războiul imperialist, care a desvăluit până la rădăcini contradicțiile naționale de neîmpăcat și subreziența lăuntrică a statelor burgheze multinaționale, a dus la ascutirea extremă a conflictelor naționale în sânul statelor colonialiste victorioase (Anglia, Franța, Italia), la destrămarea totală a vechilor state multinaționale învinse (Austria, Ungaria, Rusia în 1917) și, în sfârșit — ca soluționarea cea mai „radicală“ a problemei naționale de către burghezie —, la formarea de noi state naționale burgheze (Polonia, Cehoslovacia, Iugoslavia, Finlanda, Georgia, Armenia etc.). Dar formarea de noi state naționale independente nu a stabilit și nici n'ar fi putut stabili conviețuirea pașnică dintre naționalități, nu a înlăturat și nici n'ar fi putut înlătura inegalitatea națională, nici asupra națională, deoarece noile state naționale, care au la bază proprietatea privată și inegalitatea de clasă, nu pot exista:

a) fără a asupra propriile lor minorități naționale (Polonia asupra pe Beloruși, pe Evrei, pe Lituanieni și pe Ucrainieni; Georgia asupra pe Oseți, pe Abhazi și pe Armeni; Iugoslavia asupra pe Croați, pe Bosniaci etc.);

b) fără a-și lărgi teritoriul pe socoteala vecinilor, ceea ce duce la conflicte și războaie (Polonia împotriva Lituaniei, Ucrainei, Rusiei; Iugoslavia împotriva Bulgariei; Georgia împotriva Armeniei, Turciei etc.);

c) fără a se supune „marilor” puteri imperialiste din punct de vedere financiar, economic și militar.

6. În felul acesta, perioada postbelică ne înfățișează tabloul prea puțin liniștitor al vrajbei naționale, al inegalității, asupririi, conflictelor, războaielor, al bestialităților imperialiste comise de națiunile din țările civilizate, atât în raporturile dintre ele, cât și în raporturile lor cu popoarele lipsite de drepturi depline. De o parte, câteva puteri „mari”, care asupresc și exploatează întreaga masă de state naționale dependente și „independente” (în realitate complet dependente), și lupta dintre aceste puteri pentru obținerea monopolului exploatării statelor naționale. De cealaltă parte, lupta statelor naționale, dependente și „independente”, împotriva insuportabilei asupririi din partea „marilor” puteri; lupta dintre statele naționale pentru lărgirea teritoriului lor național; lupta dusă de fiecare stat național în parte împotriva propriilor sale minorități naționale asuprite. În sfârșit, intensificarea mișcării de eliberare din colonii împotriva „marilor” puteri și ascuțirea conflictelor naționale atât în sânul acestor puteri, cât și în sânul statelor naționale, care cuprind, de regulă, un număr de minorități naționale.

Acesta este „tabloul lumii” lăsat moștenire de războiul imperialist.

Societatea burgheză a dat un faliment total în ceea ce privește rezolvarea problemei naționale.

II

**ORÂNDUIREA SOVIETICĂ
ȘI LIBERTATEA NAȚIONALĂ**

1. Dacă în mod inevitabil proprietatea privată și capitalul desbină pe oameni, ațâțând vrajba națională și înăsprind asuprirea națională, în schimb, în mod tot atât de inevitabil, proprietatea colectivă și munca colectivă apropie pe oameni, înlăturând vrajba națională și desființând asuprirea națională. Existența capitalismului nu poate fi concepută fără asuprire națională, tot așa cum existența socialismului nu poate fi concepută fără eliberarea națiunilor asuprite, fără libertate națională. Șovinismul și lupta națională sunt inevitabile, de neînlăturat, atâta timp cât țărănimea (și în general mica burghezie), îmbuibată de prejudecăți naționaliste, urmează burghezia, și, dimpotrivă, pacea națională și libertatea națională pot fi socotite asigurate dacă țărănimea urmează proletariatul, cu alte cuvinte dacă dictatura proletariatului este asigurată. Deaceia victoria Sovietelor și instaurarea dictaturii proletariatului este condiția esențială pentru desființarea asupririi naționale, pentru instaurarea egalității în drepturi a națiunilor și pentru asigurarea drepturilor minorităților naționale.

2. Experiența revoluției sovietice confirmă întru totul această teză. Instaurarea orânduirii sovietice în Rusia și proclamarea dreptului națiunilor la despărțire de stat au răsturnat raporturile care existaseră între masele muncitoare ale naționalităților din Rusia; au subminat vechea vrajbă națională, au făcut ca asuprirea națională să nu mai aibă bază și ca muncitorii ruși să câștige încrederea fraților lor de altă naționalitate, nu

numai în Rusia, dar și în Europa și Asia, au făcut ca această încredere să meargă până la entuziasm, până la hotărîrea de a lupta pentru cauza comună. Formarea republicilor sovietice în Azerbaidjan și în Armenia a dus la aceleași rezultate, înlăturând conflictele naționale și rezolvând chestiunea vrajbei „seculare” dintre masele muncitoare turce și armene, dintre cele armene și azerbaidjane. Acelaș lucru trebuie spus și despre victoria vremelnică a Sovietelor în Ungaria, Bavaria, Letonia. Pe de altă parte, putem afirma cu certitudine că muncitorii ruși nu ar fi putut învinge pe Colceac și Denichin, iar republicile Azerbaidjană și Armeană n’ar fi putut să se pună pe picioare dacă n’ar fi lichidat vrajba națională și asuprirea națională la ele acasă, dacă masele muncitoare ale naționalităților din Occident și Orient nu le-ar fi arătat încredere și entuziasm. Consolidarea republicilor sovietice și desființarea asupririi naționale reprezintă două aspecte ale unui și aceluiaș proces de eliberare a oamenilor muncii din robia imperialistă.

3. Dar existența republicilor sovietice, chiar și a celor mai neînsemnate ca teritoriu, reprezintă o amenințare de moarte pentru imperialism. Această amenințare nu constă numai în faptul că republicile sovietice, rupând cu imperialismul, s’au transformat din colonii și semicolonii în state cu adevărat independente, ceea ce a lipsit pe imperialiști de teritorii și venituri suplimentare; ea constă, în primul rând, în faptul că însăși existența republicilor sovietice, fiecare pas pe care aceste republici îl fac în direcția reprimării burgheziei și a consolidării dictaturii proletariatului constituie una din cele mai puternice agitații împotriva

capitalismului și a imperialismului, o agitație în favoarea eliberării țărilor dependente din robia imperialistă, un puternic factor de descompunere și de desorganizare a capitalismului, sub toate aspectele lui. De aci rezultă caracterul inevitabil al luptei dintre „marile” puteri imperialiste și republicile sovietice, dorința „marilor” puteri de a nimici aceste republici. Istoria luptei duse împotriva Rusiei Sovietice de „marile” puteri, care au ridicat împotriva ei unul după altul guvernele burgheze din regiunile dela periferia țării, unul după altul grupurile de generali contrarevoluționari, organizând cu grijă blocada împotriva ei și străduindu-se, în general, s'o izoleze din punct de vedere economic, — dovedește în mod elocvent că în actualele raporturi internaționale, în condițiile încercuirii capitaliste, nicio republică sovietică, luată aparte, nu poate fi sigură că nu va fi secătuită economic și că nu va fi distrusă prin forța armelor de imperialismul mondial.

4. Deaceea existența izolată a diferitelor republici sovietice nu este stabilă, nu este trainică, existența lor fiind amenințată de statele capitaliste. Interesele comune ale apărării republicilor sovietice, pe de o parte, sarcina refacerii forțelor de producție distruse de război, pe de altă parte, precum și ajutorul în alimente pe care republicile sovietice producătoare de grâu trebuie să-l dea republicilor sovietice neproducătoare de grâu, în al treilea rând, — dictează în mod imperios unirea diferitelor republici sovietice în cadrul unui stat, aceasta reprezentând singura cale de salvare din robia imperialistă și din asuprirea națională. Republicile naționale sovietice care s'au eliberat de sub jugul „propriei” burghezii și al

celel „străine“ pot să-și apere existența și să învingă forțele unite ale imperialismului numai unindu-se într-o strânsă uniune statală, sau nu vor învinge deloc.

5. Federația Republicilor Sovietice, bazată pe comunitatea intereselor militare și economice, este forma generală de uniune statală care oferă posibilitatea:

a) de a asigura integritatea și dezvoltarea economică atât a diferitelor republici, cât și a federației în ansamblul ei;

b) de a cuprinde întreaga diversitate a condițiilor de trai, a culturii și a stării economice a diferitelor națiuni și naționalități, care se află pe trepte de dezvoltare diferite, și, potrivit cu aceasta, de a adopta o formă sau alta de federație;

c) de a organiza conviețuirea pașnică și colaborarea frățască între națiunile și naționalitățile care, sub o formă sau alta, și-au legat soarta lor de aceea a federației.

Experiența Rusiei în ceea ce privește adoptarea diferitelor forme de federație, trecând dela federația bazată pe autonomia sovietică (Chirghizia, Bașchiria, Tătaria, Gorții, Daghestan) la federația bazată pe raporturi contractuale cu republici sovietice independente (Ucraina, Azerbaidjan) și admitând trepte intermediare (Turchestan, Belorusia), a confirmat întru totul cât de potrivită și elastică este federația ca formă generală de uniune statală a republicilor sovietice.

6. Dar federația poate fi trainică și rezultatele ei pot fi efective numai în cazul când se sprijină pe încrederea reciprocă și acordul liber consimțit al țărilor care o alcătuiesc. Dacă R.S.F.S.R. este unica țară din lume în care experiența conviețuirii pașnice și a cola-

borării frățești între un șir întreg de națiuni și naționalități a reușit, acest lucru se datorează faptului că aici nu există nici stăpânitori, nici supuși, nici metropole, nici colonii, nici imperialism, nici asuprire națională; aici federația se bazează pe încrederea reciprocă și pe năzuința masselor muncitoare ale diferitelor națiuni de a se uni de bunăvoie. Acest caracter de liber consimțământ pe care îl are federația trebuie să fie neapărat menținut și de acum încolo, deoarece numai o asemenea federație poate deveni forma de trecere spre treapta superioară a unirii oamenilor muncii din toate țările într-o economie mondială unică, a cărei necesitate se face tot mai mult simțită.

III

SARCINILE IMEDIATE ALE P. C. DIN RUSIA

1. R.S.F.S.R. și republicile sovietice legate de ea au o populație de aproximativ 140 milioane de oameni. Dintre aceștia, aproape 65 milioane nu sunt Velicoruși (Ucrainieni, Beloruși, Chirghizi, Uzbeci, Turcmeni, Tadjici, Azerbaidjani, Tătari de pe Volga, Tătari din Crimeea, Buhari, Hivini, Bașchiri, Armeni, Ceceni, Cabardini, Oseți, Cercheși, Inguși, Caraceaevi, Balcarî*, Calmâci, Careli, Avari, Darghini, Cazi-Cumuhi, Chlurini, Cumâci**, Marî, Ciuvași, Votiaci, Nemți de pe Volga, Buriați, Iacuți etc.).

Politica dusă de țarism, politica dusă de moșieri și

* Ultimele șapte naționalități sunt unite în grupul „Gorților”.

** Ultimele cinci naționalități sunt unite în grupul „Daghestanilor”.

de burghezie față de aceste popoare urmărea să nimicască în sânul lor orice germene de viață de stat, să le schilodească cultura, să le împiedice folosirea limbii materne, să le țină în ignoranță și, în sfârșit, pe cât posibil, să le rusifice. Această politică a avut drept rezultat faptul că aceste popoare nu s'au dezvoltat și au rămas înapoiate din punct de vedere politic.

Astăzi, după ce moșierimea și burghezia au fost răsturnate, iar masele populare au proclamat Puterea Sovietică și în aceste țări, sarcina partidului este de a ajuta masele muncitoare ale popoarelor nevellicoruse să ajungă din urmă Rusia centrală, care a luat-o înainte, precum și de a le ajuta:

a) să desvolte și să consolideze în țara lor statul sovietic în forme corespunzătoare caracterului național al acestor popoare;

b) să înființeze o justiție, o administrație, organe economice, organe ale puterii, care să funcționeze în limba maternă și care să fie alcătuite din localnici, cunosători ai felului de viață și ai psihologiei populației locale ;

c) să desvolte în țara lor presa; școala, teatrul, cluburile și în general instituțiile culturale în limba maternă.

2. Dacă din cele 65 milioane de oameni ale populației nevellicoruse exceptăm Ucraina, Belorusia, o parte neînsemnată a Azerbaidjanului și Armenia, care într-o măsură sau alta au trecut prin perioada capitalismului industrial, rămâne o populație, în cea mai mare parte de origine tiurcă, de aproximativ 25 milioane (Turchestan, cea mai mare parte a Azerbaidjanului, Daghestan, Gorții, Tătaril, Bașchirii, Chirghizii etc.), care n'au

ajuns încă să treacă prin dezvoltarea capitalistă, care nu au sau aproape că nu au un proletariat industrial propriu și care, în majoritatea cazurilor, se ocupă cu creșterea vitelor și duc un trai patriarhal, în triburi (Chirghizia, Bașchiria, Caucazul de Nord), sau nu au depășit cu mult formele primitive ale traiului semipatriarhal-semifeudal (Azerbaidjan, Crimeea etc.), dar care au fost deja atrase pe drumul general al dezvoltării sovietice.

Sarcina partidului față de masele muncitoare ale acestor popoare (în afară de sarcina menționată la punctul 1) este de a le ajuta să lichideze rămășițele raporturilor patriarhalo-feudale și să se adapteze la construirea economiei sovietice pe baza Sovietelor de țărani muncitori. Acest ajutor trebuie să le fie dat creându-se în rândurile acestor popoare puternice organizații comuniste, capabile să folosească experiența muncitorilor și țăranilor ruși în construirea economiei sovietice și care, în același timp, să poată să țină seama, în munca lor de construcție, de toate particularitățile situației economice concrete, ale structurii de clasă, ale culturii și ale felului de trai al fiecărei naționalități, fără a aplica în mod mecanic măsurile economice folosite în Rusia centrală, măsuri care nu se potrivesc decât pe o treaptă superioară de dezvoltare economică.

3. Dacă din populația de 25 milioane, în majoritate de origine turcă, exceptăm Azerbaidjanul, cea mai mare parte a Turchestanului, Tătarii (de pe Volga și din Crimeea), apoi Buhara, Hiva, Daghestanul, o parte din Gorți (Cabardinii, Cercheșii, Balcarii) și oarecari alte naționalități care au încetat de a mai fi nomade și s'au statornicit în mod temeinic pe un anumit teritoriu, mai

rămân încă aproximativ 6 milioane de Chirghizi, Bașchiri, Ceceni, Oseși, Inguși, ale căror pământuri au constituit până în ultimul timp teren de colonizare pentru coloniștii ruși, aceștia reușind să acapareze ogoarele cele mai bune și împingând în mod sistematic aceste popoare spre deșerturi sterpe.

Politica dusă de țarism, de moșierime și burghezie urmărea să fixeze în aceste regiuni cât mai multe elemente chiaburești dintre țăranii ruși și cazaci, pentru a le transforma într'un sprijin de nădejde al tendințelor lor de dominație. Această politică a avut ca urmare dispariția treptată a băștinașilor (Chirghizii, Bașchirii), care erau împinși spre locuri necultivabile.

Sarcina pe care partidul o are față de masele muncitoare ale acestor naționalități (pe lângă cele menționate la punctele 1 și 2) este de a uni eforturile lor cu eforturile maselor muncitoare ale populației ruse locale în lupta dusă pentru eliberarea de sub exploatarea chiaburilor, în general, și a prădălnicei chiaburimi velicoruse, în special; sarcina aceasta constă în a le ajuta din toate puterile și cu toate mijloacele să scuture jugul colonizatorilor chiaburi, asigurându-le astfel pământuri bune, necesare unei existențe omenești.

4. În afară de națiunile și naționalitățile amintite mai sus, care au o anumită structură de clasă și ocupă un anumit teritoriu, în cuprinsul R.S.F.S.R. mai există încă unele grupuri naționale instabile, minorități naționale, împrăștiate printre majoritățile compacte de altă naționalitate și care, în cea mai mare parte, nu au nici o structură de clasă bine definită, nici un teritoriu precis (Letonii, Estonii, Polonezii, Evreii și alte minorități naționale). Politica dusă de țarism urmărea prin

toate mijloacele să facă să dispară aceste minorități, mergând până la a organiza pogromuri (pogromurile antievreești).

Aslăzi, când privilegiile naționale au fost desființate, când egalitatea în drepturi a națiunilor a fost tradusă în fapt, iar dreptul minorităților naționale la o liberă dezvoltare națională a fost asigurat prin însuși caracterul orânduirii sovietice, sarcina partidului față de masele muncitoare ale acestor grupuri naționale este de a le ajuta să folosească din plin dreptul de a se dezvolta în mod liber, care le este asigurat.

5. Dezvoltarea organizațiilor comuniste în regiunile periferice are loc în condiții oarecum aparte, ceea ce frânează creșterea normală a partidului în aceste regiuni. Pe de o parte, comuniștii velicoruși care lucrează în regiunile periferice, fiind formați în condițiile de existență ale națiunii „dominante” și necunoscând asuprirea națională, minimizează adeseori în activitatea lor de partid însemnătatea particularităților naționale, sau nu le iau deloc în considerație, nu țin seama în activitatea lor de particularitățile structurii de clasă, ale culturii, ale felului de trai și ale trecutului istoric al naționalității respective, vulgarizând și denaturând în felul acesta politica partidului în problema națională. Această împrejurare duce la devierea dela comunism spre o politică în spirit de dominare, de colonizare, de șovinism velicorus. Pe de altă parte, comuniștii băștinași, care au trecut prin greaua perioadă a asupririi naționale și care nu s'au eliberat încă pe deplin de amintirea acestei asupririi, nu arareori exagerează în munca lor de partid însemnătatea particularităților naționale, lăsând în umbră interesele de clasă

ale oamenilor muncii, sau fac pur și simplu confuzie între interesele oamenilor muncii ai națiunii respective și interesele „naționale generale” ale aceleiași națiuni, nefiind în stare să desprindă pe cele dintâi de cele din urmă pentru a-și clădi pe ele munca de partid. Această împrejurare duce la rândul ei la devierea dela comunism spre naționalism burghezo-democratic, care ia uneori forma panislamismului sau a pantiurcismului⁶ (în Orient).

Condamnând cu hotărîre amîndouă aceste devieri, pe care le socotește dăunătoare și periculoase pentru cauza comunismului, congresul crede de cuviință să atragă atenția asupra primejdiei și răului deosebit pe care le comportă prima deviere, devierea spre o politică în spirit de dominare și de colonizare. Congresul amintește că atîta timp cît nu vor fi învinse în rîndurile partidului rămășițele colonizatoare și naționaliste, nu va fi posibil să se creeze în regiunile periferice organizații cu adevărat comuniste, puternice, legate de masse, organizații care să unească în rîndurile lor elemente proletare din populația locală și din cea rusă pe baza internaționalismului. În consecință, congresul socotește că una din cele mai importante sarcini ale partidului în regiunile periferice este de a lichida oscilările naționaliste și, în primul rînd, pe cele colonizatoare din sânul mișcării comuniste.

6. În urma succeselor obținute pe fronturile războiului, mai ales după lichidarea lui Vranghel, în unele regiuni periferice înapolate, care nu au sau aproape că nu au un proletariat industrial, au început să năvălească în partid elemente mic-burghezo-naționaliste, cu scopul de a face carieră. Dându-și seama că partidul

este efectiv forța cârmuitoare, aceste elemente se vopsesc în culorile comunismului și adeseori grupuri întregi caută să pătrundă în partid, inoculându-i spiritul șovinismului prost disimulat și al descompunerii, iar organizațiile de partid, care în regiunile periferice sunt în general slabe, nu sunt întotdeauna în stare să reziste tentației de „a lărgi” partidul cu noi membri.

Chemând la lupta hotărâtă împotriva oricăror elemente pseudo-comuniste strecurate în partidul proletariatului, congresul avertizează partidul să nu-și „lărgască” rândurile cu elemente intelectuale mic-burghezo-naționaliste. Congresul consideră că în regiunile periferice complectarea efectivului partidului trebuie să se facă mai ales cu elemente din rândurile proletariatului, sărăcimii și țăranimii muncitoare din aceste regiuni, lucrându-se simultan la întărirea organizațiilor de partid dela periferii prin îmbunătățirea calitativă a compoziției lor.

*„Pravda” nr. 29
din 10 Februarie 1921.*

CONGRESUL AL X-LEA AL P. C. (b) DIN RUSIA ⁷

8—16 Martie 1921

*Al zecilea Congres al
Partidului Comunist din
Rusia. Dare de seamă
stenografiată. M., 1921.*

1. RAPORT DESPRE SARCINILE IMEDIATE ALE PARTIDULUI ÎN PROBLEMA NAȚIONALĂ

10 Martie

Înainte de a trece direct la sarcinile imediate și concrete ale partidului în problema națională, trebuie să stabilim unele premize fără de care rezolvarea problemei naționale nu este posibilă. Aceste premize se referă la problema apariției națiunilor, la problema apariției asupririi naționale, la formele pe care le ia asuprirea națională în cursul dezvoltării istorice și apoi la formele rezolvării problemei naționale în diferitele perioade de dezvoltare.

Aceste perioade sunt în număr de trei.

Prima perioadă este aceea a lichidării feudalismului în Occident și a victoriei capitalismului. Constituirea oamenilor în națiuni s'a produs cam în jurul acestei perioade. Mă refer la țări ca Anglia (fără Irlanda), Franța și Italia. În Occident — în Anglia, Franța, Italia și în parte în Germania — perioadei lichidării feudalismului și a constituirii oamenilor în națiuni i-a corespuns în timp, în general, perioada apariției statelor centralizate ; din această cauză dezvoltarea națiunilor a îmbrăcat acolo forma de stat, și dat fiind că în interiorul acestor state n'au existat niciun fel de alte gru-

pur naționale cât de cât însemnate, n'a existat acolo nici asuprire națională.

Dimpotrivă, în Răsăritul Europei, procesului de formare a națiunilor și procesului de lichidare a fărâmițării feudale nu i-a corespuns în timp procesul formării statelor centralizate. Mă refer la Ungaria, Austria și Rusia. În aceste țări, capitalismul nu se dezvoltase încă, poate că abia lua ființă, în timp ce interesele apărării împotriva invaziei Turcilor, Mongolilor și a celorlalte popoare din Orient impuneau formarea neîntârziată a unor state centralizate, capabile să oprească valul invaziei. Și dat fiind că în Răsăritul Europei procesul apariției unor state centralizate s'a desfășurat mai repede decât acela al constituirii Țamenilor în națiuni, acolo s'au format state mixte, alcătuite din câteva popoare care nu se constituiseră încă în națiuni, dar care se uniseră într'un stat comun.

Astfel prima perioadă se caracterizează prin apariția de națiuni la începuturile capitalismului, în Apusul Europei formându-se state pur naționale în care nu exista asuprire națională, în vreme ce în Răsărit se formau state multinaționale, având în frunte o națiune mai dezvoltată, iar celelalte națiuni mai puțin dezvoltate fiind supuse națiunii dominante, mai întâi din punct de vedere politic iar apoi și din punct de vedere economic. Aceste state multinaționale dela Răsărit au fost locul de baștină al asupririi naționale, care a dat naștere la conflicte cu caracter național, la mișcări naționale, la problema națională și la diferite moduri de rezolvare a acestei probleme.

A doua perioadă în evoluția asupririi naționale și a metodelor de luptă împotriva acestora coincide cu pe-

rioada apariției imperialismului în Occident, când capitalismul în căutare de piețe de desfacere, de materii prime, combustibil și brațe de muncă ieftine, în lupta pentru exportul de capitaluri și pentru asigurarea importantelor drumuri maritime și feroviare, iese din cadrul statului național și-și lărgeste teritoriul pe socoteala vecinilor apropiați și depărtați. În această a doua perioadă, vechile state naționale din Apus — Anglia, Italia și Franța — încetează de a mai fi state naționale, cu alte cuvinte, prin acaparare de noi teritorii ele se transformă în state multinaționale, coloniale, ajungând astfel să fie, în Apusul Europei, o arenă a asupririi naționale și coloniale, identică cu aceea care exista de mai înainte în Răsăritul Europei. În Răsăritul Europei această perioadă se caracterizează prin deșteptarea și întărirea națiunilor dominate (Cehi, Polonezi, Ucrainieni), fenomene care, în urma războiului imperialist, au dus la desmembrarea vechilor state multinaționale burgheze și la formarea de noi state naționale, aservite de așa numitele mari puteri.

Perioada a treia este perioada sovietică, perioada nimicirii capitalismului și a lichidării asupririi naționale, când problema națiunilor dominante și dominate, problema coloniilor și metropolelor trece la arhiva istoriei și când în văzul nostru pe teritoriul R.S.F.S.R. apar națiuni care au dreptul egal de a se desvolta, dar la care, din cauza înapoierii lor economice, politice și culturale, mai persistă o oarecare inegalitate, moștenită din trecut. Esența acestei inegalități naționale constă în aceea că, în virtutea dezvoltării istorice, trecutul ne-a lăsat moștenire această stare de lu-

cruri: o națiune, și anume cea velicorusă, s'a dezvoltat din punct de vedere politic și industrial mai mult decât celelalte națiuni. De aici pornește acea înegalitate de fapt, care nu poate fi înlăturată într'un an, dar pe care trebuie s'o lichidăm, dând ajutor economic, politic și cultural națiunilor și naționalităților înapoiate.

Acestea sunt cele trei perioade ale evoluției problemei naționale, înfățișate în ordinea succesiunii lor istorice.

Primele două perioade au o trăsătură comună, și anume: în cursul amândurora, națiunile rabdă jugul și robia, din care cauză lupta națională continuă, iar problema națională rămâne nerezolvată. Dar există totuși o diferență între aceste perioade, și anume: în prima, problema națională rămâne numai în cadrul unor state multinaționale, numai pentru un număr restrâns de națiuni, mai ales europene, pe când în perioada a doua problema națională devine, dintr'o problemă internă de stat, o problemă interstatală, o chestiune de război între statele imperialiste pentru a-și menține dominația asupra naționalităților lipsite de drepturi depline, pentru a supune influenței lor alte naționalități și neamuri de dincolo de hotarele Europei.

Astfel, problema națională, care înainte avea însemnătate numai în țările civilizate, nu mai are în această perioadă un caracter izolat, ci se contopește cu problema generală a coloniilor.

Faptul că problema națională evoluează până la transformarea ei într'o problemă colonială generală nu este întâmplător din punct de vedere istoric. Această evoluție se explică, în primul rând, prin aceea

că în timpul războiului imperialist înseși grupurile imperialiste ale puterilor beligerante au fost nevoite să apeleze la colonii, de unde luau material uman pentru armată. Fără îndoială că acest proces, și anume faptul că imperialiștii au trebuit să apeleze în mod inevitabil la popoarele înapoiate din colonii, nu putea să nu trezească aceste neamuri și naționalități la luptă, la lupta de eliberare. Apoi, al doilea factor care a făcut ca problema națională să evolueze, să devină o problemă colonială generală, cuprinzând întreg globul pământesc, la început prin scânteii răzlețe, iar apoi prin vâlvătaia mișcării de eliberare, este încercarea grupurilor imperialiste de a împărți Turcia și de a pune capăt existenței ei ca stat. Turcia, care printre popoarele musulmane este o țară mai dezvoltată din punctul de vedere statal, nu se putea împăca cu o asemenea perspectivă; ea a ridicat steagul luptei, strângând în jurul ei popoarele din Orient împotriva imperialismului. Al treilea factor îl constituie apariția Rusiei Sovietice, care în lupta ei împotriva imperialismului a avut un șir de izbânzii și a însuflețit, firește, popoarele asuprite din Orient, deșteptându-le și ridicându-le la luptă, oferind astfel posibilitatea de a se crea un front comun al națiunilor asuprite, care se întinde din Irlanda până în India.

Aceștia sunt factorii care, în al doilea stadiu al evoluției asupririi naționale, au dus la situația că societatea burgheză nu numai că n'a rezolvat problema națională, nu numai că n'a adus pacea între popoare, ci, dimpotrivă, a făcut ca scânteia luptei naționale să devină flacăra luptei popoarelor asuprite, a coloniilor și semicoloniilor împotriva imperialismului mondial.

Este evident că unicul regim capabil să rezolve problema națională, adică regimul capabil să creeze condiții care să asigure conviețuirea pașnică și colaborarea frățească a diferitelor națiuni și neamuri, este regimul Puterii Sovietice, regimul dictaturii proletariatului.

Este de prisos să mai dovedim că sub dominația capitalului, a proprietății private asupra mijloacelor de producție și în condițiile existenței claselor, egalitatea în drepturi a națiunilor nu poate fi asigurată; atâta timp cât dăinue puterea capitalului și atâta timp cât se dă lupta pentru posedarea mijloacelor de producție, nu poate exista egalitatea în drepturi a națiunilor, după cum nu poate exista nici colaborare între masele muncitoare ale națiunilor. Istoria ne arată că unicul mod prin care se poate desființa inegalitatea în drepturi a națiunilor, unicul mod de a crea un regim de colaborare frățească între masele muncitoare ale popoarelor oprimate și neoprimite este lichidarea capitalismului și instaurarea orânduirii sovietice.

Apoi, istoria a mai arătat că atunci când unele popoare reușesc să se elibereze de sub jugul propriei lor burghezii naționale, cât și de sub jugul burgheziei „străine“, cu alte cuvinte atunci când aceste popoare au instaurat la ele orânduirea sovietică, ele nu sunt în stare să ființeze fiecare separat atâta timp cât există și imperialismul, nu sunt în stare să-și apere cu succes existența lor separată, fără sprijin economic și militar din partea republicilor sovietice vecine. Exemplul Ungariei demonstrează în mod grăitor că este imposibil de a rezista atât pe frontul militar cât și pe cel economic împotriva forțelor unite ale imperialismului

mondial, dacă nu există o uniune a republicilor sovietice în cadrul unui stat și dacă ele nu sunt unite într-o forță militaro-economică unică.

Federația republicilor sovietice este forma cea mai potrivită a uniunii în cadrul unui stat, a cărei întruchipare vie este R.S.F.S.R.

Iată, tovarăși, premisele despre care am vrut să vorbesc în primul rând, pentru ca apoi să motivez necesitatea cunoscutelor măsuri luate de partidul nostru în ceea ce privește rezolvarea problemei naționale în cadrul R.S.F.S.R.

Deși în regimul sovietic, care ființează în Rusia și în republicile legate de Rusia, nu mai există nici națiuni dominante, nici națiuni lipsite de drepturi, nici metropole, nici colonii, nici exploatați și nici exploataitori, în Rusia există totuși o problemă națională. Fondul problemei naționale din R.S.F.S.R. îl constituie necesitatea de a lichida starea efectivă de înapoiere (economică, politică, culturală) a unor națiuni, stare care e o moștenire a trecutului, pentru a da posibilitatea popoarelor înapoiate să ajungă din urmă Rusia centrală atât din punct de vedere statal, cât și economic și cultural.

În vechiul regim, puterea țaristă nu se preocupa și nici nu putea să se preocupe de dezvoltarea vieții de stat a Ucrainei, Azerbaidjanului, Turchestanului și a altor regiuni periferice; ea a luptat împotriva dezvoltării vieții de stat a regiunilor periferice, precum și împotriva dezvoltării lor culturale, străduindu-se să asimileze în mod forțat populația băștinașă.

Apoi, vechiul stat, moșierii și capitaliștii ne-au lăsat moștenire naționalități atât de prigonite cum sunt

Chirghizii, Cecenii, Oseții, ale căror pământuri au servit pentru colonizarea cu elemente căzăcești și chiburești din Rusia. Aceste naționalități erau condamnate la nemaipomenite suferințe, la dispariție.

Apoi, situația națiunii velicoruse, care era o națiune dominantă, a lăsat urmele influenței sale chiar și la comuniștii ruși care nu știu sau nu vor să se apropie mai mult de masele muncitoare ale populației locale, să le înțeleagă nevoile și să le ajute să scape de starea lor de înapoiere și de lipsa de cultură. Mă refer la grupurile puțin numeroase de comuniști ruși care, ignorând în munca lor particularitățile traiului și culturii în regiunile periferice, alunecă uneori pe poziția șovinismului rus de națiune dominantă.

Apoi, situația naționalităților neruse, care au răbdat jugul național, a avut înrăurire asupra comuniștilor băștinași, aceștia nefiind uneori în stare să deosebească interesele de clasă ale maselor muncitoare ale poporului lor de așa numitele interese „naționale generale”. Mă refer la acea deviere spre naționalism local, care se observă câteodată în rândurile comuniștilor neruși și care în Orient se exprimă, de pildă, prin panislamism și panturcism.

În sfârșit, trebuie să împiedicăm dispariția Chirghizilor, Bașchirilor și a unor popoare din grupul Gorților, să le înzestrăm cu pământul necesar pe seama colonizatorilor chiaburi.

Acestea sunt problemele și sarcinile care, la un loc, constituie fondul problemei naționale în țara noastră.

După ce am caracterizat sarcinile imediate ale partidului în problema națională, aș vrea să trec la

sarcina generală: sarcina adaptării politicii noastre comuniste în regiunile periferice la condițiile economice deosebite, pe care le vedem mai ales în Orient.

Ne referim la faptul că un șir întreg de naționalități, îndeosebi tiurce — însumând circa 25 milioane de oameni — n'au trecut, n'au reușit să treacă prin perioada capitalismului industrial și deci nu dispun sau aproape că nu dispun de un proletariat industrial; din această cauză ele sunt nevoite să facă saltul dela forma primitivă a economiei la stadiul economiei sovietice, sărind peste stadiul capitalismului industrial. Pentru a putea face această operație grea, dar care nu este deloc imposibilă, trebuie să ținem seama de toate particularitățile stării economice, chiar și de trecutul istoric, de felul de viață și de cultura acestor naționalități. Este de neconceput și primejdios să se folosească pe teritoriul acestor naționalități măsurile care au fost eficace și au avut importanță aici, în centrul Rusiei. Este limpede că atunci când politica economică a R.S.F.S.R. se traduce în fapt, trebuie să se țină neapărat seama de toate particularitățile stării economice, ale structurii de clasă și ale trecutului istoric, particularități pe care le-am găsit în aceste regiuni periferice. Este de prisos să mai spunem că trebuie să fie evitate absurdități ca cererea Comisariatului Poporului pentru Aprovizionare de a se preda în mod obligatoriu porci, în Chirghizia, unde populația musulmană n'a avut niciodată porci. Acest exemplu arată până unde se merge cu nesocotirea particularităților în felul de trai, particularități care sar în ochi primului venit.

Mi s'a transmis acum un bilețel în care sunt ru-

gat să răspund la articolele tovarășului Cicerin. Tovarăși, eu cred că articolele lui Cicerin, pe care le-am citit cu atenție, nu sunt altceva decât frazeologie. Am găsit în ele patru greșeli sau confuzii.

În primul rând, tov. Cicerin înclină să nege contradicțiile dintre statele imperialiste, supraapreciind unirea internațională a imperialiștilor, scăpând din vedere și subapreciind contradicțiile interne dintre grupurile și statele imperialiste, contradicții care există și generează războiul (Franța, America, Anglia, Japonia etc.). El a supraapreciat momentul unirii vârfurilor imperialiste și a subapreciat contradicțiile existente în sânul acestui „trust”. Și totuși aceste contradicții există, și pe ele se bazează activitatea Comisariatului Poporului pentru Afacerile Externe.

Apoi, tov. Cicerin face o a doua greșală. El subapreciază contradicțiile dintre marile puteri dominante și statele naționale de curând formate (Cehoslovacia, Polonia, Finlanda etc.), care se află în stare de dependență financiară și militară față de aceste mari puteri. Tov. Cicerin a pierdut cu totul din vedere faptul că, deși aceste state naționale sunt dependente față de marile puteri sau, mai bine zis, tocmai din cauza acestei dependențe, există contradicții între aceste state și marile puteri, contradicții care s’au manifestat, de pildă, în cazul tratativelor duse cu Polonia, Estonia etc. Rostul existenței Comisariatului Poporului pentru Afacerile Externe este tocmai de a ține seama de aceste contradicții, de a-și întemeia activitatea pe ele și a manevra în cadrul acestor contradicții. Este mai mult decât surprinzător faptul că tov. Cicerin a subapreciat acest moment.

A treia greșală a tov. Cicerin este că vorbește prea mult despre autodeterminarea națiunilor, care a devenit într'adevăr o lozincă goală, de care imperia-liștii se folosesc cu multă comoditate. Pare straniu că tov. Cicerin a uitat de faptul că sunt doi ani de când noi am renunțat la această lozincă. Ea nu mai figurează în programul nostru. În programul nostru nu este înscrisă autodeterminarea națiunilor — lozincă foarte vagă — ci lozinca mai precisă și mai definită a dreptului popoarelor de a se despărți de stat. Acestea sunt două lucruri cu totul diferite. Este foarte ciudat că tov. Cicerin nu ține seama în articolele sale de acest moment, și din această cauză toate obiecțiile sale împotriva lozincii care a devenit vagă capătă caracterul unor lovituri în gol, deoarece nici în tezele mele, nici în programul partidului niciun cuvânt nu amintește despre „autodeterminare“. Acolo se vorbește numai de dreptul popoarelor de a se despărți de stat. Dar pentru noi, în clipa de față, când mișcarea de eliberare din colonii se întetășește, această lozincă este revoluționară. În măsura în care statele sovietice se unesc pe baza liberului consimțământ în federație, în aceeași măsură dreptul la despărțire nu este folosit, după voința chiar a popoarelor care fac parte din R.S.F.S.R. Atunci însă când avem de-a-face cu colonii care se află sub jugul Angliei, Franței, Americii și Japoniei, când avem de-a-face cu țări dependente cum sunt Arabia, Mesopotamia, Turcia și Hindustanul, adică cu țări care sunt colonii sau semicolonii, lozinca dreptului popoarelor la despărțire este revoluționară, și renunțând la ea, înseamnă să facem jocul imperialiștilor.

A patra confuzie constă în faptul că tov. Cicerin nu dă indicații practice în articolele sale. Firește, este ușor să scrii articole, dar când le întitulezi „Impotriva tezelor tovarășului Stalin“ trebuie să opui ceva serios, măcar contrapropuneri practice. Cu toate acestea, nu am găsit în articolele sale nicio propunere practică asupra căreia să fi meritat să ne oprim.

Inchei, tovarăși. Am ajuns la următoarele concluzii: societatea burgheză nu numai că s'a dovedit incapabilă să rezolve problema națională, dar, dimpotrivă, încercările ei de a o „rezolva“ au făcut ca problema națională să devină o problemă colonială, creând astfel un nou front împotriva sa, care se întinde din Irlanda până în Hindustan. Singurul stat în stare să pună și să rezolve problema națională este acela întemeiat pe proprietatea colectivă asupra mijloacelor și uneltelor de producție — Statul Sovietic. În statul federativ sovietic nu mai există nici națiuni subjugate, nici națiuni dominante, iar asuprirea națională a fost desființată. Dar dat fiind inegalitatea de fapt (culturală, economică, politică), moștenită dela vechea orânduire burgheză, între națiunile mai civilizate și cele mai puțin civilizate, problema națională îmbracă o formă care cere să se ia măsuri spre a înlesni masselor muncitoare ale națiunilor și naționalităților înapoiate să propășească din punct de vedere economic, politic și cultural și să le fie dată posibilitatea să ajungă din urmă Rusia Centrală — proletară — care a luat-o înainte. Propunerile practice cuprinse în capitolul trei al tezelor propuse de mine cu privire la problema națională rezultă din aceste considerente. (Aplauze.)

2. CUVÂNT DE ÎNCHEIERE

10 Martie

Tovarăși ! Lucrul cel mai caracteristic care reiese din discuțiile dela acest congres în legătură cu problema națională este faptul că prin împărțirea administrativă a Rusiei noi am trecut dela declarații în legătură cu problema națională la punerea problemei în mod practic. La începutul Revoluției din Octombrie noi ne-am mărginit la declarația dreptului popoarelor la despărțire. Intre anii 1918—1920 am desfășurat activitatea în direcția împărțirii administrative a Rusiei după criteriul național, în interesul apropierii de proletariatul din Rusia a masselor muncitoare ale popoarelor înapoiate. Iar astăzi, la acest congres, noi punem problema în mod practic, și anume: care trebuie să fie politica partidului față de masele muncitoare și elementele mic-burgheze din regiunile autonome și din republicile independente legate de Rusia. Deaceea m'a uimit declarația făcută de Zatonshi cum că tezele care v'au fost prezentate au un caracter abstract. Am în mână propriile lui teze, pe care nu se știe din ce cauză nu le-a supus atenției congresului, teze în care n'am reușit să găsim nicio propunere cu caracter

practic — literalmente niciuna — în afară doar de propunerea ca denumirea „R. S. F. S. R.” să fie înlocuită cu cuvântul „Est-europeană”, iar cuvintele „din Rusia” să fie înlocuite cu cuvântul „rus” sau „velicorus”. Alte propuneri practice n'am găsit în aceste teze.

Să trecem la problema următoare.

Trebue să vă declar că mă așteptam la mai mult dela delegații care au luat cuvântul. Rusia are douăzeci și două de regiuni periferice; unele din ele au o industrie bine dezvoltată și se deosebesc prea puțin din punct de vedere industrial de Rusia Centrală; altele nu au trecut încă prin stadiul capitalist, deosebindu-se radical de Rusia Centrală, iar cele din a treia categorie sunt cu totul înapoiate. Tezele nu pot cuprinde întreaga diversitate a regiunilor periferice, în aspectul ei concret. Nu putem cere ca tezele care au însemnătate pentru întregul partid să aibă numai un caracter turchestan, numai azerbaidjan sau numai ucrainian. În teze trebue introduse trăsături care sunt caracteristice și generale pentru toate regiunile periferice, făcându-se abstracție de particularități. Alte metode pentru elaborarea tezelor nu există.

Națiunile nevelicoruse trebue să fie împărțite în câteva grupuri, ceea ce s'a și făcut în teze. Națiunile neruse reprezintă o populație de circa 65.000.000. Trăsătura caracteristică comună tuturor acestor națiuni neruse este că din punctul de vedere al dezvoltării vieții de stat ele au rămas în urma Rusiei Centrale. Ne revine deci sarcina de a depune toate eforturile pentru a ajuta aceste națiuni, pentru a ajuta elementele lor proletare, muncitoare să-și desvolte viața de stat sovietică în limba maternă. Acest punct de or-

din general a fost trecut în teze, în partea lor practică.

Mergând apoi mai departe pe drumul concretizării particularităților regiunilor periferice, va trebui ca, din numărul total de aproape 65.000.000, reprezentând naționalități neruse, cele 25 milioane cât însumează populația tiurcă, care nu a trecut prin stadiul capitalismului, să formeze un grup aparte. Tov. Micoian nu are dreptate atunci când afirmă că Azerbaidjanul este superior în unele privințe provinciilor ruse. Este evident că el face confuzie între Bacu și Azerbaidjan. Bacu nu s'a ridicat în mod organic din sânul Azerbaidjanului, ci a fost creat de sus, prin eforturile lui Nobel, Rotschild, Wischau etc. În ceea ce privește Azerbaidjanul propriu zis, el este țara celor mai înăpoiate raporturi patriarhalo-feudale. Din această cauză voi pune Azerbaidjanul, în ansamblul lui, în grupul regiunilor periferice care nu au trecut prin stadiul capitalismului și față de care trebuie să folosim metode deosebite pentru a le atrage pe făgașul economiei sovietice. Acest lucru este menționat în teze.

Există apoi, un al treilea grup, care nu numără mai mult de 6 milioane de oameni; sunt mai ales neamurile care se ocupă cu creșterea vitelor, la care viața în triburi mai dăinuiește încă și care n'au trecut încă la gospodăria agricolă. Dintre acestea fac parte mai ales Chirghizii, locuitorii din partea de Nord a Turchestanului, Bașchirii, Cecenii, Oseții și Ingușii. Acestui grup de naționalități trebuie să-i asigurăm, înainte de toate, pământ. La punctul acesta nu s'a dat cuvântul Chirghizilor și Bașchirilor, ci s'a pus capăt discuțiilor. Ei ar fi spus și mai mult despre chinurile

pe care le îndură Bașchiria munteană, Chirghizia și Gorții, care se sting din lipsă de pământ. Dar cele spuse de Safarov în această privință se referă numai la un grup de populație de 6 milioane suflete. Din această cauză nu are niciun sens să extindem la toate regiunile periferice propunerile practice ale lui Safarov, deoarece aceste amendamente nu au nicio importanță pentru restul naționalităților neruse, care numără aproape 60 milioane de oameni. Iată dece, fără a obiecta împotriva concretizării, complectărilor și perfecționărilor pe care Safarov le-a adus diferitelor puncte și care se referă la anumite grupuri de naționalități, sunt nevoit să spun că aceste amendamente nu pot fi generalizate. Mai trebuie apoi să fac o observație în legătură cu un amendament propus de Safarov. Într'unul din amendamentele sale s'a strecurat o frază referitoare la „autodeterminarea național-culturală“ :

„Până la Revoluția din Octombrie“ — se spune acolo — „popoarele coloniale și semicoloniale care locuiesc în regiunile periferice din Răsăritul Rusiei au fost lipsite, din cauza politicii imperialiste, de orice posibilitate de a-și asimila cuceririle culturale ale civilizației capitaliste pe calea unei autodeterminări național-culturale proprii, a învățământului în limba maternă“ etc.

Trebuie să spun că nu pot accepta acest amendament, deoarece miroase a bundism. Autodeterminarea național-culturală este o formulare bundistă. Noi ne-am luat demult rămas bun dela lozincile nebuloase cu privire la autodeterminare și nu văd rostul de a le relua. De altfel întreaga frază este o cât se poate de nefirească îmbinare de cuvinte.

Am aici, apoi, o notiță în care se afirmă că noi, comuniștii, am crea în mod artificial naționalitatea belorusă. Acest lucru nu este adevărat, deoarece există o națiune belorusă, cu o limbă proprie, deosebită de cea rusă, și deaceea poporul belorus nu poate să-și ridice nivelul de cultură decât folosind limba sa maternă. Tot așa s'a vorbit acum cinci ani despre Ucraina și despre națiunea ucrainiană, iar de curând s'a afirmat că republica ucrainiană și națiunea ucrainiană sunt o născocire a Germanilor. Cu toate acestea este clar că națiunea ucrainiană există, iar comuniștii au datoria să contribuie la dezvoltarea culturii ei. Nu putem merge împotriva istoriei. Este limpede că dacă până astăzi în orașele Ucrainei predomină elementele ruse, cu timpul aceste orașe vor fi, în mod inevitabil, ucrainizate. Acum patruzeci de ani Riga era un oraș german, însă cum orașele se dezvoltă pe seama satelor, iar satul este păstrătorul naționalității, Riga este astăzi un oraș pur leton. Acum cincizeci de ani toate orașele din Ungaria aveau un caracter german, astăzi însă sunt deja maghiarizate. Acelaș proces va avea loc și în Belorusia, în ale cărei orașe predomină încă elementele nebeloruse.

În încheiere, propun congresului să aleagă o comisie în care să între reprezentanții diferitelor regiuni, cu scopul de a concretiza propunerile practice formulate în teze, propuneri care interesează toate regiunile noastre periferice. (A p l a u z e.)

SCRISOARE CĂTRE V. I. LENIN

Tov. Lenin !

În ultimele 3 zile am avut posibilitatea să citesc „Planul de electrificare a Rusiei”⁸. Boala mi-a folosit la ceva (nu există rău fără bine !). Este o carte excelentă, bine alcătuită. O schiță măiastră a unui plan economic, cu adevărat unitar și cu adevărat de stat, fără ghilimele. Este unica încercare marxistă din epoca noastră de a da suprastructurii sovietice a Rusiei, înapoiată din punct de vedere economic, o bază tehnică de producție într’adevăr reală și singura posibilă în condițiile actuale.

Vă amintiți de „planul” din anul trecut al lui Troțchi (tezele lui) „de refacere economică” a Rusiei prin utilizarea masivă a muncii necalificate a unei masse țărănești-muncitorești (armata de muncă) în industria ruinată în urma războiului. Ce sărăcie, ce înapoiere în comparație cu planul G.O.E.L.R.O.* ! Un meșteșugar medieval care se socoate erou ibsenian,

* Comisia de stat pentru electrificarea Rusiei. — Nota Red.

menit „să salveze“ Rusia cu ajutorul unei saga * bătrânești... Ce să mai spunem de zecile de „planuri unitare“ care apar mereu în presa noastră, spre marea noastră rușine, — o bâlbâială de copil de școală primară... Sau de „realismul“ filistin (în realitate manilovism **) al lui Râcov, care continuă „să critice“ G.O.E.L.R.O. și care s'a afundat până'n gât în rutină...

Părerea mea este următoarea :

1) să nu se mai piardă nicio clipă cu flecăreala despre plan ;

2) să pornim imediat la realizarea practică a acestei opere;

3) să consacram acestui început cel puțin 1/3 din activitatea noastră (2/3 vor fi consacrate nevoilor „curente“) pentru transportul de materiale și oameni, pentru refacearea întreprinderilor, repartizarea brațelor de muncă, pentru procurarea de alimente, pentru organizarea bazelor aprovizionării și a aprovizionării însăși etc.

4) Dat fiind că, cu toate calitățile lor, acei care lucrează la G.O.E.L.R.O. sunt lipsiți de un practicism sănătos (se simte în articole o neputință profesorală), trebuie să introducem neapărat în comisia planului oameni obișnuiți cu practica vie și care lucrează după principiul „a se raporta de executare“, „a se executa la termen“ etc.

5) „Pravda“, „Izvestia“ și mai ales „Economicscaia Jizni“⁹ să fie obligate să popularizeze „Planul de

* Narațiune poetică, legendă. — Nota Red.

** Placiditate, inerție, fantezie deșartă, însușiri manifestate de Manilov, unul din eroii romanului lui Gogol „Suflete moarte“. — Nota Red.

electrificare“ atât în linii generale, cât și în chestiunile concrete privind diferitele regiuni, fără să uite că există numai un singur „plan economic unitar“, și anume „planul de electrificare“, că toate celelalte „planuri“ nu sunt altceva decât o flecăreală deșartă și dăunătoare.

Al d-v., *Stalin*

Scrisă în Martie 1921.

Publicată pentru prima oară

în cartea: Stalin. Culegere de articole.

publicată cu prilejul celei de a 50-a

aniversări a nașterii sale. M.—L., 1929.

MODUL DE A PUNE PROBLEMA NAȚIONALĂ

Modul comuniștilor de a pune problema națională se deosebește esențial de formularea la care se mențîn fruntașii Internaționalei a II-a și a II-a^{1/2}¹⁰, ca și tot felul de partide „socialiste“, „social-democrate“, menșevice, socialist-revoluționare etc.

Este extrem de important să scoatem în evidență patru momente principale, care caracterizează cel mai mult noul mod de a pune problema națională și care trasează o linie de demarcație între concepția veche și concepția nouă asupra acestei probleme.

Primul moment este contopirea problemei naționale, ca parte, cu problema generală a eliberării coloniilor, ca întreg. În epoca Internaționalei a II-a, problema națională se mărginea de obicei la un cerc strâmt de probleme care priveau exclusiv națiunile „civilizate“. Irlandezii, Cehii, Polonezii, Finlandezii, Sârbii, Armenii, Evreii și alte câteva naționalități din Europa — acesta era cercul națiunilor lipsite de drepturi depline, de a căror soartă se interesa Internaționala a II-a. Popoarele asiatice și africane de zeci și sute de milioane, care îndurau asuprirea națională în

forma ei cea mai brutală și mai sălbatică, rămâneau de obicei înafara câmpului vizual al „socialiștilor”. Nu se hotăra nimeni să-i pună pe acelaș plan pe albi și pe negri, pe negrii „necivilizați” și pe Irlandezii „civilizați”, pe Hindușii „înapoiați” și pe Polonezii „culți”. Se presupunea în mod tacit că, chiar dacă trebuie luptat pentru eliberarea națiunilor europene lipsite de drepturi depline, nu este deloc de demnitatea unor „socialiști care se respectă” să vorbească serios de eliberarea coloniilor, acestea fiind „necesare” pentru „menținerea” „civilizației”. Acești, să avem iertare, socialiști nici nu bănuiau măcar că desființarea asupra națiunilor în Europa nu poate fi concepută fără eliberarea popoarelor coloniale din Asia și Africa de sub jugul imperialismului și că prima problemă este legată în mod organic de a doua. Comuniștii au descoperit cei dintâi legătura care există între problema națională și problema coloniilor, i-au dat o bază teoretică și au pus-o la temelia practicii lor revoluționare. În felul acesta s’a dărâmat zidul care-i separa pe albi de negri, pe robii „civilizați” ai imperialismului de cei „necivilizați”. Această împrejurare a înlesnit într’o mare măsură opera de coordonare a luptei coloniilor înapoiate cu lupta proletariatului înaintat, împotriva dușmanului comun, împotriva imperialismului.

Al doilea moment este înlocuirea lozincii vagi a dreptului națiunilor la autodeterminare prin lozinca limpede, revoluționară, a dreptului națiunilor și coloniilor la despărțire de stat, la constituire într’un stat independent. Vorbind despre dreptul la autodeterminare, fruntașii Internaționalei a II-a nu suflau, de obicei, o vorbă despre dreptul la despărțire de stat, drep-

tul la autodeterminare fiind interpretat în cel mai bun caz ca un drept la autonomie în general. „Specialiștii” în problema națională, Springer și Bauer, au mers atât de departe, încât au transformat dreptul la autodeterminare într’un drept al națiunilor subjugate din Europa la autonomie culturală, cu alte cuvinte dreptul de a avea instituții culturale proprii, întreaga putere politică (și economică) fiind în mâinile națiunii dominante. Cu alte cuvinte, dreptul la autodeterminare al națiunilor lipsite de drepturi depline a fost transformat în privilegiul națiunilor dominante de a avea puterea politică, problema despărțirii de stat fiind de altfel exclusă. Kautsky, conducătorul ideologic al Internaționalei a II-a, a acceptat în esență această interpretare, în fond imperialistă, pe care Springer și Bauer au dat-o autodeterminării. Nu este deci de mirare că imperialiștii, sesizând această particularitate favorabilă lor a lozincii autodeterminării, au proclamat-o ca o lozincă a lor. Se știe că războiul imperialist, care urmărea aservirea popoarelor, a fost dus sub steagul autodeterminării. Astfel, dintr’o armă de eliberare a națiunilor, dintr’o armă a egalității în drepturi a națiunilor, lozinca vagă a autodeterminării s’a transformat într’o armă de îmblânzire a națiunilor, într’o armă de menținere a națiunilor într’o stare de subordonare față de imperialism. Desfășurarea evenimentelor în întreaga lume, în cursul ultimilor ani, logica revoluției din Europa și, în sfârșit, creșterea mișcării de eliberare în colonii împuneau înlăturarea acestei lozinci, care devenise reacționară, și înlocuirea ei cu o altă lozincă, revoluționară, în stare să risipească atmosfera de neîncredere din rândurile masselor muncitoare ale națiunilor. lip-

site de drepturi depline față de proletarii națiunilor dominante, care să poată netezi drumul spre egalitatea în drepturi a națiunilor și spre unitatea oamenilor muncii aparținând acestor națiuni. O astfel de lozincă este aceea lansată de comuniști : lozinca dreptului națiunilor și coloniilor la despărțire de stat.

Meritul acestei lozinci este că :

1) înlătură orice temei de a suspecta pe oamenii muncii aparținând unei anumite națiuni că ar avea tendințe de cucerire față de oamenii muncii altei națiuni și pregătește astfel terenul pentru încredere reciprocă și unire liber consimțită ;

2) smulge masca de pe fața imperialiștilor, care flecăresc pe un ton ipocrit despre autodeterminare, dar se străduiesc să țină popoarele lipsite de drepturi depline și coloniile în stare de subordonare, să le rețină în cadrul statului lor imperialist, ascuțind astfel lupta de eliberare pe care acestea o duc împotriva imperialismului.

Este de prisos să mai dovedim că muncitorii ruși nu ar fi câștigat simpatia tovarășilor lor de altă naționalitate din Occident și Orient dacă n'ar fi proclamat, atunci când au luat puterea, dreptul popoarelor la despărțire de stat și dacă n'ar fi dovedit prin fapte că sunt gata să transpună în viață acest drept inalienabil al popoarelor, dacă n'ar fi renunțat la „dreptul“, bunăoară, asupra Finlandei (1917), dacă n'ar fi retras armatele din Persia de Nord (1917) și dacă n'ar fi renunțat la pretențiile asupra unei anumite părți a Mongoliei, Chinei etc. etc.

Tot atât de cert este și faptul că dacă în Orient politica imperialiștilor, pe care ei o disimulează cu a-

bilitate sub steagul autodeterminării, suferă totuși în timpul din urmă eșec după eșec, acest lucru se datorește, între altele, faptului că ea s'a izbit acolo de mișcarea crescândă de eliberare, mișcare ce s'a dezvoltat pe baza agitației duse în spiritul lozincii dreptului popoarelor la despărțire de stat. Acest lucru nu-l înțeleg eroii Internaționalei a II-a și a II-a^{1/2}, care se străduiesc cu mult zel să ponegrească „Consiliul de acțiune și propagandă” din Bacu¹¹ pentru unele greșeli neînsemnate ale sale; în schimb, îl va înțelege oricine își va da osteneala să cunoască activitatea numitului „Consiliu” în cursul anului de existență a sa, precum și mișcarea de eliberare a coloniilor din Asia și Africa în ultimii doi, trei ani.

Al treilea moment este desvăluirea legăturii organice dintre problema național-colonială și problema puterii capitalului, a doborârii capitalismului și a dictaturii proletariatului. În epoca Internaționalei a II-a, problema națională, restrânsă la extrem, era privită de obicei ca o problemă în sine, fără legătură cu revoluția proletară ce avea să vină. Se presupunea în mod tacit că problema națională va fi rezolvată „pe cale naturală”, înainte de izbucnirea revoluției proletare, printr'o seamă de reforme făcute în cadrul capitalismului; că revoluția proletară poate fi înfăptuită fără a fi rezolvată radical problema națională și, invers, problema națională poate fi rezolvată fără a fi doborâtă puterea capitalului, fără victoria revoluției proletare și înaintea acesteia. Această concepție, în esență imperialistă, străbate ca un fir roșu cunoscutele lucrări ale lui Springer și Bauer asupra problemei naționale. Ultimul deceniu însă a arătat cât de eronată, cât de

putredă este această concepție asupra problemei naționale. Războiul imperialist a arătat, iar practica revoluționară din ultimii ani a confirmat odată mai mult că :

1) problema națională și cea colonială nu pot fi desnărțite de problema eliberării de sub puterea capitalului ;

2) imperialismul (forma cea mai înaltă a capitalismului) nu poate exista fără aservirea politică și economică a națiunilor și coloniilor lipsite de drepturi depline ;

3) națiunile și coloniile lipsite de drepturi depline nu pot fi eliberate fără doborîrea puterii capitalului ;

4) victoria proletariatului nu poate fi trainică dacă națiunile și coloniile lipsite de drepturi depline nu sunt eliberate de sub jugul imperialist.

Dacă Europa și America pot fi considerate ca frontul, ca arena principalelor bătălii ce se dau între socialism și imperialism, națiunile și coloniile lipsite de drepturi depline, cu materiile lor prime, cu combustibilul, alimentele și imensa lor rezervă de material uman, trebuie să fie privite ca spatele frontului, ca rezerva imperialismului. Pentru a câștiga războiul, trebuie să învingi nu numai pe front, ci trebuie să revoluționezi și spatele frontului inamicului, rezervele lui. Deaceia victoria revoluției proletare mondiale nu poate fi socotită ca asigurată decât atunci când proletariatul va ști să îmbine propria lui luptă revoluționară cu mișcarea de eliberare a masselor muncitoare ale națiunilor și coloniilor lipsite de drepturi depline împotriva puterii imperialiștilor și pentru dictatura proletariatului. Leaderii Internaționalei a II-a și ai Internaționalei a II-a^{1/2} au scăpat din vedere acest „fleac“, despărțind proble-

ma național-colonială de problema puterii în epoca revoluției proletare care se anunță în Occident.

Al patrulea moment este introducerea unui nou element în problema națională, elementul egalizării de fapt (și nu numai de drept) a națiunilor (ajutor, sprijin dat națiunilor înapoiate pentru a se ridica până la nivelul cultural și economic al națiunilor care le-au luat-o înaintea), ca una din condițiile necesare pentru crearea unei colaborări frățești între masele muncitoare ale diferitelor națiuni. În epoca Internațională a II-a, lucrurile s'au mărginit de obicei la proclamarea „egalității în drepturi a națiunilor”. În cel mai bun caz nu s'a mers mai departe de revendicarea de a se traduce în fapt această egalitate în drepturi. Dar egalitatea în drepturi a națiunilor, care este în sine o cucerire politică de foarte mare importanță, riscă totuși să rămână o vorbă goală dacă nu există resurse și posibilități suficiente pentru a folosi acest drept atât de important. Fără îndoială că masele muncitoare ale popoarelor înapoiate nu sunt în stare să se folosească de drepturile care le-au fost acordate prin „egalitatea în drepturi a națiunilor” în aceeași măsură în care se pot folosi de ele masele muncitoare ale națiunilor înaintate: starea de înapoiere (culturală, economică) a unor națiuni, moștenită din trecut, căreia nu i se poate pune capăt într'un an-doi, se face simțită. Această împrejurare se face simțită și în Rusia, unde un întreg șir de popoare n'au apucat să treacă prin stadiul capitalismului, iar altele nici măcar n'au intrat în acest stadiu și nu au sau aproape că nu au un proletariat propriu; unde, cu toate că egalitatea deplină în drepturi a națiunilor a fost deja îndeplinită, masele muncitoare ale acestor

naționalități nu sunt capabile să se folosească în măsură suficientă de drepturile dobândite, din cauza înapoierii lor culturale și economice. Această împrejurare se va face și mai mult simțită „a doua zi” după victoria proletariatului în Occident, când în mod inevitabil vor intra în scenă nenumăratele colonii și semicolonii înapoiate, care se află pe cele mai diferite trepte de dezvoltare. Tocmai deaceia este necesar ca proletariatul învingător al națiunilor înaintate să dea un ajutor, un ajutor real și durabil masselor muncitoare ale națiunilor înapoiate, pentru ca ele să se desvolte din punct de vedere cultural și economic, pentru ca ele să se ridice la un nivel superior de dezvoltare și să ajungă din urmă națiunile care au luat-o înainte. Fără acest ajutor nu se poate organiza conviețuirea pașnică și colaborarea frățească dintre oamenii muncii de diferite națiuni și naționalități într-o economie mondială unică, care sunt atât de necesare pentru triumful definitiv al socialismului.

De aici, însă, rezultă că nu ne putem mărgini numai la „egalitatea în drepturi a națiunilor” și că dela „egalitatea în drepturi a națiunilor” trebuie să trecem la măsuri de egalizare efectivă a națiunilor, la elaborarea și aplicarea măsurilor practice necesare pentru :

- 1) a studia starea economică, felul de trai și cultura națiunilor și naționalităților înapoiate ;
- 2) a desvolta cultura lor ;
- 3) a le face educația politică ;
- 4) a le adapta în mod treptat și fără perturbări la forme superioare de economie ;
- 5) a organiza colaborarea economică între oame-

nii muncii aparținând națiunilor înapoiate și cei ai națiunilor înaintate.

Acestea sunt principalele patru momente caracteristice modului nou în care comuniștii ruși pun problema națională.

2 Mai 1921.

*„Pravda” nr. 98
din 8 Mai 1921.*

Semnat: I. Stalin.

SALUT PRIMULUI CONGRES AL FEMEILOR DIN REPUBLICA GORSCAIA ¹²

Transmiteți salutul meu frătesc primului congres al femeilor muncitoare din Republica Gorscaia ¹³. Regret profund că din motive de sănătate nu am posibilitatea să asist la congres.

Tovarășe din Republica Gorscaia ! În istoria omenirii n'a existat nicio mișcare serioasă de eliberare la care femeile să nu fi participat îndeaproape, căci fiecare pas al clasei asuprite pe drumul eliberării înseamnă în acelaș timp și o ușurare a situației femeii. Mișcarea de eliberare a sclavilor din timpurile vechi, ca și mișcarea de eliberare a iobagilor din timpurile noi, a numărat în rândurile ei nu numai bărbați, ci și femei — luptătoare și martire, care, prin sângele vărsat, și-au dovedit devotamentul pentru cauza oamenilor muncii. În sfârșit, mișcarea de eliberare a proletariatului din zilele noastre — cea mai adâncă și mai puternică din toate mișcările de eliberare ale omenirii — a dat la iveală nu numai eroine și martire, dar și o mișcare socialistă de masă a milioane de femei muncitoare, care luptă victorios sub steagul comun proletar.

În comparație cu această puternică mișcare a femeilor muncitoare, mișcarea liberală a intelectualelor burgheze pare un joc de copii, o simplă trecere de timp.

Sunt convins că congresul femeilor din Republica Gorscaia își va desfășura lucrările sub steagul roșu.

Stalin

17 Iunie 1921.

*Buletinul primului congres
al femeilor muncitoare orientale
din Republica Sovietică Socialistă
Gorscaia. Vladicavcaz, 1921.*

DESPRE STRATEGIA ȘI TACTICA POLITICĂ A COMUNIȘTILOR RUȘI

Schiță de plan pentru o broșură

I

DEFINIREA TERMENILOR ȘI OBIECTUL CERCĂȚĂRII

1) **Limitele** în care acționează strategia și tactica politică, domeniul aplicării lor. Admițând că mișcarea proletariatului are două laturi — una obiectivă și una subiectivă —, domeniul aplicării strategiei și tacticii se mărginește, fără îndoială, la latura subiectivă a mișcării. Latura **o b i e c t i v ă** o constituie procesele de dezvoltare care au loc înafara și în jurul proletariatului, independent de voința lui și a partidului lui, procese care, în ultimă instanță, determină dezvoltarea întregii societăți. Latura **s u b i e c t i v ă** o constituie procesele care au loc în sânul proletariatului ca o reflecție a proceselor obiective în conștiința proletariatului; procesele subiective grăbesc sau încetinesc mersul celor obiective, dar în niciun caz nu le determină.

2) **T e o r i a** marxistă, studiind în primul rând procesele obiective în dezvoltarea și dispariția lor, definește tendința dezvoltării, arată clasa sau clasele care se ridică în mod inevitabil la putere și clasa sau clasele care în mod inevitabil cad sau trebuie să cadă.

3) **P r o g r a m u l** marxist, bazându-se pe concluziile teoriei, fixează țelul mișcării clasei în ascen-

siune, în cazul de față al proletariatului, pentru o anumită perioadă a dezvoltării capitalismului sau pentru întreaga perioadă capitalistă (programul minimal și programul maximal).

4) **S t r a t e g i a**, călăuzindu-se după indicațiile programului și bazându-se pe evaluarea forțelor în luptă, interne (naționale) și internaționale, trasează **d r u m u l g e n e r a l**, **d i r e c ț i a g e n e r a l ă** pe care trebuie s'o urmeze mișcarea revoluționară a proletariatului pentru a obține rezultate cât mai bune, în condițiile raportului de forțe ce se creează și se dezvoltă. Potrivit cu aceasta, strategia stabilește schema dispoziției forțelor proletariatului și ale aliaților săi pe frontul social (**d i s l o c a r e a g e n e r a l ă**). A nu se confunda „schițarea schemei dispoziției forțelor“ cu acțiunea însăși (concretă, practică) de dislocare, de repartizare a forțelor, desfășurată atât pe baza tacticii cât și a strategiei. Aceasta nu înseamnă că strategia se mărginește numai să traseze drumul și să stabilească schema dispoziției forțelor de luptă în lagărul proletariatului; dimpotrivă, ea dirijează lupta și aduce corective tacticii curente pentru întreaga perioadă a cotiturii, folosind cu pricepere rezervele de care dispune și manevrând în vederea sprijinirii tacticii.

5) **T a c t i c a**, călăuzindu-se după indicațiile strategiei și după experiența mișcării revoluționare atât din propria țară cât și din țările vecine, ținând seama în orice moment de starea forțelor, atât în sânul proletariatului și al aliaților săi (un nivel cultural mai ridicat sau mai puțin ridicat, un grad de organizare și conștiință mai ridicat sau mai puțin ridicat, existența cutărilor sau cutărilor tradiții, existența cutărilor sau cu-

tărilor forme ale mișcării, a cutărilor sau cutărilor forme de organizare, principale și secundare), cât și în lagărul inamic, folosind neînțelegerile și orice desorientare din lagărul inamic, trasează căile concrete pentru câștigarea maselor largi de partea proletariatului revoluționar și pentru aducerea lor la pozițiile de luptă pe frontul social (în vederea realizării schemei de dislocare a forțelor, trasată pe baza planului strategic), care să pregătească în modul cel mai sigur succesul strategiei. Potrivit cu aceasta, ea dă lozinci și directive partidului sau schimbă lozincile și directivele acestuia.

6) **S t r a t e g i a** se schimbă în momente de cotituri, de schimbări istorice; ea îmbrățișează perioada dintre două cotituri (schimbări) și deaceia ea dirijează mișcarea spre un anumit țel general care îmbrățișează interesele proletariatului în toată această perioadă; ea urmărește să câștige războiul dintre clase care se desfășoară în toată această perioadă, din care cauză rămâne neschimbată în cursul acestei perioade.

T a c t i c a, dimpotrivă, este determinată de fluxurile și refluxurile care se produc pe baza unei anumite cotituri, unei anumite perioade strategice, de raportul dintre forțele în luptă, de formele luptei (mișcării), de ritmul mișcării, de arena luptei la un moment dat, într-o regiune dată, și, dat fiind că acești factori variază în funcție de loc și de timp în intervalul dela o cotitură la alta, tactica, care nu îmbrățișează întreg războiul, ci numai diferitele bătălii din cursul lui — care duc la câștigarea sau la pierderea războiului —, se schimbă (se poate schimba) de câteva ori în cursul unei perioade strategice. Perioada strategică e mai

lungă decât cea tactică. Tactica este subordonată intereselor strategiei. Succesele tactice, în general vorbind, pregătesc succesele strategiei. Sarcina tacticii este de a duce în așa fel masele la luptă, de a da asemenea lozinci, de a duce în așa fel masele spre noi poziții, încât lupta să se soldeze cu câștigarea războiului, cu alte cuvinte cu un succes de ordin strategic. Dar sunt cazuri când succesul tactic zădărnicește sau întârzie succesul strategic, și deaceia, în asemenea cazuri, trebuie să se renunțe la succesele tactice.

Un exemplu. Fără îndoială că agitația împotriva războiului pe care am dus-o la începutul anului 1917, în timpul lui Cherenschi, printre muncitori și soldați s'a soldat cu un minus din punct de vedere tactic, deoarece masa îi trăgea jos pe oratorii noștri dela tribună, îi bătea și uneori îi rupea în bucăți; nu exista o afinență a masei în partid; ea se îndepărta de el. Dar această agitație, cu tot insuccesul ei de ordin tactic, apropia momentul unui mare succes de ordin strategic, deoarece masele au înțeles curând că agitația noastră împotriva războiului era justă, fapt care a grăbit și a înlesnit apoi trecerea lor de partea partidului.

Sau un alt exemplu. Cererea Internaționalei Comuniste de a ne delimita de reformiști și centriști conform celor 21 de condiții ¹⁴, care se va solda fără îndoială cu un oarecare minus din punct de vedere tactic, deoarece împuținează în mod conștient numărul „partizanilor” Internaționalei Comuniste, slăbind-o pentru un timp, se va solda în schimb, din punct de vedere strategic, cu un plus considerabil, deoarece curăță Internaționala Comunistă de elementele nesigure, fapt care va duce cu siguranță la întărirea Internaționa-

lei Comuniste, la creșterea coeziunii ei interne, cu alte cuvinte la creșterea puterii ei în general.

7) **Lozincă de agitație și lozincă de acțiune.** Nu e permis a le confunda, această confuzie e primejdioasă. Lozincă „Toată puterea Sovietelor“ a fost o lozincă de agitație în perioada dintre Aprilie și Octombrie 1917; în Octombrie, după ce C. C. al partidului a hotărât la începutul lui Octombrie (10.X) „să ia puterea“, ea a devenit o lozincă de acțiune. Grupul lui Bagdatiev a făcut o asemenea confuzie între lozinci, în acțiunea pe care a întreprins-o la Petersburg în Aprilie.

8) **Directiva (generală)** este o chemare directă la acțiune într'un anumit moment, într'un anumit loc, o chemare obligatorie pentru partid. Dacă lozincă „Toată puterea Sovietelor“ a fost o lozincă de propagandă la începutul lui Aprilie (tezele ¹⁵), devenind în Iunie o lozincă de agitație, iar în Octombrie (10.X) o lozincă de acțiune, la sfârșitul lui Octombrie ea a devenit o adevărată directivă. Am în vedere directiva generală, pentru întreg partidul, subînțelegând că trebuie să mai existe și alte directive locale ca o completare a directivei generale.

9) **Oscilațiile micii burghezii**, mai ales în momentele de ascuțire a crizelor politice (în Germania în timpul alegerilor pentru Reichstag, în Rusia în timpul lui Cherenschi, în Aprilie, în Iunie, în August, și tot în Rusia în timpul rebeliunii dela Kronstadt din 1921 ¹⁶), trebuie să fie studiate cu minuțiozitate, să fie folosite, trebuie să se țină seama de ele, însă e primejdios și dăunător pentru cauza proletariatului să te lași influențat de ele. Nu trebuie schimbate în legătură cu aceste oscilații lozincile de agita-

ție, dar se poate și uneori chiar trebuie să fie schimbată sau amânată o directivă sau alta și poate chiar și o anumită lozincă (de acțiune). A schimba tactica „în 24 de ore”, înseamnă tocmai a schimba directiva și chiar lozincă de acțiune, dar în niciun caz lozincă de agitație. (Vezi contramandarea demonstrației dela 9 Iunie 1917 și alte fapte asemănătoare.)

10) Arta strategului și a tacticianului constă în a transforma cu pricepere și la timp lozincă de agitație în lozincă de acțiune și în a transforma tot la timp și cu pricepere lozincă de acțiune în directive concrete și precise.

II

COTITURILE ISTORICE DIN DESVOLTAREA RUSIEI

1) Cotitura din anii 1904—1905 (războiul ruso-japonez a dat la iveală, pe de o parte, toată subrezenia absolutismului, iar pe de altă parte forța mișcării proletare și țărănești) și „Două tactici”¹⁷ de Lenin ca plan strategic al marxiștilor corespunzător acestei cotituri. O cotitură spre revoluția burghezo-democratică (în aceasta constă esența cotituri). Nu o tranzacție burghezo-liberală cu țarismul sub hegemonia cadeților, ci o revoluție burghezo-democratică sub hegemonia proletariatului. (În aceasta constă esența planului strategic.) Planul acesta pornea dela faptul că revoluția burghezo-democratică din Rusia va da un impuls mișcării socialiste din Occident, va declanșa acolo revoluția, înlesnind astfel trecerea Rusiei dela revoluția burgheză la revoluția socialistă (vezi deasemenea

procesele-verbale ale Congresului al III-lea al partidului, discursurile rostite de Lenin la congres¹⁸, precum și analiza noțiunii de dictatură făcută atât la congres cât și în broșura „Victoria cadeților”¹⁹). A se ține neapărat seama de forțele interne și internaționale angajate în luptă și, în general, a se face analiza economicului și politicului din perioada cotiturii. Revoluția din Februarie a desăvârșit această perioadă, înlăptuind cel puțin două treimi din planul strategic expus în „Două tactici”.

2) **Cotitură din Februarie-Martie 1917 spre revoluția sovietică** (războiul imperialist, măturând rânduile absolutiste, a dat la iveală toată șubrezenia capitalismului și a arătat absoluta inevitabilitate a revoluției socialiste ca singura ieșire din criză).

Deosebirea dintre „glorioasa” revoluție din **Februarie**, înlăptuită de popor, de burghezie și de capitalul anglo-francez (din punct de vedere internațional, această revoluție, întrucât a predat puterea în mâinile cadeților, n’a adus niciun fel de schimbări cât de cât serioase în situația existentă, ea fiind o continuare a politicii capitalului anglo-francez), și **Revoluția din Octombrie** care a răsturnat totul.

„**Tezele**” lui **Lenin** ca plan strategic corespunzător noii cotituri. Dictatura proletariatului ca soluție. Acest plan pornește dela următorul raționament: „Vom începe revoluția socialistă în Rusia, vom doborî propria noastră burghezie, declanșând astfel revoluția în Apus, iar apoi tovarășii din Apus ne vor ajuta să ducem revoluția noastră până la capăt”. Analiza obligatorie a economiei și politicii interne și interna-

ționale din această perioadă de cotitură („dualitatea puterii“, combinațiile de coaliție, aventura lui Cornilov ca semn al sfârșitului regimului Cherenschi, frământările din țările Occidentului pe fondul nemulțumirilor provocate de război).

3) **Cotitura din Octombrie 1917** (cotitură nu numai în istoria Rusiei, dar și în istoria mondială), instaurarea dictaturii proletariatului în Rusia (Octombrie—Noembrie—Decembrie 1917 și prima jumătate a anului 1918) ca spărtură în frontul social internațional, împotriva imperialismului mondial, care determină cotitura spre lichidarea capitalismului și instaurarea orânduirii socialiste pe plan mondial, precum și ca era care inaugurează războiul civil în locul războiului imperialist (decretul asupra păcii, decretul asupra pământului, decretul cu privire la naționalități, publicarea tratatelor secrete, programul muncii de construcție, discursurile rostite de Lenin la Congresul al II-lea al Sovietelor ²⁰, broșura lui Lenin „Sarcina Puterii Sovietice“ ²¹, construcția economică).

A se analiza, din toate punctele de vedere, deosebirea dintre strategia și tactica comunismului care nu se află la putere, care e în opoziție, și strategia și tactica comunismului care se află la putere.

Situația internațională: războiul care continuă între cele două clici imperialiste, ca o condiție favorabilă (după încheierea păcii dela Brest) existenței și dezvoltării Puterii Sovietice în Rusia.

4) **Orientarea spre operațiuni militare împotriva intervențiștilor (din vara anului 1918 până la sfârșitul anului 1920),** care a început după o scurtă perioadă de construcție pașnică, adică după pacea dela Brest. Această orientare a început după pacea dela Brest, care a arătat că Rusia Sovietică este slabă din punct de vedere militar și a învederat necesitatea creării în Rusia a Armatei Roșii ca sprijin principal al revoluției sovietice. Acțiunea Cehoslovacilor, ocuparea orașelor Murmansc, Arhanghelsc, Vladivostoc, Bacu de către armatele Antantei, faptul că Antanta a declarat război Rusiei Sovietice — toate acestea au determinat în mod definitiv cotitura dela construcția pașnică ce începuse la operațiuni militare, la apărarea focarului revoluției mondiale de atacurile dușmanilor interni și externi. (Discursurile lui Lenin despre pacea dela Brest etc.) Dat fiind că revoluția socială întârzia și că — mai ales după ocuparea regiunilor mai sus amintite, care nu a provocat un protest serios din partea proletarilor din Occident — ne puteam bizui numai pe propriile forțe, am fost nevoiți să încheiem rușinoasa pace dela Brest pentru a obține un răgaz, în care timp să creăm o armată proprie, Armata Roșie, spre a putea apăra astfel cu propriile noastre forțe Republica Sovietică.

„**Totul pentru front, totul pentru apărarea republicii.**” De aici crearea Consiliului Apărării etc. Aceasta este perioada de război, care și-a pus pecetea pe întreaga viață internă și externă a Rusiei.

5) Orientarea spre construcția pașnică, dela începutul anului 1921, după înfrângerea lui Vranghel; încheierea păcii cu un șir de state burgheze, tratatul cu Anglia etc.

Războiul s'a terminat, dar întrucât socialiștii din Occident nu sunt încă în stare să ne ajute să ne refacem economia, noi, fiind încercuiți pe plan economic de statele burgheze, mai dezvoltate din punct de vedere industrial, suntem nevoiți să facem anumite concesii, să încheiem tratate comerciale cu diferite state burgheze și să acordăm concesii diferitelor grupuri capitaliste; și în domeniul acesta (cel economic) suntem singuri, trebuie să ne descurcăm singuri. **Totul pentru refacerea economiei naționale.** (Vezi cunoscutele discursuri și broșuri ale lui Lenin.) Transformarea Consiliului Apărării în Consiliul Muncii și Apărării.

6) Etapele dezvoltării partidului până în anul 1917:

a) Formarea unui nucleu principal, îndeosebi a grupului „Iskra” etc. Lupta împotriva economismului. Credo ²².

b) Formarea cadrelor de partid ca bază a viitorului partid muncitoresc pe întreaga Rusie (1895—1903). Congresul al II-lea al partidului.

c) Gruparea cadrelor până la transformarea într'un partid muncitoresc și complectarea acestuia cu noi activiști de partid, mobilizați în cursul desfășurării mișcării proletare (1903—1904). Congresul al III-lea al partidului.

d) Lupta menșevicilor împotriva cadrelor de partid pentru disolvarea acestora în masa celor fără partid („congresul muncitoresc”) și lupta bolșevicilor pen-

tru menținerea cadrelor de partid ca bază a partinității. Congresul dela Londra și înfrângerea partizanilor congresului muncitoresc.

e) **Lichidatorii și partiții.** Înfrângerea lichidatorilor (1908—1910).

f) 1908—1916 inclusiv. Perioada îmbinării formelor ilegale cu cele legale de muncă și creșterea organizațiilor de partid în toate sferele de activitate.

7) Partidul comunist ca un fel de ordin al cavalerilor purtători de spadă înăuntrul Statului Sovietic, dirijând organele acestuia și însuflețindu-le activitatea.

Insemnătatea vechii gărzi în sânul acestui ordin puternic. Complectarea vechii gărzi cu activiști noi, căliți în ultimii trei, patru ani.

A avut oare dreptate Lenin pornind o luptă neîmpăcată împotriva împăciuitorilor? Da, deoarece fără această luptă partidul s'ar fi diluat și nu ar mai fi fost un organism, ci un conglomerat de elemente eterogene, n'ar fi avut acea coeziune și unitate lăuntrică, acea disciplină fără precedent și elasticitate extraordinară fără de care partidul și Puterea Sovietică condusă de el nu ar fi putut rezista imperialismului mondial. „Curățindu-se, partidul se întărește“, — spunea cu drept cuvânt Lassalle. În primul rând calitatea și apoi cantitatea.

8) Problema necesității sau nenecesității partidului proletariatului și a rolului acestuia. Partidul este corpul de comandă și statul-major al proletariatului, care conduce toate formele de luptă ale proletariatului în absolut toate domeniile luptei și care unește diferitele forme de luptă într'un singur tot. A spune că partidul comunist nu este necesar înseamnă a spune că lupta

proletariatului nu are nevoie de un stat-major, nu are nevoie de un nucleu conducător care să studieze în mod special condițiile luptei și să elaboreze metodele de luptă, înseamnă a spune că e mai bine să lupți fără a avea un stat-major decât având unul, ceea ce este o prostie.

III

PROBLEME

1) **Rolul absolutismului înainte și după războiul ruso-japonez.** Războiul ruso-japonez a dat la iveală toată putreziciunea și slăbiciunea absolutismului rus. Reușita grevei politice generale din Octombrie 1905 a făcut ca această slăbiciune să devină absolut clară (un colos pe picioare de lut). Apoi anul 1905 a dat la iveală nu numai slăbiciunea absolutismului, slăbiciunea burgheziei liberale și forța proletariatului rus, dar a și desmințit părerea acreditată până atunci că absolutismul rus ar fi jandarmul Europei, că ar fi în stare să fie jandarmul Europei. Faptele au dovedit că, fără ajutorul capitalului european, absolutismul rus nu este în stare să țină plept nici măcar propriei sale clase muncitoare. Atâta timp cât clasa muncitoare din Rusia dormea, iar țărănimea rusă nu se mișca, păstrând credința în tătucul-țar, absolutismul rus a avut într'adevăr posibilitatea să fie jandarmul Europei. Însă anul 1905 și în primul rând împușcăturile dela 9 Ianuarie 1905 au deșteptat proletariatul rus, iar mișcarea agrară din acelaș an a sdruncinat credința țăranului în țar. Centrul

de greutate al contrarevoluției europene se deplasase astfel dela moșierii ruși la bancherii imperialiști anglo-francezi. Social-democrații germani, care au încercat să-și justifice trădarea săvârșită față de proletariat în 1914 invocând caracterul progresist al războiului împotriva absolutismului rus, ca jandarm al Europei, se împăunau, drept vorbind, cu umbra trecutului, și o făceau desigur fără niciun temei, deoarece adevărații jandarmi ai Europei, dispunând de forțe și mijloace suficiente pentru a îndeplini rolul de jandarm, nu se aflau la Petrograd, ci la Berlin, Paris și Londra.

Astăzi este clar pentru toată lumea că Europa exporta în Rusia nu numai socialismul, ci și contrarevoluția, sub forma împrumuturilor acordate țarului etc., iar Rusia, în afară de emigranți politici, exporta în Europa revoluția. (În orice caz în 1905 Rusia a exportat în Europa greva generală ca mijloc de luptă a proletariatului.)

2) Dacă „fructul s'a copt“. Cum se poate stabili dacă a sosit momentul exploziilor revoluționare?

Când se poate spune că „fructul s'a copt“, că perioada de pregătire s'a încheiat și că se poate porni la acțiune?

— — a) Când starea de spirit revoluționară a masselor curge și se revarsă, iar lozincile de acțiune și directivele noastre rămân în urma mișcării masselor (vezi „Pentru participarea la Dumă“ de Lenin, perioada dinaintea de Octombrie 1905), când cu greu reținem masa și nu întotdeauna cu succes, de pildă în timpul demonstrației muncitorilor dela uzinele Putilov și a mitraliorilor din Iulie 1917 (vezi deasemenea Lenin: „Stângismul...“²³);

— — b) Când nesiguranța și confuzia, descompunerea și destrămarea din lagărul inamic au atins punctul culminant, când numărul transfugilor și al disidenților din lagărul inamic crește văzând cu ochii, când așa zisele elemente neutre, întreaga massă mic-burgheză de multe milioane, dela sate și orașe, începe să-l părăsească în mod evident pe inamic (absolutismul sau burghezia) și caută alianță cu proletariatul, când, datorită tuturor acestor împrejurări, aparatul de conducere al dușmanului, ca și aparatul de represiune, încetează de a mai funcționa, sunt paralizate, nu mai sunt bune de nimic etc., deschizând astfel drum proletariatului să ia puterea ;

— — c) Când amândouă aceste momente (punctele a și b) coincid în timp, cum se și întâmplă în realitate.

Unii cred că pentru a porni atacul este suficient să constați procesul obiectiv de dispariție a clasei care se află la putere. Este o greșală. Căci în afară de aceasta mai trebuie să fie pregătite și condițiile subiective necesare pentru reușita atacurilor. Sarcina strategiei și a tacticii este tocmai de a pune în concordanță cu pricepere și fără întârziere procesul obiectiv de dispariție a puterii clasei dominante cu munca de pregătire a condițiilor subiective ale atacului.

3) **Alegerea momentului.** Alegerea momentului, în măsura în care momentul atacului este într'adevăr ales de partid, și nu impus de evenimente, presupune două condiții pentru a se putea face în mod favorabil : a) „fructul să fie copt” și b) să existe un eveniment care să sară în ochi, un act al guvernului sau o acțiune spontană cu caracter local, care să fie folosit ca un

motiv potrivit, înțeles de masele largi, pentru pornirea atacului. Dacă nu se ține seama de aceste două condiții, se poate ajunge la rezultatul ca atacul nu numai să nu servească drept punct de plecare al unor atacuri generale din ce în ce mai masive și mai puternice împotriva dușmanului, nu numai să nu se transforme într-o cumplită lovitură nimicitoare (tocmai aceasta fiind la drept vorbind sensul și scopul alegerii ferice a momentului), ci, dimpotrivă, să degenereze într'un putsch ridicol, dorit de guvern, convenind acestuia și în general dușmanului, permițându-i să-și întărească prestigiul și putând deveni un pretext și un punct de plecare pentru sdrobirea partidului sau, în orice caz, pentru demoralizarea lui. Astfel, propunerea făcută de o parte a membrilor C.C. ca participanții la Conferința democratică ²⁴ să fie arestați, propunere pe care C.C. a respins-o ca nesatisfăcând (ca nesatisfăcând deloc) condiția a doua (vezi mai sus), nu a fost fericită din punctul de vedere al alegerii momentului.

În general, trebuie să ne ferim de primejdia ca primul atac (alegerea momentului) să se transforme într'un putsch, și aceasta cere stricta respectare a celor două condiții arătate mai sus.

4) „Proba forțelor“. Uneori partidul, făcând munca pregătitoare în vederea acțiunilor decisive și acumulând, după părerea lui, rezerve suficiente, socotește că este nimerit să întreprindă o acțiune de probă pentru a sonda forțele dușmanului și a verifica gradul de pregătire de luptă a propriilor sale forțe. O astfel de probă a forțelor sau este întreprinsă în mod deliberat de partid, după propria sa alegere (demonstrația proiectată pentru 10 Iunie 1917 și apoi contramandată și înlocuită

cu demonstrația din 18 Iunie a aceluiaș an), sau este impusă de împrejurări, de acțiunea prematură a părții adverse și în general de vreun eveniment neprevăzut (acțiunea lui Cornilov din August 1917 și contraacțiunea partidului comunist, care a fost o strălucită probă a forțelor). O demonstrație obișnuită, cum este aceea de 1 Mai, nu poate fi socotită o „probă a forțelor”. Prin urmare proba forțelor nu poate fi calificată drept o simplă trecere în revistă a forțelor; prin greutatea sa specifică și prin rezultatele sale posibile ea înseamnă, fără îndoială, mai mult decât o simplă demonstrație, deși este mai puțin decât o insurecție; este ceva intermediar între demonstrație și insurecție sau grevă generală. În condiții favorabile ea poate deveni un prim atac (alegerea momentului), poate deveni insurecție (acțiunea partidului nostru dela sfârșitul lui Octombrie). În schimb, în condiții defavorabile ea poate pune partidul în fața primejdiei de a fi pur și simplu zdrobit (demonstrația din 3-4 Iulie 1917). Deaceea lucrul cel mai nimerit este de a face proba forțelor atunci când „fructul s'a copt”, când lagărul inamic este îndeajuns de demoralizat și când partidul a ajuns să acumuleze oarecari rezerve, într'un cuvânt: când partidul este gata de ofensivă, când nu se teme că proba forțelor s'ar putea transforma prin forța împrejurărilor într'un prim atac și apoi și într'o ofensivă generală împotriva inamicului. Când partidul face proba forțelor, el trebuie să fie gata să facă față oricărei eventualități.

5) „Trecerea în revistă a forțelor”. Trecerea în revistă a forțelor este o simplă demonstrație, care poate fi făcută aproape în orice împrejurări (de pildă, demonstrația de 1 Mai, însoțită sau nu de grevă). Dacă

trecerea în revistă a forțelor nu se face în ajunul unei explozii propriu-zise, ci într'o perioadă mai mult sau mai puțin „pașnică“, ea se poate termina cel mult cu o ciocnire cu poliția sau cu unele unități militare, fără a fi însoțită de pierderi prea mari nici pentru partid și nici pentru inamic. Dacă însă această trecere în revistă se face într'o atmosferă încărcată de exploziile ce se apropie, ea poate antrena partidul într'o prematură ciocnire decisivă cu inamicul, și dacă partidul este încă slab, nepregătit pentru asemenea ciocniri, adversarul poate folosi cu succes o astfel de „trecere în revistă a forțelor“ pentru a zdrobi forțele proletariatului (de aici nenumăratele apeluri ale partidului în Septembrie 1917 de „a nu ne lăsa provocați“). Deaceea trebuie să fim foarte prudenți în ce privește folosirea metodei trecerii în revistă a forțelor într'o atmosferă de criză revoluționară deja coaptă, ținând seama de faptul că, dacă partidul e slab, adversarul poate transforma această trecere în revistă într'o armă cu ajutorul căreia să zdrobească proletariatul sau, în orice caz, să-l slăbească în mod serios. Și, dimpotrivă, dacă partidul este pregătit de luptă și demoralizarea în rândurile adversarului este vădită, nu trebuie să lăsăm să ne scape prilejul ca, începând cu „trecerea în revistă a forțelor“, să trecem la „proba forțelor“ (presupunând că există condiții favorabile pentru aceasta — că „fructul e copt“ etc.) și să pornim apoi asaltul general.

6) **Tactica ofensivei** (tactica războaielor de eliberare, când puterea a și fost cucerită de proletariat).

7) **Tactica retragerii în ordine**. Retragerea abilă, în adâncime, în fața superiorității vădite a forțelor adversarului, pentru a salva, dacă nu grosul armatei, cel

puțin cadrele ei (vezi Lenin: „Stângismul...“). Cum ne-am retras cei din urmă, de pildă, în cazul boicotului Dumei Witte-Dubasov. Deosebirea dintre tactica retragerii și „tactica“ fugii (comparați cu menșevicii).

8) **Tactica defensivei** ca mijloc necesar pentru păstrarea cadrelor și pentru acumularea de forțe în așteptarea luptelor viitoare. Tactica defensivei obligă partidul să ocupe poziții pe toate terenurile de luptă, fără excepție, să pună în ordine toate genurile de arme, adică toate formele de organizare, fără a neglija absolut niciuna din ele, nici pe acele care par cu totul neînsemnate, căci nimeni nu poate ști dinainte care teren va fi prima arenă a luptelor și care anume formă a mișcării sau formă de organizare va fi punctul de plecare și o armă importantă în mâinile proletariatului atunci când vor începe luptele decisive. Cu alte cuvinte: în așteptarea luptelor decisive, în perioada de defensivă și de acumulare a forțelor, partidul trebuie să se pregătească din plin. În așteptarea luptelor... Aceasta nu înseamnă însă că partidul trebuie să aștepte cu brațele încrucișate, să devină un contemplator steril și să degenereze dintr'un partid al revoluției (dacă e în opoziție) într'un partid al expectativei. Nu, într'o asemenea perioadă partidul trebuie să evite luptele, să nu le primească, dacă el nu a reușit încă să adune forțele de care are nevoie, sau dacă conjunctura nu-i este favorabilă; dar el nu trebuie să lase să-i scape niciun prilej, firește, când condițiile sunt favorabile, pentru a impune adversarului lupta atunci când acestuia nu-i convine acest lucru, pentru a-l ține pe adversar într'o stare de permanentă încordare, desorganizându-i și demoralizându-i pas cu pas forțele, exer-

sând pas cu pas forțele proletariatului în luptele care privesc interesele sale de fiecare zi și sporindu-și astfel propriile forțe.

Numai în cazul acesta defensiva poate fi o defensivă într'adevăr activă, numai în cazul acesta partidul va ști să-și păstreze toate caracterele unui adevărat **partid de acțiune** și să nu devină un partid de expectativă contemplativă. Numai în cazul acesta partidul nu va lăsa să-i scape momentul acțiunilor decisive și nu va fi surprins de evenimente. Cazul lui Kautsky și compania, care au lăsat să le scape momentul ofensivei revoluției proletare în Occident din cauza tacticii lor de „înțeleaptă“ expectativă contemplativă și de și mai „înțeleaptă“ pasivitate, constituie un avertisment direct. Sau: cazul menșevicilor și al socialiștilor-revoluționari, care au lăsat să le scape puterea din cauza tacticii lor de interminabilă așteptare în problema păcii și în problema pământului, trebuie deasemenea să fie un avertisment. Pe de altă parte, este deasemenea clar că nu trebuie să se abuzeze de tactica defensivei active, de tactica acțiunii, deoarece în cazul acesta există primejdia de a transforma tactica acțiunilor revoluționare ale partidului comunist într'o tactică a gimnasticii „revoluționare“, adică într'o tactică ce duce nu la strângerea forțelor proletariatului și la întărirea hotărîrii sale de luptă și deci nu la grăbirea revoluției, ci, dimpotrivă, la împrăștierea forțelor proletariatului, la slăbirea hotărîrii sale de luptă, și, prin urmare, la întârzierea revoluției.

9) **Bazele generale ale strategiei și tacticii comuniste.** Ele sunt în număr de trei:

a) A admite ca bază concluzia la care a ajuns teo-

ria marxistă și pe care a confirmat-o practica revoluționară, și anume că în statele capitaliste proletariatul este singura clasă revoluționară până la capăt, interesată în deplina eliberare a omenirii din robia capitalistă și chemată deaceia să fie conducătorul tuturor maselor asuprite și exploatare, în lupta pe care o duc pentru răsturnarea capitalismului. Prin urmare, întreaga activitate trebuie dirijată în sensul asigurării dictaturii proletariatului.

b) A admite ca bază concluzia la care a ajuns teoria marxistă și pe care a confirmat-o practica revoluționară, și anume că **strategia și tactica partidelor comuniste din oricare țară nu pot fi juste decât dacă ele nu se închid în cercul intereselor țării „lor“, ale patriei „lor“ și ale proletariatului „lor“, ci, dimpotrivă, luând în considerare condițiile și situația țării lor, pun pe primul plan interesele proletariatului internațional, interesele revoluției în celelalte țări, cu alte cuvinte, dacă prin esența lor, prin spiritul lor ele sunt internaționaliste, dacă fac „maximum din ceea ce se poate realiza într-o singură țară (a lor) pentru dezvoltarea, sprijinirea, trezirea revoluției în toate țările“** (vezi „Revoluția proletară și renegatul Kautsky“ ²⁵ de Lenin).

c) A admite ca punct de plecare negarea oricărui doctrinism (de dreapta sau de stânga) atunci când e vorba de schimbarea strategiei și tacticii, de elaborarea unor noi planuri strategice și linii tactice (Kautsky, Axelrod, Bogdanov, Buharin), negarea metodei contemplative și a metodei citatelor și a paralelelor istorice, a planurilor artificiale și a formulelor moarte (Axelrod, Plehanov), recunoscând că nu trebuie „să zaci“, ci să stai pe punctul de vedere marxist, că trebuie „nu

numai să explici lumea“, ci „s'o transformi“, nu „să contempli spatele proletariatului“ și nu să te târăști în coada evenimentelor, ci să conduci proletariatul și să fii exponentul conștient al procesului inconștient (vezi „Spontaneitate și conștiință“ ²⁶ de Lenin, și cunoscutul pasaj din „Manifestul Comunist“ ²⁷ de Marx, după care comuniștii sunt partea cea mai clarvăzătoare a proletariatului, partea care merge înainte).

A se ilustra fiecare din aceste baze cu fapte luate din experiența mișcării revoluționare din Rusia și din Occident, mai ales baza a doua și a treia.

10) Sarcini :

a) A câștiga de partea comunismului avantgarda proletariatului (adică a forma cadre, a crea un partid comunist, a elabora un program și bazele tacticii). Forma principală de activitate: propaganda.

b) A câștiga de partea avantgărzii masele largi ale muncitorilor și în general oamenii muncii (aducerea maselor pe poziții de luptă). Forma principală de activitate: acțiunile practice ale maselor ca preludiu al luptelor decisive.

11) Reguli :

a) A stăpâni absolut toate formele de organizare a proletariatului și toate formele (domeniile) mișcării, luptei. (Formele mișcării: parlamentare și extraparlamentare, legale și ilegale.)

b) A învăța să te adaptezi la înlocuirea rapidă a unor forme ale mișcării cu altele, sau la complectarea unor forme cu altele; a învăța să îmbini formele legale cu cele ilegale, cele parlamentare cu cele extraparlamentare (exemplu: trecerea rapidă a bolșevicilor în Iulie 1917 dela formele legale la cele ilegale, îmbinarea miș-

cării extraparlamentare în timpul evenimentelor dela Lena cu acțiunea din Dumă).

12) **Strategia și tactica partidului comunist înainte și după luarea puterii.** Patru particularități.

a) **Cel mai important lucru în situația care s'a creat după Revoluția din Octombrie în Europa, în general, și în Rusia, în special, este spărtura în frontul social internațional** (în urma victoriei repurtate asupra burgheziei ruse) produsă în regiunea Rusiei de proletariatul din Rusia (ruptura cu imperialismul, publicarea tratatelor secrete, războiul civil în locul războiului imperialist, chemarea adresată soldaților să fraternizeze, chemarea adresată muncitorilor să se răscoale împotriva guvernelor lor). Această spărtură a înăunțurat o cotitură în istoria mondială, amenințând în mod direct integritatea întregului edificiu al imperialismului internațional și schimbând în mod radical raportul forțelor în luptă în Occident în favoarea clasei muncitoare din Europa. Aceasta înseamnă că proletariatul rus și partidul său s'au transformat dintr'o forță națională într'o forță internațională, iar vechea sarcină, aceea de a răsturna propria burghezie națională, a fost înlocuită cu o nouă sarcină, aceea de a răsturna burghezia internațională. Și dat fiind că burghezia internațională, simțind primejdia de moarte ce o amenința, și-a pus ca sarcină imediată lichidarea spărturii produse de Ruși, concentrându-și forțele disponibile (rezervele) împotriva Rusiei Sovietice, aceasta nu a putut să nu-și concentreze, la rândul ei, toate forțele pentru a se apăra, nevoită fiind să înfrunte principala lovitură a burgheziei internaționale. Toate acestea au înlesnit într'o mare măsură lupta proletarilor din Occident împotriva burgheziei lor și

au sporit considerabil simpatia lor față de proletariatul rus, luptătorul de avangardă al proletariatului mondial.

Îndeplinirea sarcinii de a răsturna burghezia într-o țară a dus astfel la o nouă sarcină de luptă pe scară internațională, la lupta pe un alt plan, la lupta statului proletar împotriva statelor capitaliste ostile lui, proletariatul rus, care fusese până atunci unul din detașamentele proletariatului internațional, devenind de aci înainte detașamentul înaintat, avangarda proletariatului internațional.

Astfel, sarcina de a declanșa revoluția în Occident pentru a-și înlesni sieși, adică Rusiei, sarcina de a duce revoluția sa până la capăt, a devenit dintr'o simplă dorință o sarcină practică la ordinea zilei. Această răsturnare pe care Revoluția din Octombrie a produs-o în raporturi (mai ales în raporturile internaționale) se datorește în întregime Revoluției din Octombrie. Revoluția din Februarie nici măcar nu a atins raporturile internaționale.

b) O a doua trăsătură importantă a situației create în Rusia după Revoluția din Octombrie este schimbarea situației atât a proletariatului, cât și a partidului său înăuntrul Rusiei. Înainte, până la Revoluția din Octombrie, preocuparea principală a proletariatului era organizarea tuturor forțelor de luptă în vederea răsturnării burgheziei; cu alte cuvinte, sarcina avea mai ales un caracter critic și distructiv. Acum, după Revoluția din Octombrie, când burghezia nu mai era la putere, iar statul devenise un stat proletar, vechea sarcină a căzut, făcând loc unei noi sarcini, aceea de a organiza pe toți oamenii muncii din Rusia (țărănimea, meseriașii,

meșteșugarii, intelectualii, naționalitățile înapoiate care fac parte din R.S.F.S.R.), pe de o parte în vederea construirii noii Rusii Sovietice, a aparatului ei economic și militar, iar pe de altă parte în vederea reprimării rezistenței burgheziei, care fusese răsturnată, dar nu încă doborâtă complet *.

c) Potrivit cu schimbarea situației proletariatului în interiorul Rusiei și cu noua sarcină, s'a schimbat și politica proletariatului față de grupurile și păturile burgheze și mic-burgheze ale populației din Rusia. Înainte (în preajma răsturnării burgheziei) proletariatul respingea acordurile cu diferitele grupuri burgheze, deoarece o asemenea politică ar fi dus la întărirea burgheziei, care se afla la putere; acum, dimpotrivă, proletariatul este pentru acorduri dela caz la caz, pentru că acestea îi consolidează puterea, descompun burghezia, înlesnesc proletariatului domesticirea unor grupuri ale acesteia, înlesnesc asimilarea lor. Deosebirea dintre „reformism” și politica acordurilor dela caz la caz (cel dintâi respinge în mod necesar metoda acțiunilor revoluționare, iar a doua nu; iar dacă este dusă de revoluționari, ea pornește dela metoda revoluționară; cel dintâi are o perspectivă mai îngustă, iar cea de a doua una mai largă). (Vezi „reformismul” și „politica acordurilor“.)

d) Potrivit cu creșterea uriașă a forțelor și mijloacelor proletariatului și ale partidului comunist, a crescut și amploarea activității strategice a partidului co-

* Din această cauză și-au pierdut rostul unele forme vechi ale mișcării, bunăoară grevele, insurecțiile etc., și, potrivit cu aceasta, s'au schimbat caracterul și formele (funcțiile) organizării clasei muncitoare (partid, Soviete, syndicate, cooperative, instituții cultural-educative).

munist. Înainte strategia partidului comunist se mărginea să alcătuiască un plan strategic, să manevreze între diferitele forme ale mișcării și organizării proletariatului, precum și între diferitele revendicări ale mișcării (lozinci), să lanseze unele, să înlocuiască altele, să folosească rezervele restrânse pe care le constituiau contradicțiile dintre diferitele clase; din cauză că partidul era slab, cadrul și posibilitățile de folosire ale acestor rezerve erau, de regulă, restrânse; acum, după Octombrie, în primul rând, au crescut rezervele (contradicțiile dintre grupurile sociale din Rusia, contradicțiile dintre clasele și naționalitățile din statele înconjurătoare, contradicțiile dintre statele înconjurătoare, revoluția socialistă în creștere în Occident, mișcarea revoluționară crescândă în Orient și în general din colonii etc.); în al doilea rând, s'au înmulțit mijloacele și posibilitățile de manevrare (vechile mijloace au fost completate cu altele noi, cum ar fi, de exemplu, activitatea diplomatică, crearea de legături mai reale atât cu mișcarea socialistă din Occident, cât și cu mișcarea revoluționară din Orient); în al treilea rând, s'au ivit posibilități noi, mai largi, de folosire a rezervelor, din cauză că sporiseră forțele și mijloacele proletariatului, care devenise în Rusia forța politică dominantă, dispunând de forțe armate proprii, iar în lumea internațională avangarda mișcării revoluționare mondiale.

13) Separat: a) problema ritmului mișcării și a rolului său în determinarea strategiei și tacticii; b) problema reformismului, a politicii acordurilor și a raportului dintre ele.

14) „R e f o r m i s m u l” („conciliatorismul”), „politica acordurilor și „acordurile

dela caz la caz“ sunt **trei lucruri diferite** (de scris separat despre fiecare din ele). **Acordurile** menșevicilor sunt inacceptabile, pentru că pornesc **dela reformism**, adică **dela negarea acțiunilor revoluționare**, pe când **acordurile bolșevicilor** pornesc **dela cerințele acțiunilor revoluționare**. Tocmai din această pricină la menșevici acordurile devin un sistem, devin o **politică de înțelegere**, pe când bolșevicii sunt numai pentru acorduri concrete **dela caz la caz**, fără a face din ele o politică specială de înțelegere.

15) Cele trei perioade ale dezvoltării Partidului Comunist din Rusia:

a) **perioada formării avantgărzii** (adică a partidului) **proletariatului**, **perioada formării cadrelor de partid** (în această perioadă partidul este slab; are un program, principii tactice generale, însă ca partid de acțiuni de masă este slab);

b) **perioada luptei revoluționare de masă** sub conducerea partidului comunist. În această perioadă partidul devine dintr'o organizație de agitație de masă o organizație de acțiuni de masă; **perioadei pregătitoare** îi ia locul **perioada acțiunilor revoluționare**;

c) **perioada de după luarea puterii**, după transformarea partidului comunist în partid de guvernământ.

16) Forța politică a revoluției proletare ruse stă în faptul că revoluția agrară a țărănimii (doborârea feudalismului) s'a produs aici sub conducerea **proletariatului** (și nu sub a burgheziei), că din această cauză revoluția burghezo-democratică a fost prologul revoluției proletare, că **legătura** dintre elementele muncitoare ale țărănimii și proletariat și **sprijinirea** celor dintâi de către cel din urmă nu numai că a fost asigu-

rată din punct de vedere politic, dar a și fost consfințită pe plan organizatoric prin Soviete, ceea ce i-a atras proletariatului simpatia imensei majorități a populației (tocmai din această cauză nu este o nenorocire dacă proletariatul nu constituie majoritatea în țară).

Slăbiciunea revoluțiilor proletare din Europa (continent) stă în faptul că acolo proletariatul nu are nici această legătură, nici acest sprijin din partea satului; acolo eliberarea țăranimii de feudalism s'a făcut sub conducerea burgheziei (și nu a proletariatului, care pe atunci era slab), fapt care, dată fiind atitudinea indiferentă a social-democrației față de interesele satului, a asigurat pentru multă vreme burgheziei simpatia majorității țăranilor *.

Iulie 1921.

Se publică pentru prima oară.

* Această schiță de plan pentru o broșură a fost folosită de autor pentru broșura sa „Despre bazele leninismului“, apărută în 1924 și care face parte din volumul 6 al Operelor lui I. V. Stalin. Prima parte a schiței planului a fost folosită pentru articolul „În jurul problemei strategiei și tacticii comuniștilor ruși“, publicat în 1923 și care face parte din volumul 5 al Operelor lui I. V. Stalin, iar câteva din tezele cuprinse în această schiță de plan au fost folosite de autor pentru articolul „Partidul înainte și după luarea puterii“, publicat în August 1921 și care face parte tot din volumul 5 al Operelor lui I. V. Stalin. — Nota Red. I.M.E.L.

DESPRE SARCINILE IMEDIATE ALE COMUNISMULUI ÎN GEORGIA ȘI TRANSCAUCAZIA

*Raport prezentat la adunarea generală
a organizației din Tiflis a Partidului Comunist
din Georgia* ²⁸

6 Iulie 1921

Tovarăși! Comitetul organizației voastre m'a însărcinat să vă prezint un raport asupra sarcinilor imediate ale comunismului în Georgia.

Sarcinile imediate ale comunismului sunt probleme de tactică. Dar pentru a defini tactica partidului, care este un partid de guvernământ, trebuie să ținem în primul rând seama de situația generală din jurul partidului, pe care nu putem s'o ignorăm. Care este, deci, această situație?

Este de prisos să mai dovedim că, odată cu începutul războiului civil, lumea s'a scindat în două lagăre adverse: lagărul imperialist, în frunte cu Antanta, și lagărul socialist, în frunte cu Rusia Sovietică; că din primul lagăr fac parte fel de fel de state capitaliste, „democratice“ și menșevice, iar din cel de al doilea — statele sovietice, printre care se numără și Georgia. Trăsătura principală a actualei situații din jurul țărilor sovietice este că perioada luptei armate dintre cele două lagăre mai sus arătate s'a încheiat printr'un armistițiu mai mult sau mai puțin îndelungat și că perioadei de

război i-a luat locul perioada construcției economice pașnice a republicilor sovietice. Înainte, în perioada, ca să zicem așa, militară, republicile sovietice acționau sub lozinca generală „totul pentru război“, deoarece republicile sovietice constituiau un lagăr asediat, blocat de statele imperialiste. Atunci, în acea perioadă, partidul comunist își cheltuia întreaga energie pentru a pune în joc toate forțele vii în vederea organizării Armatei Roșii, în vederea întăririi frontului pentru lupta armată împotriva imperialismului. Este de prisos să mai spunem că în această perioadă partidul nu a putut să-și concentreze atenția asupra construcției economice. Putem spune fără nicio exagerare că economia țărilor sovietice s'a mărginit în această perioadă la dezvoltarea industriei de război și la sprijinirea, de bine de rău, a unor ramuri ale economiei naționale legate de asemenea de război. Astfel se și explică, de fapt, ruina economică pe care ne-a lăsat-o moștenire perioada militară a statelor sovietice.

Astăzi, când am intrat într'o perioadă nouă, în perioada construcției economice, când am trecut dela război la munca pașnică, vechea lozincă „totul pentru război“ este, firește, înlocuită printr'o nouă lozincă: „totul pentru economia națională“. Această nouă perioadă îi obligă pe comuniști să arunce toate forțele pe frontul economic, în industrie, agricultură, aprovizionare, cooperatie, transporturi etc., deoarece altfel nu vom putea învinge ruina economică.

Dacă perioada militară ne-a dat tipul comuniștilor militari, specialiști în aprovizionare, în formarea de unități militare, în operațiuni militare etc., partidul comunist trebuie să aibă grijă ca în noua perioadă, în peri-

oada construcției economice, atrăgând masele largi la opera de refacere economică, să creeze un nou tip de comuniști, care să lucreze în domeniul economic — în industrie, agricultură, transport, cooperatie etc.

Dar, dezvoltând activitatea de construcție economică, comuniștii trebuie să țină seama de două condiții extrem de importante, care ne-au rămas moștenire din trecut. Aceste condiții sunt: în primul rând, faptul că în jurul țărilor sovietice există state burgheze foarte dezvoltate din punct de vedere industrial și, în al doilea rând, faptul că există o numeroasă mică-burghezie țărănească înăuntrul statelor sovietice.

Istoria a vrut ca Puterea Sovietică să nu triumfe în țările mai dezvoltate, ci în țări relativ mai puțin dezvoltate din punct de vedere capitalist. Istoria a arătat că în țări ca Rusia, cu un capitalism relativ tânăr, cu un proletariat puternic și concentrat și cu o burghezie națională slabă, este cu mult mai ușor să răstorni burghezia decât în țările capitaliste clasice, ca Germania, Anglia și Franța, în care capitalismul există de câteva secole și unde burghezia a reușit să se transforme într-o importantă forță conducătoare a întregii vieți sociale.

Fără îndoială că atunci când dictatura proletariatului va fi instaurată și în țări ca Germania și Anglia, acolo va fi mai ușor să se continue și să se ducă până la capăt revoluția socialistă, cu alte cuvinte va fi mai ușor să se organizeze economia socialistă, deoarece în aceste țări industria este mai dezvoltată, tehnica mai bogată, iar proletariatul relativ mai numeros decât în actualele țări sovietice. Dar deocamdată ne aflăm în fața faptului că, pe de o parte, avem dictatura proletariatului în țări cu o industrie mai puțin dezvoltată și cu

o numeroasă clasă de mici producători de mărfuri (țărani), iar pe de altă parte dictatura burgheziei în țări cu o industrie mai dezvoltată și o clasă proletară numeroasă. A ignora acest fapt, ar însemna să dăm dovadă de nechibzuință și ușurință.

Dat fiind că țările sovietice abundă în surse de materii prime și combustibil, pe când țările burgheze dezvoltate din punct de vedere industrial duc lipsă de materii prime și combustibil, este neîndoiește că unele grupuri capitaliste din statele burgheze au interes să se înțeleagă cu statele sovietice în vederea folosirii surselor de materii prime și combustibil în anumite condiții. Pe de altă parte, dat fiind că clasa micilor producători din statele sovietice (țăranimea) are nevoie de produse industriale (manufactură, mașini agricole), este neîndoiește că și ea are interes să se înțeleagă cu puterea proletară a țării sale, pentru a primi aceste produse pe bază de schimb de mărfuri (în schimbul produselor agricole).

La rândul ei, Puterea Sovietică are de asemenea interes să încheie un acord vremelnic atât cu unele grupuri capitaliste din alte țări, cât și cu clasa micilor producători de mărfuri din propria sa țară, deoarece este neîndoiește că un asemenea acord va grăbi și va înlesni opera de refacere a forțelor de producție distruse de război, precum și realizarea electrificării, baza tehnică și industrială a viitoarei economii socialiste.

Aceste împrejurări dictează comuniștilor din statele sovietice o politică de acorduri vremelnice atât cu unele grupuri capitaliste din Occident (în vederea folosirii capitalurilor și forțelor lor tehnice), cât și cu mica burghezie din propria lor țară (pentru a obține materiile prime necesare și produsele alimentare).

S'ar putea obiecta de către unii că această tactică a acordurilor cu burghezia miroase a menșevism, dat fiind că menșevicii folosesc în acțiunile lor tactica acordurilor cu burghezia. Dar acest lucru este greșit. Intre tactica acordului cu unele grupuri burgheze, pe care o propun astăzi comuniștii, și tactica menșevică a acordului cu burghezia este o prăpastie. De obicei menșevicii propun acordul cu burghezia atunci când la putere se află capitaliștii și când aceștia, pentru a-și consolida puterea și a corupe proletariatul, sunt dispuși să acorde de sus unor anumite grupuri ale proletariatului unele „reforme“, să le facă mici concesii. Un asemenea acord este dăunător proletariatului și convine burgheziei, deoarece nu slăbește, ci consolidează puterea burgheziei, dă naștere la divergențe în sânul proletariatului, îl desbină. Tocmai deaceia bolșevicii întotdeauna au fost și vor fi împotriva tacticii menșevice a acordului cu burghezia când aceasta se află la putere. Tocmai deaceia bolșevicii îi socotesc pe menșevici promotorii influenței burgheze asupra proletariatului.

Spre deosebire de tactica menșevicilor, tactica acordului, propusă de bolșevici, are cu totul alt caracter, deoarece presupune o cu totul altă situație, în care nu burghezia să fie la putere, ci proletariatul, acordul dintre anumite grupuri burgheze și puterea proletară trebuind astfel să ducă în mod necesar, pe de o parte, la consolidarea puterii proletare, iar pe de altă parte la descompunerea burgheziei și la domesticirea anumitor grupuri burgheze. Este necesar, însă, ca proletariatul să țină cu tărie în mână puterea cucerită și să folosească cu pricepere mijloacele și cunoștințele acestor grupuri burgheze pentru refacerea economică a țării.

Vedeți că această tactică e departe ca cerul de pământ de tactica menșevicilor.

Deci, a arunca toate forțele vii pe frontul economic, folosind, cu ajutorul acordurilor, anumite grupuri burgheze, mijloacele, cunoștințele, experiența lor organizatorică pentru reîfacerea economică a țării — aceasta este prima sarcină imediată a comuniștilor din țările sovietice, inclusiv a comuniștilor din Georgia, sarcină dictată de situația generală.

Dar pentru a fixa tactica diferitelor țări sovietice, în cazul de față a Georgiei Sovietice, nu este suficient să se țină seamă de situația generală. Pentru a fixa tactica comuniștilor din fiecare țară sovietică mai trebuie să se țină seama de condițiile particulare, concrete de existență ale acestor țări. Care sunt, deci, condițiile particulare, concrete de existență ale Georgiei Sovietice, în care trebuie să acționeze Partidul Comunist din Georgia?

Putem stabili cu certitudine unele fapte care caracterizează aceste condiții.

În primul rând, este neîndoios că, dată fiind atitudinea categoric ostilă a statelor capitaliste față de țările sovietice, o existență cu desăvârșire izolată a Georgiei Sovietice, ca și a oricărei altei țări sovietice, nu este de conceput nici din punct de vedere militar și nici din punctul de vedere al dezvoltării economice. Sprijinirea reciprocă a statelor sovietice, atât din punct de vedere militar, cât și economic, este o condiție fără care nu se poate concepe dezvoltarea acestor state.

În al doilea rând, este clar că Georgia, care duce lipsă de produse alimentare, are nevoie, nu se poate lipsi de grâul rusesc.

În al treilea rând, este evident că Georgia, neavând combustibil lichid, are nevoie, pentru transport și industrie, de produsele petrolifere din Azerbaidjan, că nu se poate lipsi de acestea.

În al patrulea rând, este tot atât de neîndoios că Georgia, care nu are suficiente rezerve pentru export, are nevoie să fie ajutată de Rusia cu aur, pentru a acoperi deficitul balanței comerciale.

Și, în sfârșit, nu se poate să nu se țină seama de specificul componenței naționale a populației din Georgia, unde Armenii constituie un procent însemnat, iar în Tiflis, capitala Georgiei, aproape jumătate din întreaga populație; acest fapt obligă, fără îndoială, Georgia ca indiferent de forma de guvernământ, și mai cu seamă în regim sovietic, să întrețină relații absolut pașnice și de colaborare frățească atât cu Armenii din Georgia, cât și cu Armenia.

Este de prisos să mai dovedim că aceste condiții concrete și multe altele asemănătoare obligă Georgia Sovietică, ca și Armenia Sovietică și Azerbaidjanul Sovietic, să stabilească între ele o oarecare unitate în domeniul activității economice, să-și unească într'o oarecare măsură eforturile economice, să zicem în direcția întăririi transportului, a coordonării problemelor comerțului exterior, precum și a organizării lucrărilor de ameliorare a solului (irigație, drenaj) etc. Nu mai vorbesc de necesitatea unui sprijin și a unei legături reciproce atât între republicile sovietice independente din Transcaucazia, cât și între aceste republici și Rusia Sovietică, în caz că s'ar ivi nevoia de a se apăra împotriva unor agresiuni dinafară. Toate acestea sunt clare și indiscutabile. Și dacă am vorbit, totuși, despre aceste

adevăruri banale, am făcut-o din cauză că există unele condiții, create în ultimii doi-trei ani, care stau în calea acestei uniri, care amenință să zădărnicească încercările de a se realiza această unire. Mă refer la naționalism — naționalismul georgian, armean, azerbaidjan — care s'a înțepit grozav în ultimii ani în republicile din Transcaucazia și care frânează unirea lor.

Îmi amintesc de anii 1905—1917, când în rândurile muncitorilor, și în general în rândurile oamenilor muncii aparținând naționalităților din Transcaucazia, se putea observa o deplină solidaritate frățească, când muncitorii armeni, georgieni, azerbaidjani și ruși erau uniți prin legături frățestre într'o singură familie socialistă. În prezent, sosind la Tiflis, am fost uimit când am constatat că nu mai există vechea solidaritate între muncitorii naționalităților din Transcaucazia. În rândurile muncitorilor și țăranilor s'a dezvoltat naționalismul, a sporit sentimentul neîncrederii față de tovarășii lor de altă naționalitate: există azi din belșug naționalism antiarmean, antitătar, antigeorgian, antirus și de diferite alte feluri. Vechile legături de încredere frățească au fost rupte sau, cel puțin, au slăbit foarte mult. Se vede că cei trei ani de flințare a guvernelor naționaliste în Georgia (menșevicii), în Azerbaidjan (mussavatiștii ²⁹), în Armenia (dașracii ³⁰) n'au trecut fără să lase urme. Aceste guverne naționaliste, ducându-și politica naționalistă, desfășurând în rândurile oamenilor muncii o activitate în spiritul naționalismului agresiv, au izbutit până la urmă ca fiecare din aceste țări mici să fie înconjurată de o atmosferă de vrajbă naționalistă care a liosit Georgia și Armenia de grânele rusești și petrolul azerbaidjan, iar Azerbaidjanul și Ru-

sia de mărfurile care vin prin Batum. Nu mai vorbesc despre ciocnirile armate (războiul georgiano-armean) și despre măcelul (armano-tătar), care sunt rezultatele firești ale politicii naționaliste. Nu este de mirare că în această atmosferă naționalistă otrăvită, vechile legături internaționale s'au rupt, iar conștiința muncitorilor a fost otrăvită de veninul naționalismului. Și dat fiind că rămășițele acestui naționalism nu au fost încă lichidate în rândurile muncitorilor, faptul acesta (naționalismul) constituie un mare obstacol în calea unirii eforturilor republicilor sovietice din Transcaucazia în domeniul economic (și militar). Dar am mai spus că, fără o asemenea unire, propășirea economică a republicilor sovietice din Transcaucazia, îndeosebi a Georgiei Sovietice, nu poate fi concepută. În consecință, sarcina imediată a comuniștilor din Georgia este de a duce o luptă necruțătoare împotriva naționalismului, de a restabili vechile legături frățești internaționaliste care au existat până la apariția guvernului menșevic naționalist, și de a crea astfel o atmosferă sănătoasă de încredere reciprocă, necesară pentru unirea eforturilor economice ale republicilor sovietice din Transcaucazia și pentru refacerea economică a Georgiei.

Aceasta nu înseamnă, desigur, că nu mai trebuie să existe o Georgie independentă sau un Azerbaidjan independent etc. Proiectul de restabilire a vechilor gubernii (Tiflis, Bacu și Erevan) cu un guvern unic transcaucazian, proiect care circulă printre unii tovarăși, este, după părerea mea, o utopie, și încă o utopie reacționară, deoarece acest proiect izvorăște, fără îndoială, din dorința de a întoarce înapoi roata istoriei. A restabili vechile gubernii și a lichida guvernele naționale din

Georgia, Azerbaidjan, Armenia, este tot una cu a restaura proprietatea moșierească și a lichida cuceririle revoluției. E ceva care nu are nimic comun cu comunismul. Tocmai pentru a risipi atmosfera de neîncredere reciprocă și pentru a restabili legăturile frățesti între muncitorii naționalităților din Transcaucazia și Rusia, tocmai în acest scop trebuie să menținem independența Georgiei, ca și a Azerbaidjanului și a Armeniei. Aceasta nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune necesitatea unui sprijin reciproc, economic și de altă natură, ca și necesitatea unirii eforturilor economice ale republicilor sovietice independente pe bază de acord liber consimțit, pe bază de convenție.

După informațiile pe care le-am primit, s'a luat zilele acestea la Moscova hotărîrea de a se acorda Georgiei, Armeniei și Azerbaidjanului un mic sprijin, sub forma unui împrumut de 6 milioane și jumătate de ruble aur. În afară de aceasta, am mai aflat că Georgia și Armenia primesc în mod gratuit produse petroliere din Azerbaidjan, lucru care este de neconceput în viața statelor burgheze, fie chiar și la acelea care sunt legate între ele prin faimoasa „înțelegere cordială” (Entente cordiale ³¹). Este de prisos să mai dovedim că aceste acte, și altele asemănătoare, nu slăbesc, ci întăresc independența acestor state.

Așa dar, a lichida rămășițele naționaliste, a le arde cu fierul roșu și a crea o atmosferă sănătoasă de încredere reciprocă în rândurile oamenilor muncii aparținând naționalităților din Transcaucazia, pentru a înlesni și grăbi unirea eforturilor economice ale republicilor sovietice din Transcaucazia (fără care nu se poate concepe refacerea economică a Georgiei Soviet-

tice), menținându-se independența Georgiei Sovietice, — aceasta este a doua sarcină imediată a comuniștilor din Georgia, dictată de condițiile concrete de existență ale acestei țări.

În sfârșit, a treia sarcină imediată, tot atât de importantă și de necesară, este de a păstra puritatea, fermitatea și elasticitatea Partidului Comunist din Georgia.

Tovarăși! Trebuie să țineți minte că partidul nostru este un partid de guvernământ, că în rândurile lui pătrund nu arareori în grupuri întregi sau încearcă să pătrundă elemente carieriste, nesigure, străine de spiritul proletar, care introduc în partid spiritul descompunerii și al inerției. O sarcină de cea mai mare importanță a comuniștilor este de a avea grijă să ferească partidul de asemenea elemente. Trebuie să înțelegem odată pentru totdeauna că forța și greutatea specifică a unui partid, în special a partidului comunist, depinde nu atât de numărul membrilor, cât de calitatea lor, de fermitatea și devotamentul lor față de cauza proletariatului. Partidul Comunist din Rusia numără în total numai 700.000 de membri. Pot să vă asigur, tovarăși, că partidul ar fi putut spori numărul membrilor săi până la 7.000.000 dacă ar fi vrut s'o facă și dacă n'ar fi știut că 700.000 de comuniști fermi reprezintă o forță mai importantă decât 7.000.000 de tovarăși de drum de care nimeni n'ar avea nevoie și care n'ar fi buni de nimic. Dacă Rusia a rezistat presiunii imperialismului mondial, dacă a repurtat o serie de succese serioase pe fronturile externe, dacă în decurs de 2-3 ani s'a dezvoltat devenind o forță care sgudue temelile imperialismului mondial, ea datorează aceasta, între altele, partidului comunist, strâns unit, călit în lupte și făurit din

oțel dur, care nu a căutat niciodată să aibă un număr cât mai mare de membri, socotind că grija sa principală trebuie să fie îmbunătățirea calitativă a compoziției sale. Lassalle a avut dreptate când a spus că partidul se întărește curățindu-se de neghină. Pe de altă parte, este cert că dacă, bunăoară, social-democrația germană, unul din cele mai mari partide social-democrate din lume, a fost în timpul războiului imperialist o jucărie în mâna imperialismului, iar după război s'a prăbușit în prăpastie ca un colos cu picioare de lut, aceasta se datorește faptului că ani de-a-rândul s'a preocupat să-și lărgască organizațiile pe seama a fel de fel de lepădături mic-burgheze, care au reușit să ucidă în ea spiritul viu.

Deci a păstra fermitatea și puritatea partidului, a nu căuta să-și mărească cu orice preț numărul membrilor, a îmbunătăți sistematic componența partidului din punct de vedere calitativ, a feri partidul de afluxul elementelor naționaliste mic-burgheze intelectualiste — aceasta este a treia și cea din urmă sarcină imediată a Partidului Comunist din Georgia.

Tovarăși, îmi închei raportul. Trec la concluzii:

1) A desvolta o activitate multilaterală de construcție economică, consacrand acestei activități toate puterile și folosind în acest scop forțele și mijloacele grupurilor capitaliste din Occident, cât și pe cele ale grupurilor mic-burgheze din propria țară.

2) A strivi hidra naționalismului, creând o atmosferă sănătoasă, internaționalistă, pentru a înlesni uniunea eforturilor economice ale republicilor sovietice din Transcaucazia, menținându-se independența acestor republici.

3) A feri partidul de afluxul elementelor mic-burgheze, menținându-i fermitatea, elasticitatea și îmbunătățindu-i sistematic componența din punct de vedere calitativ.

Acestea sunt cele trei sarcini principale imediate ale Partidului Comunist din Georgia.

Numai îndeplinind aceste sarcini va putea Partidul Comunist din Georgia să mențină cârma în mână și să învingă ruina economică. (A p l a u z e.)

*„Pravda Gruzii“ (Tiflis)
nr. 108 din 13 Iulie 1921.*

PARTIDUL ÎNAINTE ȘI DUPĂ LUAREA PUTERII

În dezvoltarea partidului nostru trebuie să distingem trei perioade.

Prima perioadă este aceea a formării, a creării partidului nostru. Intervalul de timp cuprins de această perioadă este, aproximativ, dela fondarea „Iscrei”³² și până la Congresul al III-lea al partidului inclusiv (sfârșitul anului 1900 — începutul anului 1905).

În această perioadă, partidul ca forță motrice este slab. Aceasta se explică nu numai prin faptul că partidul era tânăr, dar și prin aceea că mișcarea muncitorească în ansamblul ei era și ea tânără și că, mai ales în stadiul inițial al acestei perioade, nu exista o stare revoluționară, o mișcare revoluționară, sau erau foarte puțin dezvoltate (țăranii tac sau se mărginesc la un murmur surd; muncitorii nu cunosc decât greva economică parțială sau cea politică, cuprinzând câte un oraș; formele mișcării au un caracter clandestin sau semilegal; formele de organizare ale clasei muncitoare au și ele de cele mai multe ori un caracter clandestin).

Strategia partidului — întrucât aceasta presupune existența unor rezerve și posibilitatea de a manevra cu ele — este prin forța lucrurilor îngustă, restrânsă. Partidul se mărginește să traseze planul strategic al mișcării, adică să traseze calea pe care trebuie s'o urmeze mișcarea, în timp ce rezervele partidului — contradicțiile din lagărul adversarilor, atât dinăuntru Rusiei cât și dinafara ei — rămân nefolosite, sau aproape nefolosite, din cauză că partidul e slab.

Tactica partidului, întrucât tactica presupune folosirea tuturor formelor pe care le poate îmbrăca mișcarea proletariatului, a tuturor formelor sale de organizare, combinarea lor, complectarea lor reciprocă etc., pentru a cuceri masele și a asigura succesul strategic, este deasemenea, prin forța lucrurilor, îngustă, lipsită de amploare.

În această perioadă, în centrul atenției și griii partidului se află partidul însuși, existența lui, menținerea lui. În acest moment, partidul este privit oarecum ca o forță în sine. E și lesne de înțeles: atacurile furibunde ale țarismului împotriva partidului, ca și încercările menșevicilor de a distruge partidul dinăuntru și de a înlocui cadrele partidului printr'o formație amorfă, fără partid (amintiți-vă campania menșevicilor pentru congresul muncitoresc, campania pornită în legătură cu falmoasa broșură a lui Axelrod „Duma Națională și Congresul Muncitoresc“, 1905), amenință însăși existența partidului, din care cauză problema menținerii partidului capătă în această perioadă o însemnătate primordială.

În această perioadă, sarcina fundamentală a comunismului în Rusia era de a recruta în partid pe cei mai

buni oameni ai clasei muncitoare, pe cei mai activi și cei mai devotați cauzei proletariatului, de a forma, de a pune pe picioare partidul proletariatului. Tovarășul Lenin formulează astfel această sarcină: „a câștiga avantgarda proletariatului de partea comunismului“ (vezi „Stângismul...“³³).

A doua perioadă este perioada câștigării masselor largi de muncitori și țărani de partea partidului, de partea avangărzii proletariatului. Intervalul de timp cuprins de această perioadă este aproximativ Octombrie 1905 — Octombrie 1917.

În această perioadă, situația este cu mult mai complexă și mai bogată în evenimente decât în cea precedentă. Eșecul suferit de țarism pe câmpiile Manciuriei și Revoluția din Octombrie 1905, pe de o parte; lichidarea războiului ruso-japonez, victoria contrarevoluției și lichidarea cuceririlor revoluționare, pe de altă parte; și, în al treilea rând, războiul imperialist, revoluția din Februarie 1917 și faimoasa „dualitate a puterii“ — toate aceste evenimente au pus în mișcare toate clasele din Rusia și le-au împins pe rând în arena politică, au întărit partidul comunist și au trezit la viața politică masele largi ale țărănimii.

Mișcarea proletariatului s'a îmbogățit cu forme atât de puternice ca greva politică generală și insurecția armată.

Mișcarea țăranilor s'a îmbogățit cu o nouă formă, boicotarea moșierilor („expedierea“ moșierului din conace), care se transforma în răscoală.

Activitatea partidului și a celorlalte organizații revoluționare s'a înviorat prin cucerirea unor forme de activitate ca cea extraparlamentară, legală, deschisă.

Organizarea clasei muncitoare s'a îmbogățit nu numai cu o formă atât de încercată și de importantă ca sindicatele, dar și cu o formă atât de puternică, necunoscută încă în istoria organizării clasei muncitoare, ca Sovietele de deputați ai muncitorilor.

Țărănimea a pășit pe urmele clasei muncitoare, constituind Soviete de deputați ai țăranilor.

S'au îmbogățit și rezervele partidului. În toiul luptei s'a vădit că țărănimea poate să fie și va fi o rezervă inepuizabilă a proletariatului și a partidului său. S'a vădit deasemenea și rolul conducător al proletariatului și al partidului său în opera de doborîre a puterii capitalului.

În această perioadă, partidul este departe de a mai fi atât de slab ca în perioada precedentă: ca forță motrice, el devine un factor foarte important. Acum el nu mai poate fi o forță în sine, deoarece existența și dezvoltarea îi sunt perfect asigurate; acum, dintr'o forță în sine el devine un instrument de cucerire a maselor muncitorești și țărănești, un instrument de conducere a luptei maselor în opera de doborîre a puterii capitalului.

În această perioadă, strategia partidului capătă amploare; ea tinde, în primul rând, să-și asigure și să folosească rezerva atât de importantă care este țărănimea, această activitate având un serios succes.

Tactica partidului capătă deasemenea amploare, datorită faptului că mișcarea maselor, organizarea lor, activitatea partidului și a celorlalte organizații revoluționare se îmbogățesc cu forme noi, cu forme care n'au existat până atunci.

Sarcina fundamentală a partidului în această pe-

rioadă este de a câștiga masele de milioane de oameni de partea avantgărzii proletare, de partea partidului, în vederea doborîrii dictaturii burgheziei, în vederea cuceririi puterii. În centrul atenției partidului nu se mai află partidul însuși, ci masele de milioane ale populației. Tov. Lenin a formulat astfel această sarcină: „repartizarea maselor de milioane“ pe frontul social în așa fel, încât să fie asigurată victoria „în bătăliile decisive care ne așteaptă“ (vezi aceeași broșură a tov. Lenin).

Acestea sunt trăsăturile caracteristice ale primelor două perioade ale dezvoltării partidului nostru.

Fără îndoială că deosebirea dintre prima și a doua perioadă este mare. Dar ele au și ceva comun. Atât în prima perioadă cât și în a doua partidul este 9/10, dacă nu chiar exclusiv, o forță națională, valabilă numai pentru Rusia și în Rusia (unul din detașamentele proletariatului internațional organizat). Aceasta în primul rând. În al doilea rând, atât în prima cât și în a doua perioadă, Partidul Comunist din Rusia este partidul revoluției, partidul revoluției înăuntrul Rusiei, din care cauză în aceste perioade predomină în activitatea sa elementul criticii și al distrugerii a ceea ce e vechi.

Cu totul alt tablou ne oferă perioada a treia, prin care trecem astăzi.

Perioada a treia este perioada luării și menținerii puterii, pentru ca, pe de o parte, toți oamenii muncii din Rusia să fie atrași la construirea economiei socialiste și a Armatei Roșii, iar pe de altă parte să se depună toate eforturile și să se folosească toate mijloacele pentru a veni în ajutorul proletariatului internațional în lupta lui pentru doborîrea capitalului. Această

perioadă cuprinde intervalul de timp din Octombrie 1917 până în zilele noastre.

Luarea puterii de către proletariat a creat în Rusia o situație cu totul aparte, fără precedent în lume, atât pe plan internațional cât și în interiorul Rusiei.

Să începem cu faptul că Octombrie 1917 a însemnat o spărtură în frontul social mondial și a produs o cotitură în întreaga istorie universală. Inchipuiți-vă un imens front social, care începe dela coloniile înapoiate și merge până la avansata Americă, și apoi o mare spărtură produsă în acest front de către detașamentul rus al proletariatului internațional, spărtură care amenință existența imperialismului, încurcând toate socotelile, toate planurile rechinilor imperialismului și înlesnind, înlesnind la maximum lupta proletariatului internațional împotriva capitalului — iată care este însemnătatea istorică a Revoluției din Octombrie 1917. Din această clipă, partidul nostru s'a transformat dintr'o forță națională într'o forță mai ales internațională, iar proletariatul rus, dintr'un detașament înapoiat al proletariatului internațional, în avantgarda acestuia. De acum înainte, proletariatul internațional are ca sarcină să lărgească spărtura produsă de Ruși, să ajute avantgarda care a pășit înainte, să nu permită dușmanilor să încercuiască curajoasa avantgardă și să o rupă de bază. Imperialismul internațional, dimpotrivă, are ca sarcină să lichideze spărtura rusă, s'o lichideze cu orice preț. Iată de ce partidul nostru, dacă vrea să mențină puterea, trebuie să-și ia obligația să înfăptuiască „maximum din ceea ce se poate realiza într'o singură țară (a sa. — I. St.) pentru dezvoltarea, sprijinirea, trezirea revoluției în toate țările“ (vezi „Revoluția proletară și rene-

gatul Kautsky“³⁴ a lui Lenin). Iată de ce din Octombrie 1917 partidul nostru s'a transformat dintr'o forță națională într'o forță internațională, într'un partid al revoluției pe scară internațională.

În urma Revoluției din Octombrie 1917, în situația partidului s'a produs o schimbare tot atât de radicală pe plan intern. În perioadele anterioare, partidul reprezenta o pârghie pentru dărâmarea vechiului, pentru doborîrea capitalului în Rusia. Acum, în perioada a treia, dimpotrivă, dintr'un partid al răsturnării înăuntrul Rusiei, el s'a transformat într'un partid al construcției, într'un partid al creării unor noi forme economice. Înainte el recruta cele mai bune forțe din rândurile muncitorilor pentru a porni la asaltul vechilor rândueli; acum el îi recrutează pentru a organiza aprovizionarea, transportul și principalele ramuri ale industriei. Înainte el atrăgea elementele revoluționare ale țărănimii pentru a-l doborî pe moșier; astăzi el le recrutează pentru a îmbunătăți agricultura, pentru a consolida alianța dintre elementele muncitoare ale țărănimii și proletariatul aflat la putere. Înainte el recruta cele mai bune elemente ale naționalităților mai puțin dezvoltate pentru a lupta împotriva capitalului; astăzi el le recrutează pentru a organiza viața elementelor muncitoare ale acestor naționalități pe bază de colaborare cu proletariatul rus. Înainte el distrugea armata, vechea armată a generalilor; astăzi el trebuie să creeze o nouă armată muncitorească-țăărănească, necesară pentru apărarea cuceririlor revoluției împotriva dușmanilor dinafară.

Dintr'un partid al răsturnării înăuntrul Rusiei, P. C. din Rusia s'a transformat într'un partid al construcției

pașnice. Tocmai deaceea el a înlăturat din arsenalul proletariatului forme de luptă devenite astăzi inutile în Rusia, cum sunt greva și insurecția.

Înainte ne puteam lipsi de specialiști în domeniul militar și economic, deoarece activitatea partidului se rezuma mai ales la critică, iar de criticat e ușor... Astăzi partidul nu se poate lipsi de specialiști; paralel cu folosirea vechilor specialiști, el trebuie să-și formeze proprii săi specialiști: specialiști în formarea de unități militare, în operațiuni militare, în materie de intendență, (pe linie militară), specialiști în aprovizionare, în agricultură, în materie feroviară, în cooperatie, în industrie, în comerțul exterior (pe linie economică). Fără aceasta nu se poate construi.

În situația partidului s'a produs o schimbare și în sensul creșterii și înmulțirii colosale a forțelor și a mijloacelor lui, a rezervelor lui.

Rezervele partidului sunt:

1) Contradicțiile dintre diferitele grupuri sociale înăuntrul Rusiei.

2) Contradicțiile și conflictele, care uneori ajung până la ciocniri armate, între statele capitaliste înconjurătoare.

3) Mișcarea socialistă din țările capitaliste.

4) Mișcarea de eliberare națională din țările înapoate și coloniale.

5) Țărănimea și Armata Roșie în Rusia.

6) Aparatul diplomatic și al comerțului exterior.

7) Toată forța puterii de stat.

În general acestea sunt forțele și posibilitățile în cadrul cărora — și acest cadru este suficient de larg — strategia partidului poate să manevreze și pe baza că-

roră tactica partidului poate să ducă munca de zi cu zi în vederea mobilizării forțelor.

Toate acestea sunt laturile pozitive ale lui Octombrie 1917.

Dar Octombrie are și o latură umbrită: în Rusia luarea puterii de către proletariat a avut loc în condiții interne și externe speciale, care și-au pus pecetea pe întreaga activitate a partidului după luarea puterii.

În primul rând, Rusia este o țară înapoiată din punct de vedere economic; îi vine foarte greu să organizeze transportul cu propriile sale forțe, să desvolte industria și să electrifice industria dela orașe și dela sate, fără a recurge la procurarea de mașini și utilaj din țările occidentale, dând în schimb materii prime de care dispune. În al doilea rând, Rusia continuă să fie până în prezent o insulă socialistă înconjurată de state capitaliste dușmane, care sunt mai dezvoltate decât ea din punct de vedere industrial. Dacă Rusia Sovietică ar fi avut ca vecin un mare stat sovietic, dezvoltat din punct de vedere industrial, sau câteva state sovietice, ea ar fi putut stabili ușor relații de colaborare cu astfel de state pe baza schimbului de materii prime contra mașini și utilaj. Dar atâta timp cât acest lucru nu există, Rusia Sovietică și partidul nostru, care conduce guvernul ei, sunt nevoite, până în momentul victoriei revoluției proletare într'una sau în câteva țări capitaliste industriale, să caute forme și moduri de cooperare economică cu grupurile capitaliste vrăjmașe din Apus, pentru a căpăta mijloacele tehnice necesare. Acordarea de concesiuni și comerțul exterior — iată modalitățile prin care acest țel poate fi atins. Fără aceasta este greu să contăm pe succese hotărâtoare în construcția economică și în elec-

trificarea țării. Fără îndoială că acest proces va fi lent și dureros, dar el este inevitabil, de neînlăturat, și dacă unii tovarăși nerăbdători se agită nervos, cerând rezultate rapide și operațiuni de efect, inevitabilul nu va înceta de a fi inevitabil.

Din punct de vedere economic, la baza actualelor conflicte și ciocniri armate dintre grupurile capitaliste, ca și la baza luptei dintre proletariat și clasa capitaliștilor, stă conflictul fundamental dintre actualele forțe de producție pe de o parte și cadrul național-imperialist al dezvoltării lor și formele capitaliste de apropiere pe de altă parte. Cadrul imperialist și forma capitalistă sugrumă, împiedică dezvoltarea forțelor de producție. Unica soluție este organizarea economiei mondiale pe bază de colaborare economică între țările înaintate (industriale) și cele înapoiate (rezervoare de combustibil și materii prime) — și nu pe baza jefuirii acestora din urmă de către cele dintâi. Tocmai deaceia este necesară revoluția proletară internațională. Fără aceasta nici nu ne putem gândi la organizarea și dezvoltarea normală a economiei mondiale. Dar pentru a începe (măcar pentru a începe) organizarea unei economii mondiale juste, este necesar ca proletariatul să fie victorios cel puțin în câteva țări înaintate. Atâta timp cât acest lucru nu există, partidul nostru este nevoit să caute drumuri ocolite de cooperare pe tărâm economic cu grupurile capitaliste.

Iată de ce partidul, care a doborât burghezia din propria sa țară și a ridicat steagul revoluției proletare socotește totuși că este rațional „să descătușeze” mica producție și mica industrie în țara noastră, să admită renașterea parțială a capitalismului, făcându-l de-

pendent de puterea de stat, să atragă pe arendași și pe acționari etc. etc., până în clipa când politica partidului — „a înlăptui maximum din ceea ce se poate realiza într'o singură țară pentru dezvoltarea, sprijinirea, trezirea revoluției în toate țările”—va da rezultate reale.

Acestea sunt condițiile speciale, pozitive și negative, create de Octombrie 1917, în care partidul nostru acționează și se dezvoltă în cea de a treia perioadă a existenței sale.

Aceste condiții determină puterea uriașă pe care o are astăzi partidul nostru, atât în interiorul cât și înafara Rusiei. Ele determină, deasemenea, greutățile și primejdiile de necrezut care stau în fața partidului și pe care el trebuie să le învingă cu orice preț.

În această perioadă, sarcinile partidului în domeniul **politicii externe** sunt determinate de situația partidului nostru ca partid al **revoluției internaționale**. Aceste sarcini sunt:

- 1) a folosi orice fel de contradicții și conflicte care există între grupurile și guvernele capitaliste care ne înconjoară, cu scopul de a descompune imperialismul;

- 2) a nu cruța forțele și mijloacele pentru a veni în ajutorul revoluției proletare din Occident;

- 3) a lua toate măsurile pentru a întări mișcarea de eliberare națională din Orient;

- 4) a întări Armata Roșie.

În această perioadă, sarcinile partidului în domeniul **politicii interne** sunt determinate de situația pe care partidul nostru o are **înăuntrul Rusiei** ca partid al construcției **pașnice**. Aceste sarcini sunt:

- 1) A întări alianța dintre proletariat și țărănimea muncitoare prin:

a) atragerea elementelor țărănești cu spirit gospodăresc mai dezvoltat și cu inițiativă, în munca de construire a statului;

b) ajutorarea gospodăriilor țărănești prin răspândirea cunoștințelor agricole, repararea mașinilor etc.;

c) dezvoltarea unui schimb just de produse între oraș și sat;

d) electrificarea treptată a agriculturii.

Se cuvine să ținem seamă de o împrejurare importantă. În Rusia, păturile cele mai largi și mai viguroase ale micii burghezii — țărănimea — s'au transformat din rezerve posibile ale burgheziei în rezerve reale ale proletariatului, ceea ce constituie fericita particularitate a revoluției noastre și imensa superioritate a partidului nostru față de revoluțiile și partidele proletare din Occident. Această împrejurare a determinat slăbiciunea burgheziei ruse, favorizând interesele proletariatului rus. Lucrul acesta se explică, mai ales, prin faptul că, spre deosebire de Occident, în Rusia eliberarea țăranilor de sub jugul moșierilor s'a făcut sub conducerea proletariatului. Pe această bază s'a constituit în Rusia alianța dintre proletariat și țărănimea muncitoare. Datoria comuniștilor este să prețuiască această alianță și s'o întărească.

2) A dezvolta industria prin:

a) concentrarea forțelor la maximum pentru a pune stăpânire pe principalele ramuri ale industriei și pentru a îmbunătăți aprovizionarea muncitorilor ocupați în aceste ramuri;

b) dezvoltarea comerțului exterior pe linia importului de mașini și de utilaj;

c) atragerea acționarilor și arendașilor;

d) crearea unui fond de alimente, fie chiar minimal, cu care să se poată manevra;

e) electrificarea transporturilor și a marii industrii.

Acestea sunt, în linii generale, sarcinile partidului în perioada actuală a dezvoltării sale.

„Pravda” nr. 190

din 28 August 1921.

Semnat: I. Stalin.

REVOLUȚIA DIN OCTOMBRIE ȘI POLITICA NAȚIONALĂ A COMUNIȘTILOR RUȘI

Forța revoluției din Octombrie constă, între altele, în faptul că, spre deosebire de revoluțiile din Apus, ea a unit în jurul proletariatului rus mica burghezie de multe milioane și, în primul rând, păturile ei cele mai viguroase și mai numeroase — țărănimea. Astfel, burghezia rusă a fost izolată, lăsată fără armată, iar proletariatul rus transformat în făuritorul destinelor țării. Fără aceasta, muncitorii ruși n'ar fi putut să păstreze puterea.

Pacea, revoluția agrară și libertatea naționalităților sunt cele trei momente principale care unesc în jurul steagului roșu al proletariatului rus pe țărani și peste douăzeci de naționalități existente în imensa Rusie.

Nu este necesar să vorbim aici despre primele două momente, despre ele s'a scris destul în literatură; de altfel ele vorbesc dela sine. În ceea ce privește al treilea moment — politica națională a comuniștilor ruși —, după cât se vede importanța acestuia nu este încă pe deplin înțeleasă. Nu va fi, deci, de prisos să spunem câteva cuvinte despre acest moment.

Să începem cu faptul că din populația de 140 de milioane a R.S.F.S.R. (exceptând Finlanda, Estonia, Letonia, Lituania și Polonia) Velicorușii nu numără mai mult de 75 de milioane, iar restul de 65 de milioane reprezintă naționalități nevelicoruse.

Mai departe, aceste națiuni locuiesc mai ales în punctele periferice, cele mai vulnerabile din punct de vedere militar, și unde abundă materiile prime, combustibilul și produsele alimentare.

În sfârșit, aceste periferii sunt mai puțin dezvoltate (sau nu sunt deloc dezvoltate) din punct de vedere industrial și militar decât Rusia Centrală, din care cauză nu sunt în stare să-și apere existența independentă fără ajutorul militar și economic al Rusiei Centrale, tot așa cum nici Rusia Centrală n'ar fi în stare să-și mențină puterea militară și economică dacă n'ar avea ajutorul periferiilor în ceea ce privește combustibilul, materiile prime și alimentele.

Aceste împrejurări, precum și cunoscutele teze din programul național al comunismului, au determinat caracterul politicii naționale a comuniștilor ruși.

Esența acestei politici poate fi exprimată în câteva cuvinte: renunțarea la orice fel de „pretenții” și „drepturi” asupra regiunilor locuite de națiuni neruse; recunoașterea (nu în vorbe, ci în fapt) a dreptului acestor națiuni la existență de stat independentă; alianța liber consimțită, militară și economică, între aceste națiuni și Rusia Centrală; ajutorarea națiunilor înapoiate în vederea dezvoltării lor culturale și economice, fără de care așa numita „egalitate în drepturi a națiunilor” se transformă într-o vorbă goală; toate acestea trebuie să fie realizate pe baza eliberării depline a

țăranilor și a concentrării întregii puteri în mâna elementelor muncitoare din rândurile națiunilor dela periferii. Iată care este politica națională a comuniștilor ruși.

Este de prisos să mai spunem că muncitorii ruși, care au cucerit puterea, nu și-ar fi câștigat simpatia și încrederea tovarășilor lor de altă naționalitate și, în primul rând, a masselor asuprite ale națiunilor care n'au drepturi depline, dacă n'ar fi dovedit în fapt că sunt gata să aplice o asemenea politică națională, dacă n'ar fi renunțat la „dreptul” asupra Finlandei sau dacă n'ar fi retras armatele din Persia de Nord, dacă n'ar fi pus capăt pretențiilor imperialiștilor ruși asupra unor anumite regiuni din Mongolia și China și dacă n'ar fi ajutat națiunile înapoiate din fostul imperiu rus să-și desvolte cultura și viața de stat în limba maternă.

Numai pe baza acestei încrederi a putut lua ființă alianța de nesdruncinat a popoarelor din R.S.F.S.R., împotriva căreia s'au dovedit neputincioase toate viclesugurile „diplomatice” și „blocadele” organizate cu atâta grijă.

Mai mult decât atât. Muncitorii ruși nu ar fi putut învinge pe Colceac, Denichin și Vranghel, dacă nu s'ar fi bucurat de simpatia și încrederea masselor asuprite dela periferiile fostei Rusii. Nu trebuie să uităm faptul că generalii rebeli au operat în regiunea periferiilor, locuite mai ales de naționalități neruse, care nu puteau să nu urască pe Colceac, Denichin și Vranghel pentru politica lor imperialistă și de rusificare. Antanta, care a intervenit și i-a ajutat pe acești generali, nu se putea sprijini decât pe acele elemente care duceau o politică de rusificare a periferiilor. Prin aceasta ea n'a făcut decât să ațâțe ura populației dela periferii împo-

triva generalilor rebeli, mărinđ simpatia ei pentru Puterea Sovietică.

Această împrejurare a determinat slăbiciunea lăuntrică a spatelui frontului lui Colceac, Denichin și Vranghel și deci și slăbiciunea fronturilor lor, cu alte cuvinte a dus, în cele din urmă, la înfrângerea lor.

Dar rezultatele binefăcătoare ale politici naționale promovate de comuniștii ruși nu se limitează la hotarele R.S.F.S.R. și ale republicilor sovietice legate de aceasta. Aceste rezultate se oglindesc, ce-i drept în mod indirect, și în atitudinea țărilor vecine față de R.S.F.S.R. Radicala îmbunătățire a atitudinii Turciei, Persiei, Afganistanului, Indiei și a celorlalte țări orientale față de Rusia, care înainte vreme era considerată sperietoarea acestor țări, reprezintă un fapt pe care nu îndrăznește să-l conteste nici chiar un politician atât de curajos ca lordul Curzon. Nu mai e nevoie să demonstrăm că dacă în cursul celor patru ani de existență a Puterii Sovietice n'am fi promovat în mod consecvent în R.S.F.S.R. politica națională schițată mai sus, ar fi fost imposibil să se producă schimbarea radicală a atitudinii țărilor vecine față de Rusia, de care am vorbit mai înainte.

Acesta este, în linii generale, bilanțul politici naționale promovate de comuniștii ruși. Acest bilanț devine deosebit de limpede tocmai acum, la a patra aniversare a Puterii Sovietice, când greul război s'a terminat, când munca de construcție a început pe o scară întinsă și când, fără să vrei, îți întorci fața spre drumul parcurs, pentru a-l cuprinde cu o singură privire.

*„Pravda” nr. 251
din 6—7 Noembrie 1921.*

Semnat: I. Stalin.

PERSPECTIVE

Situația internațională are o însemnătate primordială în viața Rusiei. Și aceasta nu numai pentru că Rusia, ca ori și care altă țară din Europa, este legată prin nenumărate fire de țările capitaliste vecine, dar, în primul rând, pentru că, fiind o țară sovietică și reprezentând din această cauză o „primejdie“ pentru lumea burgheză, este, prin forța lucrurilor, încercuită de un lagăr vrăjmaș, alcătuit din state burgheze. Se înțelege că starea de lucruri din acest lagăr, raportul forțelor în luptă înăuntrul acestui lagăr, nu poate să nu aibă o însemnătate primordială pentru Rusia.

Momentul principal care caracterizează situația internațională trebuie considerat faptul că în locul perioadei de război fățiș avem o perioadă de luptă „pașnică“, că a intervenit într-o oarecare măsură o recunoaștere reciprocă a forțelor în luptă și un armistițiu între ele, între Antantă, pe de o parte, în calitate de conducătoare a contrarevoluției burgheze, și Rusia, pe de altă parte, ca detașamentul înaintat al revoluției proletare. Lupta a arătat că noi (muncitorii) nu suntem încă atât de puternici pentru a putea termina chiar acum

cu imperialismul. Dar lupta a mai arătat că ei (burghezii) nu mai sunt atât de puternici pentru a putea sugruma Rusia Sovietică.

În legătură cu aceasta a dispărut, s'a risipit „spaima” sau „groaza” pe care i-o inspira burgheziei mondiale revoluția proletară, de pildă, în zilele ofensivei Armatei Roșii asupra Varșoviei. În acelaș timp se risipește și entuziasmul imens cu care muncitorii din Europa primeau aproape fiecare știre despre Rusia Sovietică.

A sosit perioada evaluării lucide a forțelor, perioada muncii moleculare de pregătire și acumulare a forțelor în vederea bătăliilor viitoare.

Aceasta însă nu înseamnă că echilibrul relativ de forțe care se stabilise încă la începutul anului 1921 a rămas neschimbat. Departe de aceasta.

Revenindu-și de pe urma loviturilor revoluției, primite în legătură cu rezultatele războiului imperialist, și venindu-și în fire, burghezia mondială a trecut dela defensivă la ofensivă împotriva „proprilor săi” muncitori, exploatând cu abilitate criza industrială și aruncând pe muncitori în mai proaste condiții de existență (scăderea salariilor, mărirea zilei de lucru, șomajul în masă). Rezultatele acestei ofensive s'au făcut simțite îndeosebi în Germania, unde (pe lângă toate celelalte) scăderea vertiginoasă a cursului mărcii a înrăutățit și mai mult situația muncitorilor.

Pe această bază, în rândurile clasei muncitoare a luat ființă o puternică mișcare (mai ales în Germania) pentru crearea unui front unic muncitoresc și pentru cucerirea unui guvern muncitoresc, mișcare care necesită acordul și lupta comună a tuturor fracțiunilor mai mult sau mai puțin revoluționare ale clasei muncitoare,

dela „moderați“ până la „extremiști“, împotriva dușmanului comun. Nu avem niciun motiv să ne îndoim că, în lupta pentru un guvern muncitoresc, comuniștii vor fi în primele rânduri, deoarece lupta aceasta trebuie să ducă la o și mai accentuată descompunere a burgheziei și la transformarea actualelor partide comuniste în adevărate partide muncitorești de masă.

Însă lucrurile nu se mărginesc nicidecum la ofensiva burgheziei împotriva „propriilor săi“ muncitori. Burghezia știe că nu va putea să-i frângă pe muncitorii „săi“ dacă nu va reuși să pună frâu Rusiei. De aici, acțiunea tot mai intensă pe care burghezia o duce în vederea pregătirii unui nou atac împotriva Rusiei, mai complex și mai temeinic decât toate atacurile precedente.

Desigur că se încheie și se vor mai încheia tratate comerciale și de altă natură cu Rusia, și acest lucru este de mare însemnătate pentru Rusia. Dar nu trebuie să uităm că misiunile și societățile comerciale și toate celelalte misiuni și societăți care inundă Rusia, făcând comerț cu ea și acordându-i ajutor, sunt, în același timp, și cei mai buni spioni ai burgheziei mondiale; datorită acestei situații, burghezia mondială cunoaște astăzi mai bine ca oricând Rusia Sovietică, punctele ei slabe și cele puternice, — împrejurări care comportă primejdii serioase în cazul unor noi acțiuni intervenționiste.

Desigur că cunoscutele diferende în legătură cu problema orientală au fost reduse la simple „neînțelegeri“. Dar nu trebuie să uităm că Turcia, Persia, Afganistanul și Extremul Orient sunt inundate de agenți ai imperialismului, de aur și alte „binefaceri“, pentru a se crea în jurul Rusiei Sovietice un cordon economic (și nu

numai economic). Este de prisos să mai dovedim că așa numita conferință de „pace“ dela Washington ³⁵ nu ne promite nimic într'adevăr pașnic.

Noi suntem, desigur, în „cele mai bune“ relații și cu Polonia, și cu România, și cu Finlanda. Dar nu trebuie să uităm că aceste țări, mai cu seamă Polonia și România, se înarmează intens cu ajutorul Antantei, pregătindu-se de război (împotriva cui, dacă nu împotriva Rusiei?), că ele reprezintă astăzi, ca și până acum, rezervele cele mai apropiate ale imperialismului și că tocmai aceste țări au aruncat de curând pe teritoriul Rusiei (pentru spionaj?) detașamente de gardiști albi savincoviști și petliuriști.

După toate probabilitățile, toate acestea și multe alte fapte asemănătoare nu sunt decât diferite verigi ale unei acțiuni generale de pregătire a unui nou atac împotriva Rusiei.

Îmbinarea luptei economice cu cea militară, combinarea unui asalt dinăuntru cu un asalt dinafară — aceasta e forma cea mai probabilă pe care o va lua această ofensivă.

De vigilența comunistilor în armată și în spatele frontului, de succesele activității noastre pe tărâmul economic și, în sfârșit, de fermitatea Armatei Roșii, depinde dacă vom reuși să facem imposibilă această ofensivă sau, dacă totuși va fi deslănțuită, să o transformăm într'o armă nimicitoare împotriva burgheziei mondiale.

Aceasta este, în linii generale, situația externă.

Nu mai puțin complexă și, dacă vreți, „originală“ este situația internă a Rusiei Sovietice. Ea poate fi caracterizată prin cuvintele: lupta pentru întărirea alian-

țel dintre muncitori și țărani pe o bază nouă, economică, în vederea dezvoltării industriei, a agriculturii, a transporturilor, sau, cu alte cuvinte: lupta pentru menținerea și întărirea dictaturii proletariatului în condițiile ruinei economice.

În Apus există o teorie după care muncitorii nu pot lua și nu pot păstra puterea decât în țara în care ei formează majoritatea sau, în orice caz, acolo unde populația ocupată în industrie formează majoritatea. Și propriu zis pe baza acestei teorii domnii Kautsky neagă „legitimitatea” revoluției proletare din Rusia, unde proletariatul formează minoritatea. Această teorie decurge în mod tacit din presupunerea că mica burghezie — și, în primul rând, țărănimea — nu poate sprijini lupta muncitorilor pentru putere, deoarece masa țărănimii este rezerva burgheziei și nu a proletariatului. Baza istorică a acestei presupuneri o constituie faptul că în Apus (Franța, Germania) mica burghezie (țărănimea) s'a dovedit a fi, de obicei, în momentele critice de partea burgheziei (anii 1848 și 1871, în Franța; încercările de revoluție proletară de după anul 1918, în Germania).

Cauzele acestui fenomen sunt următoarele :

1) Revoluția burgheză din Apus s'a desfășurat sub conducerea burgheziei (proletariatul nu era pe atunci decât salăhorul revoluției), iar țărănimea a fost eliberată de sub jugul feudal și a căpătat pământ, ca să spunem așa, din mâna burgheziei, și din această cauză influența acesteia asupra țărănimii fusese socotită chiar atunci ca asigurată.

2) Dela începutul revoluției burgheze din Apus până la primele încercări ale revoluției proletare a trecut

mai bine de o jumătate de veac; în acest timp, în rândurile țărănimii s'a diferențiat o puternică și influentă burghezie sătească, care a servit drept punte de legătură între țărănime și marele capital dela oraș, întărind astfel hegemonia burgheziei asupra țărănimii.

În aceste împrejurări istorice a luat naștere teoria mai sus amintită.

Un tablou cu totul deosebit ni se înfățișează în Rusia.

În primul rând, spre deosebire de Apus, revoluția burgheză din Rusia (Februarie — Martie 1917) s'a desfășurat sub conducerea proletariatului; în cursul luptelor crâncene împotriva burgheziei, țărănimea s'a strâns în jurul proletariatului ca în jurul conducătorului său.

În al doilea rând, tot spre deosebire de Apus, o încercare (reușită) a revoluției proletare din Rusia (Octombrie 1917) nu a început după o jumătate de veac dela revoluția burgheză, ci imediat după aceasta, la vreo 6—8 luni, în decursul cărora în rândurile țărănimii nu a putut, desigur, să se formeze o burghezie sătească puternică și organizată, iar marea burghezie, doborâtă în Octombrie 1917, n'a mai putut să-și revină.

Această ultimă împrejurare a contribuit și mai mult la întărirea alianței dintre muncitori și țărani.

Iată de ce muncitorii ruși, deși formează minoritatea populației Rusiei, s'au dovedit, cu toate acestea, a fi stăpâni în țară, câștigându-și simpatia și sprijinul imensei majorități a populației, și, în primul rând, a țărănimii; ei au luat și au păstrat puterea, iar burghezia, în ciuda tuturor teoriilor, s'a dovedit a fi izolată, rămânând fără rezerve țărănești.

De aici reiese că :

1) Teoria „majorității obligatorii” a proletariatului în sânul populației, schițată mai sus, este insuficientă, este greșită din punctul de vedere al realităților rusești, sau, în orice caz, este interpretată de domnii Kautsky într'un mod prea simplist și vulgar.

2) Alianța de fapt a proletariatului cu țărănimea muncitoare, încheată în cursul revoluției, constituie, în condițiile istorice actuale, temelia Puterii Sovietice în Rusia.

3) Datoria comuniștilor este să mențină și să consolideze această alianță efectivă.

Ceeace importă în cazul de față, este că formele acestei alianțe nu sunt totdeauna aceleași.

Înainte, în timpul războiului, am avut o alianță mai ales **militaro-politică**, cu alte cuvinte i-am alungat pe moșieri din Rusia, am dat țăranilor pământul în folosință, iar când moșierii au pornit război pentru „a-vutul lor”, noi am luptat împotriva lor, apărând cuceririle revoluției. În schimb țăranul ne-a dat alimente pentru muncitori și oameni pentru armată. Aceasta a fost o formă a alianței.

Acum, când războiul s'a terminat, iar pământul nu mai este amenințat de nicio primejdie, vechea formă de alianță nu mai este suficientă. Ne trebuie o altă formă de alianță. Acum nu se mai pune chestiunea de a-i asigura țăranului pământul, ci de a-i asigura dreptul de a dispune în mod liber de produsele acestui pământ. Fără acest drept, sunt inevitabile: reducerea suprafeței cultivate, decăderea progresivă a agriculturii, paralizarea transportului și a industriei (din lipsă de grâne), descompunerea armatei (din lipsă de grâne).

toate acestea având drept urmare neapărata prăbușire a alianței efective dintre muncitori și țărani. E de prisos să mai dovedim că existența unui stoc minimal de grâne în mâna statului este pârghia pârghiilor a refacerii industriei și a menținerii Statului Sovietic. Rebeliunea dela Kronstadt (în primăvara anului 1921) a fost un avertisment care a arătat că vechea formă de alianță e perimată și că e necesară o nouă formă de alianță, forma economică, care să asigure avantaje de ordin economic și muncitorilor și țăranilor.

Aceasta ne dă cheia înțelegerii noii politici economice.

Desființarea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole, precum și desființarea celorlalte obstacole de acest fel, constituie primul pas pe drumul cel nou, care a deslegat mâinile micului producător și a intensificat producția de alimente, de materii prime și alte produse. Nu este greu să înțelegem însemnătatea uriașă a acestui pas, dacă luăm în considerație faptul că Rusia cunoaște ~~astăzi~~ acelaș puternic avânt în ce privește dezvoltarea forțelor de producție care a existat în America de Nord după războiul de secesiune. Fără îndoială că acest pas, descătușând energia productivă a micului producător și asigurându-i un anumit avantaj, îl pune, totuși, în situația — ținând seamă de faptul că transportul și industria rămân în mâna statului — de a fi nevoit să dea apă la moară Statului Sovietic.

Dar nu este suficient să obținem mărirea producției de alimente și de materii prime. Mai trebuie să adunăm, să colectăm un anumit minim necesar din aceste produse, pentru întreținerea transportului, industriei,

armatei etc. Așa dar, dacă facem abstracție de impozitul în natură, care nu este decât o complectare la desființarea predării obligatorii a surplusului de produse agricole, atunci trecerea colectării de alimente și materii prime în atribuția Uniunii Centrale a cooperativei de consum (Țentrosoiuz) trebuie considerată ca un al doilea pas. E drept că indisciplina organelor locale ale Țentrosoiuz-ului, lipsa de adaptare la condițiile pieței de mărfuri care se dezvoltă în mod rapid, caracterul inadecvat al formei naturale a schimbului de mărfuri și dezvoltarea rapidă a formei sale bănești, insuficiența mijloacelor bănești etc. nu au permis Țentrosoiuz-ului să îndeplinească sarcinile care i-au fost date. Dar nu avem niciun motiv să ne îndoim că rolul Țentrosoiuz-ului ca aparat principal de colectare masivă a principalelor produse alimentare și materii prime va crește din zi în zi. Trebuie numai ca statul :

a) să facă din el un centru de finanțare a operațiilor comerciale (nu ale statului) în interiorul țării ;

b) să-i subordoneze, din punct de vedere financiar, celelalte forme de cooperatie care mai sunt încă ostile statului ;

c) să-i deschidă, sub o formă sau alta, calea spre comerțul exterior.

Inițierea Băncii de Stat ca organ al reglementării circulației monetare în țară trebuie să fie considerată ca un al treilea pas. Dezvoltarea pieței de mărfuri și a circulației monetare duce la două rezultate principale :

1) face ca atât operațiile comerciale (particulare

și de stat), cât și cele de producție (tarife etc.) să depindă în totul de fluctuațiile rublei ;

2) transformă economia națională a Rusiei, dintr'o economie închisă, redusă la sine însăși, cum era în timpul blocadei, într'o economie de schimb, având relații de comerț cu lumea exterioară, cu alte cuvinte dependentă de hazardul fluctuațiilor cursului rublei.

De aci rezultă însă că, dacă nu reglementăm circulația monetară și nu ameliorăm cursul rublei, operațiile noastre economice — atât cele interne cât și cele externe — vor șchiopăta de-a-binelea. Banca de Stat ca regulator al circulației monetare, care poate fi nu numai un creditor, dar și o pompă care să aspire uriașele economii particulare, cu ajutorul cărora am putea s'o scoatem la capăt fără a recurge la noi emisiuni, — această Bancă de Stat este deabla o „muzică a viitorului“, deși, după toate datele, o așteaptă un mare viitor.

Un alt mijloc pentru ridicarea cursului rublei trebuie să-l constituie lărgirea exportului nostru și ameliorarea balanței noastre comerciale, care este extrem de pasivă. Credem că atragerea Tentrosoiuz-ului la participarea în comerțul exterior nu poate fi decât de folos în această privință.

Mai este nevoie, apoi, de un împrumut extern, și acesta nu numai ca mijloc de plată, ci și ca un factor de ridicare a creditului extern al Rusiei și deci și a încrederii în rubla noastră.

Apoi, societățile mixte comerciale și de tranzit, precum și celelalte societăți despre care a scris de curând Socolnicov în „Pravda“ ne-ar înlesni, fără îndoială, treburile ; trebuie, însă, să facem pe loc observa-

Ńla că acordarea de concesi în domeniul industriei i dezvoltarea schimbului materiilor noastre prime pentru mașini și utilaj străin în condiții juste — lucru despre care presa a vorbit atta într'un timp —, fiind factori ai dezvoltării economiei bneti, depind în întregime de ameliorarea prealabilă a cursului rublei noastre.

n sfârșit, al patrulea pas este trecerea întreprinderilor noastre pe baze de bună gospodărire, închiderea i darea în arendă a micilor întreprinderi nerentabile, selecionarea celor mai viabile întreprinderi mari, reducerea masivă a personalului instituțiilor noastre extrem de umflate, crearea unui buget de stat — material i financiar — stabil i, ca rezultat al tuturor acestor măsuri, înlăturarea din instituții i întreprinderi a tendinei de a se lăsa în nădejdea statului, disciplinarea în general a muncitorilor i funcionariilor, mbunirea i intensificarea muncii lor.

Acestea sunt, în linii generale, măsurile care sunt aplicate i care urmează să fie aplicate, ele constituind în ansamblul lor aa numita nouă politică economică.

Este de prisos să mai spunem că, realiznd aceste măsuri, noi am făcut, se ntelege, o mulime de greșeli, am denaturat adevăratul caracter al acestor măsuri. Cu toate acestea, putem socoti dovedit faptul că tocmai aceste măsuri deschid drumul pe care vom putea duce înainte opera de refacere economică a țării, pe care vom putea face ca agricultura i industria să se ridice i ca alianța economică dintre proletari i țăranii muncitori să se întărească, în ciuda tuturor greutilor, în ciuda primejdiei dinafară i a foametei dinăuntru Rusiei.

Cele dintâi rezultate ale noii politici economice, care se manifestă sub forma unui început de lărgire a suprafeței cultivate, de ridicare a productivității muncii în întreprinderi și de îmbunătățire a stării de spirit a țăranilor (încetarea banditismului în masă), confirmă, incontestabil, această concluzie.

*„Pravda” nr. 286
din 18 Decembrie 1921.
Semnat: I. Stalin.*

ZIARULUI „PRAVDA“

„Pravda“ s'a născut în valurile avântului revoluționar din memorabilele zile „ale evenimentelor dela Lena“. Apariția ziarului muncitoresc de masă „Pravda“ tocmai în aceste zile a marcat :

1) lichidarea perioadei de oboseală generală din țară, care a urmat „acalmiei neturburate“ din perioada reacțiunii stolâpiniste.

2) puternica deșteptare a clasei muncitoare ruse la o nouă revoluție, a doua după 1905.

3) începutul câștigării masselor largi ale clasei muncitoare de partea bolșevicilor.

„Pravda“ anului 1912 a fost piatra de temelie a victoriei bolșevismului în 1917.

I. Stalin

„Pravda“ nr. 98
din 5 Mai 1922.

LA A ZECEA ANIVERSARE A „PRAVDEI“ (*Amintiri*)

1. EVENIMENTELE DELA LENA

Evenimentele dela Lena au fost rezultatul regimului de „liniștire“ stolâpinist. Membrii de partid tineri n'au cunoscut, desigur, și nu-și amintesc de plăcerile acestui regim. În ceea ce-i privește pe bătrâni, ei își mai amintesc, probabil, de acele lucruri de blestemată amintire: expedițiile de pedeapsă, atacurile banditești împotriva organizațiilor muncitorești, biciuirea în masă a țăranilor și, ca o încununare a tuturor acestora, ultrareacționara Dumă cadetă. Încătușarea gândirii sociale, oboseala și apatia generală, lipsurile și disperarea în rândurile muncitorilor, abrutizarea și intimidarea țăranilor într-o atmosferă de desmăț general al haitei polițisto-moșiero-capitaliste — iată trăsăturile caracteristice ale „liniștirii“ stolâpiniste.

Unui observator superficial ar fi putut să i se pară că epoca revoluției a apus pentru vecie, că a început perioada desvoltării „constituționale“ a Rusiei după modelul Prusiei. Lichidatorii menșevici vorbeau deschis despre aceasta, propovăduind necesitatea creării unui partid muncitoresc legal stolâpinist. Iar unii vechi

„bolșevici”, simpatizând în sufletul lor cu această propovăduire, au părăsit din timp rândurile partidului nostru. Triumful cnutului și al întunericului era deplin. „Delăsare desgustătoare” — așa era caracterizată atunci viața politică a Rusiei.

Evenimentele dela Lena s’au abătut ca un uragan asupra acestei „delăsări desgustătoare”, desvăluind tuturor un nou tablou. S’a văzut că regimul stolâpinist nu era chiar atât de trainic, că masele detestau Duma, iar clasa muncitoare acumulase destulă energie spre a se avânta în luptă pentru o nouă revoluție. A fost deajuns să fie împușcați muncitori într’un colț îndepărtat al Siberiei (Bodaibo pe Lena) pentru ca în toată Rusia să izbucnească greve, iar proletariatul din Petersburg, ieșind în stradă, să măture din cale dintr’o singură mișcare pe lăudărosul ministru Macarov cu impertinenta lui lozincă: „Așa a fost și așa va fi”. Acestea erau primele semne ale puternicei mișcări care începea. „Zvezda”³⁶ avea dreptate atunci să exclame: „Noi suntem vii, în sângele nostru roșu pâlpâe flacăra forțelor necheltuite...”. Era evident un nou avânt al mișcării revoluționare.

În valurile acestei mișcări s’a născut ziarul muncitoresc de masă „Pravda”.

2. FONDAREA „PRAVDEI”

Pe la mijlocul lui Aprilie 1912 ne-am adunat într’o seară, în locuința tov. Poletaev, doi deputați în Dumă (Pocrovschi și Poletaev), doi publiciști (Olminski și Baturin) și eu, membru al C.C. (eu, ca ilegal, mă

aflam în „best“ * la „imnul“ Poletaev), am căzut de acord asupra platformei „Pravdei“ și am alcătuit primul număr al ziarului. Nu-mi amintesc dacă la această consfătuire au participat Demian Bednâi și Danilov, colaboratori apropiați ai „Pravdei“.

Condițiile materiale și de ordin tehnic necesare pentru apariția ziarului existau deja datorită agitației desfășurate de ziarul „Zvezda“, datorită simpatiei maselor largi ale muncitorilor și colectelor masive de bani pentru „Pravda“, făcute în uzine și fabrici. „Pravda“ a fost cu adevărat rezultatul eforturilor clasei muncitoare din Rusia și în primul rând din Petersburg. Fără aceste eforturi ea n'ar fi putut exista.

Era clar care avea să fie fizionomia „Pravdei“: „Pravda“ era chemată să popularizeze în masse platforma ziarului „Zvezda“. „Celor care citesc «Zvezda»“ — scria „Pravda“ în primul număr — „și știu cine sunt colaboratorii ei, care sunt și colaboratorii «Pravdei», nu le va fi greu să înțeleagă în ce direcție va lucra «Pravda».“³⁷ Diferența dintre „Zvezda“ și „Pravda“ consta numai în faptul că, spre deosebire de „Zvezda“, „Pravda“ nu era destinată muncitorilor înaintați, ci masselor largi ale clasei muncitoare. „Pravda“ avea misiunea de a-i ajuta pe muncitorii înaintați să strângă în jurul steagului partidului păturile largi ale clasei muncitoare din Rusia, care se trezeau la lupta cea nouă, dar care erau înapoiate din punct de vedere politic. Tocmai deaceia una din sarcinile pe care și le punea atunci „Pravda“ era de a

* „Best“ înseamnă în Persia un refugiu din care persoana urmărită de autorități nu poate fi scoasă cu forța. — Nota Red.

forma publicişti din rândurile muncitorilor înşişi şi de a-i antrena în opera de conducere a ziarului.

„Am dori“ — scria „Pravda“ în primul număr — „ca muncitorii să nu se mărginească la a ne arăta simpatia lor, ci să şi colaboreze activ la ziarul nostru. Să nu spună muncitorii că scrisul este pentru ei un lucru cu care nu sunt «deprinşi»: muncitori publicişti gata formaţi nu cad din cer, ci se formează pe nesimţite, în procesul activităţii publicistice. Trebuie numai să te apuci cu mai multă îndrăzneală de lucru: odată, de două ori te vei poticni, dar până la urmă vei învăţa să scrii...”³⁸

3. IMPORTANŢA „PRAVDEI“ DIN PUNCT DE VEDERE ORGANIZATORIC

„Pravda“ a apărut într-o perioadă a dezvoltării partidului nostru când munca ilegală era pe-de-a'ntregul în mâinile bolşevicilor (menşevicii o părăsiseră), iar formele legale de organizare — fracţiunea din Dumă, presa, casele de asistenţă medicală, casele de asigurări, syndicatele — nu fuseseră încă pe deplin scoase din mâinile menşevicilor. Aceasta a fost perioada luptei hotărâte a bolşevicilor pentru izgonirea lichidatorilor (menşevicii) din organizaţiile legale ale clasei muncitoare. Lozinca „scoaterii din posturi“ a menşevicilor era în acea vreme lozinca cea mai populară a mişcării muncitoreşti. Paginile „Pravdei“ erau pline de ştiri despre alungarea lichidatorilor din casele de asigurări, din casele de asistenţă medicală şi din syndicate, în care se cuibăriseră într-o vreme. Toate cele şase mandate de deputat ale colegiului muncitoresc au fost cu-

cerite dela menșevici. În aceeași sau aproape în aceeași situație desnădăjduită se afla și presa menșevică. A fost o luptă cu adevărat eroică dusă pentru partid de muncitorii pătrunși de spiritul bolșevic, căci agenții țarismului nu dormeau, ci îi urmăreau și îi nimiceau pe bolșevici, iar fără acoperiri legale partidul, aruncat în ilegalitate, nu ar fi putut să se desvolte mai departe. Mai mult, dacă nu ar fi cucerit organizațiile legale, partidul n'ar fi putut, în condițiile politice de atunci, să-și întindă antenele spre masele largi și să le unească în jurul steagului său; el s'ar fi rupt de mase și ar fi devenit un cerc închis, redus la sine însuși.

„Pravda“ se afla în centrul acestei lupte pentru partid, pentru crearea unui partid muncitoresc de masă. Ea nu era numai un ziar care făcea bilanțul succeselor bolșevicilor în lupta pentru cucerirea organizațiilor muncitorești legale, ci era totodată un centru organizatoric, care unea aceste organizații în jurul nucleelor ilegale ale partidului și îndrepta mișcarea muncitorească spre un țel bine determinat. Tovarășul Lenin a scris încă în „Ce-i de făcut?“ (1902) că un ziar central rus de luptă bine pus la punct trebuie să fie nu numai un agitator colectiv, ci și un organizator colectiv. Tocmai un astfel de ziar a devenit „Pravda“ în perioada luptei împotriva lichidatorilor, pentru menținerea organizațiilor ilegale ale partidului și pentru cucerirea organizațiilor muncitorești legale. Dacă este justă teza că fără victoria asupra lichidatorilor n'am fi avut acel partid puternic, prin coeziunea sa, și invincibil, prin devotamentul său față de proletariat, care a organizat Revoluția din Octombrie 1917, tot atât de just este că munca dârză și plină de abnegație a

vechii „Pravde” a pregătit și grăbit în mare măsură această victorie asupra lichidatorilor. În acest sens vechea „Pravdă” a fost neîndoiește prevestitoare a glorioaselor victorii viitoare ale proletariatului rus.

„Pravda” nr. 93

din 5 Mai 1922.

Semnat: I. Stalin.

TOVARĂȘUL LENIN ÎN CONCEDIU DE ODIHNĂ INSEMNAȚII

Poate că n'ar trebui să scriu despre „tovarășul Lenin în concediu de odihnă” acum, când odihna lui e pe sfârșite și când se va întoarce în curând la muncă. Afară de aceasta, impresiile mele sunt atât de numeroase și atât de prețioase, încât n'ar fi tocmai nimerit să le redau sub forma unor însemnări scurte, cum o cere redacția ziarului „Pravda”. Și totuși trebuie să scriu, pentru că redacția insistă.

Pe front am avut ocazie să întâlnesc vechi luptători, care, după ce luptaseră mai multe zile și nopți „în șir”, fără întrerupere, fără să știe ce-l odihna și somnul, se întorceau apoi din luptă ca niște umbre, cădeau frânți de oboseală, dormeau „optsprezece ore în șir”, iar după odihnă se ridicau îmborsăți pentru noi lupte, fără care „nu puteau trăi”. În Iulie, când l-am văzut pentru prima dată pe tovarășul Lenin după ce nu-l mai văzusem o lună și jumătate, mi-a făcut tocmai o asemenea impresie, de vechi luptător care se odihnise după o luptă neîntreruptă, istovitoare, și arăta reîmborsat în urma repausului. Era îmborsat,

reînnoit, dar păstra încă urmele oboselii, surmenajului.

— „N'am voie să citesc ziare“ — observă ironic tovarășul Lenin, — „n'am voie să vorbesc de politică, ocolesc cu grijă orice petec de hârtie care se aîlă pe masă, de frică să nu fie cumva ziar și să nu încalc astfel disciplina.“

Eu izbucnesc în râs și ridic în slava cerului spiritul de disciplină al tovarășului Lenin. Râdem de medici, care nu pot înțelege că oameni politici de profesie cărorora li s'a îngăduit să se vadă nu pot să nu vorbească de politică.

Este impresionantă setea tovarășului Lenin de noutăți și dorința sa arzătoare, nestăvilită, de muncă. Se vede că este înfometat de știri. Procesul socialiștilor-revoluționari³⁹, Genova și Haga⁴⁰, perspectivele recoltei, industria și finanțele — întrebările sale cu privire la aceste probleme se succed cu repeziciune. El nu se grăbește să-și spună părerea, plângându-se că nu este în curent cu evenimentele. Pune mai mult întrebări și ascultă fără să-i scape nimic. Se învionează foarte mult aflând că perspectivele recoltei sunt bune.

Cu totul alt tablou mi s'a înfățișat peste o lună. De data aceasta tovarășul Lenin era înconjurat de o grămadă de cărți și ziare (i se permisese să citească și să vorbească de politică, fără nicio îngrădire). Nu se mai vedeau urme de oboseală, de surmenaj. Dispărușeră semnele dorinței arzătoare, febrile, de muncă; foamea trecuse. Își recăpătase pe deplin liniștea și siguranța. Aveam din nou în față pe vechiul nostru Lenin, care se uita hâtru la interlocutor, privind printre gene...

De astădată și discuția noastră are un caracter mai viol.

Situația internă... Recolta... Situația industriei... Cursul rublei... Bugetul...

— „Situația este grea. Dar zilele cele mai grele le-am lăsat în urmă. Recolta îmbunătățește radical situația. Recolta va fi urmată de îmbunătățirea industriei și a finanțelor. Ceeace importă acum este de a suprima cheltuelile inutile ale statului, micșorând numărul instituțiilor și al întreprinderilor și îmbunătățindu-le din punct de vedere calitativ. Pentru acest lucru e necesară o tărie deosebită; dacă o vom avea, vom scăpa de greutăți, cu siguranță că vom scăpa de ele.”

Situația externă... Antanta... Atitudinea Franței... Anglia și Germania... Rolul Americii...

— „Sunt lacome și se urăsc profund. E clar că se vor încăiera. Noi n'avem de ce să ne grăbim. Calea noastră este justă: suntem pentru pace și înțelegere, dar suntem contra robiei și contra acordurilor înrobitoare. Trebuie să ținem cârma ferm și să ne urmăm calea, nelăsându-ne influențați nici de lingușiri, nici de intimidări.”

Socialiștil-revoluționari și menșevicii, agitația lor turbată împotriva Rusiei Sovietice...

— „Da, scopul lor este de a discredita Rusia Sovietică. Ei înlesnesc lupta imperialiștilor împotriva Rusiei Sovietice. Au alunecat în mocirla capitalismului și se rostogolesc în prăpastie. Să-l lăsăm să se bălăcească. Pentru clasa muncitoare ei sunt morți demult.”

Presa albă... Emigrația... Basmelor fantastice despre moartea lui Lenin, cu descrieri de amănunte...

Tovarăşul Lenin zâmbeşte şi spune: „Lasă-l să mintă şi să se consoleze; nu trebuie luată muribunzilor ultima mângâiere“.

15 Septembrie 1922

*Tovarăşul Lenin în concediu
de odihnă. Suplimentul ilustrat
al ziarului „Pravda“ nr. 215
din 24 Septembrie 1922.*

Semnat: I. Stalin.

SALUT PETROGRADULUI SOVIETULUI DE DEPUTAȚI

La împlinirea a cinci ani dela nașterea dictaturii
proletariatului, salut Petrogradul roșu, leagănul acestei
dictaturi.

I. Stalin

*„Petrogradskaa Pravda” nr. 251
din 5 Noembrie 1922.*

PROBLEMA UNIRII REPUBLICILOR NAȚIONALE INDEPENDENTE

*Convorbire cu un corespondent al ziarului
„Pravda“*

La întrebările puse de corespondentul nostru asupra problemelor referitoare la constituirea Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, tovarășul Stalin a dat următoarele lămuriri ⁴¹.

Din inițiativa cui a luat naștere mișcarea pentru unirea republicilor independente ?

— Inițiativa mișcării aparține chiar republicilor înseși. Încă în urmă cu trei luni, cercurile conducătoare din republicile transcaucaziene au pus problema creării unui front economic unic al republicilor sovietice socialiste și a unirii lor într'un singur stat unional. Problema a fost pusă atunci în discuție în adunări largite de partid în mai multe regiuni din Azerbaidjan, Georgia și Armenia, trezind, precum se vede din rezoluțiile respective, un entuziasm extraordinar. Aproape în acelaș timp s'a pus problema unirii și în Ucraina și Belorusia, stârnind în cercurile largi de partid, la fel ca și în Transcaucazia, un entuziasm incontestabil.

Aceste împrejurări dovedesc în mod cert că mișcarea este viabilă și că problema unirii republicilor a devenit de o actualitate incontestabilă.

Ce a determinat această mișcare, care sunt motivele ei principale ?

— Aceste motive sunt mai ales de ordin economic. Ajutorarea gospodăriilor țărănești, ridicarea industriei, îmbunătățirea mijloacelor de comunicație și de transmisiune, problemele financiare, problemele referitoare la concesiuni și alte acorduri economice, coordonarea operațiilor de cumpărare și vânzare pe piețele externe — iată problemele care au dat naștere mișcării pentru constituirea Uniunii Republicilor. Epuizarea resurselor economice interne ale republicilor noastre în urma războiului civil, pe de o parte, și faptul că nu există o afluență cât de cât serioasă de capital străin, pe de altă parte, au creat o astfel de situație încât niciuna din republicile noastre sovietice nu este în stare să-și refacă economia prin propriile ei puteri. Această împrejurare se face simțită mai ales acum, când republicile sovietice, pentru prima oară dela lichidarea războiului civil, au pornit serios la rezolvarea problemelor economice și aci, în procesul muncii, au simțit pentru prima oară cât de insuficiente sunt eforturile izolate ale diferitelor republici, cât de necesară este unirea acestor eforturi și unirea economică a republicilor ca unicul drum de refacere efectivă a industriei și a agriculturii.

Dar pentru a putea uni cu adevărat eforturile economice ale diferitelor republici, mergându-se până la unirea acestora într'o singură uniune economică, trebuie să fie create organe unionale adecvate, care să funcționeze permanent, care să poată orienta viața economică a acestor republici pe un singur drum determinat. Iată de ce vechile acorduri economice și comer-

ciale dintre aceste republici au devenit acum insuficiente. Iată de ce mișcarea în favoarea unei Uniuni a Republicilor a depășit aceste acorduri, punând problema unirii republicilor.

Această tendință spre unire o priviți ca un fenomen cu totul nou, sau ea își are istoria ei ?

— Mișcarea pentru unirea republicilor independente nu este ceva neașteptat și „absolut” nou. Ea își are istoria sa. În cursul dezvoltării sale, această mișcare pentru unire a trecut prin două faze, iar acum a intrat în cea de a treia.

Prima fază este cuprinsă între anii 1918 și 1921 ; este perioada intervenției și a războiului civil, când o primejdie de moarte amenința existența republicilor și când aceste republici au trebuit să se unească pe linie militară pentru a-și apăra existența. Faza aceasta s'a încheiat printr'o unire militară, printr'o alianță militară între republicile sovietice.

Faza a doua este cuprinsă între sfârșitul anului 1921 și începutul anului 1922 ; este perioada conferințelor dela Genova și Haga, când puterile capitaliste din Occident, ajungând să nu mai creadă în eficacitatea intervenției, au încercat să restabilească proprietatea capitalistă în republicile sovietice, de data aceasta nu pe calea armelor, ci pe calea diplomației; este perioada în care frontul unic diplomatic al republicilor sovietice a devenit un mijloc indispensabil, un mijloc fără de care rezistența împotriva presiunii puterilor occidentale era imposibilă. În aceste condiții a luat ființă cunoscutul acord între cele opt republici prietene independente și R.S.F.S.R.⁴², acord încheiat în preajma deschiderii conferinței dela Genova și care nu poate fi denumit

altfel decât o unire diplomatică a republicilor sovietice. Astfel a luat sfârșit cea de a doua fază, faza alianței diplomatice dintre republicile noastre.

Astăzi, mișcarea pentru unirea republicilor naționale a intrat în faza a treia, în faza unirii economice. Nu este greu de înțeles că faza a treia desăvârșește cele două faze precedente ale mișcării pentru unire.

Nu rezultă, oare, de aci că unirea republicilor va duce la realipirea lor de Rusia, la contopirea lor cu aceasta, cum este cazul cu Republica Extrem-Orientală?

— Nu, nu înseamnă acest lucru! Între R.E.O.⁴³ și republicile naționale arătate mai sus există o deosebire principială:

a) în timp ce prima s'a constituit în mod artificial (tampon), din considerente de ordin tactic (s'a crezut că forma burghezo-democratică va fi o garanție sigură împotriva tentativelor imperialiste ale Japoniei și ale altor puteri), și nicidecum pe baza criteriului național, constituirea celorlalte republici a fost, dimpotrivă, un rezultat firesc al dezvoltării naționalităților respective, având ca bază, mai cu seamă, criteriul național ;

b) în timp ce R.E.O. se poate desființa fără ca prin aceasta să fie atinse câtuși de puțin interesele naționale ale populației sale majoritare (deoarece această populație este rusă, ca și majoritatea populației din Rusia), desființarea republicilor naționale ar fi o aberație reacționară, comportând desființarea naționalităților neruse; rusificarea lor ar fi, cu alte cuvinte, un don-quișotism reacționar, care ar stârni obiecții chiar și din partea obscuranțiștilor șovinismului rus, de felul ultrareacționarului Șulghin.

Așa se și explică faptul că, de îndată ce s'a con-

vins că forma burghezo-democratică nu constituie o garanție împotriva imperialiștilor, R.E.O. a putut să se autodesființeze, devenind o parte integrantă a Rusiei, o regiune în genul Uralului sau Siberiei, fără un Consiliu al Comisarilor Poporului și fără un C.E.C., pe când republicile naționale, care sunt clădite pe cu totul altă bază, nu pot fi desființate, nu pot fi lipsite de un C.E.C. propriu și un Consiliu al Comisarilor Poporului, de baza lor națională, atâta timp cât există naționalitățile care le-au dat naștere, atâta timp cât există limbă națională, cultură, fel de trai, moravuri și obiceiuri naționale. Iată de ce unirea republicilor sovietice naționale într'un stat unional nu poate duce la realipirea lor de Rusia, la contopirea lor cu aceasta.

Care sunt, după părerea d-voastră, caracterul și forma unirii republicilor într'o singură Uniune?

— Unirea trebuie să aibă caracter de liber consimțământ, exclusiv de liber consimțământ, rezervându-se fiecărei republici naționale dreptul de a ieși din Uniune. Așa dar, la baza acordului de constituire a Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste trebuie să stea principiul liberei consimțiri.

Acordul unirii cuprinde: R.S.F.S.R. (ca o formație federală unitară), Federația Transcaucaziană ⁴⁴ (tot ca o formație federală unitară), Ucraina și Belorusia, Dat fiind că Buhara și Horezm ⁴⁵ nu sunt republici socialiste, ci numai republici populare sovietice, este posibil ca ele să rămână înafara acestei uniuni, până când, în virtutea dezvoltării lor firești, vor deveni republici socialiste.

Organele supreme ale Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste vor fi: C.E.C. Unional, ales de republi-

cile făcând parte din Uniune, proporțional cu populația lor, și Consiliul Unional al Comisarilor Poporului, ales de C.E.C. Unional ca organ executiv al său.

Funcția C.E.C. Unional este elaborarea principiilor călăuzitoare de bază ale vieții politice și economice a republicilor și federațiilor făcând parte din Uniune.

Funcțiile Consiliului Unional al Comisarilor Poporului sunt următoarele :

a) conducerea directă și exclusivă a treburilor militare, a afacerilor externe, a comerțului exterior, a căilor ferate și a poștei și telegrafului ale Uniunii ;

b) conducerea activității Comisariatelor finanțelor, aprovizionării, economiei naționale sovietice, muncii și inspecției din republicile și federațiile făcând parte din Uniune, Comisariatele afacerilor interne, agriculturii, învățământului, justiției, asigurărilor sociale și sănătății publice din aceste republici și federații rămânând în mod exclusiv și direct în seama acestora din urmă.

Aceasta este, după părerea mea, forma generală a unirii într-o Uniune a Republicilor, atât cât poate fi ea întrezărită în desfășurarea mișcării pentru unire a republicilor naționale.

Există părerea că înafara celor două organe unionale (C.E.C. și Consiliul Comisarilor Poporului) ar mai trebui creat un al treilea organ unional, intermediar, un fel de cameră superioară, în care naționalitățile să fie reprezentate în mod egal. Este însă cert că această părere nu va fi primită cu simpatie în republicile naționale, fie chiar numai pentru motivul că sistemul bicameral cu o cameră superioară este incompatibil cu orânduirea sovietică, cel puțin în stadiul actual al dezvoltării sale.

Când ar putea fi înlăptuită, după părerea d-voastră, Uniunea Republicilor și care va fi însemnătatea ei internațională ?

— Cred că ziua constituirii Uniunii Republicilor nu este departe. Este foarte posibil ca constituirea Uniunii să coincidă cu Congresul al X-lea al Sovietelor din R.S.F.S.R., care urmează să se întrunească în curând.

În ceea ce privește însemnătatea internațională a acestei Uniuni, cred că nu este nevoie de prea multe explicații. Dacă alianța militară a republicilor sovietice în perioada războiului civil ne-a dat posibilitatea să respingem intervenția armată a dușmanilor noștri, iar alianța diplomatică a acestor republici în perioada Genova și Haga ne-a înlesnit lupta împotriva presiunii diplomatice a Antantei, unirea republicilor sovietice într'un singur stat unional va crea, fără îndoială, o formă de colaborare militară și economică completă, care, înlesnind în gradul cel mai înalt propășirea economică a republicilor sovietice, le va transforma într'o citadelă împotriva atentatelor capitalismului internațional.

*„Pravda” nr. 261
din 18 Noembrie 1922.*

DESPRE UNIREA REPUBLICILOR SOVIETICE

*Raport prezentat la Congresul al X-lea al
Sovietelor din Rusia* ⁴⁰
26 Decembrie 1922

Tovarăși ! Acum câteva zile, înainte de deschiderea acestui congres, Prezidiul C.E.C. al Sovietelor din Rusia a primit un număr de rezoluții din partea congreselor Sovietelor republicilor transcaucaziene, precum și ale Ucrainei și Belorusiei, prin care se arată că unirea acestor republici într'un singur stat unional este un lucru de dorit și necesar. Prezidiul C.E.C. al Sovietelor din Rusia a luat în discuție această problemă și s'a pronunțat în sensul că unirea este oportună. În urma acestei hotărîri, problema unirii republicilor a fost pusă pe ordinea de zi a acestui congres.

Campania pentru unirea republicilor sovietice socialiste a început încă de acum trei, patru luni. Inițiativa a fost luată de republicile Azerbaidjană, Armeană și Georgiană, la care s'au alăturat apoi republicile Ucrainiană și Belorusă. Sensul acestei campanii este că vechile raporturi contractuale — raporturi stabilite prin convenții între R.S.F.S.R. și celelalte republici sovietice — au fost depășite, s'au dovedit insuficiente. Sensul acestei campanii este că dela vechile raporturi contractuale trebuie în mod necesar să se treacă la rapor-

turi de unire mai strânsă, la raporturi care presupun crearea unui singur stat unional, având organe executive și legislative unionale corespunzătoare, un C.E.C. și un Consiliu al Comisarilor Poporului ale Uniunii. Într'un cuvânt: ceea ce înainte se realiza sporadic, în cadrul raporturilor stabilite prin convenție, acum, în cursul campaniei, se propune să fie stabilit ca ceva permanent.

Care sunt cauzele care determină republicile să pășească pe calea unirii? Care sunt împrejurările care determină necesitatea unirii?

Există trei grupuri de împrejurări care fac necesară unirea republicilor sovietice într'un singur stat unional.

Primul grup de împrejurări îl formează faptele care se referă la situația noastră economică internă.

În primul rând, insuficiența resurselor noastre economice care mai există în republicile noastre ca urmare a celor șapte ani de război, insuficiență care ne obligă să unim aceste mijloace restrânse, pentru a le putea folosi în mod mai rațional și pentru a desvolta principalele ramuri ale economiei, care constituie coloana vertebrală a Puterii Sovietice în toate republicile.

În al doilea rând, diviziunea naturală a muncii, care s'a produs în decursul istoriei, diviziunea economică a muncii între diferitele regiuni și republici ale federației noastre. De pildă, Nordul aprovizionează Sudul și Răsăritul cu manufactură; Sudul și Răsăritul aprovizionează Nordul cu bumbac, combustibil etc. Această diviziune a muncii care s'a stabilit între diferitele regiuni nu poate fi desființată dintr'o trăsătură de condei:

ea a fost creată istoricește de întreaga dezvoltare economică a federației. Și această diviziune a muncii, care face imposibilă deplina dezvoltare a diferitelor regiuni atâta timp cât republicile ființează separat, le obligă să se unească într'un singur tot economic.

În al treilea rând, unificarea principalelor mijloace de comunicație din întreaga federație, care constituie nervul și temelia oricărei uniuni. Se înțelege dela sine că nu se poate admite existența separată a mijloacelor de comunicație astfel ca diferitele republici să dispună de ele în limitele intereselor lor, deoarece acest lucru ar face ca transportul — nervul principal al vieții economice — să devină o masă de părțicele dispartate, care n'ar putea fi folosite în mod sistematic. Acest fapt îndeamnă deasemenea republicile să se unească într'un singur stat.

În sfârșit, insuficiența mijloacelor noastre financiare. Tovarăși, trebuie să spunem deschis că astăzi, în al șaselea an de existență a Puterii Sovietice, finanțele noastre au mult mai puține posibilități de dezvoltare pe scară largă decât, bunăoară, în vechiul regim. Vechiul regim avea votcă, pe care noi n'o vom avea, și care-i aducea un venit de peste cinci sute de milioane de ruble pe an; avea asigurate credite externe de mai multe sute de milioane, pe care deasemenea nu le avem. Toate acestea dovedesc că, date fiind posibilitățile noastre restrânse de dezvoltare financiară, dacă nu vom pune umăr la umăr, dacă nu vom aduna laolaltă resursele financiare ale diferitelor republici într'un singur tot, nu vom reuși să rezolvăm problemele financiare principale și cele curente ale republicilor noastre.

Acesta este primul grup de împrejurări care deter-

mină republicile noastre să pășească pe calea unirii.

Al doilea grup de împrejurări care au determinat necesitatea unirii republicilor sunt cele legate de situația noastră externă. Am în vedere situația noastră militară. Am în vedere relațiile pe care le avem cu capitalul străin prin intermediul Comisariatului Comerțului Exterior. Am în vedere, în sfârșit, raporturile noastre diplomatice cu statele burgheze. Se cuvine, tovarăși, să ținem minte că, deși republicile noastre au ieșit cu bine din starea de război civil, primejdia unei agresiuni dinafară este departe de a fi exclusă. Această primejdie ne impune să facem ca frontul nostru militar să fie absolut unitar, ca armata noastră să fie absolut unitară, mai ales acum, când am pășit pe drumul desarmării, bine înțeles nu pe drumul desarmării morale, ci pe acela al unei reale reduceri materiale a înarmărilor. Acum, după ce am redus efectivul armatei la 600.000 de oameni, mai ales acum trebuie să avem neapărat un front militar unic și indivizibil, care să poată asigura securitatea externă a republicii.

Apoi, în afară de primejdia militară, mai există pentru federația noastră și primejdia de a fi izolată economică. Știți că deși după conferințele dela Genova și Haga și după tratativele duse cu Urquhart ⁴⁷, boicotarea economică a republicii noastre nu a reușit, nu se vede totuși un prea mare aflux de capital pentru satisfacerea trebuințelor economiei noastre. Există primejdia ca republicile noastre să fie izolate economică. Această formă nouă de intervenție, nu mai puțin primejdioasă decât cea militară, nu poate fi înlăturată decât prin crearea unui front economic unic al republi-

cilor noastre sovietice spre a-l opune încercuirii capitaliste.

În sfârșit, situația noastră diplomatică. Ați putut vedea că de curând, în ajunul deschiderii conferinței dela Lausanne ⁴⁸, statele Antantei s'au străduit prin toate mijloacele să izoleze federația noastră. Pe plan diplomatic, acest lucru nu le-a reușit. Boicotul diplomatic organizat, îndreptat împotriva federației noastre a fost zădărnicit. Antanta a fost nevoită să țină seama de federația noastră și să dea înapoi, să bată întrucâtva în retragere. Nu avem niciun motiv să credem că aceste tentative, și altele asemănătoare, de a izola din punct de vedere diplomatic federația noastră nu se vor mai repeta. De aici și necesitatea unui front unit, de data aceasta pe linie diplomatică.

Acesta este al doilea grup de împrejurări care determină republicile sovietice socialiste să pășească pe calea unirii.

Atât primul cât și al doilea grup de împrejurări au acționat și au avut importanța lor și până acum, în tot timpul de când există Puterea Sovietică. Atât necesitățile noastre economice, despre care am vorbit mai sus, cât și necesitățile noastre militaro-diplomatice în domeniul politicii externe și-au avut fără îndoială importanța lor și înainte. Aceste împrejurări au căpătat însă o excepțională însemnătate abia acum, după ce războiul civil a luat sfârșit, când republicile au căpătat pentru prima oară posibilitatea de a porni la construcția economică și și-au dat seama pentru prima oară cât de reduse sunt mijloacele lor economice și cât de necesară este unirea lor atât pe plan economic intern, cât și pe plan extern. Iată de ce

se pune astăzi, în al şaselea an de existenţă a Puterii Sovietice, problema unirii republicilor sovietice socialiste independente.

În sfârşit, cel de al treilea grup de fapte care deasemenea fac necesară unirea şi care sunt legate de caracterul structurii Puterii Sovietice, de natura de clasă a Puterii Sovietice. Prin structura ei, Puterea Sovietică, internaţională prin esenţa ei lăuntrică, cultivă în masse pe toate căile ideea unirii, le îndreaptă ea însăşi pe drumul unirii. Dacă capitalul, proprietatea privată şi exploatarea desbină pe oameni, împărţindu-i în tabere care se duşmănesc, cum este cazul în Marea Britanie, Franţa şi chiar în ţări multinaţionale atât de mici ca Polonia şi Iugoslavia, cu contradicţiile lor interne naţionale ireductibile, care surpă însăşi temelia acestor state, — dacă, repet, acolo, în Apus, unde domneşte democraţia capitalistă şi unde statele se bazează pe proprietatea privată, însăşi temelia statului generează vrajba naţională, conflictele şi lupta, aici, în lumea Sovietelor, unde puterea este clădită nu pe capital, ci pe muncă, unde puterea este clădită nu pe proprietatea privată, ci pe proprietatea colectivă, unde puterea este clădită nu pe exploatarea omului de către om, ci pe lupta împotriva acestei exploatare, aici, dimpotrivă, însăşi natura puterii face ca masele muncitoare să năzuiască în mod firesc la unirea într-o singură familie socialistă.

Oare nu e semnificativ faptul că acolo, în Apus, în lumea democraţiei burgheze, se observă o decădere şi o descompunere treptată a statelor multinaţionale în părţile lor componente (de pildă, Marea Britanie, care nu ştiu cum o va scoate la capăt cu India, Egiptul şi

Irlanda, sau, de pildă, Polonia, care deasemenea nu știu cum o va scoate la capăt cu Belorușii și Ucrainenii săi), pe câtă vreme aici, în federația noastră, care reunește nu mai puțin de 30 de naționalități, avem de-a-face, dimpotrivă, cu un proces de consolidare a legăturilor statale dintre republicile independente, cu un proces care duce la o apropiere tot mai strânsă a naționalităților independente într'un singur stat independent! Iată dar două tipuri de uniune statală, dintre care primul, tipul capitalist, duce la destrămarea statului, pe când cel de al doilea, tipul sovietic, dimpotrivă, duce la apropierea treptată, dar trainică, într'un singur stat independent, a unor naționalități care și până'n acest moment erau independente.

Acesta este al treilea grup de fapte care determină diferitele republici să pășească pe calea unirii.

Care trebuie să fie forma unirii republicilor? Bazele unirii sunt schițate în rezoluțiile pe care Prezidiul C.E.C. al Sovietelor din Rusia le-a primit dela republicile sovietice ucrainiană și belorusă și dela republicile transcaucaziene.

Se unesc patru republici: R.S.F.S.R., ca formație federală unitară, Republica Transcaucaziană, tot ca formație federală unitară, Ucraina și Belorusia. Două republici sovietice independente — Horezm și Buhara —, care nu sunt republici socialiste, ci republici populare sovietice, rămân deocamdată înafara cadrului acestei uniuni numai și numai pentru că nu sunt încă socialiste. Nu mă îndoiesc, tovarăși, și sper că nici voi nu vă îndoiiți că aceste republici, pe măsura dezvoltării lor lăuntrice în direcția socialismului, vor intra și ele în statul unional care se constituie astăzi.

S'ar părea, poate, că ar fi mai rațional ca R.S.F.S.R. să nu intre în Uniunea Republicilor ca o formație federală unitară, ci fiecare din republicile care fac parte din R.S.F.S.R. să intre separat, desfăcând, bine înțeles, în prealabil R.S.F.S.R. în părțile sale componente. Eu cred că această cale ar fi nerațională și nepotrivită, fiind exclusă de însăși desfășurarea campaniei. În primul rând, s'ar ajunge la rezultatul că, paralel cu procesul care duce la unirea republicilor, ar avea loc și un proces de desagregare a formațiilor federale deja existente, proces care ar răsturna procesul revoluționar, care a început, de unire a republicilor. În al doilea rând, urmând această cale greșită, am fi puși în situația de a fi nevoiți nu numai să divizăm R.S.F.S.R. în opt republici autonome, dar să și creăm special un C.E.C. al Sovietelor rus și un Consiliu rus al Comisarilor Poporului, ceea ce ar comporta o sumedenie de schimbări organizatorice, cu desăvârșire inutile în momentul de față și dăunătoare, și care nu ar fi câtuși de puțin necesare nici din punctul de vedere al situației interne, nici din cel al situației externe. Iată de ce cred că unitățile care trebuie să se unească în cadrul uniunii sunt cele patru republici: R.S.F.S.R., Federația Transcaucaziană, Ucraina și Belorusia.

Acordul unirii trebuie să fie întocmit pe următoarele baze: Comisariatul Comerțului Exterior, al Marinei Militare, al Afacerilor Externe, al Căilor de comunicație și al Poștei și Telegrafului se constituie numai în cadrul Consiliului Comisarilor Poporului al Uniunii. Comisariatele Poporului pentru Finanțe, Economie, Aprovizionare, Muncă și Inspecție rămân în cadrul republicilor care încheie acordul, urmând însă

ca ele să funcționeze după directivele comisariatelor corespunzătoare din centrul unional. Acest lucru este necesar pentru ca pe linia aprovizionării, pe linia Consiliului Superior al Economiei Naționale, a Comisariatului Poporului pentru Finanțe sau pentru Muncă, forțele masselor muncitoare din diferitele republici să fie unite sub conducerea centrului unional. Și, în sfârșit, celelalte comisariate: al Afacerilor Interne, al Justiției, al Invățământului, Agriculturii etc., în total șase la număr — a căror activitate este în directă legătură cu felul de trai, cu moravurile, cu formele deosebite de exploatare a pământului, cu formele deosebite de organizare judiciară, cu limba și cultura popoarelor din diferitele republici — trebuie să rămână independente, sub conducerea Comitetelor Executive Centrale și a Consiliilor Comisarilor Poporului ale republicilor care încheie acordul. Acest lucru este necesar deoarece constituie garanția reală a libertății dezvoltării naționale a popoarelor din republicile sovietice.

Acestea sunt, după părerea mea, principiile care trebuie să stea la baza acordului pe care-l vor încheia zilele acestea republicile noastre.

Vă voi prezenta deci următorul proiect de rezoluție, care a fost aprobat de Prezidiul C.E.C. al Sovietelor din Rusia :

1. Să se recunoască oportunitatea unirii Republicii Sovietice Federative Socialiste Ruse, a Republicii Sovietice Socialiste Ucrainene, a Republicii Sovietice Federative Socialiste Transcaucaziene și a Republicii Sovietice Socialiste Beloruse într-o Uniune a Republicilor Sovietice Socialiste.

2. Să se pună la baza unirii principiul liberei consimțiri și al egalității în drepturi a republicilor, rezervându-se fiecareia din ele dreptul de liberă ieșire din Uniunea Republicilor.

3. Delegația R.S.F.S.R. să fie însărcinată să întocmească împreună cu delegațiile Ucrainei, Republicii Transcaucaziene și Belorusiei proiectul declarației cu privire la constituirea Uniunii Republicilor, în care să se expună împrejurările care au dictat unirea republicilor într'un singur stat unional.

4. Delegația să fie însărcinată să formuleze condițiile sub care R.S.F.S.R. va intra în Uniunea Republicilor și să fie obligată ca atunci când se va discuta acordul unirii să susțină următoarele principii :

a) constituirea unor organe legislative și executive unionale corespunzătoare ;

b) fuzionarea comisariatelor Marinei Militare, al Căilor de Comunicație, al Afacerilor Externe, al Comerțului Exterior și al Poștei și Telegrafului;

c) Comisariatele Finanțelor, Aprovizionării, Economiei Naționale, Muncii și Inspecției muncitorești-țărănești din republicile care încheie acordul să se supună directivelor comisariatelor corespunzătoare ale Uniunii Republicilor ;

d) să fie deplin asigurate interesele dezvoltării naționale a popoarelor din republicile care încheie acordul.

5. Înainte de a fi prezentat primului Congres al Uniunii Republicilor, proiectul de acord să fie prezentat spre aprobare Comitetului Executiv Central al Sovietelor din Rusia, respectiv Președintelui său.

6. Delegația să fie împuternicită ca, în baza aprobării condițiilor de unire de către C.E.C. al Sovietelor din Rusia, să încheie între R.S.F.S.R. și republicile sovietice socialiste Ucraina, Transcaucazia și Belorusia acordul cu privire la constituirea Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste.

7. Acordul să fie prezentat spre ratificare primului congres al Uniunii Republicilor.

Acesta este proiectul de rezoluție pe care-l supun atenției d-v.

Tovarăși ! Dela constituirea republicilor sovietice, statele lumii s'au împărțit în două lagăre: lagărul socialismului și lagărul capitalismului. În lagărul capita-

lismului sunt războaie imperialiste, vrajbă națională, asuprire, robie colonială și șovinism. În lagărul Sovietelor, în lagărul socialismului, există, dimpotrivă, încredere reciprocă, egalitate în drepturi a națiunilor, conviețuire pașnică și colaborare frățească între popoare. De zeci de ani se străduiește democrația capitalistă să rezolve contradicțiile naționale prin îmbinarea intereselor liberei dezvoltări a naționalităților cu sistemul exploatării. Dar n'a reușit până în prezent și nici nu va reuși. Dimpotrivă, ghemul contradicțiilor naționale se încâlcește tot mai mult, punând în primejdie însăși existența capitalismului. Numai aici, în lumea Sovietelor, în lagărul socialismului, s'a reușit să se lichideze complet asuprirea națională și să se stabilească încrederea reciprocă și colaborarea frățească între popoare. Și numai după ce Sovietele au izbutit să facă aceasta, am căpătat posibilitatea de a construi federația noastră și de a o apăra atât împotriva atacurilor dușmanilor dinăuntru, cât și ale celor dinafară.

Acum cinci ani Puterea Sovietică a reușit să pună bazele conviețuirii pașnice și ale colaborării frățesti între popoare. Astăzi, când rezolvăm aici problema oportunității și necesității unirii, ne revine sarcina de a încununa această operă cu un nou edificiu, de a crea un nou și puternic stat unional al muncii. Voința popoarelor republicilor noastre, care s'au întrunit de curând în congresele lor, hotărînd în unanimitate constituirea Uniunii Republicilor, dovedește în mod neîndoielnic că unirea e pe drumul cel drept, că se bazează pe mărețul principiu al liberei consimțiri și al egalității în drepturi a popoarelor. Să sperăm, tovarăși, că prin constituirea republicii noastre unionale vom crea un bastion

puternic împotriva capitalismului internațional și că noul stat unional va însemna un nou pas hotărît pe drumul unirii oamenilor muncii din lumea întreagă într'o Republică Sovietică Socialistă Mondială. (Aplauze prelungite. Se intonează „Internaționala“.)

*„Pravda” nr. 295
din 28 Decembrie 1922.*

DESPRE CONSTITUIREA UNIUNII REPUBLICILOR SOVIETICE SOCIALISTE

*Raport prezentat la primul Congres
al Sovietelor din U. R. S. S.⁴⁹
30 Decembrie 1922*

Tovarăși! Ziua de astăzi este o zi de cotitură în istoria Puterii Sovietice. Ea trage un hotar între perioada veche, depășită — când republicile sovietice, deși acționau în comun, erau totuși răzlețite, preocupate în primul rând de problema existenței lor —, și perioada nouă, care a și început, când se pune capăt existenței separate a republicilor sovietice, când republicile se unesc într'un singur stat unional pentru a lupta cu succes împotriva ruinei economice, când Puterea Sovietică nu e preocupată numai de problema existenței ei, dar caută să devină o forță internațională serioasă, în stare să influențeze asupra situației internaționale, în stare s'o schimbe în interesul oamenilor muncii.

Ce era Puterea Sovietică cu cinci ani în urmă? Era un stat neînsemnat, abia luat în seamă, privit cu ironie de toți dușmanii și cu compătimire de mulți dintre prietenii. Aceasta a fost perioada desorganizării militare, când Puterea Sovietică se bizuia nu atât pe propriile sale forțe, cât pe neputința adversarilor ei, când dușmanii Puterii Sovietice, care erau împărțiți în două coaliții — coaliția austro-germană și coaliția anglo-

franceză —, erau ocupați cu războiul dintre ei și nu aveau posibilitatea să-și îndrepte armele împotriva Puterii Sovietice. A fost perioada desorganizării militare în istoria Puterii Sovietice. Însă în lupta pe care a dus-o împotriva lui Colceac și Denichin, Puterea Sovietică a creat Armata Roșie, ieșind cu bine din perioada desorganizării militare.

A început apoi perioada a doua a istoriei Puterii Sovietice, perioada luptei împotriva ruinei economice. Această perioadă este departe de a fi terminată, însă ea a și dat rezultate, căci în această perioadă înregistrăm lupta dusă cu succes de Puterea Sovietică împotriva foametei care a lovit anul trecut țara. În această perioadă înregistrăm un avânt însemnat în agricultură și o însemnată înviorare a industriei ușoare. Avem deja în industrie cadre conducătoare ridicate, care sunt speranța, nădejdea noastră. Dar toate acestea sunt departe de a fi suficiente pentru a lichida ruina economică. Pentru a învinge și lichida ruina, trebuie să strângem laolaltă forțele tuturor republicilor sovietice, folosind toate posibilitățile financiare și economice ale republicilor pentru refacerea principalelor ramuri ale industriei noastre. Rezultă de aici necesitatea unirii republicilor sovietice într'un singur stat unional. Ziua de azi este ziua unirii republicilor noastre într'un singur stat cu scopul de a-și aduna forțele în vederea refacerii economiei noastre.

Perioada luptei împotriva desorganizării militare ne-a dat Armata Roșie — una din bazele existenței Puterii Sovietice. Perioada următoare — perioada luptei împotriva ruinei economice — ne dă un cadru nou pentru existența noastră ca stat: Uniunea Republicilor So-

vietice Socialiste, care, fără îndoială, va duce înainte opera de refacere a economiei sovietice.

Ce este astăzi Puterea Sovietică? Un mare stat al muncii, pe care dușmanii nu-l mai privesc cu ironie, ci scrâșnind din dinți.

Acesta este bilanțul dezvoltării Puterii Sovietice în cei cinci ani ai existenței sale.

Însă această zi, tovarăși, nu este numai ziua încheierii unui bilanț; ea este în același timp ziua triumfului Rusiei noi asupra Rusiei vechi, asupra Rusiei care fusese jandarmul Europei, asupra Rusiei care fusese călăul Asiei. Este ziua triumfului Rusiei noi, care a sfărâmat lanțurile asupririi naționale, care a organizat victoria asupra capitalului, a creat dictatura proletariatului, a deșteptat popoarele Orientului, însuflețește pe muncitorii Occidentului, a transformat steagul roșu dintr'un stindard de partid într'un stindard de stat și a strâns în jurul acestui stindard popoarele din republicile sovietice, pentru a le uni într'un singur stat — Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, prototipul viitoarei Republici Sovietice Socialiste Mondiale.

Noi, comuniștii, suntem adesea ocăriți, afirmându-se că nu suntem capabili să construim. Istoria celor cinci ani de existență a Puterii Sovietice să fie o mărturie a faptului că comuniștii știu și să construiască. Congresul de astăzi al Sovietelor, chemat să ratifice Declarația și Acordul cu privire la constituirea Uniunii Republicilor, adoptate ieri de conferința delegațiilor cu depline puteri, acest congres unional să arate azi tuturor acelor care mai sunt în stare să înțeleagă, că comuniștii știu să construiască noul tot atât de bine cum știu să dărâme vechiul.

Iată, tovarăși, Declarația pe care conferința delegațiilor cu depline puteri a adoptat-o ieri ⁵⁰. O citesc (vezi anexa nr. 1).

Iată și textul Acordului adoptat de aceeași conferință. Il citesc (vezi anexa nr. 2).

Tovarăși, din însărcinarea conferinței delegațiilor împuternicite ale republicilor sovietice, vă prezint spre ratificare textele Declarației și Acordului de constituire a Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, pe care vi le-am citit acum.

Tovarăși, propun să le adoptați cu acea unanimitate proprie comuniștilor, înscriind astfel un nou capitol în istoria omenirii. (A p l a u z e.)

*„Pravda” nr. 298
din 31 Decembrie 1922.*

ÎN JURUL PROBLEMEI STRATEGIEI ȘI TACTICII COMUNIȘTILOR RUȘI ⁵¹

Acest articol are la bază conferințele „Despre strategia și tactica comuniștilor ruși“, pe care le-am ținut în diferite momente la clubul muncitoresc din sectorul Presnia și în fața fracțiunii comuniste dela Universitatea Sverdlov ⁵². Am hotărît să public acest articol nu numai pentru că socot că e de datoria mea să satisfac dorința auditorilor mei din sectorul Presnia și dela Universitatea Sverdlov, dar și pentru motivul că articolul însuși îmi pare util pentru noua noastră generație de activiști de partid. Țin însă să precizez că acest articol nu are pretenția de a aduce ceva nou în esență în comparație cu cele spuse deja în câteva rânduri de tovarășii noștri din conducere în presa de partid rusă. Articolul de față trebuie să fie privit ca o expunere succintă și schematică a ideilor fundamentale ale tovarășului Lenin.

I

NOȚIUNI PRELIMINARE

1. CELE DOUĂ LATURI ALE MIȘCĂRII MUNCITOREȘTI

Strategia politică, ca și tactica, are de-a-face cu mișcarea muncitorească. Dar mișcarea muncitorească

însăși este alcătuită din două elemente: elementul obiectiv, sau spontan, și elementul subiectiv, sau conștient. Elementul obiectiv, spontan, îl constituie grupul de procese care au loc independent de voința conștientă și diriguitoare a proletariatului. Desvoltarea economică a țării, desvoltarea capitalismului, destrămarea vechii puteri, mișcările spontane ale proletariatului și ale claselor din jurul lui, ciocnirile dintre clase etc. sunt fenomene a căror desfășurare nu depinde de voința proletariatului; ele constituie latura obiectivă a mișcării. Strategia nu se aplică acestor procese, deoarece nu poate nici să le înlăture și nici să le schimbe; strategia poate numai să țină seama de ele și să pornească dela ele. Aceste fenomene sunt un domeniu pe care îl studiază teoria marxistă și programul marxist.

Dar mișcarea mai are și o latură subiectivă, conștientă. Latura subiectivă a mișcării o constituie reflectarea în mintea muncitorilor a proceselor spontane ale mișcării, o constituie mișcarea conștientă și sistematică a proletariatului către un țel bine definit. Propriu zis, această latură a mișcării ne interesează tocmai prin faptul că, spre deosebire de latura obiectivă, este supusă în întregime influenței călăuzitoare a strategiei și tacticii. Dacă strategia nu poate schimba ceva în mersul proceselor obiective ale mișcării, în schimb aici, în domeniul laturii subiective, conștiente a mișcării, strategia are, dimpotrivă, un câmp larg și variat de aplicare, deoarece ea poate grăbi sau încetini mișcarea, o poate îndrepta pe drumul cel mai scurt sau pe un drum mai greu și mai anevoios, în funcție de gradul de perfecțiune sau de lipsurile strategiei însăși.

Grăbirea sau încetinirea mișcării, înlesnirea sau

frânarea ei — iată domeniul și limitele de aplicare ale strategiei și tacticii politice.

2. TEORIA MARXISTĂ ȘI PROGRAMUL MARXIST

Strategia nu se ocupă de studiul proceselor obiective ale mișcării. Cu toate acestea ea este obligată să le cunoască și să țină seama de ele în mod just, dacă nu vrea să comită greșeli grosolane și nefaste în ce privește conducerea mișcării. Cu studierea proceselor obiective ale mișcării se ocupă, în primul rând, teoria marxistă și apoi programul marxist. În consecință, strategia trebuie să se bazeze în întregime pe datele furnizate de teoria și de programul marxismului.

Teoria marxistă, studiind procesele obiective ale capitalismului în dezvoltarea și dispariția lor, ajunge la concluzia că prăbușirea burgheziei și luarea puterii de către proletariat, înlocuirea capitalismului prin socialism, sunt inevitabile. Strategia proletară poate fi socotită o strategie cu adevărat marxistă numai dacă se bazează pe această concluzie fundamentală a teoriei marxiste.

Programul marxist, pornind dela datele teoriei, fixează țelurile mișcării proletare, formulate în mod științific în punctele programului. Un program poate fi alcătuit sau pentru întreaga perioadă a dezvoltării capitaliste, în vederea răsturnării capitalismului și organizării producției socialiste, sau pentru o anumită fază a dezvoltării capitalismului, bunăoară în vederea răsturnării rămășițelor orânduirii absolutisto-feudale și creării condițiilor pentru libera dezvoltare a capitalismului. În funcție de acest lucru, programul poate fi

alcătuit din două părți: una maximală și una minimală. Se înțelege dela sine că strategia prevăzută pentru partea minimală a programului se va deosebi de strategia prevăzută pentru partea lui maximală. Strategia poate fi denumită cu adevărat marxistă numai atunci când se călăuzește în activitatea ei după țelurile mișcării, formulate în programul marxist.

3. STRATEGIA

Sarcina cea mai importantă a strategiei este de a fixa direcția principală pe care trebuie s'o urmeze mișcarea clasei muncitoare și în care este cel mai convenabil pentru proletariat să aplice dușmanului lovitura principală în vederea atingerii țelurilor fixate de program. Planul strategic este planul de organizare a loviturii decisive acolo unde această lovitură poate da cel mai sigur maximum de rezultate.

Am putea arăta principalele trăsături ale strategiei politice fără prea multă greutate, prin analogie cu strategia militară, de pildă, din perioada războiului civil, din timpul luptei împotriva lui Denichin. Toată lumea își amintește de sfârșitul anului 1919, când Denichin se afla lângă Tula. În vremea aceea aveau loc discuții interesante între militari, care se întrebau de unde ar trebui să fie pornit atacul decisiv împotriva armatelor lui Denichin. Unii militari propuneau să se aleagă ca direcție principală a atacului linia Țarițan—Novorosisc. Alții, dimpotrivă, propuneau ca atacul decisiv să se dea pe linia Voronej—Rostov, pentru ca, străbătând această linie, să tăiem în două armatele lui Denichin și să le nimicim apoi pe fiecare în parte.

Primul plan își avea, fără îndoială, latura lui pozitivă, în sensul că, dacă se lua Novorosișcul, se tăia armatelor lui Denichin drumul retragerii. Dar, pe de o parte, acest plan nu era convenabil, pentru că presupunea înaintarea noastră prin raioane (regiunea Donului) ostile Puterii Sovietice, ceea ce implica mari sacrificii, iar pe de altă parte era primejdios, pentru că deschidea armatelor lui Denichin drumul spre Moscova, prin Tula și Serpuhov. Al doilea plan pentru atacul principal era singurul just, deoarece, pe de o parte, presupunea înaintarea grupului nostru principal prin raioane care simpatizau cu Puterea Sovietică (gubernia Voronej—Donbas), și prin urmare nu cerea sacrificii prea mari, iar pe de altă parte zădărnicea operațiunile grupului principal al armatelor lui Denichin care mergeau asupra Moscovei. Majoritatea militarilor s'au pronunțat pentru al doilea plan, fapt care a hotărât soarta războiului cu Denichin.

Cu alte cuvinte: a fixa direcția atacului principal înseamnă a decide dinainte caracterul operațiilor pe întreaga perioadă a războiului, înseamnă deci a decide în proporție de 9/10 soarta întregului război. Aceasta este sarcina strategiei.

Acelaș lucru trebuie spus și despre strategia politică. Primul conflict serios dintre conducătorii politici ai proletariatului rus cu privire la direcția principală a mișcării proletare s'a produs la începutul secolului al XX-lea, în timpul războiului ruso-japonez. După cum se știe, o parte a partidului nostru (menșevicii) era pe atunci de părere că direcția principală a mișcării proletariatului în lupta sa împotriva țarismului trebuie să meargă pe linia unui bloc între proletariet și burghe-

zia liberală, țărănimea, acest factor revoluționar extrem de important, fiind exclusă, sau aproape exclusă din plan, iar rolul conducător în mișcarea revoluționară generală fiind rezervat burgheziei liberale. O altă parte a partidului (bolșevicii) susținea, dimpotrivă, că atacul principal trebuie să urmeze linia unui bloc al proletariatului cu țărănimea, rolul de conducător al mișcării revoluționare generale revenindu-i proletariatului, iar burghezia liberală urmând să fie neutralizată.

Dacă prin analogie cu războiul împotriva lui Denichin ne reprezentăm mișcarea noastră revoluționară dela începutul secolului nostru și până la revoluția din Februarie 1917 ca un război dus de muncitori și țărani împotriva țarismului și a moșierilor, este clar că de adoptarea unuia sau altuia din planurile strategice (menșevic sau bolșevic), de adoptarea unei direcții principale sau altei direcții principale pentru mișcarea revoluționară, depindea în mare măsură soarta țarismului și a moșierilor.

După cum în timpul războiului împotriva lui Denichin strategia militară, fixând direcția principală a atacului, a determinat 90% caracterul tuturor operațiilor ulterioare până la lichidarea lui Denichin, tot astfel și aici, în domeniul luptei revoluționare împotriva țarismului, strategia noastră politică, fixând direcția principală a mișcării revoluționare în spiritul planului bolșevic, a determinat caracterul activității partidului nostru pentru întreaga perioadă a luptei deschise împotriva țarismului, de pe vremea războiului ruso-japonez și până la revoluția din Februarie 1917.

Sarcina strategiei politice este, în primul rând, de a fixa în mod just, pornind dela datele teoriei și ale

programului marxismului și ținând seama de experiența luptei revoluționare a muncitorilor din toate țările, direcția principală a mișcării proletare dintr-o țară dată și pentru o perioadă istorică dată.

4. TACTICA

Tactica este o parte a strategiei, căreia îi este subordonată și pe care o deservește. Tactica nu se ocupă de război în ansamblul lui, ci de diferitele lui episoade, de lupte și bătălii. Dacă strategia se străduiește să câștige războiul sau să ducă la capăt, bunăoară, lupta împotriva țarismului, tactica, dimpotrivă, se străduiește să câștige diferitele bătălii, diferitele lupte, să ducă la bun sfârșit diferitele campanii, diferitele acțiuni care corespund mai mult sau mai puțin condițiilor concrete ale luptei în momentul respectiv.

Sarcina cea mai importantă a tacticii este de a fixa căile și mijloacele, formele și metodele de luptă care corespund cel mai bine situației concrete dintr'un anumit moment și care pregătesc în chipul cel mai sigur succesul strategic. Deaceea acțiunile preconizate de tactică, rezultatele lor, nu trebuie să fie apreciate ca atare, din punctul de vedere al efectului lor imediat, ci din punctul de vedere al sarcinilor și posibilităților strategiei.

Sunt momente când succesele de ordin tactic înlesnesc îndeplinirea sarcinilor de ordin strategic. Așa s'a întâmplat, de pildă, pe frontul împotriva lui Denichin, la sfârșitul anului 1919, când armatele noastre au eliberat Oriolul și Voronejul, când succesele obținute de cavaleria noastră la Voronej și de infanteria noastră

la Oriol au creat condiții favorabile pentru deslănțuirea atacului asupra Rostovului. Așa s'a întâmplat în August 1917 în Rusia, când, prin trecerea Sovietului din Petrograd și a celui din Moscova de partea bolșevicilor, s'a creat o nouă situație politică, care a înlesnit după aceea asaltul din Octombrie al partidului nostru.

Sunt și momente când succesele de ordin tactic, strălucite prin efectul lor imediat, dar care nu corespund posibilităților strategice, creează o situație „neasteptată“, nefastă pentru întreaga campanie. Așa s'a întâmplat la sfârșitul anului 1919 cu Denichin, când acesta, îmbătat de succesul ușor al înaintării sale rapide și spectaculoase spre Moscova, și-a întins frontul dela Volga la Nipru, pregătind astfel dezastrul armatelor sale. Așa s'a întâmplat în 1920 în timpul războiului cu Polonezii, când noi, subapreciind puterea momentului național în Polonia și îmbătați de succesul ușor al înaintării noastre spectaculoase, ne-am luat sarcina, care depășea puterile noastre, de a răzbi în Europa prin Varșovia, ceea ce a făcut ca imensa majoritate a populației poloneze să se unească împotriva armatelor sovietice creându-se, astfel, o situație care a anulat succesele armatelor sovietice dela Mînsk și Jitomir și a compromis prestigiul Puterii Sovietice în Apus.

În sfârșit, sunt și momente când ești nevoit să renunți la succesele de ordin tactic și să te decizi în mod conștient pentru minusuri și pierderi de ordin tactic, spre a-ți putea asigura în viitor plusuri de ordin strategic. Așa se întâmplă de multe ori în război, când una din părți, dorind să salveze cadrele armatelor sale

și să le ferească de loviturile forțelor superioare ale inamicului, începe o retragere sistematică, cedând fără luptă orașe și regiuni întregi, pentru a câștiga timp și a-și aduna puterile în vederea unor noi lupte decisive în viitor. Așa s'a întâmplat în Rusia, în 1918, în timpul ofensivei germane, când partidul nostru a fost nevoit să accepte pacea dela Brest, care reprezenta în acel moment un mare minus din punctul de vedere al efectului politic imediat, pentru a putea păstra alianța cu țărănimea, care era însetată de pace, pentru a dobândi un răgaz, pentru a crea o nouă armată și a asigura, în felul acesta, plusuri de ordin strategic în viitor.

Cu alte cuvinte: tactica nu poate fi subordonată intereselor trecătoare, de moment, ea nu trebuie să se călăuzească de considerente de efect politic imediat, și cu atât mai mult nu trebuie să piardă contactul cu realitatea, clădind castele pe nisip; tactica trebuie să fie astfel întocmită, încât să corespundă sarcinilor și posibilităților strategice.

Sarcina tacticii este, în primul rând, să definească, călăuzindu-se după indicațiile strategiei și ținând seama de experiența luptei revoluționare a muncitorilor din toate țările, formele și metodele de luptă care corespund cel mai bine condițiilor concrete ale luptei în momentul respectiv.

5. FORMELE DE LUPTĂ

Modul de a purta războiul, formele de război nu sunt întotdeauna la fel. Și unul și celelalte se schimbă în funcție de condițiile de dezvoltare și, în primul rând, în funcție de dezvoltarea producției. În timpul lui Gin-

gis-Han războiul se purta altfel decât în timpul lui Napoleon al III-lea, în secolul al XX-lea se poartă altfel decât în secolul al XIX-lea.

Arta de a purta războiul în condițiile actuale constă în aceea ca, însușindu-ți toate formele de război și toate realizările științei în acest domeniu, să le folosești în mod rațional, să le combini în mod abil sau să întrebuițezi la timp una sau alta din aceste forme, după cum cere situația.

Acelaș lucru trebuie spus și despre formele de luptă în domeniul politic. Formele de luptă în domeniul politic sunt și mai variate decât formele de război. Ele se schimbă în funcție de dezvoltarea economiei, a vieții sociale, a culturii, în funcție de starea claselor, de raportul forțelor în luptă, de caracterul regimului și, în sfârșit, în funcție de relațiile internaționale etc. Forma ilegală de luptă sub absolutism, legată de grevele parțiale și de demonstrațiile muncitorilor; forma fățișă de luptă în condițiile „posibilităților legale” și grevele politice de masă ale muncitorilor; forma parlamentară de luptă, de exemplu, în timpul Dumei și acțiunile extraparlamentare ale masselor, mergând uneori până la insurecții armate; în sfârșit, formele statale de luptă folosite după luarea puterii de către proletariat, atunci când acesta capătă posibilitatea de a-și asigura toate mijloacele și forțele statului, inclusiv armata — acestea sunt, în general, formele de luptă pe care le oferă practica luptei revoluționare a proletariatului.

Sarcina partidului este de a stăpâni toate formele de luptă, de a le combina în mod rațional pe câmpul de bătălie și de a ști să pună accentul pe formele de luptă cele mai potrivite în situația respectivă.

6. FORMELE DE ORGANIZARE

Formele de organizare ale armatei, genurile și felurile de arme se adaptează, în general, la formele și metodele de a purta războiul. Odată cu modificarea acestora din urmă se schimbă și cele dintâi. În războiul de manevră decide adeseori întrebuintarea masivă a cavaleriei. În războiul de poziție, dimpotrivă, cavaleria sau nu joacă niciun rol, sau are un rol secundar: artileria grea și aviația, gazele și tancurile decid totul.

Sarcina artei militare este de a dispune de toate genurile de arme, de a le desăvârși și de a combina în mod abil acțiunea lor.

Acelaș lucru se poate spune și despre formele de organizare în domeniul politic. Aici, la fel ca și în domeniul militar, formele de organizare se adaptează la formele de luptă. Organizații conspirative ale revoluționarilor de profesie, în epoca absolutismului; organizații culturale, sindicale, cooperative și parlamentare (fracțiunea din Dumă etc.), în epoca Dumei; comitete de fabrică, comitete țărănești, comitete de grevă, Soviete de deputați ai muncitorilor și soldaților, comitete militare revoluționare și un partid proletar larg care leagă toate aceste forme, în perioada acțiunilor de masă și a insurecțiilor; în sfârșit, forma de stat a organizării proletariatului în perioada concentrării puterii în mâna clasei muncitoare — acestea sunt, în general, formele de organizare pe care, în anumite condiții, proletariatul poate și trebuie să se sprijine în lupta sa împotriva burgheziei.

Sarcina partidului este de a stăpâni toate aceste forme de organizare, de a le desăvârși și de a le combina cu abilitate în momentul respectiv.

7. LOZINCA. DIRECTIVA

Hotărârile bine formulate oglindind țelurile războiului sau ale diferitelor bătălii, populare în armată, au uneori o importanță hotăritoare pe front, ele fiind un mijloc de a însufleți armata la acțiune, de a menține moralul etc. Ordinele, lozincile sau apelurile respective adresate armatelor au o însemnătate tot atât de mare pentru întreaga desfășurare a războiului ca și o excelentă artilerie grea sau excelente tancuri rapide.

O importanță și mai mare au lozincile în domeniul politic, unde este vorba de zeci și sute de milioane de oameni, cu variatele lor cerințe și necesități.

Lozinca este o formulare concisă și clară a țelurilor apropiate sau îndepărtate ale luptei, pe care o dă grupul conducător, să zicem, al proletariatului, partidul lui. Lozincile sunt felurite, după cum felurite sunt și țelurile luptei, îmbrățișând sau o întreagă perioadă istorică, sau diferite stadii și episoade ale unei perioade istorice date. Lozinca „jos absolutismul“, lansată pentru prima oară de grupul „Eliberarea muncii“⁵³ în deceniul al nouălea al secolului trecut, a fost o lozincă de propagandă, deoarece urmărea să atragă de partea partidului, individual și în grupuri, pe cei mai dârzi și mai hotărâți luptători. În perioada războiului ruso-japonez, când instabilitatea absolutismului a devenit mai mult sau mai puțin evidentă pentru păturile largi ale clasei muncitoare, această lozincă a devenit o lozincă de agitație, deoarece de data aceasta ea urmărea să atragă masele de milioane ale oamenilor muncii. În perioada premergătoare revoluției din Februarie 1917, când țarismul ajunsese să se compromită definitiv în

ochii masselor, lozinca „jos absolutismul“ a devenit dintr'o lozincă de agitație o lozincă de acțiune, deoarece urmărea să ridice masele de milioane la asaltul împotriva țarismului. În zilele revoluției din Februarie, această lozincă a devenit o **directivă** a partidului, adică o chemare directă de a pune stăpânire într'un anumit termen pe anumite instituții și pe anumite puncte din sistemul țarist, deoarece de data aceasta era vorba de doborîrea țarismului, de nimicirea lui. Directiva este chemarea directă a partidului la o acțiune ce trebuie să fie săvârșită într'un anumit timp și într'un anumit loc, chemare obligatorie pentru toți membrii partidului și pe care și-o însușesc masele largi ale oamenilor muncii, dacă ea formulează just și precis revendicările masselor și este într'adevăr de actualitate.

A confunda lozincile cu directivele, sau lozinca de agitație cu lozinca de acțiune, este tot atât de primejdios pe cât de primejdioase și uneori chiar funeste sunt acțiunile premature sau cele întârziate. În Aprilie 1917 lozinca „Toată puterea Sovietelor“ era o lozincă de **agitație**. Cunoscuta demonstrație dela Petrograd în Aprilie 1917, sub lozinca „Toată puterea Sovietelor“, când manifestanții au încercuit Palatul de Iarnă, a fost o încercare, o încercare prematură și deaceea funestă, de a transforma această lozincă într'o lozincă de **acțiune** ⁵⁴. Acesta a fost un caz foarte periculos de confundare a lozincii de agitație cu lozinca de acțiune. Partidul a avut dreptate să înfiereze pe inițiatorii acestei demonstrații, deoarece știa că încă nu se iviseră condițiile necesare pentru a transforma această lozincă într'o lozincă de acțiune, că o acțiune prematură a proleta-

riatului putea să aibă drept rezultat zdrobirea forțelor lui.

Pe de altă parte, sunt cazuri când partidul este nevoit să retragă sau să schimbe „în 24 de ore“ o lozincă (sau o directivă) deja adoptată și devenită actuală, pentru a-și feri rândurile de cursa întinsă de dușman, sau să amâne aplicarea directivei până la ivirea unui moment mai prielnic. Astfel a fost cazul la Petrograd, în Iunie 1917, când demonstrația muncitorilor și soldaților, meticuloasă pregătită și fixată pentru 9 Iunie, a fost „brusc“ contramandată de C.C. al partidului nostru, din cauză că situația se schimbase.

Sarcina partidului este de a transforma în mod abil și la timp lozincă de agitație în lozincă de acțiune, sau lozincă de acțiune în directive concrete și precise, sau, dacă o cere situația, să dea dovadă de elasticitatea și hotărârea necesară pentru a contramanda la timp înfăptuirea cutărilor sau cutărilor lozinci, chiar dacă ar fi populare, chiar dacă ar fi devenit actuale.

II

PLANUL STRATEGIC

1. COTITURILE ISTORICE. PLANURILE STRATEGICE

Strategia partidului nu este ceva constant, ceva dat odată pentru totdeauna. Ea se schimbă în funcție de cotiturile și schimbările istorice. Aceste schimbări ale strategiei constau în aceea că pentru fiecare cotitură istorică se elaborează un plan strategic corespunzător, care este valabil pentru întreaga perioadă dintre o cotitură și alta. Planul strategic indică direcția lovi-

turii principale a forțelor revoluționare și trasează schema de dispoziție corespunzătoare a masselor de milioane de oameni pe frontul social. Firește că un plan strategic valabil pentru o anumită perioadă istorică cu anumite particularități nu poate fi valabil pentru o altă perioadă istorică având cu totul alte particularități. Fiecărei cotituri istorice îi corespunde planul strategic care-i este necesar, care este adaptat problemelor acesteia.

Acelaș lucru se poate spune și cu privire la arta militară. Planul strategic elaborat pentru războiul împotriva lui Colceac nu putea fi valabil pentru războiul împotriva lui Denichin, care necesita un nou plan strategic; acesta, la rândul lui, nu putea fi valabil, de pildă, pentru războiul pe care l-am dus în anul 1920 împotriva Polonezilor, deoarece atât direcția loviturilor principale cât și schemele de dispoziție a principalelor forțe de luptă nu puteau fi aceleași în aceste trei cazuri.

Noua istorie a Rusiei cunoaște trei cotituri principale, care au determinat trei planuri strategice diferite în istoria partidului nostru. Socotim că este necesar să le descriem pe scurt pentru a ilustra felul în care se schimbă în general planurile strategice ale partidului în funcție de noile schimbări istorice.

2. PRIMA COTITURĂ ISTORICĂ ȘI ORIENTAREA SPRE REVOLUȚIA BURGHEZO-DEMOCRATICĂ ÎN RUSIA

Cotitura aceasta a început în primul deceniu al secolului al XX-lea, în perioada războiului ruso-japonez, când înfrângerea armatelor țariste și uriașele

greve politice ale muncitorilor ruși au pus în mișcare toate clasele populației, împingându-le în arena luptei politice. Această cotitură a luat sfârșit în zilele revoluției din Februarie 1917.

În această perioadă, în partidul nostru s'au înfruntat două planuri strategice: planul menșevicilor (Plehanov—Martov, 1905) și planul bolșevicilor (tovarășul Lenin, 1905).

Strategia menșevică prevedea ca lovitura principală împotriva țarismului să meargă pe linia coaliției burgheziei liberale cu proletariatul. Pornind dela premiza că revoluția din acea vreme era socotită o revoluție burgheză, acest plan acorda burgheziei liberale rolul de hegemon (de conducător) al mișcării, osândind proletariatul la rolul de „opoziție de extremă stângă“, la rolul de „stimulent“ al burgheziei, iar țărănimea, una din principalele forțe revoluționare, era exclusă, sau aproape exclusă, din câmpul vizual. Nu este greu de înțeles că, întrucât scotea din joc masele de multe milioane ale țărănimii într'o țară ca Rusia, acest plan era iremediabil utopic; și întrucât dădea soarta revoluției în mâna burgheziei liberale (hegemonia burgheziei), era un plan reacționar, deoarece burghezia liberală nu avea interes ca revoluția să învingă pe deplin și era gata oricând să tranșeze chestiunea printr'o tranzacție cu țarismul.

Strategia bolșevică (vezi „Două tactici“⁵⁵ de tovarășul Lenin) prevedea ca lovitura principală a revoluției împotriva țarismului să fie dată printr'o coaliție a proletariatului cu țărănimea, burghezia liberală fiind neutralizată. Plecând dela premiza că burghezia liberală nu avea interes ca revoluția burghezo-democratică să

învingă pe deplin și că victoriei revoluției ea îi prefera o tranzacție cu țarismul pe seama muncitorilor și țăranilor, acest plan rezerva proletariatul, singura clasă revoluționară până la capăt din Rusia, rolul de hegemon în mișcarea revoluționară. Acest plan este remarcabil nu numai prin faptul că aprecia just forțele motrice ale revoluției, dar și prin aceea că el conținea în germene ideea dictaturii proletariatul (hegemonia proletariatul), prevăzând în mod genial faza următoare, superioară, a revoluției din Rusia și înlesnind trecerea la această fază.

Desvoltarea ulterioară a revoluției până în Februarie 1917 a confirmat în totul justetea acestui plan strategic.

3. A DOUA COTITURĂ ISTORICĂ ȘI ORIENTAREA SPRE DICTATURA PROLETARIATULUI ÎN RUSIA

A doua cotitură a început odată cu revoluția din Februarie 1917, după răsturnarea țarismului, când războiul imperialist a dat la iveală plăgile mortale ale capitalismului din lumea întreagă ; când burghezia liberală, incapabilă să ia în mână conducerea efectivă a țării, a fost nevoită să se mărginească la păstrarea puterii formale (Guvernul Provizoriu) ; când Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților, care căpătaseră puterea efectivă, nu aveau nici experiența, nici voința necesară pentru a o folosi cum trebuie ; când soldații pe front și muncitorii și țăranii în spatele frontului gemeau sub povara războiului și a ruinei economice ; când regimul „dualității puterii” și al „comisiei de contact”⁵⁶, sfâșiat de contradicții interne și incapabil atât

de a continua războiul cât și de a încheia pace, nu numai că nu găsea o „ieșire din împas“, dar complica și mai mult situația. Această perioadă s'a încheiat cu Revoluția din Octombrie 1917.

Două planuri strategice se înfruntau în această perioadă în sânul Sovietelor: planul menșevicilor și socialistilor-revoluționari și planul bolșevicilor.

Strategia menșevicilor și a socialistilor-revoluționari, care oscila la început între Soviete și Guvernul Provizoriu, între revoluție și contrarevoluție, a luat formă definitivă în preajma deschiderii Conferinței Democratice (Septembrie 1917). Această strategie urmărea să îndepărteze, în mod treptat dar ferm, Sovietele dela putere și să concentreze întreaga putere din țară în mâna „Preparlamentului“, prototipul unui viitor parlament burghez. Rezolvarea problemei păcii și a războiului, a problemei agrare și a celei muncitorești, precum și a problemei naționale era amânată până la convocarea Adunării Constituante, care era, la rândul ei, amânată pe timp nelimitat. „Toată puterea Adunării Constituante“ — astfel își formulau socialistii-revoluționari și menșevicii planul strategic. Era un plan de pregătire a unei dictaturi burgheze, dictatură, ce-i drept, pomădată și pieptănată, „perfect democratică“, dar totuși dictatură burgheză.

Strategia bolșevică (vezi „Tezele“ tovarășului Lenin, publicate în Aprilie 1917⁵⁷) prevedea ca lovitura principală să fie dată pe linia lichidării puterii burgheze prin acțiunea forțelor unite ale proletariatului și ale țăranimii sărace, pe linia organizării dictaturii proletariatului sub forma unei Republici a Sovietelor. Ruperea de imperialism și ieșirea din război, eliberarea

naționalităților asuprite din fostul imperiu rus, exproprierea moșierilor și a capitaliștilor, pregătirea condițiilor necesare organizării economiei socialiste — iată care erau elementele planului strategic al bolșevicilor din această perioadă. „Toată puterea Sovietelor“ — astfel își formulau pe atunci bolșevicii planul strategic. Acest plan era important nu numai prin faptul că evalua just forțele motrice ale noii revoluții proletare din Rusia, dar și prin faptul că înlesnea și grăbea deslănțuirea mișcării revoluționare în Apus.

Desfășurarea ulterioară a evenimentelor până la Revoluția din Octombrie a confirmat în totul justetea acestui plan strategic.

4. A TREIA COTITURĂ ISTORICĂ ȘI ORIENTAREA SPRE REVOLUȚIA PROLETARĂ ÎN EUROPA

Cotitura a treia a început odată cu Revoluția din Octombrie, când încheștarea pe viață și pe moarte dintre cele două grupuri imperialiste din Apus a atins punctul culminant; când în Apus criza revoluționară se apropia văzând cu ochii; când în Rusia puterea burgheză falimentară și încurcată în contradicții s'a prăbușit sub loviturile revoluției proletare; când revoluția proletară victorioasă, rupând cu imperialismul și ieșind din război, a căpătat un dușman jurat — coalițiile imperialiste occidentale; când actele noului Guvern Sovietic cu privire la pace, la confiscarea pământurilor moșierești, la exproprierea capitaliștilor și la eliberarea naționalităților asuprite i-au câștigat încrederea milioane de oameni ai muncii din lumea întreagă. Aceasta era o cotitură pe plan internațional, deoarece

pentru prima oară a fost rupt frontul internațional al capitalului, pentru prima oară a fost pusă în mod practic problema doborîrii capitalismului. Revoluția din Octombrie a devenit astfel dintr'o forță națională, rusă, o forță internațională, iar muncitorii ruși au devenit dintr'un detașament înapoiat al proletariatului internațional avangarda lui, deșteptând, prin lupta sa plină de abnegație, pe muncitorii din Occident și țările subjugate din Orient. Această cotitură n'a atins încă punctul culminant al dezvoltării sale, deoarece ea nu s'a desfășurat încă pe plan internațional. Dar conținutul și orientarea generală a acestei cotituri s'au conturat deja în mod destul de precis.

În cercurile politice din Rusia se înfruntau pe atunci două planuri strategice: planul contrarevoluționarilor, care atrăsese în organizațiile lor pe menșevicii și socialiștii-revoluționari activi, și planul bolșevicilor.

Contrarevoluționarii și socialiștii-revoluționari și menșevicii activi își propuneau să unească într'un singur lagăr toate elementele nemulțumite: vechea ofițerie din spatele frontului și de pe front, guvernele burghezo-naționaliste din regiunile periferice, capitaliștii și moșierii expropriați de revoluție, agenții Antantei, care pregăteau intervenția etc. Ei urmăreau să răstoarne Guvernul Sovietic prin rebeliuni sau printr'o intervenție străină și să restaureze în Rusia rânduile capitaliste.

Împotrivă, bolșevicii urmăreau să întărească pe plan intern dictatura proletariatului în Rusia și să extindă sfera de acțiune a revoluției proletare la toate țările lumii, prin unirea eforturilor proletarilor din Rusia cu cele ale proletarilor din Europa și țările subjugate

din Orient împotriva imperialismului mondial. În broșura sa „Revoluția proletară și renegatul Kautsky“, tovarășul Lenin a dat o formulare minunată în conciziunea și preciziunea ei a acestui plan strategic: „A realiza maximum din ceea ce se poate realiza într'o singură țară (a sa. — I. St.) pentru dezvoltarea, sprijinirea, trezirea revoluției în toate țările“. Valoarea acestui plan strategic nu constă numai în faptul că el a apreciat just forțele motrice ale revoluției mondiale, dar și în faptul că a prevăzut și a înlesnit procesul, început după aceea, de transformare a Rusiei Sovietice în centrul atenției mișcării revoluționare din lumea întreagă, în stindardul eliberării muncitorilor din Occident și din coloniile Orientului.

Dezvoltarea ulterioară a revoluției în lumea întreagă, precum și cei cinci ani de existență a Puterii Sovietice în Rusia au confirmat în totul justetea acestui plan strategic. Fapte ca acela că contrarevoluționarii și socialiștii-revoluționari și menșevicii, care au încercat în câteva rânduri să răstoarne Puterea Sovietică, se află acum în emigrație, în timp ce Puterea Sovietică și Organizația proletară internațională devin una din cele mai importante arme ale politicii proletariatului mondial, pledează până la evidență în favoarea planului strategic al bolșevicilor.

*„Pravda“ nr. 56
din 14 Martie 1923.
Semnat: I. Stalin.*

MOMENTE NAȚIONALE ÎN MUNCA DE PARTID ȘI ÎN CONSTRUIREA STATULUI

*Teze prezentate la Congresul al XII-lea al P. C.
(b) din Rusia, aprobate de C. C. al partidului*⁵⁸

I

1. Desvoltarea capitalismului a dat la iveală, încă în secolul trecut, tendința de internaționalizare a modurilor de producție și de schimb, de desființare a izolării naționale, de apropiere economică a popoarelor și de unire treptată a unor mari teritorii într'un tot înche-gat. Desvoltarea ulterioară a capitalismului, desvolta-re-a pieței mondiale, crearea de importante căi maritime și feroviare, exportul de capital etc. au întărit și mai mult această tendință, legând între ele popoarele cele mai diferite prin firele diviziunii internaționale a muncii și ale unei interdependențe multilaterale. Intru-cât acest proces oglindea desvoltarea uriașă a forțelor de producție, întrucât înlesnea desființarea izolării na-ționale și a contradicției dintre interesele diferitelor popoare, el a fost și rămâne un proces progresist, deoa-rece pregătește premisele materiale pentru viitoarea economie socialistă mondială.

2. Însă această tendință se desvolta în forme spe-cifice, care nu corespundeau deloc sensului ei istoric întim. Interdependența popoarelor și unirea teritoriilor din punct de vedere economic s'a realizat în decursul

desvoltării capitalismului nu prin colaborarea popoarelor ca unități cu drepturi egale, ci prin supunerea unor popoare de către altele, prin subjugarea și exploatarea popoarelor mai puțin dezvoltate de către popoarele mai dezvoltate. Jaful și acapararea colonială, asupra și inegalitatea națională, samavolnicia și violența imperialistă, robia colonială și lipsa de drepturi a diferitelor națiuni și, în sfârșit, lupta dintre națiunile „civilizate” pentru dominarea popoarelor „necivilizate” — iată formele în cadrul cărora se desfășura procesul apropierii economice a popoarelor. Din această cauză, odată cu tendința de unire se accentua și tendința de nimicire a acestor forme de unire forțată, se intensifica lupta pentru eliberarea de sub jugul imperialist a coloniilor subjugate și a naționalităților dependente. Întrucât această a doua tendință reprezenta revolta masselor asuprite împotriva formelor imperialiste de unire, întrucât această tendință cerea ca popoarele să se unească pe baza principiului colaborării și al unei alianțe liber consimțite, ea a fost și rămâne o tendință progresistă, deoarece pregătește premisele morale pentru viitoarea economie socialistă mondială.

3. Lupta dintre aceste două tendințe fundamentale care îmbracă forme proprii capitalismului, formează conținutul istoriei statelor burgheze multinaționale din ultima jumătate de veac. Contradicția ireductibilă dintre aceste tendințe în cadrul dezvoltării capitaliste a stat la baza subrezeniei interne și a instabilității organice a statelor colonialiste burgheze. Conflictele inevitabile din sânul acestor state și inevitabilele războaie dintre ele; desagregarea vechilor state colonialiste și formarea unor noi state colonialiste; noua goană după colonii și

noua desagregare a statelor multinaționale, care a dus la o nouă configurație a hărții politice a lumii — iată rezultatele acestei contradicții fundamentale. Desagregarea vechii Rusii, a Austro-Ungariei și a Turciei, pe de o parte, și istoria unor state colonialiste ca Marea Britanie și vechea Germanie, pe de altă parte; în sfârșit, „marele” război imperialist și creșterea mișcării revoluționare a popoarelor coloniale și a celor lipsite de drepturi depline — toate aceste fapte și altele asemănătoare dovedesc până la evidență instabilitatea și subrezența statelor burgheze multinaționale.

Astfel, contradicția ireductibilă dintre procesul unirii economice a popoarelor și modul imperialist în care se face această unire a determinat incapacitatea și neputința burgheziei de a găsi o cale justă de soluționare a problemei naționale.

4. Partidul nostru a ținut seama de aceste împrejurări, punând la baza politicii sale în problema națională dreptul națiunilor la autodeterminare, dreptul popoarelor la o existență de stat independentă. Partidul a recunoscut acest drept inalienabil al naționalităților încă din primele zile ale existenței sale, la primul său congres (1898), când contradicțiile capitalismului în problema națională nu se conturaseră încă cu toată preciziunea. Ulterior, partidul și-a afirmat constant programul său național prin hotărârile și rezoluțiile speciale, luate la congresele și conferințele sale ținute până la Revoluția din Octombrie. Războiul imperialist și puternica mișcare revoluționară din colonii legată de acesta nu au făcut decât să confirme din nou justetea hotărârilor partidului în problema națională. Sensul acestor hotărâri este:

a) negarea categorică a oricăror forme de constrângere față de naționalități;

b) recunoașterea dreptului egal și suveran al popoarelor de a-și făuri propria soartă ;

c) recunoașterea principiului că nu se poate înfăptui o unire trainică a popoarelor decât pe bază de colaborare și liberă consimțire;

d) proclamarea adevărului că o asemenea unire poate fi realizată numai în urmă răsturnării puterii capitalului.

În activitatea sa, partidul nostru a opus neîncetat acest program de eliberare națională atât politicii de asuprire fățișă duse de țarism, cât și politicii echivoce, semiimperialiste a menșevicilor și socialiștilor-revoluționari. Dacă politica de rusificare dusă de țarism a săpat o prăpastie între țarism și naționalitățile din vechea Rusie, iar politica semiimperialistă a menșevicilor și socialiștilor-revoluționari a îndepărtat cele mai bune elemente ale acestor naționalități de regimul lui Cherevski, politica de eliberare promovată de partidul nostru i-a atras simpatia și sprijinul masselor largi ale acestor naționalități în cadrul luptei lor împotriva țarismului și a burgheziei imperialiste ruse. Fără îndoială că simpatia și sprijinul acesta au constituit unul din momentele hotărâtoare care au determinat victoria partidului nostru în zilele lui Octombrie.

5. Revoluția din Octombrie a realizat practic hotărârile partidului nostru în problema națională. Răsturnând puterea moșierilor și a capitaliștilor, principalii promotori ai asupririi naționale, și aducând la putere proletariatul, Revoluția din Octombrie a sfărâmat dintr-o singură lovitură lanțurile asupririi naționale, a răs-

turnat vechile raporturi dintre popoare, a zdruncinat baza vechii vrajbe naționale, a curățit terenul pentru realizarea colaborării între popoare și a câștigat proletariatului rus încrederea fraților lui de alte naționalități nu numai din Rusia, dar și din Europa și Asia. Este de prisos să mai dovedim că, dacă nu s'ar fi bucurat de această încredere, proletariatul rus n'ar fi putut să învingă pe Colceac și Denichin, pe Iudenici și Vranghel. Pe de altă parte, este cert că naționalitățile subjugate n'ar fi reușit să se elibereze dacă n'ar fi fost instaurată dictatura proletariatului în centrul Rusiei. Vrajba națională și conflictele naționale sunt inevitabile atâta timp cât la putere se află capitalul, atâta timp cât mica burghezie și, în primul rând, țărănimea fostei națiuni „dominante“, pline de prejudecăți naționaliste, îi urmează pe capitaliști; și, dimpotrivă, putem socoti că pacea națională și libertatea națională sunt asigurate dacă țărănimea și alte pături mic-burgheze urmează proletariatul, adică dacă este asigurată dictatura proletariatului. Din această cauză victoria Sovietelor și instaurarea dictaturii proletariatului constituie baza, temelia pe care poate fi clădită colaborarea frățească între popoare într'o singură uniune statală.

6. Dar rezultatele Revoluției din Octombrie nu se mărginesc numai la desființarea asupririi naționale și la crearea terenului pentru unirea popoarelor. În desfășurarea ei, Revoluția din Octombrie a creat și formele acestei uniri, a trasat liniile fundamentale care trebuie urmate în făurirea unirii popoarelor într'un singur stat unional. În prima perioadă a revoluției, când masele muncitoare ale naționalităților au simțit pentru prima oară că sunt entități naționale independente și când

intervenția străină nu prezenta încă o primejdie reală, colaborarea dintre popoare nu avea încă o formă perfect definită, stabilită în mod precis. În perioada războiului civil și a intervenției, când interesele autoapărării militare a republicilor naționale au fost puse pe primul plan și când problemele construcției economice nu erau încă la ordinea zilei, colaborarea a luat forma unei alianțe militare. În sfârșit, în perioada postbelică, când în primul rând se puneau problema refacerii forțelor de producție distruse de război, alianța militară a fost complectată cu o alianță economică. Unirea republicilor naționale într-o Uniune a Republicilor Sovietice Socialiste constituie etapa finală a dezvoltării formelor de colaborare, care, de data aceasta, au luat caracterul unei uniri militaro-economice și politice a popoarelor într'un singur stat sovietic multinațional.

Astfel, proletariatul a găsit în orânduirea sovietică cheia pentru justa soluționare a problemei naționale; el a descoperit în această orânduire drumul spre organizarea unui stat multinațional stabil pe baza principiului egalității în drepturi și al liberului consimțământ.

7. Dar a găsi cheia justei soluționări a problemei naționale nu înseamnă încă a o soluționa complet și definitiv, a epuiza problema prin aplicarea concretă, practică a acestei soluții. Pentru a realiza în mod just programul național formulat de Revoluția din Octombrie, mai trebuie să învingem piedicile pe care ni le-a lăsat moștenire perioada deja depășită a asupririi naționale și care nu pot fi învinse într'un termen scurt, dintr'o singură lovitură.

Această moștenire constă, în primul rând, în rămășițele șovinismului de națiune dominantă, expresie a

situației privilegiate pe care o aveau în trecut Velicorușii. Aceste rămășițe mai dăinuiesc încă în mințile activiștilor noștri din aparatul sovietic dela centru și din provincie; ele s'au cuibărit în instituțiile noastre de stat, dela centru și din provincie, și sunt întreținute de „noile” curențe șovine velicoruse smenovehiste⁵⁹, care se accentuează tot mai mult datorită n. e. p.-ului. Practic, ele își găsesc expresia în atitudinea îngâmfată, disprețuitoare și rigid birocratică a funcționarilor sovietici ruși față de nevoile și cerințele republicilor naționale. Statul Sovietic multinațional poate deveni cu adevărat trainic, iar colaborarea dintre popoarele sale cu adevărat frățească numai dacă aceste rămășițe vor fi stărpite cu hotărîre și în mod definitiv din practica instituțiilor noastre de stat. Deaceea, combaterea hotărîta a rămășițelor șovinismului velicorus constituie prima sarcină imediată a partidului nostru.

Moștenirea aceasta constă, în al doilea rând, în inegalitatea de fapt, adică economică și culturală, a naționalităților din Uniunea Republicilor. Egalitatea națională de drept, dobândită de Revoluția din Octombrie, este o măreață cucerire a popoarelor, dar ea nu rezolvă dela sine întreaga problemă națională. Un număr de republici și popoare care n'au trecut sau aproape n'au trecut prin stadiul capitalismului, care nu au sau aproape nu au un proletariat propriu și care din această cauză au rămas în urmă din punct de vedere economic și cultural, nu vor fi în stare să folosească din plin drepturile și posibilitățile pe care li le oferă egalitatea în drepturi a națiunilor, nu vor fi în stare să se ridice pe o treaptă superioară de dezvoltare, pentru a putea astfel ajunge din urmă naționalitățile care le-au luat-o

înainte, dacă nu vor primi dinăfară un ajutor efectiv și de lungă durată. Cauzele acestei inegalități de fapt stau nu numai în istoria acestor popoare, dar și în politica țarismului și a burgheziei ruse, care s'au străduit să transforme regiunile periferice în regiuni exclusiv producătoare de materii prime, exploatate de regiunile centrale, dezvoltate din punct de vedere industrial. Este cu neputință să suprimi această inegalitate într'un termen scurt, să lichidezi această moștenire într'un an, doi. Încă al X-lea Congres al partidului nostru a relevat faptul că „desființarea inegalității naționale de fapt este un proces de lungă durată, care necesită o luptă îndârjită și perseverentă împotriva tuturor rămășițelor asupririi naționale și ale robiei coloniale”⁶⁰. Dar această inegalitate trebuie lichidată neapărat. Și ea poate fi lichidată numai printr'un ajutor efectiv și de lungă durată dat de proletariatul rus popoarelor înapoiate din Uniune pentru propășirea lor economică și culturală. Fără aceasta nu este posibilă realizarea unei colaborări juste și trainice între popoare în cadrul unui singur stat unional. Din această cauză, lupta pentru lichidarea inegalității de fapt dintre naționalități, lupta pentru ridicarea nivelului cultural și economic al popoarelor înapoiate constituie a doua sarcină imediată a partidului nostru.

Această moștenire constă, în sfârșit, în rămășițele naționalismului care persistă la un șir întreg de popoare care au cunoscut jugul greu al asupririi naționale și care încă n'au reușit să se elibereze de sentimentul provocat de vechile împilări naționale. În practică aceste rămășițe se manifestă printr'o oarecare înstrăinare a naționalităților și prin lipsa de încredere deplină

a popoarelor asuprite în trecut față de măsurile luate de Ruși. În unele republici, însă, locuite de mai multe naționalități, acest naționalism defensiv se transformă adeseori într'un naționalism agresiv, într'un șovinism feroce al naționalității mai puternice, îndreptat împotriva naționalităților slabe din acele republici. Șovinismul georgian (în Georgia), îndreptat împotriva Armienilor, Oseților, Adjarilor și Abhazilor; șovinismul azerbaidjan (în Azerbaidjan), îndreptat împotriva Armenilor; șovinismul uzbek (în Buhara și Horezm), îndreptat împotriva Turcmenilor și Chirghizilor — toate aceste forme de șovinism, pe care le mai încurajează condițiile n. e. p.-ului și ale concurenței, constituie o adevărată plagă ce amenință să facă din unele republici naționale o arenă de certuri și zăzanie. Este de prisos să mai spunem că toate aceste fenomene frânează unirea efectivă a popoarelor într'o singură uniune statală. Întrucât rămășițele naționalismului sunt o formă sui generis de apărare împotriva șovinismului velicorus, lupta hotărâtă împotriva șovinismului velicorus reprezintă mijlocul cel mai sigur pentru lichidarea rămășițelor naționaliste. Întrucât însă aceste rămășițe ale naționalismului se transformă într'un șovinism local, îndreptat împotriva grupurilor naționale slabe din diferitele republici, membrii de partid au datoria să le combată în mod categoric. Deaceia lupta împotriva rămășițelor naționaliste și, în primul rând, împotriva formelor șovine ale acestora constituie a treia sarcină imediată a partidului nostru.

8. Unul din faptele care oglindesc în chip viu moștenirea trecutului este acela că o parte însemnată din funcționarii sovietici dela centru și din provincie pri

vesc Uniunea Republicilor nu ca o uniune a unor unități statale cu drepturi egale, menită să asigure libera dezvoltare a republicilor naționale, ci ca un pas spre lichidarea acestor republici, ca un început de constituire a așa numitei „unice și indivizibile”^{*}. Condamnând această concepție ca antiproletară și reacționară, congresul face apel la membrii partidului să vegheze cu grijă ca unirea republicilor și fuziunea comisariatelor să nu fie folosite de funcționarii sovietici cu tendințe șovine ca un paravan al încercărilor lor de a ignora nevoile economice și culturale ale republicilor naționale. Fuziunea comisariatelor constituie un examen pentru aparatul sovietic: dacă ar fi ca în practică această experiență să ia o orientare de dominare, partidul ar fi nevoit să ia împotriva unei asemenea denaturări măsurile cele mai hotărâte, mergând până la a pune problema revizuirii fuziunii unora din comisariate până se va face reeducarea necesară a aparatului sovietic în spiritul unei atenții cu adevărat proletare și cu adevărat frățești față de nevoile și cerințele naționalităților mici și înapoiate.

9. Intrucât Uniunea Republicilor constituie o nouă formă de conviețuire a popoarelor, o nouă formă de colaborare a lor într'un singur stat unional, în cadrul căruia, în procesul colaborării popoarelor, trebuie să fie stărpite rămășițele despre care s'a vorbit mai sus, — organele superioare ale Uniunii trebuie să fie organizate astfel încât să oglindească în totul nu numai nevoile și cerințele generale ale tuturor naționalităților din Uniune, dar și nevoile și cerințele speciale ale diferitelor naționalități. Deaceea, paralel cu organele cen-

^{*} E vorba de Rusia unică și indivizibilă, lozincă reacționară a țarismului. — Nota Red.

trale existente ale Uniunii, care reprezintă masele de oameni ai muncii din întreaga Uniune, indiferent de naționalitate, trebuie creat un organ special care să reprezinte naționalitățile pe bază de egalitate. O asemenea organizare a organelor centrale ale Uniunii ne-ar da deplină posibilitate să ne plecăm atent urechea la nevoile și cerințele popoarelor, să le acordăm la timp ajutorul necesar, creând o atmosferă de deplină încredere reciprocă și lichidând astfel prin mijloacele cele mai puțin dureroase moștenirea de care am vorbit mai sus.

10. Pe baza celor arătate mai sus, congresul recomandă membrilor de partid să caute a obține următoarele măsuri practice :

a) în sistemul organelor superioare ale Uniunii să fie instituit un organ special care să reprezinte toate republicile naționale și toate regiunile naționale, fără excepție, pe bază de egalitate;

b) comisariatele Uniunii să fie organizate pe baze care să asigure satisfacerea nevoilor și cerințelor popoarelor din Uniune;

c) organele republicilor și regiunilor naționale să fie alcătuite de preferință din localnici care să cunoască limba, felul de trai, moravurile și obiceiurile popoarelor respective.

II

1. În majoritatea republicilor naționale, dezvoltarea organizațiilor partidului nostru se face în condiții nu în totul favorabile creșterii și întăririi lor. Starea de înapoiere economică a acestor republici, faptul că proletariatul național este puțin numeros, insuficiența și chiar lipsa unor cadre de vechi activiști de partid lo-

calnici, lipsa unei serioase literaturi marxiste în limbile materne respective, slăbiciunea activității educative de partid și, în sfârșit, rămășițele tradițiilor radicalo-naționaliste, care tot mai dăinuiesc încă — toate acestea au provocat la comuniștii locali o anumită deviere în direcția supraaprecierii particularităților naționale, în direcția subaprecierii intereselor de clasă ale proletariatului, o deviere spre naționalism. Acest fenomen devine deosebit de periculos în republicile locuite de câteva naționalități, unde adeseori ia forma unei devieri spre șovinism la comuniștii naționalității mai puternice, spre un șovinism al cărui ascuțit e îndreptat împotriva comuniștilor naționalităților slabe (Georgia, Azerbaidjan, Buhara, Horezm). Devierea spre naționalism este dăunătoare prin faptul că, frânând procesul eliberării proletariatului național de sub influența ideologică a burgheziei naționale, îngreuiază unirea proletarilor diferitelor naționalități într-o singură organizație internaționalistă.

2. Pe de altă parte, existența unor numeroase cadre de vechi activiști de partid de origine rusă atât în instituțiile centrale ale partidului, cât și în organizațiile partidelor comuniste din republicile naționale, cadre care nu cunosc moravurile, obiceiurile și limba masselor muncitoare din aceste republici și care din această cauză nu sunt întotdeauna atente față de cerințele lor, — a dus la o deviere în partidul nostru în direcția subaprecierii particularităților naționale și a limbii naționale în munca de partid, a dus la o atitudine arogantă și disprețuitoare față de aceste particularități, la o deviere spre șovinismul velicorus. Această deviere este dăunătoare nu numai prin faptul că, frânând formarea de cadre comuniste dintre localnicii

care cunosc limba națională, ea creează pericolul ca partidul să se rupă de masele proletare ale republicilor naționale, dar mai ales prin faptul că ea alimentează și întreține devierea susamintită spre naționalism, îngreunând combaterea acesteia.

3. Osândind aceste amândouă devieri ca fiind dăunătoare și primejdioase pentru cauza comunismului și atrăgând atenția membrilor de partid asupra faptului că devierea spre șovinismul velicorus este deosebit de dăunătoare și periculoasă, congresul cere partidului să lichideze cât mai grabnic aceste rămășițe ale trecutului în munca noastră de partid.

Congresul cere Comitetului Central să pășească la înlăptuirea următoarelor măsuri practice:

a) crearea de cercuri marxiste de tip superior, formate din activiștii de partid localnici din republicile naționale;

b) dezvoltarea literaturii marxiste principiale în limba maternă respectivă;

c) îmbunătățirea Universităților popoarelor din Orient și a secțiilor ei din provincie;

d) crearea unor grupuri de instructori, alcătuite din activiști localnici, pe lângă Comitetele Centrale ale partidelor comuniste din republicile naționale;

e) dezvoltarea literaturii de partid pentru masele largi în limba maternă respectivă;

f) intensificarea muncii educative de partid în republici;

g) intensificarea activității în rândurile tineretului din republici.

*„Pravda” nr. 65
din 24 Martie 1926.
Semnat: I. Stalin.*

CONGRESUL AL XII-LEA AL P. C. (b) DIN RUSIA⁶¹

17—25 Aprilie 1923

*Congresul al doisprezecelea
al Partidului Comunist (bolșevic)
din Rusia. Dare de seamă
stenografiată. M., 1923.*

1. RAPORTUL ORGANIZATORIC AL COMITETULUI CENTRAL AL P. C. (b) DIN RUSIA

17 Aprilie

Tovarăși ! Cred că raportul de activitate al C.C., publicat în „Izvestia C.C.”⁶², este cât se poate de detaliat, așa că nu mai e nevoie să revin asupra lui, și aci, în raportul organizatoric al C.C.

Socotesc că raportul organizatoric al C.C. trebuie să fie alcătuit din trei părți.

Prima parte trebuie să se ocupe de legăturile organizatorice ale partidului cu clasa muncitoare, — de legăturile și de aparatele cu caracter de masă care înconjoară partidul și cu ajutorul cărora partidul conduce clasa muncitoare, iar clasa muncitoare se transformă în armata partidului.

A doua parte a raportului trebuie să se ocupe, după părerea mea, de legăturile organizatorice și de aparatele cu caracter de masă cu ajutorul cărora se face legătură între clasa muncitoare și țărănime. Acesta este aparatul de stat. Cu ajutorul aparatului de stat și sub conducerea partidului, clasa muncitoare conduce țărănimea.

A treia și ultima parte trebuie să se ocupe de partidul însuși, ca organism care-și are o viață proprie și ca aparat care dă lozinci și controlează îndeplinirea lor.

Trec acum la prima parte a raportului. Vorbesc despre partid ca despre avantgardă și despre clasa muncitoare ca despre armata partidului nostru. Prin analogie s'ar părea că alci raporturile sunt aceleași ca și în domeniul militar, cu alte cuvinte partidul dă ordine, se transmit lozinci prin telegraf, iar armata, adică clasa muncitoare, execută aceste ordine. O asemenea idee ar fi complet greșită. În domeniul politic lucrurile sunt mult mai complicate. Și aceasta pentru că în domeniul militar însuși corpul de comandă creează armata, el însuși o formează, pe când în domeniul politic partidul nu-și creează armata, ci o găsește — ea este clasa muncitoare. A doua deosebire constă în faptul că în domeniul militar corpul de comandă nu numai creează armata, dar îi dă și hrană, îmbrăcăminte, încălțăminte. În domeniul politic nu avem așa ceva. Partidul nu hrănește, nu dă încălțăminte și îmbrăcăminte armatei sale, clasei muncitoare. Tocmai din această cauză lucrurile sunt cu mult mai complicate în politică. Tocmai deaceia în politică nu clasa depinde de partid, ci invers. Iată de ce, pentru ca, în domeniul politic, avantgarda clasei, adică partidul, să-și exercite conducerea, partidul trebuie să se înconjoare cu o largă rețea de aparate de masă fără partid, care sunt în mâinile partidului ca niște antene cu ajutorul cărora transmite voința lui clasei muncitoare, iar clasa muncitoare se transformă dintr'o masă fărâmițată într'o armată a partidului.

Așa dar, mă voi ocupa de aceste aparate, de aceste curele de transmisie care unesc partidul cu clasa, pentru a vedea ce sunt aceste aparate și ce a reușit să facă partidul în timp de un an pentru a le întări.

Prima și principală curea de transmisie, primul și principalul aparat de transmisie cu ajutorul căruia se face legătura între partid și clasa muncitoare, sunt sindicatele. Din cifrele care indică în ce grad a fost întărită această principală curea de transmisie care leagă partidul cu clasa reiese că, în timp de un an de activitate, partidul și-a accentuat, și-a întărit influența în organele de conducere ale sindicatelor. Nu mă refer la Consiliul central al sindicatelor din U.R.S.S. Componenta lui este cunoscută de toată lumea. Nu mă refer nici la C.C. ale Uniunilor sindicale. Mă refer, mai ales, la consiliile sindicale guberniale. Anul trecut, în momentul Congresului al XI-lea al partidului nostru, procentul președinților de consilii sindicale guberniale membri de partid dinainte de Revoluția din Octombrie era de 27, iar anul acesta este de peste 57. Succesul nu e prea mare, dar este totuși un succes. El arată că elemente conducătoare ale partidului nostru, membri de partid dinainte de Revoluția din Octombrie, țin în mâini firele principale ale sindicatelor, cu ajutorul cărora fac legătura între partid și clasa muncitoare.

Nu mă voi ocupa de componența sindicatelor muncitorești în ansamblul lor. Cifrele arată că în momentul congresului trecut sindicatele numărau circa 6 milioane de membri. Anul acesta, în momentul prezentului congres, numărul lor este de 4.800.000. S'ar zice că e un pas înapoi, însă nu este așa decât în aparență. Anul trecut — să-mi fie îngăduit să spun aici adevărul! — sindicatele erau organizații ale căror proporții se exagerau. Cifrele prezentate nu oglindeau exact realitatea. Cifrele prezentate la acest congres, deși inferioare celor de anul trecut, sunt mai concrete și mai reale.

Eu văd în aceasta un pas înainte, cu toate că numărul membrilor sindicatelor a scăzut. Astfel, pe de o parte, transformarea sindicatelor din organizații umflate și semibirocratice în sindicate cu adevărat vii, trăind aceeași viață ca și organele lor de conducere, iar pe de altă parte creșterea procentului de elemente conducătoare ale partidului în organele guberniale ale sindicatelor dela 27 la 57 — iată succesul pe care-l constatăm după un an în activitatea partidului nostru în ceea ce privește întărirea sindicatelor.

Nu se poate spune însă că în acest domeniu totul ar fi satisfăcător. Celulele sindicale de bază — comitetele de fabrică — nu sunt încă peste tot ale noastre. Astfel, în 70 din cele 146 de comitete de fabrică existente în gubernia Harcov, nu există niciun comunist. Acestea sunt însă fenomene izolate. În general trebuie să recunoaștem că dezvoltarea sindicatelor, în sensul întăririi influenței partidului atât în organele sindicale guberniale cât și în celulele sindicale de bază, a făcut, indiscutabil, un pas înainte. Putem socoti că partidul și-a asigurat acest front. Pe tărâm sindical nu avem adversari puternici.

A doua curea de transmisie, al doilea aparat de transmisie cu caracter de masă cu ajutorul căruia se face legătura între partid și clasă, sunt cooperativele. Mă refer, în primul rând, la cooperația de consum, la secțiile ei muncitorești, apoi la cooperația agricolă, întrucât ea cuprinde sărăcimea satelor. În momentul Congresului al XI-lea, în secțiile muncitorești ale Tencosoiuz-ului * erau aproape trei milioane de oameni.

* Uniunea centrală a cooperativelor. — Nota Red.

Anul acesta, în momentul prezentului congres se constată o oarecare creștere: sunt 3.300.000. Este foarte puțin. Dar în condițiile dela noi, în condițiile n. e. p.-ului, aceasta înseamnă un pas înainte. Dacă socotim că fiecare familie de muncitor numără 3 suflete, reiese că cooperativele înglobează o populație muncitorească de aproape 9 milioane de persoane, organizate ca consumatori în jurul cooperației de consum, în care influența partidului crește pe zi ce trece...

La congresul trecut nu am avut date din care să se vadă cât de mari erau forțele partidului în cooperația de consum; ele nu reprezentau mai mult de 2—3—5%. La acest congres avem deja în organele guberniale ale Tsentrosoiuz-ului nu mai puțin de 50% comuniști. Înseamnă deasemenea un pas înainte.

Lucrurile stau ceva mai prost în cooperativele agricole. De crescut, ele indiscutabil cresc. Anul trecut, în momentul congresului, cooperativele agricole cuprindeau nu mai puțin de 1.700.000 de gospodării țărănești. Anul acesta, în momentul prezentului congres, ele cuprind nu mai puțin de 4.000.000 de gospodării țărănești. Avem aici o oarecare parte din țărănimea săracă, care gravitează spre proletariat. Tocmai deaceia este interesant să stabilim în ce măsură a crescut influența partidului în domeniul cooperației agricole. Pentru anul trecut nu avem cifre. Anul acesta (deși aceste cifre mi se par îndoielnice) în organele guberniale ale cooperației agricole sunt nu mai puțin de 50% comuniști. Dacă este într'adevăr așa, aceasta înseamnă un uriaș pas înainte. Mai prost stau lucrurile în celulele de bază; noi nu suntem încă în stare să scoatem cooperativele înseși de sub influența forțelor dușmane nouă.

A treia curea de transmisie care unește clasa cu partidul sunt uniunile de tineret. Este de prisos să mai arătăm ce imensă însemnătate are uniunea tineretului și în general tineretul în dezvoltarea partidului nostru. Cifrele de care dispunem ne arată că anul trecut, în momentul Congresului al XI-lea, uniunea tineretului număra nu mai puțin de 400.000 de membri. Pe urmă, pe la mijlocul anului 1922, când s'a procedat la reducerea personalului, când fixarea tineretului la întreprinderi nu fusese încă efectuată în măsură îndestulătoare, când uniunea tineretului nu era încă în stare să se adapteze la noile condiții, numărul membrilor a scăzut la 200.000. Acum, îndeosebi cu începere din toamna anului trecut, constatăm o creștere colosală a uniunii tineretului. Uniunea numără acum nu mai puțin de 400.000 de membri. Lucrul cel mai îmbucurător este că organizațiile de tineret își sporesc rândurile, în primul rând, cu elemente din sânul tineretului muncitoresc. Creșterea lor se constată mai ales în regiunile în care se ridică industria noastră.

Știți că principala formă de activitate a uniunii tineretului printre muncitori o constituie școlile de pregătire profesională de pe lângă fabrici și uzine. În acest domeniu cifrele arată că anul trecut, în momentul Congresului al XI-lea, aveam circa 500 de asemenea școli, cu 44.000 de elevi. În Ianuarie a. c. aveam peste 700 de școli, cu 50.000 de elevi. Dar ceeace-i mai important, este faptul că sporește mai ales numărul elevilor proveniți din elementele muncitorești ale uniunii.

Frontul tineretului, ca și frontul precedent — al cooperației agricole —, trebuie socotit deosebit de amenințat, deoarece adversarii partidului nostru dau în

acest domeniu atacuri deosebit de stăruitoare. Tocmai aici, în aceste două domenii, partidul și organizațiile sale trebuie să-și încordeze toate puterile pentru a-și asigura o influență precumpănitoare.

Trec acum la adunările delegatelor muncitoarelor. Aceste adunări, pe care, poate, organizațiile noastre nici nu le bagă în seamă, sunt un mecanism de transmisie foarte important, esențial, care unește partidul nostru cu partea feminină a clasei muncitoare. Cifrele de care dispunem ne arată următoarele: în 57 de gubernii și 3 regiuni aveam anul trecut, în momentul Congresului al XI-lea, circa 16.000 de delegate, cele mai multe fiind muncitoare. Anul acesta, în momentul prezentului congres, avem în aceleași gubernii și regiuni nu mai puțin de 52.000 de delegate, dintre care 33.000 de muncitoare. Aceasta înseamnă un pas uriaș înainte. Trebuie să luăm în considerație că acesta e un front căruia până acum i-am acordat prea puțină atenție, dar care are pentru noi o însemnătate colosală. Or, din moment ce constatăm un progres, din moment ce există teren pentru a întări și acest aparat, pentru a întinde pe o rază mai largă antenele partidului în scopul de a anihila influența popilor în rândurile tineretului, care este educat de femei, firește că una din sarcinile imediate ale partidului trebuie să fie aceea de a da dovadă de maximum de energie și pe acest front, care este indiscutabil amenințat.

Trec la școli. Mă refer la școlile politice, la școlile pregătitoare de cadre de partid și sovietice și la universitățile comuniste. Și acestea constituie un aparat cu ajutorul căruia partidul răspândește învățătura comunistă, creează un corp de conducere pentru învățământ, care

aruncă în rândurile populației muncitorești sămânța socialismului, sămânța comunismului, legând astfel partidul cu clasa muncitoare prin legături spirituale. Cifrele ne arată că anul trecut numărul elevilor școlilor pregătitoare de cadre de partid și sovietice era de circa 22.000. Anul acesta numărul lor nu este mai mic de 33.000, dacă socotim și școlile politice dela orașe, finanțate de Direcția învățământului politic. În ceea ce privește universitățile comuniste, care au o imensă însemnătate pentru învățământul comunist, aici creșterea este neînsemnată: numărul studenților a crescut dela circa 6.000 la 6.400. Partidul are datoria de a-și intensifica eforturile pe acest front, de a intensifica munca de pregătire, de formare a unui corp de conducere pentru învățământul comunist.

Trec acum la presă. Presa nu este un aparat de masă, o organizație de masă, dar, cu toate acestea, ea stabilește o legătură imponderabilă între partid și clasa muncitoare, legătură care prin lăria ei echivalează cu oricare aparat de transmisie cu caracter de masă. Se spune că presa este a șasea mare putere. Nu știu ce fel de mare putere este, dar e indiscutabil că e o forță, că are o mare greutate specifică. Presa este cea mai puternică armă, cu ajutorul căreia partidul vorbește cu clasa muncitoare în fiecare zi, în fiecare ceas în limba lui, în limba care-i este necesară. Nu există alte mijloace pentru a stabili legături spirituale între partid și clasă, nu există alt aparat atât de elastic. Iată de ce partidul are datoria să acorde acestui domeniu o deosebită atenție. Și trebuie să spunem că în acest domeniu am și înregistrat un oarecare succes. Să luăm ziarele. După cifrele de care dispunem, anul trecut aveam 380 de ziare, iar anul acesta nu

mai puțin de 528. Anul trecut tirajul lor era de 2.500.000 de exemplare; acest tiraj era însă semiartificial, nu era un tiraj real. În vară, când s'au redus subsidiile pentru presă, când presa s'a văzut nevoită să stea pe propriile ei picioare, tirajul a scăzut la 900.000 de exemplare. Astăzi, în momentul prezentului congres, avem un tiraj de circa două milioane de exemplare. Rezultă, așa dar, că tirajul ziarelor devine mai puțin artificial, că presa se întreține singură și este o armă ascuțită în mâna partidului, unindu-l cu masele, căci altfel tirajul n'ar fi putut să crească și să se mențină. . .

Trec la un alt aparat de transmisie — armata. Armata, de regulă, este privită ca un aparat de apărare sau de ofensivă. Eu însă privesc armata ca un centru de adunare a muncitorilor și țăranilor. Istoria tuturor revoluțiilor arată că armata este unicul centru de adunare unde muncitorii și țăranii din diferite gubernii, care trăiesc răzlețiți, se întrunesc și, întrunindu-se, își formează vederile politice. Nu este întâmplător faptul că marile mobilizări și războaiele serioase duc întotdeauna la un conflict social sau altul, la o mișcare revoluționară de masă sau alta. Acest lucru se întâmplă din cauză că în armată țăranii și muncitorii din colțurile cele mai îndepărtate se întâlnesc pentru prima dată. În general, țăranul din regiunea Voronej nu se întâlnește cu Petrogradenii, cei din Pscov nu-l văd pe cei din Siberia. În armată ei însă se întâlnesc. Armata este o școală, un centru de adunare a muncitorilor și țăranilor, și din acest punct de vedere forța și influența partidului în armată au o însemnătate colosală; și tocmai în acest sens armata este un imens aparat care unește partidul cu muncitorii și cu țăranimea să-

racă. Armata este singurul centru de adunare pentru întreaga Rusie, pentru întreaga federație, în care oameni din diferite gubernii și regiuni se întruncesc, învață și câștigă deprinderea vieții politice. În acest extrem de important aparat de transmisie de masă, avem de înregistrat următoarele schimbări: în momentul congresului trecut, procentul comuniștilor era de $7\frac{1}{2}$; anul acesta este de $10\frac{1}{2}$. În acest interval armata și-a redus efectivul, însă calitatea armatei s'a îmbunătățit. Influența partidului a crescut; am obținut o victorie și în acest centru principal de adunare, în sensul creșterii influenței comuniste.

În corpul de comandă — dacă luăm tot corpul de comandă, inclusiv comandanții de plotoane — anul trecut erau 10% comuniști, iar anul acesta 13%. Dacă luăm corpul de comandă fără de comandanții de plotoane, anul trecut erau 16% comuniști, iar astăzi avem 24%.

Acestea sunt curelele de transmisie, aparatele de masă care înconjoară partidul nostru și care, legând partidul cu clasa muncitoare, dau partidului posibilitatea să se transforme într'o avantgardă, iar clasa muncitoare într'o armată.

Aceasta este rețeaua de legături și rețeaua de centre de transmisie cu ajutorul căroră partidul, spre deosebire de corpul de comandă militar, se transformă într'o avantgardă, iar clasa muncitoare, dintr'o masă răsfățată, se transformă într'o adevărată armată politică.

Succesele obținute de partidul nostru în aceste domenii, pe linia întăririi acestor legături, se explică nu numai prin faptul că experiența partidului a crescut în acest domeniu, nu numai prin faptul că înseși mijloa-

cele de înrâurire asupra acestor aparate de transmisie s'au perfecționat, dar și prin faptul că situația politică generală din țară a ajutat, a contribuit la acest lucru.

Anul trecut am avut foamete, rezultatele foametei, depresiune în industrie, dispersare a clasei muncitoare etc. Anul acesta, dimpotrivă, am avut recoltă, avânt parțial în industrie, a început procesul de strângere laolaltă a proletariatului și de îmbunătățire a situației muncitorilor. Vechii muncitori, care înainte erau nevoiți să se risipească prin sate, revin în fabrici și uzine; și toate acestea creează o situație favorabilă din punct de vedere politic pentru o largă acțiune a partidului în vederea întăririi aparatelor de legătură de care am vorbit mai sus.

Trec la partea a doua a raportului: despre partid și aparatul de stat. Aparatul de stat este principalul aparat de masă care unește clasa muncitoare aflată la putere, prin partidul ei, cu țărănimea, și care dă clasei muncitoare, respectiv partidului ei, posibilitatea de a conduce țărănimea. Această parte a raportului meu o leg în mod direct de două cunoscute articole ale tovarășului Lenin ⁶³.

Multora li s'a părut că ideea pe care tov. Lenin a dezvoltat-o în cele două articole este absolut nouă. După părerea mea, ideea dezvoltată în aceste articole a frământat încă de anul trecut mintea lui Vladimir Ilici. Vă amintiți, probabil, de raportul său politic prezentat anul trecut. El spunea că politica noastră este justă, însă aparatul funcționează defectuos, și din această cauză mașina nu merge în direcția în care trebuie ci apucă într-o parte. La aceasta, Șliapnikov a făcut, dacă vă amintiți, observația că nu sunt buni șo-

ferii. Aceasta este desigur inexact. Cu desăvârșire inexact. Politica este justă, șoferul excelent, mașina însăși de tip bun, sovietic, însă piesele componente ale mașinii de stat, adică unii sau alții din cei care lucrează în aparatul de stat nu sunt buni, nu sunt ai noștri. Din această cauză mașina funcționează defectuos, și în ansamblu avem o denaturare a liniei politice juste. Rezultatul nu este înfăptuirea liniei, ci denaturarea ei. Tipul aparatului de stat, repet, este bun, însă părțile lui componente sunt încă străine de noi, birocratice, pe jumătate burghezo-țariste. Vrem să avem un aparat de stat care să fie un mijloc de slujire a maselor populare, pe când unii oameni din acest aparat de stat vor să-l transforme într'o sursă de câștig. Iată de ce, în ansamblul lui, aparatul funcționează defectuos. Dacă nu vom îndrepta acest aparat și vom avea numai o linie politică justă, nu vom face mare lucru: această linie va fi denaturată și va rezulta o ruptură între clasa muncitoare și țărănime. Rezultatul va fi că, deși suntem la cârmă, mașina nu ni se va supune, și vom ajunge la faliment. Iată ideile pe care tov. Lenin le-a dezvoltat încă anul trecut și pe care abia anul acesta le-a grupat într'un sistem armonios de reorganizare a Comisiei Centrale de Control și a Inspecției muncitorești-țăărănești, astfel încât aparatul de control, reorganizat, să devină o pârghie pentru reorganizarea tuturor părților componente ale mașinii, pentru înlocuirea celor vechi, care nu sunt bune, cu altele noi, dacă vrem într'adevăr să facem ca mașina să înainteze în direcția în care trebuie să înainteze.

Aceasta este, în esență, propunerea tovarășului Lenin.

Aș putea să mă refer, de pildă, la controlul făcut la trustul din Orehovo-Zuevo, organizat după tipul sovietic și menit să producă maximum de fabricate pentru aprovizionarea țărănimii; or, acest trust, organizat în chip sovietic, a dat unor particulari produsele fabricate, în dauna intereselor statului. Mașina nu a mers în direcția în care trebuia să meargă.

Aș putea să mă refer deasemenea la un fapt pe care mi l-a povestit zilele acestea tov. Vorosilov. Există la noi o instituție care se numește Biroul Industrial. O astfel de instituție a funcționat și în Sud-Est. În acest aparat lucrau vreo 2.000 de oameni. Acest aparat avea menirea de a dirija industria din Sud-Est. Tov. Vorosilov îmi spunea cu disperare că nu e ușor să te descurci cu acest aparat și că a fost nevoie să se creeze un mic aparat suplimentar pentru a-l conduce, adică un aparat pentru conducerea aparatului de conducere. S'au găsit oameni buni: Vorosilov, Eismont și Micoian, care s'au apucat de treabă așa cum trebuie. Și s'a constatat că nu e nevoie de 2.000 de oameni, că aparatul poate funcționa cu 170 de oameni. Și ce credeți? Treburile merg acum cu mult mai bine decât înainte. Înainte aparatul înghițea tot ce producea. Astăzi aparatul servește industria. Fapte de acest fel sunt multe, nenumărate, sunt mai multe decât păr în cap.

Toate aceste fapte dovedesc un lucru, și anume că aparatele noastre sovietice sunt de tip bun, dar sunt adeseori alcătuite din astfel de oameni, au astfel de deprinderi și tradiții care anihilează, în fond, linia politică justă. Din această cauză întreaga mașină funcționează defectuos, rezultatul fiind un imens minus politic, primejdia unei rupturi între proletariat și țărănimă.

Problema se pune în felul următor: ori vom îmbunătăți aparatele economice, le vom reduce personalul, le vom simplifica, le vom face să fie mai puțin costisitoare și le vom completa cu un personal apropiat ca mentalitate partidului, și atunci vom reuși să atingem scopul pentru care am introdus așa numitul n. e. p., cu alte cuvinte industria va produce maximum de fabricate pentru a aproviziona satul, pentru a dobândi produsele alimentare necesare, stabilind în felul acesta o strânsă legătură între economia țărănească și cea industrială; ori nu vom reuși să facem acest lucru, și atunci vom da faliment.

Sau încă : ori vom simplifica, vom reduce aparatul de stat, aparatul fiscal și vom alunga de acolo pe hoți și pe potlogari, și atunci vom putea să luăm dela țărani mai puțin decât acum, și economia națională se va menține; ori acest aparat va deveni un scop în sine, cum s'a întâmplat în Sud-Est, și atunci vom fi nevoiți să cheltuim pentru întreținerea aparatului tot ce luăm dela țărani și vom ajunge la un faliment politic.

Iată considerentele care, după părerea mea, l-au călăuzit pe Vladimir Ilici atunci când a scris aceste articole.

Propunerile făcute de tov. Lenin mai prezintă un aspect. El nu vrea numai ca aparatul să fie îmbunătățit și ca rolul conducător al partidului să crească la maximum, căci partidul a clădit statul și prin urmare tot partidul trebuie să-l și îmbunătățească; el se gândește, evident, și la latura morală a chestiunii. El vrea să nu mai existe în țară niciun demnitar, oricât de sus pus, despre care un om simplu să poată spune: pen-

tru acesta nu există lege. Tocmai această latură morală constituie al treilea aspect al propunerii făcute de Ilici, tocmai această propunere ridică sarcina de a epura nu numai aparatul de stat, ci și partidul de tradițiile și năravurile de înalt demnitar, care compromit partidul nostru.

Trec la problema selecționării cadrelor, adică la problema despre care Ilici a vorbit încă la Congresul al XI-lea. Dacă este clar pentru noi că prin componența, deprinderile și tradițiile sale aparatul nostru de stat este defectuos, din care cauză amenință să se producă o ruptură între muncitori și țărănime, este deasemenea clar că rolul conducător al partidului nu trebuie să se exprime numai prin darea de directive, ci și prin aceea ca în anumite posturi să fie puși oameni capabili să înțeleagă directivele noastre și să le realizeze cinstit. Este de prisos să dovedim că nu este permis să ridicăm un hotar de netrecut între activitatea politică și activitatea organizatorică a C.C.

Cred că nimeni dintre d-v. nu va susține că este suficient să dai o linie politică justă și cu asta s'a terminat. Nu, căci ar însemna să faci treaba pe jumătate. După ce linia politică justă a fost dată, trebuie să alegem oamenii în așa fel, încât posturile să fie încredințate unor elemente care să știe să aplice directivele, care să fie capabili să înțeleagă directivele, să le adopte ca pe propriile lor directive și să știe să le traducă în viață. În caz contrar, politica își pierde sensul, devenind o agitație sterilă. Iată de ce Secția evidenței și repartizării cadrelor, cu alte cuvinte organul C.C. care trebuie să țină evidența cadrelor noastre de bază atât din organele de jos cât și din cele de sus și să le

repartizeze, capătă o importanță extrem de mare. Până în prezent Secția evidenței și repartizării cadrelor se mărginea la ținerea evidenței și la repartizarea tovarășilor pe comitete județene, guberniale și regionale. Mai departe, Secția evidenței și repartizării cadrelor, ca să zicem așa, nu-și băga nasul. Astăzi, când războiul s'a terminat, când nu se mai fac mobilizări masive, cu toptanul, când asemenea mobilizări nu mai au niciun rost, așa cum a dovedit mobilizarea celor o mie, mobilizare care a fost pusă în spinarea Comitetului Central anul trecut și care a eșuat pentru că în condițiile actuale, când munca se desfășoară în adâncime, când tindem spre specializare, când trebuie să cunoaștem în modul cel mai amănunțit pe fiecare activist, mobilizările cu toptanul nu fac decât să strice, fără a aduce vreun folos pe teren. — astăzi, Secția evidenței și repartizării cadrelor nu se mai poate limita la comitetele guberniale și județene.

Aș putea să prezint unele cifre. Congresul al XI-lea a cerut Comitetului Central să mobilizeze cel puțin o mie de activiști din Moscova. Comitetul Central a stabilit că pot fi mobilizați circa 1.500 de activiști. Din cauză de boală și din diferite alte cauze n'au putut fi mobilizați decât 700; dintre aceștia, după cum s'a comunicat de pe teren, numai 300 au fost într'o anumită măsură apți. Iată un fapt care demonstrează că mobilizările cu toptanul, de tip vechi, care se făceau înainte vreme, nu mai sunt indicate acum, deoarece munca noastră de partid se desfășoară în adâncime, s'a diferențiat după felurile ramuri economice, și a transfera în aceste condiții oamenii cu toptanul înseamnă, în primul rând, a-l condamna la

inactivitate, iar în al doilea rând a nu satisface cerințele minime ale organizațiilor înseși care cer noi oameni.

Aș vrea să prezint unele cifre privitoare la cadrele noastre de conducere din industrie, luate din cunoscuta broșură ⁶⁴ a lui Sorochin, care lucrează la Secția evidenței și repartizării cadrelor. Însă înainte de a trece la aceste cifre, trebuie să vorbesc despre reforma pe care Comitetul Central, în cursul muncii pentru ținerea evidenței activiștilor, a înfăptuit-o la Secția evidenței și repartizării cadrelor. După cum am spus înainte, Secția evidenței și repartizării cadrelor se limita la comitetele guberniale și județene. Astăzi însă, când munca se desfășoară în adâncime, când munca de construcție a luat peste tot avânt, nu ne mai putem limita la comitetele județene și guberniale. Trebuie să îmbrățișăm absolut toate ramurile de conducere și toate cadrele de conducere din industrie, cu ajutorul cărora partidul ține în mână aparatul nostru economic și îl conduce. În acest sens a hotărât Comitetul Central să lărgască aparatul evidenței și repartizării cadrelor, atât la centru cât și în provincie, în așa fel, ca responsabilii să aibă adjuncți și pe țărâm economic și pe țărâmul activității în aparatul sovietic, aceștia având, la rândul lor, ajutoare pentru ținerea evidenței cadrelor conducătoare, pe întreprinderi și trusturi, pe organele economice din provincie și dela centru, în Soviete și în partid.

Rezultatele acestei reforme n'au întârziat să se arate. Într'un interval scurt s'a putut face evidența cadrelor conducătoare din industrie, respectiv a circa 1.300 de directori. S'a stabilit că 29% din ei sunt mem-

bri de partid, iar 70% nemembri de partid. S'ar părea că aceia care nu sunt membri de partid precumpănesc ca greutate specifică în principalele întreprinderi. Este inexact. S'a stabilit că cei 29% de directori comuniști conduc întreprinderile cele mai mari, care întrunesc peste 300.000 de muncitori, iar cei 70% de directori nemembri de partid conduc un număr de întreprinderi care însumează nu mai mult de 250.000 de muncitori industriali. Întreprinderile mici sunt conduse de nemembri de partid, iar întreprinderile mari sunt conduse de membri de partid. Apoi, printre directorii membri de partid, numărul muncitorilor este de trei ori mai mare decât cel al nemuncitorilor. Acest lucru dovedește că jos, în celulele de bază ale construcției industriale — spre deosebire de organele superioare, cum este Consiliul Superior al Economiei Naționale și secțiile lui, unde sunt puțini comuniști —, conducerea întreprinderilor a început să treacă în mâna comuniștilor și în primul rând a muncitorilor. Este interesant faptul că din punctul de vedere al calității, din punctul de vedere al capacității, s'a constatat că printre directorii comuniști sunt mai mulți directori capabili decât printre acela care nu sunt membri de partid. De aici rezultă că în repartizarea comuniștilor în întreprinderi partidul nu se călăuzește numai de considerente pur de partid, nu caută numai să mărească influența partidului în întreprinderi, ci se călăuzește și de considerente de ordin practic. În felul acesta nu câștigă numai partidul ca partid, dar și întreaga operă de construcție economică, deoarece printre comuniști sunt mult mai mulți directori capabili decât printre acei care nu sunt membri de partid.

Iată prima experiență în ținerea evidenței cadrelor noastre de conducere din industrie, experiență nouă care — după cum am spus — este departe de a îmbrățișa toate întreprinderile, căci cei 1.300 de directori menționați în această broșură nu reprezintă decât aproximativ o jumătate din întreprinderile a căror evidență urmează să se facă de acum înainte. Însă această experiență ne arată că aici avem de-a-face cu un câmp de observație extrem de bogat și că Secția evidenței și repartizării cadrelor trebuie să-și desfășoare munca din plin pentru a da partidului posibilitatea să completeze cu comuniști organele de conducere ale principalelor noastre întreprinderi și să realizeze astfel conducerea aparatului de stat de către partid.

Tovarășii cunosc, probabil, propunerile pe care C.C. le supune discuției congresului în problema organizatorică, având în vedere și latura de partid și cea sovietică. În ceea ce privește latura sovietică, despre care am vorbit în partea a doua a raportului meu, C.C. și-a propus să supună această problemă spre a fi examinată în mod amănunțit unei secții speciale, care să studieze și latura de partid și latura sovietică a acestei probleme, pentru ca după aceea să supună discuției congresului considerentele ei.

Trec la partea a treia a raportului: despre partid ca organism și despre partid ca aparat.

În primul rând trebuie să spunem câteva cuvinte despre efectivul partidului nostru. Cifrele arată că anul trecut, în momentul Congresului al XI-lea, numărul membrilor partidului depășea cu câteva zeci de mii cifra de 400.000. Anul acesta, dat fiind că a conti-

nuat să-și restrângă rândurile, că într'o întreagă serie de domenii a îndepărtat din sânul său elementele neproletare, partidul și-a micșorat efectivul, numărând acum ceva mai puțin de 400.000 de membri. Aceasta nu înseamnă un minus, ci un plus, deoarece compoziția socială a partidului s'a îmbunătățit. Fenomenul cel mai interesant care se observă în dezvoltarea partidului nostru în ce privește îmbunătățirea compoziției lui sociale este că în cursul acestui an a încetat tendința existentă înainte de creștere a elementelor neproletare din partid pe seama elementului muncitoresc, că s'a produs o cotitură, că se manifestă o tendință certă de creștere a procentului de elemente muncitorești în partidul nostru în raport cu elementele neproletare. Acesta este rezultatul pe care căutam să-l obținem înainte de epurare și pe care l-am obținut acum. Eu nu spun că în acest domeniu s'a făcut totul; departe de așa ceva. Dar am reușit să determinăm o cotitură, am obținut un minimum de omogeneitate, am obținut o creștere a elementului muncitoresc în partid, și este evident că în viitor va trebui să mergem pe drumul acesta, continuând să reducem numărul elementelor neproletare din partid și să mărim numărul elementelor proletare. Măsurile pe care C.C. le propune în vederea îmbunătățirii continue a compoziției partidului nostru au fost formulate în propunerile Comitetului Central, și nu voi mai reveni asupra lor. Este evident că va trebui să zăgăzuim și mai mult afluența elementelor neproletare, deoarece în momentul de față, în condițiile n.e.p.-ului, când partidul este incontestabil supus influenței nefaste a elementelor n.e.p.-iste, trebuie să obținem în partidul nostru un maximum de o-

mogeneitate și în orice caz o preponderență hotărîită a elementului muncitoresc asupra celui nemuncitoresc. Partidul trebuie și este obligat să facă acest lucru, dacă vrea să se mențină ca partid al clasei muncitoare.

Trec la problema vieții și activității comitetelor guberniale. În ziare se strecoară de multe ori, în unele articole, o notă de ironie la adresa comitetelor guberniale, de multe ori ele sunt luate în derâdere, iar activitatea lor subapreciată. Tovarășî, trebuie să spun că comitetele guberniale sunt principalul sprijin al partidului nostru și că fără ele, fără comitetele guberniale, fără munca lor de conducere, atât a activității sovietice cât și a celei de partid, partidul ar fi lipsit de rezim. Cu toate lipsurile comitetelor guberniale, cu toate neajunsurile pe care le mai au și până acum, cu toate așa zisele zăzani și clondăneli din comitetele guberniale, aceste comitete sunt, în ansamblul lor, principalul sprijin al partidului nostru.

Cum trăiesc și cum se dezvoltă comitetele guberniale? Am citit scrisori ale comitetelor guberniale acum 10 luni, pe vremea când secretarii comitetelor noastre guberniale, neadaptându-se la noile condiții, nu se descurcau încă bine în treburile economice. După 10 luni am citit alte scrisori, le-am citit cu satisfacție și bucurie, pentru că ele vădeau că comitetele guberniale au crescut, s'au pus la curent cu munca, au abordat munca de construcție, au întocmit bugetul local, au ajuns să conducă economia locală și au reușit să se pună cu adevărat în fruntea întregii vieți economice și politice din guberniile lor. Tovarășî, aceasta este o mare cucerire. Fără îndoială că comitetele guberniale au și lipsuri, însă trebuie să spun că dacă nu

s'ar fi produs această creștere a experienței economice și de partid a comitetelor guberniale, dacă nu am fi realizat acest pas uriaș înainte în sensul maturizării comitetelor guberniale în ce privește munca de conducere a vieții economice și politice locale, nu am fi avut nici măcar posibilitatea de a visa ca partidul să conducă vreodată aparatul de stat.

Se vorbește despre zăzaniile și fricțiunile din comitetele guberniale. Trebuie să spun că, în afară de latura lor negativă, zăzaniile și fricțiunile au și părți bune. Sursa principală a zăzaniilor și ciondănelilor este tendința comitetelor guberniale de a crea în sânul lor un nucleu închegat, un nucleu cimentat, care să poată conduce fără defecțiuni. Acest țel și această străduință sunt perfect sănătoase și legitime, cu toate că de multe ori, pentru a obține aceasta, se folosesc metode care nu corespund scopului. Acest lucru se explică prin caracterul eterogen al partidului nostru, prin faptul că în partid există activiști vechi și tineri, proletari și intelectuali, elemente dela centru și dela periferie, oameni de diferite naționalități; toate aceste elemente eterogene din care sunt alcătuite comitetele guberniale aduc diferite morăvuri și tradiții, fapt care provoacă fricțiuni și ciondăneli. Totuși, cu toată forma lor reprobabilă, 9/10 din ciondăneli și fricțiuni au la bază o tendință sănătoasă, aceea de a forma un nucleu care să fie în stare să conducă activitatea. Este inutil să mai dovedim că dacă în comitetele guberniale n'ar exista asemenea grupuri conducătoare, dacă totul ar fi rânduit în așa fel ca cei „buni” și cei „răi” să-și facă echilibru, n'ar fi posibilă în gubernii niciun fel de conducere, nu am putea strânge impozitul în natură și nu

am putea duce nicio campanie. Aceasta este latura sănătoasă a ciondănelilor, care nu trebuie să fie umbrită de formele uricioase pe care le iau uneori. Aceasta nu înseamnă, desigur, că partidul nu trebuie să lupte împotriva ciondănelilor, mai ales când au la bază motive personale.

Astfel stau lucrurile cu comitetele guberniale.

Din păcate, însă, mai jos de comitetele guberniale forța partidului nostru nu este încă atât de mare cum s'ar putea crede. Principala slăbiciune a partidului nostru în ceea ce privește aparatul este tocmai slăbiciunea comitetelor noastre județene, lipsa de rezerve — de secretari județeni. Eu cred că dacă nu am reușit încă să luăm complet în mână principalele aparate care leagă partidul nostru de clasa muncitoare, și despre care am vorbit în prima parte a raportului meu (am în vedere celulele dela bază, cooperativele, adunările de delegate ale femeilor, uniunile de tineret etc.), dacă organele guberniale nu au reușit încă să stăpânească pe deplin aceste aparate, lucrul acesta se datorează tocmai faptului că suntem încă prea slabi în județe.

Consider aceasta ca o problemă esențială.

Cred că una din sarcinile fundamentale ale partidului nostru este de a crea pe lângă C.C. o școală de secretari județeni, pe care s'o urmeze elementele cele mai devotate și mai capabile din rândurile țăranilor, din rândurile muncitorilor. Dacă anul viitor partidul ar reuși să strângă în jurul său o rezervă de 200 sau 300 de secretari județeni care să poată fi dați apoi ca un ajutor comitetelor guberniale în scopul de a le înlesni conducerea muncii în județe, el și-ar asigura conducerea tuturor aparatelor de transmisie cu carac-

ter de massă. N'ar mai fi atunci nicio cooperativă de consum, nicio cooperativă agricolă, niciun comitet de fabrică, nicio adunare de delegate ale femeilor, nicio celulă a uniunii tineretului, niciun aparat cu caracter de massă care să nu fie supus influenței precumpănitoare a partidului.

Să trecem acum la organele regionale. Anul trecut a arătat că partidul și C.C. au avut dreptate când au creat organe regionale, în parte elective, în parte numite. Examinând problema împărțirii administrativ-teritoriale în ansamblul ei, C.C. a ajuns la concluzia că în ce privește organizarea organelor regionale ale partidului trebuie să trecem treptat dela principiul numirilor la principiul eligibilității, ținând seama de faptul că o asemenea trecere va crea, fără îndoială, o atmosferă morală favorabilă în jurul comitetelor regionale ale partidului, înlesnind C.C. opera de conducere a partidului.

Trec la problema îmbunătățirii organelor centrale ale partidului. Aveți, desigur, cunoștință de propunerea C.C. ca funcțiile Secretariatului C.C. să fie delimitate în mod cât se poate de clar și de precis de cele ale Biroului Organizatoric și ale Biroului Politic. E neîndoios că nu e nevoie ca această problemă să fie tratată în mod special, deoarece este absolut clară. Dar e o problemă — lărgirea a însuși Comitetului Central —, problemă pe care am discutat-o în repetate rânduri în C.C. și care a dat loc într'un timp la discuții serioase. Unii membri ai C.C. cred că ar trebui nu să mărim, ci chiar să reducem numărul membrilor C.C. Nu voi expune motivele lor; tovarășii să-și exprime ei înșiși punctul de vedere. Eu voi expune pe scurt motivele care pledează în favoarea lărgirii C.C.

Astăzi în aparatul central al partidului nostru lucrurile stau astfel: în C.C. sunt 27 de membri. C.C. se întrunește odată la 2 luni, iar în sânul C.C. există un nucleu de 10—15 oameni care au căpătat o asemenea îndemânare în conducerea activității politice și economice a organelor noastre, încât riscă să se transforme într'un fel de pontifi în materie de conducere. Poate că este bine așa, dar acest lucru are și o latură extrem de periculoasă: acești tovarăși, care au acumulat o bogată experiență în materie de conducere, pot deveni înfumurați, se pot închide în sine, depărtându-se de activitatea în sânul masselor. Dacă unii membri ai C.C. sau, să zicem, nucleul de 15 oameni au devenit atât de experimentați și îndemânați, încât atunci când dau indicații nu comit greșeli în 9 cazuri din 10, este foarte bine. Dar dacă ei nu au în jurul lor viitori conducători din noua generație, care să fie strâns legați de munca pe teren, acești oameni foarte calificați au toate șansele să se anchilozeze și să se rupă de masse.

În al doilea rând, nucleul din sânul C.C., care s'a ridicat foarte mult în munca de conducere, îmbătrânește, are nevoie de un schimb. Știți care este starea sănătății lui Vladimir Ilici. Știți, deasemenea, că și ceilalți membri ai nucleului de bază al C.C. sunt îndeajuns de uzați. Un nou schimb nu avem încă, — și aici e nenorocirea. A crea conducători ai partidului este un lucru foarte greu: pentru aceasta se cer ani și ani, 5—10 ani și chiar mai mult. E mult mai ușor să cucerști o țară cu ajutorul cavaleriei tovarășului Budionnâi, decât să formezi 2—3 conducători proveniți din organizațiile de bază, care să poată deveni în viitor adevă-

rați conducători ai țării. Și este timpul să ne gândim la formarea unui nou schimb de conducători. Există un singur mijloc: să antrenăm în activitatea C.C. elemente noi, proaspete, și să le promovăm în procesul muncii, să-i promovăm pe cei mai capabili și mai independenți, pe cei care sunt oameni cu cap. Numai cu ajutorul cărții nu poți crea conducători. Cartea ajută pe conducător să progreseze, dar nu poate să-l creeze. Cadrele conducătoare se formează numai în procesul muncii. Numai alegând noi tovarăși care să lucreze în C.C., făcându-i să cunoască toată greutatea conducerii, vom putea forma schimbul care ne este atât de necesar în actuala stare de lucruri. Iată de ce cred că congresul ar face cea mai mare greșală dacă nu ar accepta propunerea făcută de C.C. în sensul lărgirii sale cel puțin până la 40 de membri.

Incheindu-mi raportul, trebuie să relev un fapt care — poate din cauză că este prea cunoscut — nu sare în ochi, dar trebuie relevat întrucât este un fapt de mare importanță. Este coeziunea partidului nostru, este acea extraordinară cimentare care a dat partidului nostru posibilitatea să evite o sciziune la o astfel de cotitură cum este n.e.p.-ul. Niciun partid din lume, niciun partid politic n'ar fi trecut printr'o cotitură atât de bruscă, fără ca în sânul lui să se producă desorientare și sciziune, fără ca din carul partidului să cadă un grup sau altul. După cum se știe, la astfel de cotituri cade din car un anumit grup, iar în partid începe să se producă, dacă nu sciziune, cel puțin desorientare. O asemenea cotitură a avut loc în istoria partidului nostru în anii 1907—1908, când, după anii 1905—1906, noi fiind deprinși cu lupta revoluționară, nu voiam să

trecem la activitatea de fiecare zi, legală, nu voiam să participăm în Dumă, nu voiam să folosim instituțiile legale, nu voiam să ne întărim pozițiile în organele legale și, în general, nu acceptam căi noi. Aceasta nu a fost o cotitură atât de bruscă ca n.e.p.-ul, dar se vede că pe atunci eram un partid încă tânăr, nu aveam experiență în materie de manevrare, și rezultatul a fost că din carul nostru au căzut atunci două grupuri întregi. Actuala noastră cotitură în direcția n.e.p.-ului, după politica noastră de ofensivă, este o cotitură bruscă. Și iată că la această cotitură, când proletariatul a fost nevoit să se retragă pe vechile poziții, renunțând temporar la ofensivă, când proletariatul a trebuit să-și întoarcă fața spre acea rezervă care este țărănimea pentru a nu pierde legăturile cu ea, când proletariatul a trebuit să caute să-și consolideze, să-și întărească rezervele din Orient și Occident, — la o cotitură atât de bruscă nu numai că nu s'a produs o sciziune în partid, dar partidul a săvârșit această cotitură fără să se fi produs vreo desorientare în rândurile lui.

Acest lucru dovedește extraordinara elasticitate, cimentare și coeziune a partidului.

Aceasta este cheazășia victoriei partidului nostru.

Anul trecut, ba chiar și anul acesta, dușmanii noștri au cobit și mai continuă să cobească afirmând că partidul nostru se descompune. Totuși, trecând la n.e.p., noi ne-am păstrat pozițiile, am păstrat în mână firele economiei naționale, iar partidul continuă să înainteze strâns unit, ca un singur om, pe când adversarii noștri se descompun și se lichidează cu adevărat. Tovarăși, ați auzit, desigur, că de curând a avut

loc la Moscova congresul socialiștilor-revoluționari ⁶⁵. Congresul a hotărât să adreseze congresului nostru rugămintea de a le deschide porțile partidului nostru. Ați mai auzit, desigur, că fosta citadelă a menșevismului, Georgia, în care există cel puțin 10.000 de membri ai partidului menșevic, — că această fortăreață a menșevismului a început să se năruiască și că aproape 2.000 de membri ai partidului au părăsit rândurile menșevicilor. Toate acestea nu prea par să demonstreze că partidul nostru se descompune, ci, dimpotrivă, că ei, adversarii noștri, se descompun. În sfârșit, știți, desigur, că unul dintre cei mai cinstiți și mai serioși militanți ai menșevismului — tov. Martânov — a părăsit rândurile menșevicilor, iar C.C. l-a primit în partid și propune congresului să confirme această primire. (Aplauze parțiale.) Tovarăși, toate aceste fapte nu demonstrează că la noi în partid lucrurile merg prost, ci că la ei, la adversarii noștri, a început descompunerea pe toată linia, pe când partidul nostru a rămas cimentat, unit, a trecut cu bine prin această mare cotitură și pășește înainte cu steagul larg desfășurat. (Aplauze puternice și prelungite.)

2. CUVÂNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL ORGANIZATORIC AL C. C.

19 Aprilie

Tovarăși ! Cuvântul de încheiere va fi alcătuit din două părți: prima, care se va ocupa de practica organizatorică a C.C., întrucât oratorii au criticat-o, și a doua, în care voi vorbi despre propunerile de ordin organizatoric făcute de C.C., pe care oratorii nu le-au criticat și cu care, după toate aparențele, congresul se solidarizează.

Voi spune mai întâi câteva cuvinte despre cei care au adus critici raportului C.C.

Incep cu Lutovinov. El nu este mulțumit de regimul care există în partidul nostru: nu există libertatea cuvântului în partidul nostru, nu există legalitate, nu există democratism. El știe, desigur, că în ultimii șase ani C.C. nu a pregătit niciodată congresul într'un chip atât de democratic, ca acum. El știe că, imediat după plenara din Februarie, membrii C.C. și membrii supleanți ai C.C. au plecat prin toate colțurile federației noastre și au făcut rapoarte asupra activității C.C. Lutovinov trebuie să știe că au apărut până acum patru numere din foaia de discuții ⁶⁶, în care activitatea C.C. este analizată și comentată din fir în păr, accentuez,

din fir în păr. Dar aceasta lui Lutovinov nu-i ajunge. El vrea un democratism „autentic“, pentru ca cel puțin toate problemele mai importante să fie discutate în toate celulele, de jos și până sus, pentru ca întreg partidul să se pună în mișcare pentru fiecare problemă și să participe la discutarea ei. Inșă, tovarăși, astăzi, când suntem la putere, când avem nu mai puțin de 400.000 de membri de partid, când avem nu mai puțin de 20.000 de celule, nu știu unde ar duce un asemenea sistem. Cu un asemenea sistem, partidul s'ar transforma într'un club de discuții, în care s'ar flecări întruna și nu s'ar hotărî nimic. Or, partidul nostru trebuie să fie înainte de toate un partid de acțiune, dat fiind că suntem la putere.

În afară de aceasta, Lutovinov uită că, deși înăuntrul federației ne aflăm la putere și beneficiem de toate avantajele legalității, din punct de vedere internațional trecem printr'o perioadă analoagă aceleia prin care am trecut în 1912, când partidul era în semilegalitate, mai curând în ilegalitate, când partidul dispunea de unele posibilități legale — fracțiunea din Dumă, ziarele legale, cluburile — când, în acelaș timp, partidul era înconjurat de inamici și se străduia să acumuleze forțe pentru a putea păși înainte și a lărgi cadrul legal. Printr'o asemenea perioadă trecem astăzi pe plan internațional. Suntem înconjurați de dușmani — e un lucru clar pentru toată lumea. Fiarele imperialiste, care ne înconjoară, nu dorm. Nu e clipă în care dușmanii noștri să nu încerce să descopere o fisură cât de mică prin care s'ar putea strecura pentru a ne face rău. Nu avem niciun motiv să credem că dușmanii noștri, care ne înconjoară, nu întreprind o acțiune de pregătire a unei

blocade sau a unei intervenții. Aceasta este situația. Putem noi oare, într'o asemenea situație, să aducem în stradă toate problemele privitoare la război și la pace? A discuta problema în ședințele a 20.000 de celule, n'ar însemna altceva decât a aduce problema în stradă. Ce s'ar fi întâmplat cu noi dacă am fi adus în prealabil în stradă întreaga noastră muncă de pregătire pentru conferința dela Genova? Am fi suferit un fiasco răsunător. Trebuie să ținem minte că în condițiile de astăzi, când suntem înconjurați de dușmani, o lovitură prin surprindere din partea noastră, o manevră neașteptată, repeziciunea hotărăște totul. Ce s'ar fi întâmplat cu noi dacă, în loc să discutăm într'un cerc restrâns de oameni de încredere ai partidului campania politică pe care urma s'o ducem la conferința din Lausanne, am fi adus în stradă toate aceste discuții, am fi dat cărțile pe față? Dușmanii ar fi cântărit toate minusurile și plusurile, ar fi zădărnicit campania noastră și am fi plecat dela Lausanne bătuți. Ce s'ar fi întâmplat cu noi dacă am fi adus în prealabil în stradă problemele referitoare la război și la pace, cele mai importante între cele mai importante probleme, căci, repet, a aduce problemele în discuția a 20.000 de celule, înseamnă a le aduce în stradă. Am fi fost făcuți praf în doi timpi și trei mișcări. Este limpede, tovarăși, că atât pentru considerente de ordin organizatoric, cât și pentru considerente de ordin politic, așa numitul democratism al lui Lutovinov este o fantezie, un manilovism democratic, un democratism fals și periculos. Drumul nostru nu este acela al lui Lutovinov.

Trec la Osinski. El s'a agățat de fraza mea că, lărgind C.C., trebuie să introducem în C.C. oameni in-

dependenți. Da, da, Sorin, independenți, dar nu de sine stătători. Osinski e de părere că în acest punct mă apropii întrucâtva de Osinski, de centralismul democratic⁶⁷. Am spus, într'adevăr, că trebuie să complexăm C.C. cu tovarăși independenți. Față de ce independenți, — acest lucru nu l-am precizat, știind dinainte că nu este avantajos să epuizezi toate problemele în cuvântarea principală; trebuie să lași câte ceva și pentru cuvântul de încheiere. (R â s e t e, a p l a u z e.) Avem nevoie în C.C. de oameni independenți, dar nu independenți de leninism — nu, tovarăși, ferească Dumnezeu! Avem nevoie de oameni independenți care să nu fie expuși influențelor de ordin personal, cărora să le fie străine deprinderile și tradițiile de luptă dinăuntrul C.C. care s'au format la noi și care uneori dau naștere unui sentiment de îngrijorare în C.C. Vă amintiți de articolul tovarășului Lenin. În acest articol se spune că avem în față perspectiva unei sciziuni. Dat fiind că acest pasaj din articolul tovarășului Lenin putea fi interpretat de organizații în sensul că scizlunea e pe cale să se producă, membrii C.C. au hotărât în unanimitate să risipească eventualele îndoieli, declarând că în C.C. nu există niciun fel de sciziune, fapt care corespunde în totul realității. Dar C.C. a mai declarat că perspectiva unei sciziuni nu este exclusă. Și este perfect adevărat. În decursul ultimilor 6 ani de activitate, în sânul C.C. s'au format (nici nu se putea altfel) unele deprinderi și unele tradiții de luptă internă care uneori creează o atmosferă nu tocmai sănătoasă. Am observat această atmosferă la una din ultimele plenare ale C.C., ținută în luna Februarie, și atunci mi-am dat seama că amestecul oamenilor de pe teren este, adeseori, hotărâtor.

Avem nevoie de oameni cărora să le fie străine aceste tradiții și care să nu fie expuși la aceste influențe de ordin personal, care, intrând în C.C. și aducând acolo experiența unei munci pozitive și a legăturilor cu organizațiile din provincie, să constituie cimentul care să întărească C.C., făcând din el un colectiv unitar și monolit de conducere a partidului nostru. De astfel de tovarăși independenți cărora să le fie străine vechile tradiții și care să se fi format în sânul C.C. avem nevoie tocmai pentru ca să aducă un element nou, înmprospătător, care să cimenteze C.C. și să preîntâmpine orice posibilități de sciziune în C.C. Iată în ce sens am vorbit de oameni independenți.

Tovarăși, nu pot trece cu vederea ieșirea lui Osinski împotriva lui Zinoviev. El a adus laude tovarășului Stalin, a adus laude lui Camenev și l-a atacat pe Zinoviev, socotind că deocamdată este suficient să fie îndepărtat unul și că apoi va veni și rândul celorlalți. El urmărește să descompună nucleul care s'a constituit în sânul C.C. în decursul anilor de activitate, pentru ca treptat, pas cu pas, să destrame totul. Dacă Osinski urmărește în mod serios un astfel de țel, dacă el se gândește serios să pornească astfel de atacuri împotriva unuia sau altuia din membrii nucleului Comitetului nostru Central, trebuie să-l previn că se va lovi de un zid, de care mă tem că-și va sparge capul.

Și, în sfârșit, despre Mdivani. Să-mi fie îngăduit să spun câteva cuvinte în această problemă, care a ajuns să agaseze întreg congresul. El a susținut că în C.C. există oscilări: astăzi, spune el, se hotărăște unirea eforturilor economice ale celor trei republici din Transcauzia, mâine se vine cu hotărîrea ca aceste republici să

se unească într'o federație, poimăine cu o a treia hotărîre ca toate republicile sovietice să se unească într'o Uniune a Republicilor. Iată ce numește el oscilări ale C.C. Așa să fie oare? Nu, tovarăși, aici nu este vorba de oscilări, este vorba de un sistem. Republicile independente se apropie mai întâi pe tărâm economic. Pasul acesta a fost întreprins încă în anul 1921. După ce se dovedește că experiența apropierei republicilor dă rezultate bune, se face pasul următor — unirea lor într'o federație. Indesebi într'o regiune cum este Transcaucazia, unde nu ne putem lipsi de un organ special al păcii naționale. După cum știți, Transcaucazia este o țară în care a avut loc masacrul tătaro-armean încă în timpul țarismului și s'a dus război sub mussavatiști, dașnaci și menșevici. Pentru a pune capăt acestor conflicte, e nevoie de un organ al păcii naționale, adică de o autoritate superioară care să poată avea un cuvânt cu greutate. Este absolut imposibil să creăm un astfel de organ al păcii naționale fără participarea reprezentanților națiunii georgiene. Așa fiind, câteva luni după unirea eforturilor economice se face pasul următor — republicile se unesc într'o federație, iar la un an după aceasta se mai face încă un pas, etapa finală pe drumul unirii republicilor — crearea Uniunii Republicilor. Unde vedeți aici oscilări? Acesta este sistemul politicii noastre naționale. Mdivani pur și simplu nu a sesizat esența politicii noastre sovietice, cu toate că se socotește un vechi bolșevic.

El a pus o serie de întrebări, dând să se înțeleagă că nu se prea știe cine rezolvă problemele mai importante în legătură cu politica națională în Transcaucazia și în special în Georgia: C.C. sau anumite persoane?

Problema esențială care se pune în Transcaucazia este problema federalizării Transcaucaziei. Îngăduiți-mi să dau citire unui mic document, din care se poate vedea istoricul directivei date de C.C. al P.C. din Rusia cu privire la Federația Transcaucaziană.

La 28 Noembrie 1921 tov. Lenin îmi trimite proiectul propunerii sale cu privire la constituirea unei federații a republicilor transcaucaziene. În acest proiect se spune :

„1) să se considere că federalizarea republicilor transcaucaziene este în principiu absolut justă și trebuie neapărat realizată, dar că din punctul de vedere al imediatei ei realizări practice este prematură, cu alte cuvinte necesită câteva săptămâni pentru a fi discutată, popularizată și înlăptuită de jos;

2) se va cere comitetelor centrale din Georgia, Armenia și Azerbaidjan să înlăptuiască această hotărîre.”

Am scris tovarășului Lenin, propunându-i ca în această chestiune să nu ne grăbim, să mai așteptăm, să dăm activiștilor locali un oarecare răgaz, necesar în vederea înlăptuirii federației. I-am scris următoarele:

„Tov. Lenin. Nu obiectez împotriva rezoluției d-v., dacă sunteți de acord cu următorul amendament la punctul 1: în locul cuvintelor «necesită câteva săptămâni pentru a fi discutată», să spunem: «necesită un anumit timp pentru a fi discutată», iar mai departe așa cum scrie în rezoluția d-v. Lucrurile stau așa că este imposibil «să se înlăptuiască» în Georgia federalizarea «de jos» în «chip sovietic» în «câteva săptămâni», dat fiind că în Georgia Sovietele sunt abia în curs de formare. Construirea lor nu este încă terminată. Până acum o lună nu existau deloc, și este impo-

sibil să convocăm acolo în «câteva săptămâni» un congres al Sovietelor. Or, o Federație Transcaucaziană fără Georgia ar fi o federație pe hârtie. Cred că e nevoie de 2—3 luni pentru ca ideea federalizării să triumfe în masele largi ale Georgiei. Stalin.”

Tov. Lenin răspunde: „Accept acest amendament”.

Peste o zi, această propunere este adoptată de Lenin, Troțchi, Camenev, Molotov și Stalin. Zinoviev lipsea, îl înlocuia Molotov. După cum vedeți, la sfârșitul anului 1921 Biroul Politic a adoptat în unanimitate această rezoluție. Tot de atunci datează lupta grupului de comuniști georgieni, în frunte cu Mdivani, împotriva directivei C.C. cu privire la federalizare. Vedeți deci, tovarăși, că lucrurile nu s’au petrecut așa cum le-a prezentat aci Mdivani. Opuș acest document insinuărilor nedemne făcute aici de Mdivani.

A doua problemă: cum se explică propriu zis faptul că grupul de tovarăși în frunte cu Mdivani a fost rechemat de Comitetul Central al partidului? Care este cauza? Există două cauze principale și totodată formale. Trebuie să arăt acest lucru, dat fiind că s’au făcut imputări C.C. și, în special, mie.

Prima cauză este că grupul Mdivani nu are influență în propriul lui partid comunist georgian, că este respins de însuși partidul comunist georgian. Acest partid a ținut două congrese: primul la începutul anului 1922, iar al doilea la începutul anului 1923. La ambele congrese grupul Mdivani cu ideea sa de negare a federalizării a întâmpinat o rezistență hotărâtă din partea propriului lui partid. La primul congres, din 122 de voturi, mi se pare, a întrunit vreo 18 voturi; la al

doilea congres, din 144 de voturi a întrunit vreo 20; el cu persistență n'a fost ales în C.C., iar poziția lui a fost combătută în mod sistematic. Pentru prima oară, la începutul anului 1922, noi, cei din C.C., am făcut presiuni asupra partidului comunist georgian și, împotriva voinței partidului comunist georgian, am impus admiterea acestor vechi tovarăși (Mdivani este, fără doar și poate un vechi tovarăș, iar Maharadze este și el un vechi tovarăș), cu gândul că cele două grupuri, majoritatea și minoritatea, vor ajunge să conlucreze în mod armonios. În intervalul dintre primul și al doilea congres s'au mai ținut însă o serie de conferințe pe orașe și pe întreaga Georgie, la care, de fiecare dată, grupul Mdivani a primit ghionturi din partea propriului său partid. Și, în sfârșit, la ultimul congres, din 140 de voturi, Mdivani abia-abia a întrunit 18 voturi.

Federația Transcaucaziană este o organizație care nu interesează numai Georgia, ci întreaga Transcaucazie. De obicei, congresul partidului georgian este urmat de congresul general al Transcaucaziei. Acolo avem același tablou. La ultimul congres general al Transcaucaziei, din 244 de voturi, mi se pare, Mdivani a întrunit numai vreo 10. Acestea sunt faptele. Cum să procedeze Comitetul Central al partidului în această situație, dacă partidul, dacă însăși organizația georgiană nu mistue grupul Mdivani? Eu privesc politica noastră în problema națională ca o politică de concesiuni față de naționalități și de prejudecățile naționale. Această politică este, fără îndoială, justă. Dar putem oare viola la infinit voința partidului în cadrul căruia trebuie să activeze grupul Mdivani? După părerea mea, nu putem. Dimpotrivă, trebuie să căutăm să

coordonăm în măsura posibilității acțiunile noastre cu voința partidului din Georgia. Așa a și procedat C.C., rechemând anumiți membri din acest grup.

A doua cauză care a determinat C.C. să recheme pe unii tovarăși din acest grup este că ei călcau neîncetat hotărârile C.C. al P.C. din Rusia. V'am făcut deja istoricul hotărârii referitoare la crearea federației; v'am spus că fără acest organ nu este posibilă pacea națională și că în Transcaucazia numai Puterea Sovietică, creând federația, a reușit să întroneze pacea națională. Deaceia noi, cei din C.C., am socotit că această hotărâre este absolut obligatorie. Și totuși ce vedem? Grupul Mdivani nu se supune acestei hotărâri; mai mult, luptă împotriva ei. Acest fapt a fost stabilit atât de comisia condusă de tov. Dzerjinski, cât și de comisia condusă de Camenev și Cuibășev. Chiar și acum, după hotărârea plenarei din Martie cu privire la Georgia, Mdivani continuă lupta împotriva federației. Ce înseamnă aceasta, dacă nu a-ți bate joc de hotărârile C.C.?

Acestea sunt împrejurările care au determinat C.C. al partidului să-l recheme pe Mdivani.

Mdivani prezintă lucrurile în așa fel, încât relese că, deși a fost rechemat, izbânda e totuși de partea lui. Nu știu ce înseamnă atunci înfrângere. Se știe, de altfel, că și Don Quijote, fle-l țărâna ușoară, s'a socotit învingător atunci când a fost stâlcit de morile de vânt. Cred că unora din tovarășii care activează pe o porțiune de teritoriu sovietic numită Georgia, după toate aparențele, le lipsește o doagă.

Trec acum la tov. Maharadze. El a declarat aici că este un vechi bolșevic în problema națională, din școala lui Lenin. Este inexact, tovarăși. La conferința din

Aprilie 1917⁶⁸, eu am luptat împreună cu tov. Lenin împotriva tov. Maharadze. El era atunci contra principiului autodeterminării națiunilor, contra principiilor programului nostru, nu admitea dreptul popoarelor la o ființă de stat independentă. El avea acest punct de vedere și lupta împotriva partidului. După aceea și-a schimbat părerea (ceeace, desigur, îi face cinste), dar totuși n'ar trebui să uite acest lucru! Așa dar, el nu este un vechi bolșevic în problema națională, ci unul mai mult sau mai puțin tânăr.

Tov. Maharadze mi-a făcut o interpelare parlamentară, și anume: dacă eu, sau dacă C.C. admite că organizația comuniștilor georgieni este o adevărată organizație, căreia i se poate acorda încredere, și, în caz afirmativ, dacă C.C. este de acord că această organizație are dreptul să ridice probleme și să facă propuneri. Dacă C.C. admite toate acestea, nu socotește că regimul care s'a instaurat în Georgia este intolerabil?

Voi răspunde la această interpelare parlamentară.

Desigur că C.C. are încredere în partidul comunist georgian — în cine altul să aibă încredere?! Partidul comunist georgian reprezintă floarea poporului georgian, este compus din cele mai bune elemente ale lui, fără de care Georgia n'ar putea fi condusă. Însă orice organizație este alcătuită dintr'o majoritate și o minoritate. Noi nu avem nicio organizație în care să nu existe majoritate și minoritate. Și în fapt vedem că C.C. al partidului comunist georgian este alcătuit dintr'o majoritate, care aplică linia partidului, și dintr'o minoritate, care nu aplică întotdeauna această linie. Și prin încrederea în organizație trebuie să înțelegem, evident, încrederea în majoritatea ei.

A doua întrebare: au comitetele centrale naționale dreptul de inițiativă, dreptul de a ridica probleme, au ele dreptul să facă propuneri?

Se înțelege dela sine că au acest drept — e clar. Nu înțeleg însă un lucru: pentruce tov. Maharadze nu ne-a prezentat fapte din care să reiasă că nu i se permite Comitetului Central al partidului comunist georgian să ridice probleme, să facă propuneri și să le discute? Eu nu am cunoștință de asemenea fapte. Cred că tov. Maharadze va prezenta C.C. asemenea materiale, admitând că le are.

A treia întrebare: putem admite regimul care s'a creat în Georgia?

Din păcate, întrebarea n'a fost concretizată — despre care regim este vorba? Dacă întrebarea se referă la regimul sub care Puterea Sovietică din Georgia a început, în ultimul timp, să alunge pe nobili din culburile lor și deasemenea pe menșevici și pe contrarevoluționari, dacă este vorba de acest regim, după părerea mea, el nu are nimic rău. Acesta este regimul nostru sovietic. Dacă vrea să spună că comitetul de ținut al Transcaucaziei a creat condiții care fac imposibilă desvoltarea partidului comunist georgian, eu nu am cunoștință de asemenea fapte. C.C. al Georgiei, care a fost ales la ultimul congres al partidului comunist georgian cu o majoritate de 110 voturi contra 18, nu ne-a sesizat cu asemenea probleme. El lucrează în strâns contact cu comitetul de ținut din Transcaucazia al partidului nostru. Dacă există un grup mic, un curent, într'un cuvânt membri ai partidului care sunt nemulțumiți de regimul din partid, trebuie să fie prezentate documentele respective Comitetului Central. Au fost deja în

Georgia două comisii pentru a controla plângerile de acest gen: comisia condusă de Dzerjinski și comisia condusă de Camenev și Cuibășev. Putem institui o a treia comisie, dacă este nevoie.

Cu aceasta termin prima parte a cuvântului meu de încheiere asupra practicii organizatorice a C.C. în decurs de un an.

Trec la partea a doua, la propunerile de ordin organizatoric pe care C.C. le-a supus examinării congresului. După câte știu, niciunul dintre oratori nu a criticat vreuna din propunerile prezentate de C.C. Interpretez aceasta ca o expresie a deplinei d-v. solidarități cu propunerile pe care C.C. vi le-a supus spre examinare. Aș vrea totuși să dau o mână de ajutor și să propun o serie de amendamente. Voi prezenta aceste amendamente secțiunii care, după părerea C.C., trebuie să fie creată, și anume secțiunii organizatorice, în care munca pe linia de partid va fi dusă în primul rând de tov. Molotov, iar pe linia sovietică de tov. Dzerjinski.

Primul amendament specifică: numărul membrilor supleanți ai C.C. să fie mărit dela cinci la cel puțin 15.

Al doilea amendament: să se acorde o atenție deosebită întăririi și lărgirii organelor de evidență și repartizare, atât sus cât și la bază, deoarece aceste organe capătă acum o însemnătate colosală, primordială, fiind pentru partid mijlocul cel mai real de a ține în mână toate firele economiei naționale și ale aparatului sovietic.

Al treilea amendament: congresul să adopte propunerea de a se crea pe lângă C.C. o școală de secretari județeni, pentru ca până la sfârșitul anului să se

poată pune la dispoziția comitetelor guberniale 200—300 de secretari județeni.

În sfârșit, al patrulea amendament — cu privire la presă. Nu am de propus nimic concret în această direcție, însă aș vrea să atrag în mod deosebit atenția congresului asupra faptului că presa trebuie să fie ridicată la nivelul cuvenit. Presa progresează, ea a progresat foarte mult, însă nu în măsura în care ar trebui. Presa trebuie să crească văzând cu ochii; ea este arma cea mai ascuțită și cea mai puternică a partidului nostru.

În încheiere voi spune câteva cuvinte despre prezentul congres. Tovarăși! Trebuie să spun că demult nu am mai asistat la un congres atât de unitar și de însuflețit de aceeași idee. Regret numai că tovarășul Lenin nu este de față. Dacă ar fi aci, ar putea să spună: „Timp de 25 de ani am crescut partidul și l-am făcut mare și puternic“. (Aplauze prelungite.)

3. RAPORT ASUPRA MOMENTELOR NAȚIONALE ÎN MUNCA DE PARTID ȘI ÎN CONSTRUIREA STATULUI

23 Aprilie

Tovarăși! Pentru a treia oară dela Revoluția din Octombrie examinăm problema națională: prima dată am făcut-o la Congresul al VIII-lea, a doua oară la al X-lea și a treia oară o facem la al XII-lea. Nu este oare aceasta un semn că s'a schimbat principal ceva în punctul nostru de vedere asupra problemei naționale? Nu, punctul nostru de vedere principal asupra problemei naționale a rămas același, ca și înainte și după Octombrie. Dar dela Congresul al X-lea încoace situația internațională s'a schimbat în sensul că a crescut greutatea specifică a puternicelor rezerve ale revoluției, reprezentate astăzi de țările Orientului. Aceasta în primul rând. În al doilea rând, dela Congresul al X-lea încoace, partidul nostru, în ceea ce privește situația internă, în legătură cu n.e.p.-ul, a avut, deasemenea, unele schimbări. Trebuie să ținem seama de toți acești factori noi și să tragem concluzii. În acest sens trebuie să vorbim despre un mod nou de a pune problema națională la Congresul al XII-lea.

Insemnătatea internațională a problemei naționale. Știți, tovarăși, că noi reprezentăm — noi ca federație

sovietică —, prin voința destinului istoric, reprezentăm astăzi detașamentul de avantgardă al revoluției mondiale. Știți că pentru prima oară noi am rupt frontul capitalist general, ajungând, prin voința destinului, înaintea tuturor. Știți că în înaintarea noastră am ajuns până la Varșovia, și apoi ne-am retras, pentru a ne întări pe pozițiile pe care le-am socotit cele mai solide. Din această clipă am trecut la n.e.p., din această clipă am ținut seamă de încetinirea ritmului mișcării revoluționare internaționale, din această clipă politica noastră, dintr'o politică de ofensivă, a devenit una de defensivă. După ce am suferit un eșec sub zidurile Varșoviei (să nu ascundem adevărul), noi nu puteam merge înainte, deoarece riscam să ne rupem de spatele frontului, care la noi este un spate de front țărănesc, și, în sfârșit, riscam să ne depărtăm prea mult de rezervele revoluției, pe care ni le-a dat voința destinului, rezervele din Occident și Orient. Iată de ce am întreprins o cotitură, în interior înspre n. e. p. și înafară în direcția încetirii înalțării, hotărînd că trebuie să răsuflăm, să ne vindecăm rănilile — rănilile detașamentului de avantgardă, ale proletariatului —, să stabilim un contact cu spatele frontului, cu țărănimea, să ne continuăm munca în rândurile rezervelor care au rămas în urma noastră — rezervele din Occident și rezervele din Orient, rezerve mari care constituie principalul hinterland al capitalismului mondial. Tocmai despre aceste rezerve — rezerve mari care constituie totodată hinterlandul imperialismului mondial — este vorba atunci când examinăm problema națională.

Una din două: ori vom pune în mișcare, vom revoluționa îndepărtatul hinterland al imperialismului —

țările coloniale și semicoloniale din Orient —, grăbind astfel prăbușirea imperialismului, ori vom da greș aici, întărind astfel imperialismul și slăbind prin aceasta forța mișcării noastre. Așa se pune problema.

Este un fapt că întregul Orient privește Uniunea Republicilor noastre ca pe un câmp de experiență. Ori vom rezolva, în cadrul acestei Uniuni, în mod just problema națională în aplicarea ei practică, ori vom stabili aici, în cadrul acestei Uniuni, relații cu adevărat frățesti între popoare, o colaborare efectivă, — și atunci întregul Orient va vedea că are în federația noastră un stindard al eliberării, un detașament de avantgardă pe ale cărui urme trebuie să pășească, și acesta va fi începutul falimentului imperialismului mondial ; ori vom comite aici o greșală, vom sdruncina încrederea pe care popoarele odinioară asuprite o au în proletariatul din Rusia, vom face ca Uniunea Republicilor să nu mai aibă pentru Orient acea forță de atracție pe care o are astăzi, — și atunci imperialismul va fi cel care va câștiga, și noi cei care vom pierde.

În aceasta constă însemnătatea internațională a problemei naționale.

Problema națională are însemnătate pentru noi și din punctul de vedere al situației interne, nu numai pentru că din punct de vedere numeric fosta națiune dominantă reprezintă aproximativ 75 de milioane, iar celelalte națiuni 65 (și nu este chiar atât de puțin), și nu numai pentru că naționalitățile odinioară asuprite ocupă regiunile cele mai necesare dezvoltării economice și punctele cele mai importante din punctul de vedere al strategiei militare, dar și, în primul rând, pentru că în acești doi ani noi am introdus așa numitul n. e. p., din care

cauză a început să ia avânt și să se întărească naționalismul velicorus, s'a născut ideea smenovehistă, se observă dorințe de a face pe cale pașnică ceea ce nu izbutise Denichin, adică de a crea așa numita „unică și indivizibilă“.

Astfel, în legătură cu n.e.p.-ul, în viața noastră internă se naște o forță nouă, șovinismul velicorus, care se cuibărește în instituțiile noastre, care pătrunde nu numai în organele sovietice, dar și în cele de partid, care se face simțit în toate colțurile federației noastre și care duce, dacă nu vom ști să combatem cu hotărîre această forță nouă, dacă nu o vom curma dela rădăcină — iar condițiile n.e.p.-ului o întrețin —, la riscul de a ne trezi în fața tabloului unei rupturi între proletariatul fostei națiuni dominante și țăranii națiunilor odinioară asuprite, ceea ce ar însemna subminarea dictaturii proletariatului.

— Dar n. e. p.-ul întreține nu numai șovinismul velicorus, ci și șovinismul local, mai cu seamă în republicile în care conviețuiesc câteva naționalități. Mă refer la Georgia, Azerbaidjan, Buhara și, în parte, Turchestan, unde avem câteva naționalități, ale căror elemente avansate vor începe curând, poate, să rivalizeze pentru întâietate. Prin forța sa, acest șovinism local nu prezintă, firește, primejdia pe care o prezintă șovinismul velicorus. Dar el prezintă totuși o primejdie, amenințând să transforme unele republici într'o arenă de vrăjmășie națională și să submineze, în aceste republici, legăturile internaționaliste.

Acestea sunt motivele de ordin internațional și intern care dovedesc marea și primordială însemnătate a problemei naționale în general și în momentul de față în special.

În ce constă esența de clasă a problemei naționale? În condițiile actualei dezvoltări sovietice, esența de clasă a problemei naționale constă în stabilirea unor raporturi juste între proletariatul fostei națiuni dominante și țărănimea naționalităților odinioară asuprite. Problema alianței a fost mai mult decât suficient examinată aici, dar când s'a discutat problema alianței, în urma rapoartelor lui Camenev, Calinin, Socolnicov, Râcov și Troțchi, s'a avut în vedere mai ales atitudinea proletariatului rus față de țărănimea rusă. Aici, pe tărâm național, avem de-a-face cu un mecanism mai complex. Aici avem de-a-face cu problema stabilirii unor raporturi juste între proletariatul fostei națiuni dominante, care reprezintă pătura cea mai cultă a proletariatului din întreaga noastră federație, și țărănime, mai ales țărănimea aparținând naționalităților odinioară asuprite. Aceasta este esența de clasă a problemei naționale. Dacă proletariatul va reuși să stabilească cu țărănimea de altă naționalitate relații care să poată împărtăși orice urme de neîncredere în tot ce e rusesc, neîncredere întreținută și înrădăcinată timp de decenii de politica dusă de țarism; mai mult, dacă proletariatul rus va reuși să realizeze o înțelegere și încredere reciprocă deplină, dacă va reuși să stabilească o alianță efectivă nu numai între proletariat și țărănimea rusă, dar și între proletariat și țărănimea naționalităților odinioară asuprite, atunci problema va fi rezolvată. Pentru aceasta e nevoie ca puterea proletariatului să devină tot atât de apropiată țărănimii de altă naționalitate ca și celei ruse. Pentru ca Puterea Sovietică să devină apropiată și țărănimii de altă naționalitate, e nevoie ca ea s'o poată înțelege, ca ea să

funcționeze în limba maternă, ca școlile și organele puterii să fie alcătuite din localnici, care cunosc limba, moravurile, obiceiurile și felul de viață al naționalităților neruse. Numai atunci când și numai în măsura în care instituțiile și organele puterii din republicile acestor țări vor întrebuința limba maternă și vor funcționa în această limbă, Puterea Sovietică, care până în timpul din urmă fusese o putere rusă, va deveni nu numai o putere rusă, ci una inter-națională, apropiată țăranilor aparținând naționalităților odinioară asuprite.

Aceasta este una din bazele problemei naționale în general și în condițiile sovietice în special.

Care este trăsătura caracteristică a rezolvării problemei naționale în momentul actual, în 1923? Ce formă au luat în 1923 problemele care se cer rezolvate pe plan național? Forma stabilirii unei colaborări între popoarele federației noastre pe linie economică, pe linie militară și pe linie politică. Mă refer la relațiile dintre națiuni. Problema națională, care are la bază sarcina stabilirii unor relații juste între proletariatul fostei națiuni dominante și țăranimea de altă naționalitate, ia în momentul actual o formă specială de stabilire a unei colaborări și conviețuiri frățești între popoarele care odinioară erau desbinate și care astăzi se unesc în cadrul unui singur stat.

Aceasta este esența problemei naționale în forma pe care a luat-o în 1923.

Forma concretă a acestei uniri statale o reprezintă Uniunea Republicilor, despre care am vorbit încă la sfârșitul anului trecut, la congresul Sovietelor, și pe care am stabilit-o atunci.

Baza acestei Uniuni o formează liberul consimțământ și egalitatea de drept a membrilor Uniunii. Liber consimțământ și egalitate — pentru că punctul de plecare al programului nostru național este cel referitor la dreptul națiunilor la o existență independentă ca stat, ceeace mai înainte se numea dreptul la autodeterminare. Pornind dela aceasta, noi trebuie să spunem hotărât că niciun fel de alianță între popoare, niciun fel de uniune a unor popoare într'un singur stat nu poate fi trainică dacă nu se bazează pe un liber consimțământ deplin, dacă popoarele nu vor ele însele să se unească. A doua bază este egalitatea de drept a popoarelor care fac parte din Uniune. Și este de înțeles acest lucru. Nu vorbesc despre egalitatea de fapt, despre care voi vorbi mai târziu, căci stabilirea unei egalități de fapt între națiunile care au luat-o înainte și cele rămase în urmă este un lucru foarte complicat, foarte greu și care necesită un număr de ani. Vorbesc aici despre egalitatea de drept. Egalitatea aceasta se exprimă prin faptul că toate republicile, în cazul de față patru republici: Transcaucazia, Belorusia, Ucraina și R. S. F. S. R., care fac parte din Uniune, se bucură în măsură egală de tot ce le poate da Uniunea și în acelaș timp renunță în măsură egală, în folosul Uniunii, la unele drepturi în ceeace privește independența lor. Dacă R. S. F. S. R., Ucraina, Belorusia, Republica Transcaucaziană nu vor avea comisariate ale afacerilor externe, este limpede că, prin desființarea acestor comisariate ale afacerilor externe și prin crearea unui comisariat general al afacerilor externe în Uniunea Republicilor, independența de care se bucurau aceste republici va fi oarecum restrânsă, și ea va fi restrânsă în măsură egală pentru

toate republicile care fac parte din Uniune. Este limpede că dacă înainte aceste republici aveau comisariate proprii pentru Comerțul exterior, iar acum aceste comisariate se desființează atât în R. S. F. S. R. cât și în celelalte republici, pentru a se crea un comisariat general al Comerțului exterior al Uniunii Republicilor, independența, care înainte fusese totală, este oarecum restrânsă, și ea este acum restrânsă în folosul Uniunii în ansamblul ei etc. etc. Unii ne pun o întrebare pur scolastică: oare după unire republicile mai rămân independente? Este o întrebare scolastică. Independența lor e restrânsă, deoarece orice unire presupune o oarecare restrângere a drepturilor pe care le-au avut până atunci cei care s'au unit. Fiecare republică își păstrează însă, fără doar și poate, elementele esențiale ale independenței, ceea ce e dovedit fie chiar și de faptul că fiecare republică are dreptul de a ieși în mod unilateral din cadrul Uniunii.

Așa dar, în situația dela noi în momentul de față, forma concretă a problemei naționale s'a redus la problema stabilirii unei colaborări între popoare: pe plan economic, în politica externă și pe plan militar. Pe aceste linii trebuie să unim aceste republici într'o singură Uniune, denumită U.R.S.S. La aceasta s'au redus formele concrete ale problemei naționale în momentul actual.

E ușor de spus, dar greu de făcut. Fapt este că în condițiile dela noi, pe lângă factorii care contribuie la unirea popoarelor într'un singur stat, avem și o serie întreagă de factori care frânează această unire.

Cunoașteți factorii care contribuie la unire: în primul rând, apropierea economică între popoare, stabilită

încă înainte de instaurarea Puterii Sovietice și pe care Puterea Sovietică a consolidat-o, o oarecare diviziune a muncii între popoare, stabilită înainte de a veni noi și consolidată de noi, de Puterea Sovietică, — acesta este factorul esențial care contribuie la unirea republicilor într'o Uniune. Al doilea factor care contribuie la unire trebuie să fie considerată natura Puterii Sovietice. Este de înțeles acest lucru. Puterea Sovietică este puterea muncitorilor, dictatura proletariatului, care prin însăși natura sa face ca elementele muncitoare ale republicilor și popoarelor care intră în Uniune să fie însuflețite de sentimente de prietenie unul pentru celălalt. Acest lucru este de înțeles. Și al treilea factor care contribuie la unire este încercuirea imperialistă, care formează mediul în ale cărui condiții se vede nevoită să acționeze Uniunea Republicilor.

Dar există și factori care împiedică această unire, care frânează această unire. Principala forță care frânează unirea republicilor într'o singură Uniune este acea forță care se dezvoltă la noi, după cum am mai spus, în condițiile n.e.p.-ului: este șovinismul velicorus. Nu este deloc o întâmplare, tovarăși, că smenovehiștii și-au câștigat numeroși adepți printre funcționarii sovietici. Nu este deloc o întâmplare. Nu este o întâmplare nici faptul că domnii smenovehiști îi laudă pe comuniștii-bolșevici, spunând parcă: puteți vorbi cât poțiți despre bolșevism, puteți trăncăni cât vreți despre tendințele voastre internaționaliste, noi știm însă că ceeace n'a reușit să realizeze Denichin veți realiza voi, că voi, bolșevicii, ați reluat ideea marii Rusii sau, în orice caz, o veți relua. Toate acestea nu sunt o întâmplare. Nu este o întâmplare nici faptul că această idee a pă-

truns până și în unele din organele noastre de partid. La plenara din Februarie, când s'a pus pentru prima oară problema celei de a doua Camere, am putut auzi în C.C. cuvântări care nu cadrează cu comunismul, cuvântări care nu au nimic comun cu internaționalismul. Toate acestea sunt un semn al timpului, un fenomen răspândit. Principala primejdie care decurge de aici este că, în legătură cu n.e.p.-ul, la noi crește nu zi cu zi, ci ceas cu ceas șovinismul velicorus, care caută să desființeze tot ce nu este rus, să strângă toate firele conducerii în jurul elementului rus și să oprească tot ce e nerus. Principala primejdie este că, ducând o asemenea politică, riscăm ca popoarele odinioară asuprite să-și piardă încrederea în proletarii ruși, încredere pe care aceștia și-au câștigat-o în zilele lui Octombrie, când au răsturnat pe moșierii și pe capitaliștii ruși, când au sfărâmat jugul național din interiorul Rusiei, au retras armatele din Persia și Mongolia, au proclamat independența Finlandei, Armeniei și, în general, au pus problema națională pe baze cu totul noi. Încrederea pe care am câștigat-o atunci o putem pierde cu desăvârșire dacă nu ne vom înarma cu toții împotriva acestui nou, repet, șovinism velicorus, care intră în acțiune și se răspândește, infiltrându-se picătură cu picătură în urechi și în ochi, descompunând treptat cadrele noastre. Tovarăși, această primejdie trebuie s'o înlăturăm definitiv și cu orice preț, căci altfel ne amenință perspectiva de a pierde încrederea muncitorilor și țăranilor aparținând popoarelor odinioară asuprite, ne amenință perspectiva unei rupturi a legăturii dintre aceste popoare și proletariatul rus, și prin aceasta ne amenință primejdia unei fisuri în sistemul dictaturii noastre.

Nu uitați, tovarăși, că dacă am mers cu steagurile desfășurate împotriva lui Cherenschi și am răsturnat Guvernul Provizoriu, aceasta a fost cu puțință, între altele, pentru că în spatele frontului ne bizuiam pe încrederea popoarelor asuprite, care așteptau ca proletarii ruși să le elibereze. Nu uitați de existența unor rezerve ca popoarele asuprite, popoare care tac, dar care prin tăcerea lor exercită o presiune și au în multe privințe un cuvânt hotărîtor. Deseori acest lucru nu se simte, și totuși aceste popoare trăiesc, există, și existența lor nu trebuie uitată. Nu uitați că dacă în spatele frontului lui Colceac, Denichin, Vranghel și Iudenici n'am fi avut pe așa numiții „alogeni“, n'am fi avut popoarele odinioară asuprite care subminau spatele frontului acestor generali prin simpatia lor tacită pentru proletarii ruși — tovarăși, această simpatie tacită constituie un factor aparte în dezvoltarea noastră: nimeni n'o vede, n'o aude, dar ea decide totul —, dacă n'ar fi existat această simpatie, n'am fi lichidat pe niciunul din acești generali. În timp ce noi îi atacam, spatele frontului lor începuse să se destrame. Dece? Pentru că acești generali se sprijineau pe elementul colonizator alcătuit din cazaci, pentru că înfățișau popoarelor asuprite o perspectivă care însemna continuarea asupririi lor, astfel că popoarele asuprite au trebuit să se arunce în brațele noastre în timp ce noi desfășuram steagul eliberării acestor popoare asuprite. Iată ce a pecetluit soarta acestor generali, iată suma factorilor pe care succesele trupelor noastre i-au lăsat în umbră, dar care, în ultimă instanță, au hotărît totul. Nu trebuie să uităm acest lucru. Iată dece este de datoria noastră să facem o cotitură bruscă în direcția combaterii noi-

lor stări de spirit șovine, ținându-l la stâlpul infamiei pe acei funcționari din instituțiile noastre și pe acei tovarăși din partidul nostru care uită ceea ce am cucerit în Octombrie, și anume: încrederea popoarelor odinioară asuprite, încredere pe care trebuie să știm s'o prețuim.

Trebuie să înțelegem că, dacă o asemenea forță ca șovinismul velicorus va înflori din plin și se va răspândi, nu ne vom bucura de nicio încredere din partea popoarelor odinioară asuprite, nu vom realiza niciun fel de colaborare în cadrul unei singure uniuni și nu vom avea niciun fel de Uniune a Republicilor.

Acesta este primul și cel mai periculos factor care frânează unirea popoarelor și a republicilor într-o singură uniune.

Al doilea factor, tovarăși, care împiedică și el unirea în jurul proletariatului rus a popoarelor odinioară asuprite este inegalitatea de fapt a națiunilor, pe care ne-a lăsat-o moștenire perioada țarismului.

Noi am proclamat egalitatea de drept și o aplicăm; însă dela egalitatea de drept, care, ca atare, are o uriașă însemnătate în istoria dezvoltării republicilor sovietice, și până la egalitatea de fapt este totuși o mare distanță. Toate naționalitățile înapoiate și toate popoarele au formal tot atâtea drepturi ca și toate celelalte națiuni, care au luat-o înainte, din federația noastră. Nenorocirea este însă că unele naționalități nu-și au proletarii lor, n'au trecut și nici măcar n'au început să treacă prin dezvoltarea industrială, au rămas înspăimântător în urmă din punct de vedere cultural și nu sunt câtuși de puțin în stare să folosească drepturile acordate de revoluție. Această chestiune, tovarăși, este mult mai importantă decât aceea a școlilor. Aici, unii dintre tova-

rășii noștri cred că dacă punem pe primul plan problema școlilor și a limbii, s'ar putea tăia astfel nodul. Nu este așa, tovarăși ; în acest caz, cu școlile nu ajungi prea departe. Aceste școli iau o dezvoltare, limba se dezvoltă și ea, însă inegalitatea de fapt rămâne baza tuturor nemulțumirilor și tuturor fricțiunilor. Numai cu școlile și limba nu poți face mare lucru; în cazul de față este nevoie să dăm masele muncitoare ale naționalităților înapoate din punct de vedere cultural și economic un ajutor proletar real, sistematic, sincer și efektiv. Este necesar ca, în afară de școli și limbă, proletariatul din Rusia să ia toate măsurile ca în regiunile periferice, în republicile rămase în urmă din punct de vedere cultural — ele doar nu din vina lor au rămas în urmă, ci pentru că înainte vreme erau privite numai ca surse de materii prime —, ca în aceste republici să se creeze centre industriale. Unele încercări în acest sens s'au și făcut. Georgia a luat o fabrică din Moscova, care va începe probabil să funcționeze curând. Buhara a luat o fabrică, și ar fi putut lua patru. Turkestanul ia o fabrică mare, astfel încât avem toate datele ca aceste republici, rămase în urmă din punct de vedere economic și care nu au proletariat, să creeze la ele, cu ajutorul proletariatului rus, centre industriale, fie chiar mici, pentru ca în aceste centre să existe grupuri de proletari locali care să poată servi ca punte de legătură între proletarii și țăranii ruși și masele muncitoare ale acestor republici. În acest domeniu va trebui deci să lucrăm serios, căci numai cu școli nu poți face aici mare lucru.

Mai există însă și un al treilea factor care frânează unirea republicilor într'o singură uniune, și anume

naționalismul din diferitele republici. N.e.p.-ul exercită influență nu numai asupra populației ruse, dar și asupra celei neruse. N.e.p.-ul dezvoltă comerțul și industria particulară nu numai în centrul Rusiei, dar și în diferitele republici. Tocmai acest n.e.p. și capitalul privat legat de el întrețin și cultivă naționalismul georgian, azerbaidjan, uzbek etc. Firește că dacă n'ar exista șovinismul velicorus — care este ofensiv, pentru că e puternic și pentru că a fost puternic și înainte, și i-a rămas deprinderea de a asupri și de a umili —, dacă n'ar exista șovinismul velicorus, atunci poate că și șovinismul local, ca ripostă la șovinismul velicorus, ar fi existat — cum s'ar spune — în miniatură, într'o formă extrem de redusă, pentru că în ultimă instanță naționalismul antirus este o formă defensivă, o formă oarecum hidoasă de apărare împotriva naționalismului velicorus, împotriva șovinismului velicorus. Dacă acest naționalism ar avea numai un caracter defensiv, am putea să nu-i dăm prea mare importanță. Toată forța acțiunilor noastre și toată tăria luptei noastre am putea-o concentra împotriva șovinismului velicorus, nădăjduind că, odată cu distrugerea acestui puternic dușman, va fi distrus și naționalismul antirus, căci acest naționalism, repet, este în ultimă instanță o reacțiune împotriva naționalismului velicorus, o ripostă dată acestuia din urmă, un anumit fel de apărare. Da, așa ar fi, dacă în regiunile periferice naționalismul antirus ar fi numai o reacțiune împotriva naționalismului velicorus și nu ar merge mai departe. Nenorocirea este că, în unele republici, acest naționalism defensiv devine ofensiv.

De pildă, Georgia. Peste 30% din populația acestei republici nu este georgiană. Se află acolo : Armeni.

Abhazi, Adjari, Oseți, Tătari. Cei mai numeroși sunt Georgienii. La unii comuniști georgieni s'a născut și prinde rădăcini ideea că n'ar trebui să se țină prea mult seamă de aceste naționalități mici : ele sunt mai puțin civilizate și, ziceau ei, mai puțin dezvoltate ; în consecință, nu e nevoie să ții seamă de ele. Aceasta este șovinism — un șovinism dăunător și primejdios, deoarece el poate transforma mica Republică Georgiană într'o arenă de vrajbă. De altfel el a și transformat-o într'o arenă de vrajbă.

Azerbaidjan. Naționalitatea principală este cea azerbaidjană, însă acolo trăiesc și Armeni. Și la unii Azerbaidjani există tendința, uneori chiar destul de fățișă, de a gândi cam așa : noi, Azerbaidjanii, vedeți d-v., suntem băștinași, iar ei, Armenii, sunt niște venetici ; deaceea oare n'am putea să-i împingem mai la o parte și să nu ținem seamă de interesele lor ? Și aceasta este șovinism. Această tendință subminează egalitatea dintre naționalități, pe baza căreia se construiește Puterea Sovietică.

Buhara. În Buhara există trei naționalități : Uzbekii — naționalitatea principală ; Turcmenii — naționalitate „de mai mică importanță“ din punctul de vedere al șovinismului buharian ; și Chirghizii. Aceștia se află în număr mic în Buhara și sunt, precum se vede, „de mai mică importanță“.

În Horezm — aceeași situație : Turcmeni și Uzbeci. Uzbekii formează naționalitatea principală, iar Turcmenii una „de mai mică importanță“.

Toate acestea dau loc la conflicte și duc la slăbirea Puterii Sovietice. Această tendință spre șovinism local trebuie, deasemenea, curmată dela rădăcină. Fi-

rește, în comparație cu șovinismul velicorus, care ocupă trei pătrimi în sistemul general al problemei naționale, șovinismul local nu prezintă atâta importanță; însă pentru activitatea locală, pentru localnici, pentru dezvoltarea pașnică a înseși republicilor naționale, acest șovinism are o însemnătate primordială.

Acest șovinism începe uneori să treacă printr'o evoluție foarte interesantă. Am în vedere Transcaucazia. Știți că Transcaucazia e formată din trei republici, în care locuiesc zece naționalități. Încă din timpurile vechi, Transcaucazia a fost o arenă a vrajbei și a măcelurilor, iar apoi, în timpul guvernării menșevicilor și dașnacilor, o arenă a războaielor. Cunoașteți războiul georgiano-armean. Vă este cunoscut, deasemenea, și măcelul dela începutul și cel dela sfârșitul anului 1905 în Azerbaidjan. Pot să înșir o serie întreagă de regiuni unde Armenii, care formau majoritatea populației, au măcelărit tot restul populației, alcătuită din Tătari; de pildă, regiunea Zanghezur. Pot cita și o altă provincie — Nahicevan. Acolo Tătarii formau majoritatea și au măcelărit pe toți Armenii. Acest lucru s'a întâmplat exact în ajunul eliberării Armeniei și Georgiei de sub jugul imperialist. (O voce din sală: „Au rezolvat în felul lor problema națională“.) Și acesta este, desigur, un anumit mod de a rezolva problema națională, însă nu este un mod sovietic de a o rezolva. Muncitorii ruși, firește, nu contribuie cu nimic la această atmosferă de vrajbă între naționalități, căci Tătarii și Armenii se luptă între ei, fără Ruși. Iată de ce este necesar în Transcaucazia un organ special care să poată reglementa raporturile dintre naționalități.

Putem spune fără teamă de exagerare că raporturile dintre proletariatul fostei națiuni dominante și oamenii muncii aparținând tuturor celorlalte naționalități ocupă trei sferturi din întreaga problemă națională. Un sfert din această problemă îl ocupă însă raporturile reciproce dintre naționalitățile odinioară asuprite.

Așa dar, dacă în condițiile actuale de neîncredere reciprocă Puterea Sovietică n'ar fi știut să creeze în Transcaucazia un organ al păcii naționale în stare să rezolve conflictele și fricțiunile, am fi revenit la epoca țarismului sau a dașnacilor, mussavatiștilor și menșevicilor, când oamenii se ardeau și se măcelăreau unul pe alții. Iată de ce C.C. a confirmat în trei rânduri necesitatea de a menține Federația Transcaucaziană ca organ al păcii naționale.

A existat și mai există la noi un grup de comuniști georgieni care n'au nimic de obiectat împotriva unirii Georgiei cu Uniunea Republicilor, dar care nu sunt de acord ca această unire să se facă prin Federația Transcaucaziană. Ei, vedeți d-v., vor să fie cât mai aproape de Uniune, căci nu e nevoie, zic ei, de acest zid despărțitor care este Federația Transcaucaziană între noi, Georgienii, și Uniunea Republicilor ; nu e nevoie, zic ei, de federație. Aceasta pare să sune foarte revoluționar.

Aici se ascunde însă o altă intenție. În primul rând, aceste declarații arată că, în problema națională, atitudinea față de Ruși are în Georgia o însemnătate secundară, deoarece acești tovarăși deviatori (după cum sunt numiți) nu au nimic împotriva ca Georgia să se unească direct cu Uniunea, adică nu se tem de șovinismul velicorus, socotind că într'un fel sau altul el e tăiat dela rădăcină, sau că nu are o însemnătate hotă-

ritoare. Ei se tem mai mult, pe cât se vede, de Federația Transcaucaziană. Dece? Dece oare cele trei popoare principale care trăiesc în Transcaucazia și care s'u bătut între ele atâta amar de vreme, care s'au măcelărit și s'au războit unele cu altele, — dece acum, când Puterea Sovietică a stabilit, în sfârșit, legături de alianță frățească între ele sub forma unei federații, și când această federație a dat roade bune, dece trebuie aceste popoare să desfacă acum această federație? Care este explicația, tovarăși?

Adevărul este că făcând parte din Federația Transcaucaziană Georgia pierde din situația privilegiată pe care ar putea s'o aibă, datorită poziției sale geografice. Judecați și d-v. Georgia are un port propriu, Batum, pe unde vin mărfurile pe mare din Occident; Georgia dispune de un nod de cale ferată, Tiflis, pe care nu-l pot ocoli nici Armenii și nici Azerbaidjanii, care își primesc mărfurile din Batum. Dacă Georgia ar fi o republică separată, dacă n'ar face parte din Federația Transcaucaziană, ea ar putea da un mic ultimatum și Armeniei, care nu se poate lipsi de Tiflis, și Azerbaidjanului, care nu se poate lipsi de Batum. Georgia ar avea deci unele avantaje. Nu este întâmplător faptul că binecunoscutul și absurdul decret privitor la cordoanele de frontieră a fost întocmit tocmai în Georgia. Astăzi, această vină este aruncată asupra lui Serebriacov. Fie. Dar vezi că ideea acestui decret s'a născut în Georgia, iar nu în Azerbaidjan sau în Armenia.

Apoi, mai există aici și o altă cauză. Tiflisul este capitala Georgiei, dar Georgienii sunt aici în proporție de cel mult 30%, Armenii în proporție de cel puțin 35%, apoi urmează celelalte naționalități. Iată, deci, cum se

prezintă capitala Georgiei. Dacă Georgia ar fi o republică separată, s'ar putea proceda aici la o oarecare deplasare a populației, bunăoară a celei armene din Tiflis. Doar în Georgia s'a dat faimosul decret cu privire la „reglementarea” populației din Tiflis, despre care tov. Maharadze a declarat că nu era îndreptat împotriva Armenilor. Se intenționa să se procedeze la o transferare parțială a populației în așa fel încât la Tiflis să rămână an de an mai puțini Armeni decât Georgienii, pentru a transforma astfel Tiflisul într'o adevărată capitală georgiană. Hai să zicem că s'a anulat decretul referitor la evacuare. Ei au însă nenumărate posibilități, nenumărate forme elastice — de pildă „descongestionarea” — cu ajutorul cărora s'ar fi putut, păstrând aparența de internaționalism, aranja lucrurile în așa fel, încât să rămână în orașul Tiflis mai puțini Armeni.

Iată că aceste avantaje geografice, pe care deviatorii georgieni nu vor să le plardă, și situația desavantajoasă pe care o au Georgienii chiar în Tiflis, unde sunt mai puțini Georgieni decât Armeni, îi silesc pe deviatorii noștri să lupte împotriva federației. Menșevicii au procedat pur și simplu la evacuarea Armenilor și Tătarilor din Tiflis. Astăzi însă, sub regimul Puterii Sovietice, nu mai poate fi evacuat nimeni, și deaceia este necesară despărțirea de federație, și atunci vor exista modalități juridice pentru a face în mod independent anumite operații care să permită a se folosi pe deplin situația avantajoasă a Georgienilor împotriva Azerbaidjanului și a Armeniei. Iar rezultatul ar fi crearea unei situații privilegiate pentru Georgieni înăuntrul Transcaucaziei. Aici este toată primejdia.

Putem noi oare, nesocotind interesele păcii naționale în Transcaucazia, putem noi oare crea condiții care să-i pună pe Georgieni într'o situație privilegiată față de republicile Armeană și Azerbaidjană? Nu, nu putem admite acest lucru.

Există un vechi sistem special de a cârmui națiunile, când un regim burghez își apropie unele naționalități, acordându-le privilegii, iar pe celelalte le pune într'o situație de inferioritate, nevoind să-și piardă timpul cu ele. Astfel, apropiindu-și o naționalitate, el oprimă cu ajutorul acesteia pe celelalte. Așa s'a guvernat, de pildă, în Austria. Toată lumea își amintește de declarația ministrului austriac Beust, când l-a chemat pe ministrul maghiar și i-a spus : „Tu condu hoarele tale, iar eu mă voi descurca cu ale mele“. Cu alte cuvinte, tu asuprește și oprimă naționalitățile tale din Ungaria, iar eu le voi oprima pe ale mele în Austria. Tu și cu mine suntem națiuni privilegiate, iar pe celelalte să le oprimăm.

Acelaș lucru s'a petrecut și cu Polonezii chiar în Austria. Austriacii și-au apropiat pe Polonezi, le-au acordat privilegii, pentru ca aceștia să ajute Austriacilor să-și consolideze pozițiile în Polonia ; în schimb, ei au dat Polonezilor posibilitatea de a sugruma Galiția.

Acesta este un sistem special, pur austriac, de a alege unele naționalități și a le acorda privilegii, pentru ca apoi să se vină de hac celorlalte. Din punct de vedere birocratic, este un mod „economicos“ de guvernare, deoarece te poți ocupa numai de o singură naționalitate. Dar din punct de vedere politic înseamnă pentru stat moarte sigură, deoarece a călca principiile egal-

tății dintre naționalități și a acorda anumite privilegii unei singure naționalități, înseamnă a-ți osândi la moarte politica națională.

Tot așa este guvernată astăzi India de către Anglia. Pentru a o scoate mai lesne la capăt, din punct de vedere birocratic, cu naționalitățile și neamurile din India, Anglia a împărțit India în Indiile Britanice (cu o populație de 240 de milioane de suflete) și în India Indigenă * (cu o populație de 72 de milioane de suflete). Din care motiv? Din motivul că Anglia voia să aleagă un grup de națiuni și să le acorde privilegii, pentru a putea guverna mai comod celelalte naționalități. În India trăiesc câteva sute de naționalități, și Anglia a hotărât așa: decât să-și bată capul cu toate aceste naționalități, mai bine alege câteva națiuni, acordându-le anumite privilegii, pentru a putea cârmui pe celelalte prin mijlocirea acestora, căci, în primul rând, nemulțumirea celorlalte națiuni se va îndrepta astfel împotriva națiunilor privilegiate, și nu împotriva Angliei, iar în al doilea rând „bătaia de cap” cu două, trei națiuni va costa mai ieftin.

Și acesta este un sistem de cârmuire, sistemul englez. La ce duce acest sistem? La „ieftinirea” aparatului, e drept. Dar, tovarăși, dacă facem abstracție de avantajele birocratice, acest sistem ascunde moartea sigură a dominației engleze în India; acolo, acest sistem ascunde moartea în mod inevitabil, așa cum de doi ori doi fac patru, moartea cârmuirii engleze și a dominației engleze.

Pe acest drum primejdios ne împing tovarășii noștri georgieni-deviatori, întrucât ei luptă împotriva federa-

* Este vorba de principatele indiene vasale. — Nota Red.

ției, călcând toate legile partidului, întrucât ei vor să lase din federație pentru a-și menține o situație avantajoasă. Ei ne împing pe un drum care înseamnă acordarea anumitor privilegii pentru ei, în defavoarea republicilor Armeană și Azerbaidjană. Nu putem păși pe acest drum, deoarece aceasta ar însemna moartea sigură a întregii noastre politici și a Puterii Sovietice în Caucaz.

Nu este întâmplător faptul că tovarășii noștri din Georgia și-au dat seama de această primejdie. Acest șovinism georgian, care a trecut la ofensivă împotriva Armenilor și Azerbaidjanilor, a alarmat Partidul Comunist din Georgia. Bine înțeles că Partidul Comunist din Georgia, care de când are o existență legală a ținut două congrese, a respins de fiecare dată în unanimitate punctul de vedere al tovarășilor-deviatori, căci fără Federația Transcaucaziană în condițiile actuale nu se poate menține pacea și nu se poate instaura egalitatea în Caucaz. Este inadmisibil ca o națiune să fie mai privilegiată față de alta. Tovarășii noștri au înțeles acest lucru. Iată de ce, după doi ani de luptă, grupul lui Mdivani reprezintă o mână de oameni mereu asvârliți de partid, chiar în Georgia.

Deasemenea nu este întâmplător nici faptul că tov. Lenin s'a grăbit atât de mult și a insistat atât de mult ca federația să fie creată fără întârziere. Nu e întâmplător nici faptul că Comitetul nostru Central a confirmat în trei rânduri necesitatea unei federații în Transcaucazia, care să aibă 'un C.E.C. propriu și o putere executivă proprie și ale cărei hotărâri să fie obligatorii pentru republici. Nu este întâmplător faptul că ambele comisii — și aceea a tov. Dzerjinski și

aceea a lui Camenev și Cuibășev —, sosind la Moscova, au declarat că nu există altă soluție decât federația.

Nu este întâmplător, în sfârșit, nici faptul că menșevicii dela „Soțialisticeschii Vestnic”⁶⁹ îi laudă pe tovarășii noștri deviatori pentru lupta pe care o duc împotriva federației, ridicându-i în slavă : cine se așează, se adună.

Trec acum la examinarea căilor și mijloacelor cu ajutorul cărora trebuie să învingem acești trei factori esențiali care frânează unirea: șovinismul velicorus, inegalitatea de fapt a națiunilor și naționalismul local, mai ales atunci când acesta se transformă în șovinism. Dintre mijloacele care ne pot ajuta să stărpim fără durere toată această moștenire veche care stânjenește apropierea dintre popoare, voi semnala trei.

Primul mijloc : să se ia toate măsurile pentru ca în republici Puterea Sovietică să fie înțeleasă și iubită, pentru ca Puterea Sovietică să nu fie la noi numai rusă, ci și inter-națională. În acest scop este nevoie să se dea pas cu pas un caracter național nu numai școlilor, dar și tuturor instituțiilor, tuturor organelor, atât celor de partid, cât și celor sovietice, pentru ca ele să funcționeze în limba pe care o înțeleg masele și în condiții care să corespundă felului de trai al poporului respectiv. Numai cu această condiție vom căpăta posibilitatea de a face ca Puterea Sovietică, dintr'o putere rusă, să devină una inter-națională, apropiată, înțeleasă și iubită de masele muncitoare din toate republicile și mai ales de acelea care au rămas în urmă din punct de vedere economic și cultural.

Al doilea mijloc care ne poate ajuta să stărpim fără durere moștenirea lăsată de țarism și burghezie

este o organizare a comisariatelor în cadrul Uniunii Republicilor, care să permită, cel puțin naționalităților principale, să aibă oameni de ai lor în cadrul colectivelor de conducere și care să creeze condiții în care nevoile și cerințele diferitelor republici să fie neapărat satisfăcute.

Al treilea mijloc: este nevoie ca printre organele noastre centrale superioare să existe un organ care să oglindească nevoile și cerințele tuturor republicilor și naționalităților, fără excepție.

Asupra acestui din urmă mijloc vreau să atrag în mod special atenția d-v.

Dacă în cadrul C.E.C. al Uniunii am putea institui două Camere cu drepturi egale, dintre care prima să fie aleasă la congresul unional al Sovietelor, independent de naționalități, iar a doua Cameră să fie aleasă de republici și regiunile naționale (republicile dispunând de un număr egal de voturi și regiunile naționale la fel) și confirmată de acelaș congres al Sovietelor Uniunii Republicilor, cred că în instituțiile noastre supreme s'ar oglindi nu numai interesele de clasă ale tuturor oamenilor muncii, fără excepție, ci și cerințele lor specific naționale. Am avea un organ care ar oglindi interesele speciale ale naționalităților, popoarelor și neamurilor care locuiesc pe teritoriul Uniunii Republicilor. În condițiile dela noi, când în Uniune trăiesc cel puțin 140 de milioane de oameni, dintre care 65 de milioane de altă naționalitate decât cea rusă, nu este posibil, tovarăși, să guvernezi într'un asemenea stat fără a avea în fața ta, aici, la Moscova, în organul suprem, trimiși ai acestor naționalități, care să exprime nu numai interesele generale ale întregului proletariat, dar

și interesele particulare, speciale, specifice, naționale. Altminteri, tovarăși, nu se poate guverna. Dacă nu ai în mână acest barometru, dacă nu ai oameni capabili să formuleze aceste nevoi speciale ale diferitelor naționalități, nu poți guverna.

Există două moduri de a guverna o țară : unul, când aparatul este „simplificat“ și la conducerea lui se află, să zicem, un grup sau un singur om, care are în toată țara ochi și mâini în persoana guvernatorilor. Este o formă foarte simplă de guvernare ; capul țării, guvernând țara, primește informațiile ce pot fi primite dela guvernatori și se mângâie cu gândul că guvernează cinstit și drept. Pe urmă se ivesc fricțiuni, acestea se transformă în conflicte, iar conflictele în răskoale. Răscoalele sunt apoi înăbușite. Acest sistem de guvernare nu este sistemul nostru și pe deasupra e prea costisitor, deși este simplu. Mai există însă un alt sistem de guvernare, sistemul sovietic. În Țara Sovietelor noi aplicăm acest sistem de guvernare, sistem de guvernare care-ți permite să prevezi cu exactitate toate schimbările, tot ce poate surveni și printre țărani, și printre diferitele naționalități, și printre așa numiții „alogeni“, și printre Ruși, ceea ce permite ca în sistemul organelor supreme să existe un număr de barometre care să înregistreze orice schimbare, care să țină seama și să preîntâmpine și mișcarea basmacilor ⁷⁰, și cea banditească, și Kronstadtul, și orice furtuni și vicisitudini. Este sistemul sovietic de guvernare. Deaceea se și numește Putere Sovietică, putere populară, pentru că, sprijinindu-se pe masele de jos, sezisează înaintea tuturor orice schimbare, ia măsurile necesare și îndreaptă la timp linia,

dacă aceasta a deviat, se critică singură și îndreaptă linia. Acest sistem de guvernare este sistemul sovietic, și el reclamă ca în sistemul organelor supreme dela noi să existe organe care să oglindească toate nevoile și cerințele naționale.

Se obiectează că acest sistem va complica administrarea, că va crea o grămadă de organe noi. Este adevărat. Până în prezent am avut C.E.C. al R.S.F.S.R., apoi am creat C.E.C. al Uniunii, iar acum va trebui să împărțim C.E.C. al Uniunii în două. N'ai ce-i face. Am mai spus că cel mai simplu sistem de guvernare este să instalezi un singur om și să-i dai guvernatori. Dar după Revoluția din Octombrie nu se mai pot face asemenea experimente. Sistemul s'a complicat, însă el înlesnește guvernarea, făcând ca întregul sistem de guvernare să fie profund sovietic. Iată de ce cred că congresul trebuie să hotărască instituirea unui organ special, și anume instituirea unei a doua Camere în cadrul C.E.C. al Uniunii, ca fiind un organ absolut necesar.

Nu spun că aceasta este o formă perfectă de realizare a colaborării între popoarele Uniunii, nu spun că este ultimul cuvânt al științei. Nu odată vom mai pune problema națională, deoarece condițiile naționale și cele internaționale se schimbă și se mai pot încă schimba. Nu pot promite că mai târziu nu va trebui, poate, să despărțim unele comisariate pe care astăzi le contopim în cadrul Uniunii Republicilor, dacă experiența va arăta că prin contopire unele comisariate au dat rezultate negative. Un lucru însă este clar: în condițiile actuale și în situația de azi nu avem la îndemână metodă mai bună și un alt organ mai potrivit. Deo-

camdată nu avem un mijloc mai bun și nici o altă cale pentru a crea un organ în stare să oglindească toate oscilările și toate schimbările ivite în sânul diferitelor republici, decât instituirea unei a doua Camere.

Se înțelege dela sine că în cea de a doua Cameră vor trebui să fie reprezentate nu numai aceste patru republici care s'au unit, ci toate popoarele, căci nu este vorba numai de republicile care s'au unit în mod formal (patru la număr), ci și de toate popoarele și naționalitățile din Uniunea Republicilor. Deaceea ne trebuie o formă care să oglindească nevoile tuturor naționalităților și republicilor fără excepție.

Tovarăși, rezum.

Prin urmare, importanța problemei naționale este determinată de noile împrejurări create în situația internațională, de faptul că aici, în Rusia, în federația noastră, trebuie să rezolvăm just, într'un mod exemplar problema națională, pentru a da o pildă Orientului, care reprezintă marile rezerve ale revoluției, mărinind astfel încrederea acestora în federația noastră, atracția lor către aceasta.

Din punctul de vedere al situației interne, condițiile n.e.p.-ului, șovinismul velicorus care se înțește și șovinismul local ne obligă deasemenea să subliniem importanța deosebită a problemei naționale.

Am spus apoi că esența problemei naționale este stabilirea unor raporturi juste între proletariatul fostei națiuni dominante și țărănimea fostelor națiuni nedominante, că din acest punct de vedere forma concretă a problemei naționale se exprimă în momentul de față în găsirea căilor, mijloacelor pentru realizarea cola-

borării între popoare în Uniunea Republicilor, în cadrul unui singur stat.

Am mai vorbit apoi despre factorii care contribuie la această apropiere între popoare. Am vorbit despre factorii care frânează această unire. M'am oprit în mod special asupra șovinismului velicorus, o forță în creștere. Forța aceasta este pericolul principal în stare să sdruncine încrederea popoarelor odinioară asuprite față de proletariatul rus. Iată dușmanul nostru cel mai periculos, pe care trebuie să-l doborâm, căci — doborându-l — vom doborî în proporție de $\frac{9}{10}$ și naționalismul, care s'a menținut și care se dezvoltă în diferitele republici.

Mai departe. Ne aflăm în fața primejdiei ca unele grupuri de tovarăși să ne împingă pe drumul acordării de privilegii unor naționalități în dauna altora. Am declarat că nu putem păși pe acest drum, deoarece el poate submina pacea națională și distruge încrederea în Puterea Sovietică a masselor de altă naționalitate.

Am spus în continuare că principalul mijloc care ne permite să stărpim fără a întâmpina dificultăți factorii care împiedică unirea, este crearea unei a doua Camere în cadrul C.E.C., Cameră despre care am vorbit mai deschis la plenara din Februarie a C.C. și despre care se vorbește în teze într'o formă mai disimulată, pentru a da tovarășilor posibilitatea să schițeze ei înșiși, poate, o altă formă, mai elastică, un alt organ mai potrivit, în stare să oglindească interesele naționalităților.

Acestea sunt concluziile.

Cred că numai urmând acest drum vom reuși să rezolvăm în mod just problema națională, vom face

să se desfășoare larg steagul revoluției proletare, unind în jurul lui simpatia și încrederea țărilor din Orient, care reprezintă marile rezerve ale revoluției, putând avea un rol hotărîtor în viitoarele încercări ale proletariatului cu imperialismul. (A p l a u z e.)

4. CUVÂNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL ASUPRA MOMENTELOR NAȚIONALE ÎN MUNCA DE PARTID ȘI ÎN CONSTRUIREA STATULUI

25 Aprilie

Tovarăși ! Înainte de a trece la comunicarea asupra lucrărilor secțiunii pentru problema națională, dați-mi voie să fac anumite obiecții oratorilor, care au luat cuvântul la raportul meu, asupra a două puncte esențiale. Aceasta nu ne va lua decât cel mult 20 de minute.

Prima problemă: un grup de tovarăși, în frunte cu Buharin și Racovschi, au dat prea multă importanță problemei naționale, au exagerat-o în așa fel, încât din cauza problemei naționale au pierdut din vedere problema socială — problema puterii clasei muncitoare.

Pentru noi, comuniștii, este limpede că baza întregii noastre activități este munca de întărire a puterii muncitorilor, și abia după aceea se pune în fața noastră o altă problemă, o problemă foarte importantă, dar subordonată celei dintâi, și anume problema națională. Ni se spune că nu trebuie să obijduim naționalitățile. Este absolut just, sunt de acord, — nu trebuie să le obijduim. Dar a face din aceasta o nouă teorie, susținând că trebuie să creăm proletariatulul velicorus o situație de inegalitate în drepturi față de fostele națiuni asu-

prite, înseamnă a susține o ineptie. Ceeace la tov. Lenin, în cunoscutul său articol, este un fel de a vorbi, la Buharin a devenit o întreagă lozincă. Or, este clar că baza politică a dictaturii proletariatului o constituie în primul rând și mai ales regiunile centrale, industriale, iar nu cele periferice, care sunt țări agrare. Dacă am pune accentul pe regiunile periferice agrare, în dauna regiunilor proletare, s'ar putea produce o fisură în sistemul dictaturii proletariatului. Este un lucru periculos, tovarăși. În politică nu e permis să exagerezi nici într'un sens, nici în celălalt.

Se cuvine să nu uităm că pe lângă dreptul popoarelor la autodeterminare mai există și dreptul clasei muncitoare de a-și întări puterea, iar dreptul la autodeterminare este subordonat acestuia din urmă. Există cazuri când dreptul la autodeterminare vine în contradicție cu celălalt drept, suprem, — dreptul clasei muncitoare venită la putere de a-și întări puterea. În asemenea cazuri — trebuie s'o spunem fără înconjur — dreptul la autodeterminare nu poate și nu trebuie să fie un obstacol în calea îndeplinirii de către clasa muncitoare a dreptului ei la dictatură. Cel dintâi trebuie să se retragă în fața celui de al doilea. Așa s'a întâmplat, de pildă, în anul 1920, când, pentru a apăra puterea clasei muncitoare, ne-am văzut siliți să pornim împotriva Varșoviei.

Deaceea nu se cuvine să uităm că, făcând naționalităților fel de fel de promisiuni, făcând plecăciuni reprezentanților naționalităților, cum au făcut la acest congres unii tovarăși, trebuie să ținem minte că sfera de acțiune a problemei naționale și cadrul, ca să zicem așa, al competenței sale, se limitează, în condițiile noas-

tre externe și interne, la sfera de acțiune și de competență a „problemei muncitorești”, care dintre toate problemele este problema cea mai importantă.

Numeroși tovarăși s'au referit la note și articole ale lui Vladimir Illici. N'aș vrea să-l citez pe învățătorul meu, pe tov. Lenin, dat fiind că el nu este de față și mă tem ca nu cumva să-l citez greșit și nepotrivit. Totuși, sunt nevoit să citez un pasaj cu caracter de axiomă și care nu poate da loc la nicio neînțelegere, pentru ca tovarășii să nu aibă îndoileli cu privire la greutatea specifică a problemei naționale. Analizând, într'un articol în care vorbește despre autodeterminare, scrisoarea lui Marx cu privire la problema națională, tov. Lenin trage următoarea concluzie :

„Pentru Marx era înafara oricărei îndoieli că, în comparație cu «problema muncitorească», problema națională nu are decât o însemnătate subordonată” 71.

Sunt în total două rânduri, dar ele hotărăsc totul. Acest lucru trebuie să-l aibă bine în vedere pentru viitor unii tovarăși din cale afară de zeloși.

A doua problemă se referă la șovinismul velicorus și la șovinismul local. În această chestiune au vorbit Racovschi și mai ales Buharin, care a propus să eliminăm punctul care vorbește despre caracterul dăunător al șovinismului local. Nu trebuie, zice el, să ne batem capul cu un fleac cum e șovinismul local, când avem de-a-face cu un asemenea „Goliat” ca șovinismul velicorus. Buharin avea, în general, o atitudine de căință. Este și de înțeles : ani de-a-rândul el a păcătuit față de naționalități, negând dreptul lor la autodeterminare. E timpul deci să se călască. Dar, căin-

du-se, a căzut în cealaltă extremă. Este ciudat că Buharin îndeamnă partidul să-i urmeze exemplul și să se căiască și el, deși toată lumea știe că partidului nu i se poate imputa nimic în această privință, căci dela începutul existenței sale (1898) el a admis dreptul la autodeterminare și deci nu are de ce să se căiască. Adevărul este că Buharin nu a înțeles esența problemei naționale. Când spunem că în problema națională trebuie să punem accentul pe lupta împotriva șovinismului velicorus, vrem să arătăm prin aceasta îndatoririle unui comunist rus, vrem să spunem prin aceasta că datoria unui comunist rus este să ducă el însuși lupta împotriva șovinismului rus. Dacă lupta împotriva șovinismului rus nu ar porni-o comuniștii ruși, ci cei din Turchestan sau din Georgia, această luptă a lor ar fi taxată ca șovinism antirus. Aceasta ar încurca toată treaba și ar întări șovinismul velicorus. Numai comuniștii ruși pot lua asupra lor sarcina luptei împotriva șovinismului velicorus și s'o ducă până la capăt.

Și ce vrem să spunem atunci când propunem lupta împotriva șovinismului local? Prin aceasta vrem să arătăm datoria comuniștilor localnici, datoria comuniștilor neruși de a lupta împotriva șovinismului dela ei. Se poate oare nega faptul că există devieri în direcția șovinismului antirus? Întreg congresul a putut să se convingă singur că șovinismul local georgian, bașchir etc. există și că trebuie luptat împotriva lui. Comuniștii ruși nu pot lupta împotriva șovinismului tătar, georgian, bașchir, deoarece, dacă comunistul rus își va asuma greaua sarcină de a lupta împotriva șovinismului tătar sau georgian, această luptă a lui va fi taxată ca o luptă dusă de un șovin velicorus împotriva Tătarilor

sau Georgienilor. Aceasta ar încurca toată treaba. Numai comuniștii tătari, georgieni etc. pot lupta împotriva șovinismului tătar, georgian etc., numai comuniștii georgieni pot lupta cu succes împotriva naționalismului sau șovinismului georgian. Aceasta este datorria comuniștilor neruși. Iată de ce trebuie să arătăm în teze această dublă sarcină a comuniștilor ruși (mă refer la lupta împotriva șovinismului velicorus) și a comuniștilor neruși (mă refer la lupta împotriva șovinismului antlarmean, antitătar, antirus). Fără aceasta tezele ar fi unilaterale, fără aceasta n'ar rezulta niciun fel de internaționalism, nici în construirea statului, nici în munca de partid.

Dacă vom duce lupta numai împotriva șovinismului velicorus, această luptă va lăsa în umbră lupta șovinilor tătari etc., care ia avânt în regiunile periferice și care este periculoasă mai ales acum, în condițiile n.e.p.-ului. Nu putem să nu ducem lupta pe două fronturi, căci numai dacă vom duce lupta pe două fronturi — pe de o parte, împotriva șovinismului velicorus, care constituie pericolul principal în munca noastră de construcție, iar pe de altă parte împotriva șovinismului local — vom putea izbândi, deoarece fără această dublă luptă nu vom reuși să realizăm o sudură între muncitorii și țăranii ruși, și cei de altă naționalitate. În caz contrar poate rezulta o încurajare a șovinismului local, o politică de stimulare a șovinismului local, lucru pe care nu-l putem admite.

Dați-mi voie să-l citez și de data aceasta pe tovarășul Lenin. N'aș face-o; dar, dat fiind că la congresul nostru sunt numeroși tovarăși care-l citează pe tovarășul Lenin după cum le trăsnește prin minte, denatu-

rându-l, dați-mi voie să citez câteva cuvinte dintr'un articol al tovarășului Lenin pe care-l cunoașteți cu toții :

„Proletariatul trebuie să revendice libertatea despărțirii politice a coloniilor și națiunilor oprimite de națiunea «sa». Altminteri, internaționalismul proletariatului va fi un internaționalism desert, verbal; nici încrederea, nici solidaritatea de clasă între muncitorii națiunii asuprite și ai celei asupritoare nu vor fi posibile“ 72.

Cu alte cuvinte, acestea sunt îndatoririle proletarilor națiunii dominante sau foste dominante. Mai departe el vorbește despre îndatoririle proletarilor sau comuniștilor națiunilor odinioară asuprite :

„Pe de altă parte, socialiștii națiunilor asuprite trebuie să aperse și să realizeze îndeosebi unitatea deplină și necondiționată, inclusiv unitatea organizatorică a muncitorilor națiunii asuprite cu muncitorii națiunii asupritoare. Fără aceasta, nu este cu putință de a susține o politică independentă a proletariatului și solidaritatea lui de clasă cu proletariatul altor țări, date fiind manoperele de tot felul, trădările și înșelăciunile burgheziei, deoarece burghezia națiunilor asuprite folosește în permanență lozincile eliberării naționale pentru înșelarea muncitorilor“.

După cum vedeți, dacă vrem să mergem pe urmele tovarășului Lenin — și unii tovarăși au invocat doar aici numele lui — trebuie să lăsăm în rezoluție ambele teze, atât cea cu privire la lupta împotriva șovinismului velicorus, cât și cea cu privire la lupta împotriva șovinismului local, ele fiind două aspecte ale aceluiaș fenomen, teze referitoare la lupta împotriva șovinismului în general.

Atât am avut de obiectat oratorilor care au luat cuvântul aici.

Ingăduiți-mi acum să fac o comunicare cu privire la lucrările secțiunii pentru problema națională. Sec-

țiunea a adoptat în linii generale tezele Comitetului Central. Secțiunea a lăsat nemodificate șase puncte din aceste teze: 1, 2, 3, 4, 5 și 6. În secțiune s'a dat lupta în primul rând în jurul următoarei chestiuni: trebuie să fie desprinse în prealabil republicile autonome de R.S.F.S.R. și republicile independente din Caucaz de Federația Transcaucaziană, pentru ca aceste republici să intre în mod independent în Uniunea Republicilor, sau nu trebuie să se procedeze în acest mod? Aceasta a fost propunerea unei părți din tovarășii georgieni, propunere care, după cum se știe, nu găsește ecou favorabil la delegațiile georgiană, armeană și azerbaidjană. Secțiunea a examinat această problemă, pronunțându-se, cu o mare majoritate de voturi, pentru menținerea principiului dezvoltat în teze, adică R.S.F.S.R. să rămână o formație unitară, Federația Transcaucaziană să rămână deasemenea o formație unitară și să intre în forma aceasta în Uniunea Republicilor. Nu au fost puse la vot toate propunerile făcute de această parte a tovarășilor georgieni, deoarece autorii lor, văzând că propunerile lor nu găsesc ecou favorabil, le-au retras. Lupta în jurul acestei probleme a fost serioasă.

A doua problemă în jurul căreia s'a dat lupta a fost aceea cu privire la felul în care să fie alcătuită cea de a doua Cameră. O parte din tovarășii (minoritatea) au propus ca a doua Cameră să nu fie compusă din reprezentanți ai tuturor republicilor, naționalităților și regiunilor, ci să fie alcătuită pe baza principiului reprezentării celor patru republici: R.S.F.S.R., Federația Transcaucaziană, Belorusia și Ucraina. Majoritatea nu a acceptat această propunere, și secțiunea

s'a pronunțat împotriva ei, hotărînd că este mai rațional ca cea de a doua Cameră să fie alcătuită astfel încât să fie reprezentate în ea pe bază de egalitate toate republicile (și cele independente, și cele autonome) și toate regiunile naționale. Nu voi arăta motivele pentru care s'a hotărît în acest fel, deoarece Racovschi, reprezentantul minorității, va lua cuvântul aici pentru a-și susține propunerea pe care secțiunea nu a acceptat-o. După ce va vorbi el, voi arăta și eu considerentele mele.

S'a mai dat o luptă nu prea crâncenă în jurul următoarei probleme: dacă trebuie să se introducă în teze un amendament prin care să se arate necesitatea de a ne orienta în rezolvarea problemei naționale nu numai înspre Orient, dar și înspre Occident. Secțiunea a pus la vot acest amendament. Este un amendament al minorității, un amendament al lui Racovschi. Secțiunea a respins acest amendament. Voi mai vorbi și în această problemă după ce va fi vorbit Racovschi.

Voi da citire amendamentelor care au fost acceptate. Șase puncte au fost acceptate așa cum au fost formulate. La punctul 7, aliniatul doi, rîndul trei, înainte de cuvintele: „Din această cauză, combaterea hotărîită“, să se introducă următoarele:

„Intr'un șir de republici naționale (Ucraina, Belorusia, Azerbaidjan, Turchestan) situația se complică prin faptul că o parte considerabilă a clasei muncitoare, clasă care constituie principalul sprijin al Puterii Sovietice, aparține naționalității velicoruse. În aceste regiuni, alianța dintre oraș și sat, dintre clasa muncitoare și țărănime, este mult împiedicată de rămășițele șovinismului velicorus atât în organele de partid, cât și

în organele aparatului sovietic. În aceste condiții, discuțiile cu privire la superioritatea culturii ruse și formularea tezei despre victoria inevitabilă a culturii ruse, care este mai ridicată, asupra culturilor popoarelor mai înapoiate (cultura ucrainiană, azerbaidjană, uzbecă, chirghiză și altele) nu reprezintă altceva decât o încercare de a statornici dominația naționalității velicoruse.”

Am adoptat acest amendament, deoarece completează tezele.

Al doilea amendament se referă tot la punctul 7. Înaintea cuvintelor: „fără aceasta nu este posibilă”, să se introducă următoarea complectare:

„Ajutorul acesta trebuie să se exprime, în primul rând, în luarea unui șir de măsuri practice pentru formarea unor focare industriale în republicile naționalităților odinioară asuprite, antrenându-se în cea mai mare măsură populația locală. În sfârșit, ajutorul acesta trebuie să se desfășoare — conform rezoluției celui de al X-lea Congres — paralel cu lupta masselor muncitoare pentru întărirea pozițiilor lor sociale, împotriva vârfurilor exploatare locale și a celor venite de aiurea, care se întăresc în urma introducerii n.e.p.-ului. Deoarece aceste republici constituie regiuni agricole prin excelență, măsurile interne de ordin social trebuie să urmărească în primul rând să se dea în folosința masselor muncitoare pământ din fondul disponibil al statului.”

Mai departe, la același punct 7, aliniatul 2, la mijloc, unde se vorbește despre șovinismul georgian, azerbaidjan etc., să introducem: „șovinismul armean etc.” Tovarășii armeni au vrut ca Armenii să nu ră-

mână mai prejos și să se pomenească și de șovinismul armean.

Mai departe, la punctul 8 al tezelor, după cuvintele „unic și indivizibil” să se adauge :

„Tot ca un rezultat al moștenirii trecutului trebuie considerată și tendința unora din departamentele R.S.F.S.R. de a-și subordona comisariatele de sine stătătoare ale republicilor autonome și de a croi calea spre lichidarea acestora din urmă”.

Mai departe, la punctul 8, să se introducă:

„și proclamând necesitatea absolută a existenței și dezvoltării mai departe a republicilor naționale”.

Apoi punctul 9. Să înceapă în felul următor:

„Uniunea Republicilor, creată pe baza principiului egalității și al liberului consimțământ al muncitorilor și țăranilor din diferite republici, constituie prima experiență a proletariatului în domeniul reglementării relațiilor internaționale între țări independente și primul pas spre crearea viitoarei Republici Sovietice Mondiale a Muncii”.

La punctul 10 este aliniatul „a”; înaintea acestuia se introduce un aliniat redactat astfel:

„a) la alcătuirea organelor centrale ale Uniunii să fie asigurată egalitatea în drepturi și îndatoriri a diferitelor republici, atât în ce privește raporturile lor reciproce, cât și față de puterea centrală a Uniunii”.

Urmează apoi aliniatul „b” în forma în care a fost redactat vechiul aliniat „a” :

„b) în sistemul organelor supreme ale Uniunii să fie instituit un organ special de reprezentare pe baza egalității tuturor republicilor naționale și regiunilor naționale, fără nicio excepție, astfel ca să fie reprezen-

tate, pe cât posibil, toate naționalitățile care fac parte din aceste republici“.

Urmează apoi vechiul aliniat „b“, acum aliniatul „c“, redactat astfel:

„c) organele executive ale Uniunii să fie organizate pe principii care să asigure reprezentanților republicilor o participare reală la activitatea acestor organe și satisfacerea nevoilor și necesităților popoarelor Uniunii“.

Apoi aliniatul „d“, complectare :

„d) să fie puse la dispoziție republicilor drepturi financiare și, în special, bugetare suficient de largi, încât să le asigure posibilitatea de a-și manifesta inițiativa proprie în domeniul administrației de stat, în domeniul economic și cultural“.

Urmează apoi fostul aliniat „c“, devenit aliniatul „e“ :

„e) organele republicilor și regiunilor naționale să fie alcătuite de preferință din localnici care să cunoască limba, felul de trai, moravurile și obiceiurile popoarelor respective“.

Se adaugă apoi un nou aliniat, aliniatul „f“:

„f) să fie promulgate legi speciale, care să asigure folosirea limbii materne în cadrul tuturor organelor de stat și în toate instituțiile care deservesc populația locală și națională și minoritățile naționale, — legi care să prevadă urmărirea și pedepsirea cu toată asprimea revoluționară a tuturor celor care calcă drepturile naționale și, în special, drepturile minorităților naționale“.

Urmează apoi aliniatul „g“ cu titlul de complectare :

„g) să fie întărită munca de educație în Armata

Roșie în spiritul inoculării ideilor frăției și solidarității popoarelor Uniunii și să fie luate măsuri practice pentru organizarea unor unități militare naționale, respectându-se toate măsurile necesare pentru a asigura pe deplin capacitatea de apărare a republicilor“.

Iată toate complectările care au fost adoptate de secțiune și împotriva cărora nu am nimic de obiectat, deoarece ele fac ca tezele să fie mai concrete.

În ceea ce privește partea a doua, nu s'au adus niciun fel de amendamente cât de cât serioase. Au fost propuse unele amendamente neînsemnate, pe care comisia aleasă de secțiunea pentru problema națională a hotărât să le treacă spre examinare viitorului C.C.

Prin urmare, capitolul doi rămâne în forma în care a fost prezentat în materialele tipărite.

5. RĂSPUNS LA AMENDAMENTELE PROPUSE LA REZOLUȚIE

25 Aprilie

Deși Racovschi a schimbat pe trei sferturi și a redus la a patra parte rezoluția pe care a propus-o în secțiune, eu sunt categoric contra amendamentelor propuse de el, și iată de ce. Tezele noastre asupra problemei naționale sunt întocmite în așa fel, ca și cum ne-am întoarce cu fața spre Orient, având în vedere rezervele masive care dormitează acolo. Noi am pus întreaga problemă națională în spiritul articolului lui Ilici, în care, după câte știu, nu se spune niciun cuvânt despre Occident, dat fiind că nu acolo este centrul problemei naționale, ci în coloniile și semicolonile din Orient. Racovschi vrea ca, întorcându-ne fața spre Orient, să ne-o întoarcem în același timp și spre Occident. Dar acest lucru, tovarăși, este imposibil și contrar firii, pentru că în general oamenii își întorc fața ori într-o parte, ori în alta. Este imposibil să te întorci și într-o parte și într'alta în același timp. Noi nu putem și nu trebuie să stricăm tonul general al tezelor, și anume tonul lor oriental. Iată de ce cred că amendamentul lui Racovschi trebuie respins.

★

★ ★

Socotesc că prin semnificația sa acest amendament este capital. Dacă congresul îl va accepta, trebuie să spun că tezele vor fi răsturnate cu capul în jos. Racovschi propune ca cea de a doua Cameră să fie alcătuită în așa fel încât să nu intre în ea decât reprezentanții uniunilor statale. El socotește că Ucraina este o uniune statală, iar Bașchiria nu. Dece? Doar noi nu desființăm consiliile comisarilor poporului în republici. Oare C.E.C. bașchir nu este o instituție de stat?! Și dece Bașchiria n'ar fi un stat? Oare Ucraina va înceta să mai fie un stat după ce va intra în Uniune? Fetișismul statal l-a derutat pe Racovschi. Nu este oare clar că dacă naționalitățile sunt egale în drepturi, dacă au o limbă, moravuri, un anumit fel de trai, obiceiuri proprii, dacă aceste naționalități și-au creat instituțiile lor de stat — C.E.C., Consiliul Comisarilor Poporului — nu este clar că toate aceste formații naționale constituie uniuni statale? Cred că nu putem renunța la punctul de vedere al egalității republicilor și naționalităților în cea de a doua Cameră, în special în ce privește naționalitățile din Orient.

După cât se vede, Racovschi este influențat de sistemul prusac de constituire a federației. Federația germană este alcătuită în așa fel, încât nu există niciun fel de egalitate între state. Propun să se pună chestiunea astfel, încât pe lângă organul reprezentativ de clasă — prima Cameră care se alege de către Congresul General al Sovietelor — să avem și un organ reprezentativ al naționalităților, ales pe bază de egalitate. Pentru revoluție sunt importante, în primul rând, popoarele din Orient, legate în mod organic de China, de India, legate de aceste țări prin limbă, reli-

gie, obiceiuri etc. Greutatea specifică a acestor naționalități mici este cu mult mai mare decât aceea a Ucrainei.

Dacă vom comite o mică greșală în Ucraina, ea nu va avea un ecou prea puternic în Orient. Ajunge însă să facem o singură greșală mică într'o țară mică, în Adjaristan (120.000 de locuitori), ca acest lucru să aibă răsunet în Turcia și în întregul Orient, dat fiind că Turcia este strâns legată cu Orientul. Ajunge să comitem o mică greșală față de micul ținut al Calmâncilor, care sunt legați cu Tibetul și China, ca acest lucru să aibă repercusiuni mult mai rele asupra activității noastre decât o greșală comisă față de Ucraina. Avem în fața noastră perspectiva unei viguroase mișcări în Orient și trebuie să ne îndreptăm activitatea noastră în primul rând în direcția trezirii Orientului și să nu întreprindem nimic de natură să diminueze, fie chiar pe departe, fie chiar indirect, importanța vreunei naționalități, fie ea oricât de mică, din regiunile periferice orientale. Iată de ce cred că din punctul de vedere al conducerii unei țări atât de mari ca Uniunea Republicilor, care are o populație de 140 de milioane, ar fi mai echitabil, mai rațional și mai avantajos din punct de vedere revoluționar, într'un cuvânt ar fi mai bine să facem astfel, încât în cea de a doua Cameră să fie egal reprezentate toate republicile și regiunile naționale. Avem 8 republici autonome și tot 8 republici independente, Rusia va intra în calitate de republică, avem 14 regiuni, iată care va fi deci cea de a doua Cameră, care va oglindi toate cerințele și nevoile naționalităților, înlesnind conducerea unei țări atât de mari. Iată de ce cred că amendamentul lui Racovschi trebuie respins.

6. COMPLECTARE LA RAPORTUL COMISIEI PENTRU PROBLEMA NAȚIONALĂ

25 Aprilie

Tovarăși, vorbindu-vă despre lucrările secțiunii pentru problema națională, am uitat să menționez încă două mici completări, care trebuie să fie neapărat menționate. La paragraful 10, punctul „b”, în care se spune că trebuie să fie instituit un organ special care să reprezinte toate republicile naționale și toate ținuturile naționale, fără excepție, pe bază de egalitate, trebuie adăugat: „astfel ca să fie reprezentate, pe cât posibil, toate naționalitățile care fac parte din aceste republici”, dat fiind că în unele din republicile care vor fi reprezentate în cea de a doua Cameră conlocuesc mai multe naționalități. De pildă, în Turchestan. În afară de Uzbeci mai sunt acolo Turcmeni, Chirghizi și alte naționalități, iar acest organ reprezentativ trebuie să fie alcătuit astfel, încât să fie reprezentată fiecare din aceste naționalități.

A doua completare urmează să se facă la sfârșitul părții a doua. Ea sună astfel :

„Dată fiind imensa importanță a muncii activiștilor de răspundere din republicile autonome și independente și din regiunile periferice în general

(realizarea unei legături între oamenii muncii dintr'o anumită republică și oamenii muncii din restul Uniunii), congresul cere Comitetului Central să aibă grijă ca acești activiști să fie selecționați cu deosebită atenție, pentru ca ei să poată asigura în mod efectiv și pe deplin traducerea în viață a hotărîrilor partidului în legătură cu problema națională“.

Și acum voi spune câteva cuvinte cu privire la o observație făcută de Radec în cuvântarea sa. O fac rugat fiind de tovarășii armeni. După părerea mea, această observație nu corespunde realității. Radec a spus aici că Armenii îi asupresc sau i-ar putea asupri pe Azerbaidjani în Azerbaidjan, și invers, Azerbaidjanii i-ar putea asupri pe Armeni în Armenia. Trebuie să spun că asemenea fenomene nu există în general în natură. Există însă fenomenul contrar, și anume că Azerbaidjanii, constituind majoritatea în Azerbaidjan, îi oprimă și-i măcelăresc pe Armeni, cum s'a întâmplat în Nahicevani, unde Armenii au fost aproape toți măcelăriți, iar Armenii, la ei în Armenia, îi măcelăresc aproape pe toți Tătarii. Așa s'a întâmplat în Zanghezur. Dar ca minoritatea să asuprească în țară străină pe cei care constituie majoritatea, astfel de lucruri contrare firii nu s'au întâmplat.

PRESA CA ORGANIZATOR COLECTIV

În articolul său „Până la rădăcină“ (vezi „Pravda“ nr. 98), Ingulov a atins problema foarte importantă a însemnătății presei pentru stat și partid. Pentru a-și susține, probabil, ideea, el s'a referit la raportul organizatoric al C.C., unde se spune că presa „stabilește o legătură imponderabilă între partid și clasa muncitoare, legătură care prin tăria ei echivalează cu orice aparat de transmisie cu caracter de masă, că presa este cea mai puternică armă, cu ajutorul căreia partidul vorbește cu clasa muncitoare în fiecare zi, în fiecare ceas“ *.

Dar, încercând să rezolve problema, Ingulov a făcut două greșeli: în primul rând, a denaturat sensul citatului din raportul C.C.; în al doilea rând, a scăpat din vedere rolul organizatoric, foarte important, al presei. Socotesc că, dată fiind importanța acestei probleme, se cuvine să examinăm în câteva cuvinte aceste greșeli.

1. Din raport nu reiese câtuși de puțin că rolul par-

* Vezi volumul de față pag. 212. — Nota Red.

tidului s'ar mărgini la sarcina de a vorbi cu clasa muncitoare pe câtă vreme partidul ar trebui să stea de vorbă cu clasa muncitoare și nu numai să vorbească cu ea. A opune formula „a sta de vorbă“ formulei „a vorbi“, nu înseamnă nimic altceva decât o simplă echilibristică. În practică, și una și alta înseamnă un tot indisolubil, exprimat într'o neîntreruptă influență reciprocă între cititor și scriitor, între partid și clasa muncitoare, între stat și masele muncitoare. Acest fenomen datează chiar dela începutul existenței partidului proletar de masă, încă din timpurile vechii „Iscre“. Greșit crede Ingulov că această influență reciprocă a început abia la câțiva ani dela luarea puterii în Rusia de către clasa muncitoare. Sensul citatului luat din raportul C.C. nu stă în „vorbi“, ci în ideea că presa „stabilește o legătură între partid și clasa muncitoare“, legătură „care prin tăria ei echivalează cu oricare aparat de transmisie cu caracter de masă“. Sensul citatului constă în însemnătatea organizatorică a presei. Tocmai pentru acest motiv figurează presa ca o curea de transmisie între partid și clasa muncitoare în raportul organizatoric al C.C. Ingulov nu a înțeles citatul și, fără să vrea, i-a denaturat sensul.

2. Ingulov subliniază rolul pe care îl are presa ca instrument de agitație, de demascare, crezând că rolul presei periodice se mărginește la aceasta. El se referă la o serie de abuzuri care se observă în țara noastră, afirmând că acțiunea de demascare dusă de presă, agitația prin presă constituie „rădăcina“ problemei. Or, este limpede că, cu toată însemnătatea rolului agitatoric al presei, rolul ei organizatoric reprezintă în timpurile de față momentul cel mai palpitant din munca noastră

de construcție. Nu importă numai ca ziarul să facă agitație și să demaște; ceea ce importă în primul rând este ca să dispună de o bogată rețea de activiști, agenți și corespondenți în întreaga țară, în toate centrele industriale și agricole, în toate județele și plășile, ca firul care pornește dela partid să ajungă, prin intermediul ziarului, la toate regiunile muncitorești și țărănești, fără excepție, ca influența reciprocă dintre partid și stat, pe de o parte, și regiunile industriale și agrare, pe de altă parte, să fie completă. Dacă un ziar atât de popular ca „Bednota”⁷³, să zicem, ar organiza din când în când conferințe ale principalilor săi agenți din diferitele puncte ale țării noastre în vederea unui schimb de păreri și de experiență, și dacă fiecare din agenții aceștia ar organiza, la rândul-i, în acelaș scop, conferințe ale corespondenților săi, pe raioanele, centrele și plășile lui, — aceasta ar însemna un prim pas serios nu numai în direcția stabilirii unei legături organizatorice între partid și clasa muncitoare, între stat și cele mai îndepărtate colțuri ale țării noastre, ci și în direcția îmbunătățirii și înviorării presei însăși, a ridicării și activizării tuturor colaboratorilor presei noastre periodice. Astfel de conferințe și astfel de consfătuiri au, după mine, o însemnătate reală cu mult mai mare decât congresele „pe întreaga Rusie” și celelalte congrese ale ziariștilor. Ziarul, organizator colectiv în mâna partidului și a Puterii Sovietice, ziarul, mijloc de a stabili legătura cu masele celor ce muncesc ale țării noastre și de a le uni strâns în jurul partidului și al Puterii Sovietice — aceasta este în momentul de față sarcina imediată a presei.

N'ar strica să reamintim cititorului câteva rânduri din articolul tovarășului Lenin „Cu ce să începem ?” (scris în anul 1901) despre rolul organizatoric al presei periodice în viața partidului nostru :

„Totuși rolul ziarului nu se mărginește numai la răspândirea de idei, numai la educarea politică și la câștigarea de aliați politici. Ziarul nu este numai un propagandist colectiv și un agitator colectiv, ci și un organizator colectiv. În această privință el poate să fie asemănat cu schela care se ridică în jurul unei clădiri în construcție și care fixează contururile clădirii, înlesnește legătura între diferiții constructori, îi ajută să distribue munca și să cuprindă, dintr'odată, cu privirea ansamblul rezultatelor dobândite prin munca organizată. Cu ajutorul ziarului și în legătură cu el, se va forma dela sine o organizație permanentă, care se va ocupa nu numai cu munca locală, ci și cu o muncă generală sistematică, o organizație care va deprinde pe membrii săi să urmărească cu atenție evenimentele politice, să aprecieze însemnătatea lor și înrăurirea lor asupra diferitelor pături ale populației, să elaboreze metode potrivite prin care partidul revoluționar să înrăurească asupra acestor evenimente. Chiar numai sarcina tehnică — aceea de a asigura aprovizionarea regulată a ziarului cu material și răspândirea lui regulată — impune alcătuirea unei rețele de agenți locali ai partidului unic, agenți care să fie în relații vii unii cu alții, care să cunoască starea generală de lucruri, care să se obișnuiască a îndeplini regulat funcțiile divizate ale muncii pe întreaga Rusie, care să-și încerce forțele în organizarea cutărei sau cutărei acțiuni revoluționare. Această rețea de agenți va fi tocmai scheletul unei astfel de organizații de care avem nevoie: destul de mare pentru a cuprinde țara întreagă; destul de largă și de variată pentru a aplica o diviziune riguroasă și amănunțită a muncii; destul de consecventă pentru a putea, în orice împrejurări, la orice «cotitură», în fața oricărei întâmplări neașteptate, să-și desfășoare fără șovăială munca sa proprie; destul de elastică pentru a putea, pe de o parte, să ocolească bătălia în câmp deschis cu un dușman covârșitor prin forțele de care dispune și pe care și le-a

concentrat într'un singur punct, iar pe de altă parte pentru a ști să se folosească de neîndemânarea acestui dușman și a-l ataca în locul unde și în momentul când se așteaptă cel mai puțin la atac." 74

Tov. Lenin a vorbit atunci despre ziar ca instrument al construirii partidului nostru. Nu avem însă niciun motiv să ne îndoim că spusele tovarășului Lenin sunt aplicabile în întregime în condițiile de astăzi ale muncii de partid și ale construirii statului nostru.

Ingulov a scăpat din vedere în articolul său acest important rol organizatoric al presei periodice. Aceasta este principala lui greșală.

Cum s'a putut întâmpla ca unul din fruntașii presei noastre să scape din vedere această importantă sarcină? Un tovarăș îmi spunea ieri că, în afară de sarcina de a rezolva problema presei, Ingulov și-a mai fixat, probabil, și o altă sarcină, accesorie: aceea „de a înțepa pe cineva și de a peria pe cineva". În ce mă privește, nu pot afirma așa ceva și sunt departe de a tăgădui cuiva dreptul de a-și fixa, pe lângă sarcinile directe, și sarcini accesorii. Nu este însă admisibil ca sarcinile accesorii să umbrească măcar o clipă sarcina directă de lămurire a rolului organizatoric al presei în munca noastră de partid și în construirea statului nostru.

„Pravda" nr. 96

din 6 Mai 1923.

Semnat: I. Stalin.

CU CÂT TE AFUNZI ÎN PĂDURE...*

În articolul meu din nr. 99 al „Pravdei” **, referitor la rolul organizatoric al presei, am semnalat două greșeli ale lui Ingulov în legătură cu problema presei. În răspunsul său (vezi „Pravda” nr. 101), Ingulov caută să se justifice, afirmând că în primul său articol nu este vorba de greșeli, ci de „neînțelegeri”. Sunt de acord a numi greșelile lui Ingulov „neînțelegeri”. Nenorocirea este însă că în articolul prin care îmi răspunde găsim trei noi greșeli, sau, dacă vrei, trei noi „neînțelegeri”, care, din păcate, nu pot fi nicidecum trecute sub tăcere, dată fiind însemnătatea deosebită pe care o are presa.

1. Ingulov afirmă că în primul său articol el nu a socotit necesar să se concentreze asupra problemei rolului organizatoric al presei și s'a ocupat de „o problemă cu caracter special”, și anume „cine face ziarul nostru de partid”. Fie. Pentru că însă, dacă este așa, Ingulov a pus ca motto la articolul său citatul din raportul organizatoric al C.C., citat în care este vorba

* Proverb rusesc: „Cu cât te afunzi în pădure, cu atât mai multe lemne vezi”. În cazul de față echivalează ca sens cu zicătoarea românească „din lac în puț”. — Nota Red.

** Vezi volumul de față pag. 293—297. — Nota Red.

exclusiv de rolul organizatoric al presei noastre periodice? Una din două: ori Ingulov nu a înțeles sensul citatului, ori și-a conceput întregul articol într'un spirit absolut contrar înțelesului exact al citatului din raportul organizatoric al C.C. cu privire la însemnătatea organizatorică a presei? Și într'un caz, și în celălalt, greșala lui Ingulov sare în ochi.

2. Ingulov afirmă că „acum doi, trei ani presa noastră nu era legată cu masele“, „nu lega partidul cu ele“, că, în general, „nu exista“ o legătură între presă și mase. Este destul să citești cu luare-aminte această afirmație a lui Ingulov ca să-ți dai seama cât este de absurdă, de neîntemeiată și ruptă de realitate. Intr'adevăr, dacă presa noastră de partid, iar prin ea și însuși partidul „nu ar fi fost legate“ cu masele muncitorești „acum doi, trei ani“, nu este oare limpede că partidul nostru nu ar fi rezistat dușmanilor dinăuntru și dinafară ai revoluției, că ar fi fost înmormântat, anihilat „în doi timpi și trei mișcări“? Gândiți-vă numai: războiul civil este în toi, partidul respinge pe dușmani, repurtând o serie de succese strălucite, partidul chlamă prin presă pe muncitori și țărani să apere patria socialistă, zeci și sute de mii de oameni ai muncii răspund prin sute de moțiuni la chemarea partidului și pleacă pe front, neprecupețindu-și viața, iar Ingulov, știind toate acestea, socoate totuși că poate să afirme că „acum doi, trei ani presa noastră nu era legată cu masele și, prin urmare, nu lega cu ele nici partidul“. Nu este oare ridicol? Unde s'a mai pomenit ca un partid care „nu este legat cu masele“ printr'o presă de masă să pună în mișcare zeci și sute de mii de muncitori și țărani? Iar dacă partidul a pus totuși în mișcare mase de zeci și sute de

mii de oameni ai muncii, nu este oare clar că un partid de masă nu ar fi putut face acest lucru fără ajutorul presei? Da, da, fără îndoială că cineva a pierdut legătura cu masele, dar acela nu este partidul nostru și nici presa lui, ci altcineva. Nu e permis să calomniezi presa! Adevărul este că „acum doi, trei ani“ a existat și nu putea să nu existe o legătură între partid și mase prin intermediul presei partidului, dar legătura aceasta era relativ slabă, așa cum cu drept cuvânt a declarat cel de al XI-lea Congres al partidului nostru. În prezent, toată problema este de a lărgi această legătură, de a o întări prin toate mijloacele, de a o face mai puternică și mai regulată. Aceasta e totul.

3. Ingulov afirmă apoi că „acum doi, trei ani nu exista o influență reciprocă între partid și clasa muncitoare prin intermediul presei“. Dece? Pentru motivul că, vedeți d-v., atunci „presa noastră chema la luptă zi de zi, scria despre măsurile luate de Puterea Sovietică, despre hotărârile luate de partid, dar nu găsea ecou la cititorul muncitor“. E scris negru pe alb: „nu găsea ecou la cititorul muncitor“.

E neverosimil, e monstruos, dar așa e scris.

Toată lumea știe că atunci când partidul a lansat prin presă lozinca: „Totul pentru transport“, masele au răspuns în unanimitate, trimițând presei sute de motiuni care exprimau simpatia lor, hotărîrea lor de a apăra transporturile și trimițând zeci de mii de fii de-aî lor pentru a susține transporturile. Ingulov însă nu este de acord să considere aceasta un ecou din partea cititorului muncitor, nu este de acord să considere aceasta o influență reciprocă între partid și clasa muncitoare prin intermediul presei, dat fiind că această influență

reciprocă a avut loc nu atât prin intermediul corespondenților, cât direct între partid și clasa muncitoare, prin presă, desigur.

Toată lumea știe că atunci când partidul a lansat chemarea : „La luptă împotriva foametei“, masele au răspuns unanim la chemarea partidului, înaintând presei de partid nenumărate moțiuni și trimițând zeci de mii de fil de-ai lor la luptă împotriva chiaburilor. Ingulov însă nu este de acord să considere aceasta un ecou din partea cititorului muncitor, o influență reciprocă între partid și clasa muncitoare prin intermediul presei, dat fiind că acest lucru nu s'a făcut „după regulă“, că au fost ocoliți unii corespondenți etc.

După Ingulov reiese că, dacă la chemarea presei de partid răspund zeci și sute de mii de muncitori, aceasta nu înseamnă influență reciprocă între partid și clasa muncitoare, pe când dacă la aceeași chemare răspund în scris vreo zece, douăzeci de corespondenți, aceasta constituie o influență reciprocă reală, adevărată între partid și clasa muncitoare. Și aceasta înseamnă o definiție a rolului organizatoric al presei de partid ! Teme-te de dumnezeu, Ingulov, și nu confunda interpretarea marxistă a ideii de influență reciprocă cu o interpretare birocratică.

Or, e clar că dacă nu privești chestiunea influenței reciproce dintre partid și clasa muncitoare prin intermediul presei cu ochi de birocrat, ci cu ochi de marxist, atunci vezi că această influență reciprocă a avut loc întotdeauna, și „acum doi, trei ani“, și mai înainte, și nici nu putea să nu aibă loc, întrucât, în caz contrar, partidul nu ar fi putut păstra în mâna lui conducerea clasei muncitoare, iar clasa muncitoare

nu ar fi putut păstra puterea. Evident, totul se reduce acum în a face ca această acțiune reciprocă să fie mai continuă și mai trainică. Ingulov nu numai că a subapreciat importanța organizatorică a presei, dar a și denaturat-o, substituind concepției marxiste asupra influenței reciproce dintre partid și clasa muncitoare prin intermediul presei, o concepție birocratică și aparent tehnică. Și aceasta numește el „neînțelegere“...

Cât despre „sarcinile accesorii“ ale lui Ingulov, a căror existență el o tăgăduiește categoric, sunt nevoit să spun că cel de al doilea articol al lui nu mi-a împărsătiat îndoielile în această privință, îndoieli pe care le-am exprimat în articolul precedent.

„Pravda“ nr. 102

din 10 Mai 1923,

Semnat: I. Stalin.

**A PATRA CONSFĂTURE A C. C.
AL P. C. (b) DIN RUSIA CU CADRELE
DE RĂSPUNDERE DIN REPUBLICILE
ȘI REGIUNILE NAȚIONALE ⁷⁵**

9—12 Iunie 1923

*A patra consfătuire a C. C. al P. C.
din Rusia cu cadrele de răspundere
din republicile și regiunile naționale.
Dare de seamă stenografată. Moscova, 1923.*

1. PROIECT DE PLATFORMĂ ÎN PROBLEMA NAȚIONALĂ PENTRU A IV-A CONSFĂȚUIRE, APROBAT DE BIROUL POLITIC AL C. C. ⁷⁶

LINIA GENERALĂ A MUNCII DE PARTID ÎN PROBLEMA NAȚIONALĂ

Linia muncii partidului în problema națională, sub aspectul luptei împotriva devierilor dela poziția trasată de al XII-lea Congres al partidului, trebuie să fie determinată de punctele corespunzătoare ale rezoluției acestui congres în problema națională, și anume : de punctul 7 din partea întâia a rezoluției și de punctele 1, 2 și 3 din partea a doua.

Una din sarcinile fundamentale ale partidului este de a forma și a desvolta în republicile și regiunile naționale organizații comuniste tinere care să fie alcătuite din elemente proletare și semiproletare din rândurile populației băștinașe, este de a ajuta prin toate mijloacele aceste organizații să se pună pe picioare, să capete o educație cu adevărat comunistă, să formeze un număr fie chiar restrâns, la început, de cadre comuniste, dar care să fie cu adevărat internaționaliste. Puterea Sovietică va fi puternică în republici și regiuni numai atunci când acolo se vor consolida organizații comuniste cu adevărat serioase.

Dar înșiși comuniștii din republici și regiuni nu trebuie să uite nicio clipă că situația dela ei, din cauză că populația are o altă componență socială, se deose-

bește profund de situația din centrele industriale ale Uniunii Republicilor și că, deaceea, în regiunile periferice trebuie să fie folosite adeseori alte metode de muncă. Străduindu-ne să câștigăm sprijinul maselor muncitoare ale populației băștinașe, trebuie să încurajăm, mai ales aici, într'o măsură mai mare decât în regiunile centrale, elementele democrate revoluționare sau pur și simplu leale față de Puterea Sovietică. Rolul intelectualității băștinașe din diferitele republici și regiuni este în multe privințe diferit de rolul intelectualității din regiunile centrale ale Uniunii Republicilor. Regiunile periferice sunt atât de sărace în cadre de intelectuali băștinași, încât trebuie să se facă tot posibilul pentru a atrage pe fiecare dintre ei de partea Puterii Sovietice.

Comunistul din regiunile periferice trebuie să-și spună : sunt comunist, deaceea, acționând potrivit mediului în care mă aflu, trebuie să fac concesii elementelor naționale băștinașe care vor și pot să lucreze leal în cadrul sistemului sovietic. Acest lucru nu exclude, ci, dimpotrivă, implică o sistematică luptă ideologică pentru principiile marxiste și pentru internaționalismul autentic, împotriva devierii spre naționalism. Numai astfel vom putea să stărpim complet naționalismul local și să atragem de partea Puterii Sovietice păturile largi ale populației locale.

**PROBLEME ÎN LEGĂTURĂ CU INSTITUIREA
UNEI A DOUA CAMERE A C. E. C. AL UNIUNII
ȘI CU ORGANIZAREA COMISARIATELOR
POPORULUI ALE UNIUNII REPUBLICILOR**

Judecând după date incomplete, aceste probleme sunt în număr de șapte :

a) Despre componența celei de a doua Camere. Această Cameră trebuie să fie alcătuită din reprezentanți ai republicilor autonome și independente (câte patru de fiecare sau mai mulți) și din reprezentanți ai regiunilor naționale (este suficient câte unul de fiecare). Ar fi de dorit să se facă în așa fel ca, în general, membrii primei Camere să nu fie în acelaș timp și membrii celei de a doua. Reprezentanții republicilor și regiunilor trebuie să fie confirmați de congresul Sovietelor Uniunii Republicilor. Prima Cameră să fie denumită Sovietul Unional, cea de a doua Sovietul Naționalităților.

b) Despre drepturile celei de a doua Camere față de prima Cameră. Ar trebui stabilit principiul ca prima și a doua Cameră să fie egale în drepturi, rezervându-se fiecăreia din ele dreptul de inițiativă legislativă și cu respectarea condiției că niciun proiect de lege pus în discuția primei sau celei de a doua Camere nu poate deveni lege fără consimțământul ambelor Camere, care votează separat. În caz de divergență, chestiunea se va preda spre rezolvare comisiei de conciliere a celor două Camere și, în caz că nu se va ajunge la un acord, chestiunea va fi pusă din nou la vot într-o ședință comună a celor două Camere. Dacă proiectul de lege în litigiu astfel corectat nu întrunește majoritatea voturilor ambelor Camere, chestiunea va fi dată spre rezolvare congresului extraordinar sau ordinar al Sovietelor Uniunii Republicilor.

c) Despre competența celei de a doua Camere. În competența celei de a doua Camere (ca și a primei) intră chestiunile prevăzute la punctul întâi al Constituției U.R.S.S. Funcțiile legislative ale Prezi-

diului C.E.C. al Uniunii și ale Consiliului Comisarilor Poporului al Uniunii rămân în vigoare.

d) **Despre Prezidiul C.E.C. al Uniunii Republicilor.** Trebuie să existe un singur Prezidiu al C.E.C. El trebuie să fie ales de ambele Camere ale C.E.C., respectându-se, desigur, principiul reprezentării naționalităților, cel puțin a celor mai mari dintre ele. Propunerea Ucrainenilor de a se crea două prezidii cu funcții legislative, după cum tot două sunt și Camerele C.E.C., în locul unui Prezidiu unic al C.E.C. al Uniunii, nu este rațională. Prezidiul este puterea supremă a Uniunii, care funcționează permanent, neîntrerupt, între o sesiune și alta. Constituirea a două prezidii cu funcții legislative ar însemna o dedublare a puterii supreme, ceea ce ar crea, în mod inevitabil, mari greutatea în muncă. Camerele trebuie să aibă prezidiile lor, fără însă ca acestea să fie investite cu funcții legislative.

e) **Despre numărul comisariatelor contopite.** Conform hotărârilor luate la plenarele precedente ale C.C., comisariatele contopite vor fi în număr de cinci (pentru Afacerile Externe, pentru Comerțul Exterior, pentru Problemele militare, pentru Căile de Comunicație și Comisariatul Poporului pentru Poștă și Telegraf); comisariatele de directivă vor fi, deasemenea, în număr de cinci (Comisariatul Poporului pentru Finanțe, Consiliul Superior al Economiei Naționale, Comisariatul Poporului pentru Aprovizionare, Comisariatul Poporului pentru Muncă, Inspekția muncitorească-țăărănească); celelalte comisariate sunt complet autonome. Ucrainenii propun să se scoată Comisariatul pentru Afacerile Externe și pentru Comerțul Exterior din categoria comisariatelor contopite și să fie trecute în categoria comisariate-

lor de directivă, cu alte cuvinte, să se mențină aceste comisariate în diferitele republici paralel cu Comisariatul pentru Afacerile Externe și Comisariatul pentru Comerțul Exterior ale Uniunii subordonându-le directivele acestora din urmă. Propunerea aceasta este inacceptabilă, dacă socotim că făurim într'adevăr un stat unional, care să se prezinte față de lumea exterioară ca un tot unificat. Acelaș lucru trebuie să fie spus despre contractele de concesiuni, pe care trebuie să le încheie exclusiv Uniunea Republicilor.

f) Despre organizarea comisariatelor poporului ale Uniunii Republicilor. Ar trebui lărgite colegiile acestor comisariate ale poporului, introducând în ele reprezentanți ai naționalităților mai mari și mai importante.

g) Despre drepturile bugetare ale republicilor. Ar trebui lărgită independența bugetară a republicilor în limitele părții ce le revine lor, a cărei mărime trebuie să fie fixată separat.

MĂSURI PENTRU ATRAGEREA ELEMENTELOR MUNCITOARE DIN RÂNDURILE POPULAȚIEI BĂȘTINAȘE ÎN MUNCA DE PARTID ȘI ÎN CONSTRUCȚIA SOVIETICĂ

Judecând după date incomplete, s'ar putea propune chiar de pe acum patru măsuri:

a) Epurarea aparatului de stat și a aparatului partidului de elementele naționaliste (este vorba, în primul rând, de naționaliștii velicoruși și deasemenea de naționaliștii antirusi și de alți naționaliști). Epurarea trebuie să fie făcută cu prudență, pe bază de date verificate și sub controlul Comitetului Central al partidului.

b) O muncă sistematică și susținută pentru a imprima un caracter național instituțiilor de stat și de partid din republici și regiuni, adică pentru introducerea treptată în instituții a limbilor autohtone, activiștii cu munci de răspundere fiind obligați să învețe aceste limbi.

c) Selecționarea și atragerea în instituțiile sovietice a elementelor mai mult sau mai puțin leale din rândurile intelectualilor băștinași, activiștii noștri de răspundere din republici și regiuni desfășurând totodată o muncă pentru formarea de cadre de activiști de partid și pentru aparatul sovietic din rândurile membrilor de partid.

d) Organizarea de conferințe fără partid ale muncitorilor și țăranilor, la care comisarii poporului și în general activiștii de partid cu munci de răspundere să facă referate despre măsurile mai importante ale Puterii Sovietice.

MĂSURI PENTRU RIDICAREA STĂRII CULTURALE A POPULAȚIEI BĂȘTINAȘE

Este necesar, de exemplu :

a) să se organizeze cluburi (fără partid) și alte instituții culturale în limbile autohtone ;

b) să se extindă rețeaua școlilor de toate gradele în limbile autohtone ;

c) să fie atrași la munca în școală învățători băștinași, mai mult sau mai puțin leali ;

d) să se creeze o rețea de societăți pentru alfabetizare în limbile autohtone ;

e) să se creeze edituri.

CONSTRUCȚIA ECONOMICĂ ÎN REPUBLICILE ȘI REGIUNILE NAȚIONALE DIN PUNCTUL DE VEDERE AL PARTICULARITĂȚILOR NAȚIONALE DE TRAI

Este necesar, de exemplu :

a) să se reglementeze, și unde este necesar să se pună capăt migrațiilor ;

b) populația muncitoare băștinașă să fie asigurată, pe cât posibil, cu pământ din fondul de pământ al statului ;

c) credit agricol accesibil pentru populația băștinașă ;

d) intensificarea lucrărilor de irigație ;

e) sprijinirea, prin toate mijloacele, a cooperației, în special a cooperației de producție (prin atragerea meșteșugarilor) ;

f) mutarea fabricilor și uzinelor în republicile bogate în materii prime corespunzătoare ;

g) crearea de școli tehnice și de școli de meserii pentru populația băștinașă ;

h) înființarea unor cursuri de agronomie pentru populația băștinașă.

DESPRE MĂSURILE PRACTICE PENTRU ORGANIZAREA DE UNITĂȚI MILITARE NAȚIONALE

Trebue să se procedeze imediat la crearea de școli militare în republici și regiuni pentru a forma într'un anumit termen un corp de comandă din localnici care să poată alcătui apoi nucleul organizării de unități militare naționale. Se înțelege că trebue să fie asigurată într'o măsură suficientă componența socială și de partid a unităților naționale, îndeosebi a corpului de co-

mandă. Acolo unde există vechi cadre militare formate din localnici (Tătaria, în parte Bașchiria) s'ar putea organiza de îndată regimente naționale de miliție. În Georgia, Armenia și Azerbaidjan există deja, mi se pare, câte o divizie. În Ucraina și în Belorusia s'ar putea crea imediat câte o divizie de miliție (îndeosebi în Ucraina).

Problema creării de unități militare naționale este de o însemnătate primordială atât în ceea ce privește apărarea de eventuale agresiuni din partea Turciei, Afganistanului, Poloniei etc., cât și în ceea ce privește o eventuală acțiune pe care Uniunea Republicilor ar fi forțată s'o întreprindă împotriva unor state vecine. E de prisos să mai dovedim însemnătatea unităților militare naționale din punctul de vedere al situației interne a Uniunii Republicilor. E de presupus că în legătură cu aceasta va trebui să mărim efectivul armatei noastre cu vreo 20—25.000 de oameni.

ORGANIZAREA MUNCII EDUCATIVE DE PARTID

Este necesar, de exemplu :

- a) să se creeze școli de educație politică în limba maternă ;
- b) să se creeze literatură marxistă în limba maternă ;
- c) să existe o presă periodică, bine organizată, în limba maternă ;
- d) să se lărgască activitatea Universității popoarelor din Orient, la centru și în provincie, asigurându-i existența din punct de vedere material ;
- e) să se întemeieze pe lângă Universitatea popoa-

relor din Orient un club de partid pentru discuții, la care să participe și membrii C.C. care locuiesc la Moscova;

f) să se intensifice activitatea în rândurile uniunii tineretului și a femeilor din republici și regiuni.

**SELECȚIONAREA DE ACTIVIȘTI DE PARTID
ȘI DE ACTIVIȘTI PENTRU APARATUL SOVIETIC
DIN PUNCTUL DE VEDERE AL TRADUCERII ÎN FAPT
A REZOLUȚIEI CONGRESULUI AL XII-LEA
ÎN PROBLEMA NAȚIONALĂ**

Trebue să atragem în secțiunea evidenței și repartizării cadrelor, în secțiunea de agitație și propagandă, în secțiunea organizatorică, în secțiunea de femei și în aparatul de instructori al C.C. un anumit număr de autohtoni (câte doi sau trei) pentru a înlesni, cu ajutorul lor, munca curentă de partid a C.C. în regiunile periferice și pentru a face o justă repartizare a activiștilor de partid și din aparatul sovietic pe republici și regiuni, în scopul de a asigura aplicarea liniei trasate de al XII-lea Congres al P. C. din Rusia în problema națională.

2. DESPRE CEI DE DREAPTA ȘI „CEI DE STÂNGA” DIN REGIUNILE ȘI REPUBLICILE NAȚIONALE

*Cuvântare în legătură cu primul punct din
ordinea de zi a consfătuirii:*

„Cazul Sultan-Galiev”

10 Iunie

Am luat cuvântul pentru a face unele observații referitoare la cuvântările tovarășilor care au vorbit aici. În ceea ce privește latura principială a chestiunii atinse în legătură cu cazul Sultan-Galiev, mă voi strădui să o lămuresc în raportul pe care-l voi face la punctul al doilea.

Mă opresc, în primul rând, la chestiunea consfătuirii însăși. Cineva a spus aici (am uitat cine anume) că actuala consfătuire este un fenomen cu totul neobișnuit. Este inexact. Asemenea consfătuiri nu sunt ceva nou pentru partidul nostru. Consfătuirea de față este a patra de când există Puterea Sovietică. Până la începutul anului 1919 au avut loc trei consfătuiri. Pe atunci împrejurările ne îngăduiau să ținem asemenea consfătuiri. Mai târziu, după anul 1919, în 1920—1921, când am fost complet absorbiți de războiul civil, n'am avut timp pentru asemenea consfătuiri. Și numai astăzi, după ce-am lichidat cu războiul civil, când am pornit munca noastră în adâncime pe linia construcției economice, după ce însăși munca de partid a devenit mai concretă, mai ales în regiunile și republicile naționale,

avem din nou posibilitatea de a convoca o asemenea consfătuire. Cred că C.C. va mai recurge, nu numai odată, la acest mijloc pentru a crea o deplină înțelegere reciprocă între cei care aplică linia politică pe teren și cei care o elaborează. Cred că trebuie să fie convocate asemenea consfătuiri nu numai cu participarea tuturor republicilor și regiunilor, dar și separat, pe regiuni și republici, pentru a lua hotărâri mai concrete. Numai un asemenea mod de a pune problema poate satisface atât C.C., cât și pe activiștii care lucrează pe teren.

Am auzit pe unii tovarăși vorbind despre faptul că eu l-am prevenit pe Sultan-Galiev atunci când am avut posibilitatea să iau cunoștință de prima lui scrisoare conspirativă, adresată, pare-se, lui Adigamov, care nu se știe de ce tace și nu la cuvântul, deși ar fi fost cazul ca tocmai el să se pronunțe înaintea altora și mai curând decât alții. Acești tovarăși mi-au reproșat că l-am apărat prea mult pe Sultan-Galiev. Da, într'adevăr, l-am apărat cât am putut; am socotit și continui să socotesc acest lucru ca o datorie din partea mea. Dar l-am apărat până la o anumită limită. Și când Sultan-Galiev a depășit această limită, m'am îndepărtat de el. Prima scrisoare conspirativă a lui Sultan-Galiev arată că el a început să rupă cu partidul, deoarece tonul scrisorii e aproape tonul folosit de gardiștii albi, deoarece el scrie despre membrii C.C. așa cum se poate scrie numai despre dușmani. L-am întâlnit întâmplător la Biroul Politic, unde apăra revendicările Republicii Tătare în legătură cu Comisariatul Poporului pentru Agricultură. L-am prevenit chiar atunci, transmițându-i un bilet în care calificam ca anti-

partinică scrisoarea lui conspirativă și îl acuzam că formează o organizație de tip Validov, spunându-i că dacă nu va pune capăt activității sale ilegale și anti-partinice o să sfârșească rău și orice sprijin din partea mea va fi exclus. El mi-a răspuns foarte încurcat că am fost indus în eroare, deoarece el a scris într'adevăr lui Adigamov, dar nu acest lucru, ci altceva, că el rămâne așa cum a fost, un om de partid, și-mi dă cuvântul de onoare că va rămâne și mai departe om de partid. Cu toate acestea, după o săptămână, el trimite o a doua scrisoare conspirativă, prin care-l însărcinează pe Adigamov să stabilească legături cu basmacii și cu leaderul lor Validov, iar scrisoarea „s'o ardă". Era deci o mârșăvie, o înșelăciune, care m'a făcut să rup orice legătură cu Sultan-Galiev. Din această clipă, Sultan-Galiev deveni pentru mine un om care s'a pus înafara partidului, înafara Sovietelor, și am socotit că nu pot sta de vorbă cu el, cu toate repetatele lui încercări de a veni „să stea de vorbă" cu mine. Încă la începutul anului 1919, tovarășii „de stânga" mi-au reproșat că îl susțin pe Sultan-Galiev, că îl păstrez pentru partid și că îl menajez, în speranța că va înceta să fie naționalist și că va deveni marxist. Intr'adevăr, până la un anumit moment m'am considerat dator să-l susțin. În republicile și regiunile orientale sunt atât de puțini intelectuali, oameni care să gândească și chiar pur și simplu știutori de carte, încât putem să-i numărăm pe degete. Cum, dar, să nu-i prețuim? Ar fi fost o crimă să nu se ia toate măsurile ca oamenii folositori din Orient să fie feriți de descompunere și păstrați pentru partid. Dar toate au o limită, și această limită a fost atinsă în clipa în care Sultan-Galiev a

pășit din lagărul comunist în cel al basmacilor. Din această clipă, el a încetat să mai existe pentru partid. Iată de ce consulul turc s'a dovedit mai acceptabil pentru el decât C.C. al partidului nostru.

Un reproș asemănător mi-a făcut Șamigulov, care a afirmat că, în ciuda insistențelor sale de a se termina cu Validov fără multe discuții, eu l-am apărat pe Validov, căutând să-l păstrez pentru partid. Intr'adevăr, l-am apărat, sperând că Validov se va putea îndrepta. Nu numai oameni ca Validov s'au îndreptat; știm acest lucru din istoria partidelor politice. Am socotit că Șamigulov rezolvă în mod prea simplist această chestiune, și nu i-am urmat sfatul. E adevărat că prevederile lui Șamigulov s'au împlinit după un an. Validov nu s'a îndreptat, ci a trecut la basmaci. Și totuși partidul a câștigat de pe urma faptului că am întârziat cu un an plecarea lui Validov din partid. Dacă noi am fi terminat cu Validov în 1918, sunt convins că tovarăși ca Murtazin, Adigamov, Halicov și alții nu ar fi rămas atunci în rândurile noastre. (O voce: „Halicov ar fi rămas“.) Poate că Halicov n'ar fi plecat, dar un întreg grup de tovarăși care activează în rândurile noastre ar fi plecat împreună cu Validov. Iată ce am reușit să obținem pentru că am fost toleranți și prevăzători.

L-am ascultat pe Râsculov și trebuie să spun că cuvântarea lui n'a fost pe deplin sinceră, ci semidiplomatică (o voce: „Așa e“), și că în general cuvântarea lui produce o impresie penibilă. M'am așteptat din partea lui la mai multă claritate și sinceritate. Orice ar spune Râsculov, este limpede că la el acasă se află două scrisori conspirative ale lui Sultan-Galiev,

pe care nu le-a arătat nimănui; este limpede că între el și Sultan-Galiev au existat legături de ordin ideologic. Faptul că Râsculov pretinde că el n'are nimic de-a-face cu latura penală a cazului Sultan-Galiev, afirmând că n'ar avea legături cu Sultan-Galiev pe linia care l-a dus pe acesta la basmaci, nu înseamnă nimic. Nu despre aceasta este vorba la consfătuire. Este vorba de legătura de idei, de legătura de ordin ideologic cu sultan-galievismul. Că Râsculov a avut o asemenea legătură cu Sultan-Galiev, este limpede, tovarăși; acest lucru nici Râsculov nu-l poate nega. Dar n'a venit oare vremea ca de aici, dela această tribună, să se desolidarizeze, în sfârșit, în mod categoric și fără rezerve de acțiunea lui Sultan-Galiev? Din acest punct de vedere, cuvântarea lui Râsculov a fost semidiplomatică și nesatisfăcătoare.

Enbaev a ținut și el o cuvântare diplomatică și lipsită de sinceritate. Nu este oare un lucru stabilit că Enbaev și grupul de activiști tătari — pe care, cu toată inconsecvența lor ideologică, îi consider admirabili practicieni — s'au adresat Comitetului Central după ce Sultan-Galiev a fost arestat, cerând eliberarea lui imediată, garantând în totul pentru el și dând a înțelege că documentele găsite la Sultan-Galiev n'ar fi autentice? Oare acesta nu este un fapt stabilit? Totuși, ce s'a constatat la anchetă? S'a constatat că toate documentele erau autentice. Insuși Sultan-Galiev a recunoscut autenticitatea lor, și cu această ocazie a dat mai multe amănunte asupra păcatelor sale decât se putea afla din documente. El și-a recunoscut vina până la capăt și, recunoscând-o, s'a călț. Nu este oare clar că, după toate acestea, Enbaev ar fi trebuit să-și re-

cunoască hotărît și definitiv greșelile, desolidarizându-se de Sultan-Galiev? Totuși Enbaev nu a făcut acest lucru. El a profitat de ocazie ca să-și bată joc de „cel de stînga“, dar n'a vrut să se desolidarizeze în mod categoric, ca un comunist, de sultan-galievism, n'a vrut să se desolidarizeze de prăpastia în care s'a înfundat Sultan-Galiev, presupunând probabil că-l va salva diplomația.

Discursul lui Firdevs a fost pură diplomație dela un capăt la altul. Cine pe cine a condus din punct de vedere ideologic: Sultan-Galiev pe Firdevs sau Firdevs pe Sultan-Galiev — las deschisă această chestiune. Cred, totuși, că mai curînd Firdevs l-a condus pe Sultan-Galiev din punct de vedere ideologic, decât invers. În exhibițiile teoretice ale lui Sultan-Galiev nu văd nimic care ar putea fi cu deosebire inadmisibil. Dacă la Sultan-Galiev lucrurile s'ar fi mărginit la ideologia pantiurcismului și a panislamismului, nenorocirea n'ar fi fost încă prea mare; aş spune că deși rezoluția celui de al X-lea Congres al partidului în problema națională a condamnat această ideologie, ea poate fi socotită tolerabilă și putem să ne limităm la a o critica în rândurile partidului nostru. Dar când exhibițiile ideologice culminează cu acțiunea de a stabili legături cu leaderii basmacilor, cu Validov și alții, este absolut imposibil să justifici practica basmacă printr'o ideologie inocentă, așa cum încearcă să facă Firdevs. Nu veți înșela pe nimeni justificând în felul acesta activitatea lui Sultan-Galiev. În felul acesta s'ar putea găsi justificare și pentru imperialism și pentru țarism, care deasemenea își au ideologiile lor, uneori destul de inocente în aparență. Nu putem judeca în felul acesta. Nu vă aflați aci în fața

unui tribunal, ci la consfătuirea activiștilor cu munci de răspundere, care vă cer o atitudine deschisă și sinceră, nu diplomație.

După părerea mea, bine a vorbit Hodjanov. N'a vorbit prost nici Icramov. Dar din cuvântările acestor tovarăși trebuie să relev un punct, un punct care ne pune pe gânduri. Amândoi au afirmat că între actualul Turchestan și Turchestanul țarist nu există nicio deosebire, că s'a schimbat numai firma și că Turchestanul a rămas același ca în timpul țarului. Tovarăși, dacă aceasta nu este o greșală de exprimare, dacă aceste cuvântări au fost bine chibzuite și dacă au fost rostite în mod absolut conștient, atunci trebuie spus că în acest caz basmacii au dreptate și că noi suntem cei care greșim. Dacă Turchestanul este într'adevăr o colonie, ca în timpul țarismului, atunci basmacii au dreptate, și nu noi trebuie să-l judecăm pe Sultan-Galiev, ci el trebuie să ne judece pe noi, ca pe niște oameni care tolerează în cadrul Puterii Sovietice existența unei colonii. Dacă acest lucru este adevărat, nu înțeleg de ce n'ați trecut și voi la basmaci? Probabil că Hodjanov și Icramov n'au chibzuit asupra acestui punct din discursul lor, deoarece ei nu pot să ignoreze faptul că Turchestanul sovietic de astăzi se deosebește radical de Turchestanul țarist. Am vrut să scot în evidență acest punct obscur din discursurile tovarășilor, pentru ca ei să caute să mediteze asupra lui și să-și îndrepte greșala.

Iau asupra mea o parte din învinuirile lui Icramov cu privire la activitatea Comitetului Central, și anume că nu am fost întotdeauna atenți și că nu am reușit întotdeauna să punem la timp problemele prac-

tice pe care le dictau condițiile din republicile și regiunile orientale. Firește, C.C. este supraaglomerat și nu poate face față pretutindeni. Dar ar fi ridicol să se creadă că C.C. poate să facă totul la timp. Desigur, în Turchestan sunt puține școli. Limbile locale nu au intrat încă în uzul instituțiilor de stat și instituțiile nu au încă un caracter național. Cultura este, în general, la un nivel scăzut. Toate acestea sunt adevărate. Dar putem spera oare în mod serios că C.C. sau întreg partidul vor putea în doi sau trei ani să ridice nivelul culturii Turchestanului? Strigăm și ne plângem cu toții că cultura rusă, cultura poporului rus, care este mai cult decât celelalte popoare ale Uniunii Republicilor, este la un nivel scăzut. Și Ilici a spus în nenumărate rânduri acest lucru, arătând că avem un nivel cultural scăzut și că n'avem posibilitatea în doi, trei și nici chiar în zece ani să ridicăm în mod simțitor nivelul culturii ruse. Și dacă este imposibil în doi, trei și chiar în zece ani să ridicăm în mod simțitor cultura rusă, atunci cum putem cere creșterea rapidă a culturii în regiunile neruse, înapoiate și semianalfabete? Nu este limpede că nouă zecimi din „vină” se datoresc condițiilor, stării de înapoiere, de care, ca să spunem așa, nu se poate să nu ținem seama?

Despre „cei de stânga” și cei de dreapta.

Există astfel de elemente în organizațiile comuniste din diferitele regiuni și republici? Firește că există. Acest lucru nu-l putem nega.

Care e păcatul celor de dreapta? Păcatul lor este că nu sunt și nu pot fi un antidot, un scut sigur împotriva curențelor naționaliste, care se dezvoltă și se intensifică în condițiile n.e.p.-ului. Faptul că sultan-galie-

vismul a avut loc, faptul că el și-a creat un oarecare cerc de adepți în republicile din Orient, mai cu seamă în Bașchiria și Tătaria, demonstrează fără îndoială că elementele de dreapta, care reprezintă acolo, în aceste republici, o covârșitoare majoritate, nu constituie o apărare suficientă împotriva naționalismului.

Trebue să avem în vedere că organizațiile noastre comuniste dela periferii, din republici și regiuni, pot să se desvolte și să se pună pe picioare, pot deveni cadre marxiste cu adevărat internaționaliste numai în cazul că vor învinge naționalismul. Naționalismul este principala piedică ideologică în calea creșterii cadrelor marxiste, în calea creșterii avantgărzii marxiste în regiunile periferice și în republici. Istoria partidului nostru ne arată că Partidul Bolșevic, partea rusă a partidului, a crescut și s'a întărit în lupta împotriva menșevismului, deoarece menșevismul este ideologia burgheză, deoarece prin menșevism ideologia burgheză pătrunde în partidul nostru, și că, fără a învinge menșevismul, el n'a putut să se pună pe picioare. Ilici a scris de câteva ori despre acest lucru. Numai pe măsură ce bolșevismul a înfrânt menșevismul în formele lui organizatorice și ideologice, Partidul Bolșevic a crescut și s'a întărit ca partid cu adevărat conducător. Acelaș lucru trebue spus despre naționalism în ceea ce privește organizațiile noastre comuniste din regiunile periferice și din republici. Pentru aceste organizații, naționalismul joacă acelaș rol pe care l-a jucat în trecut menșevismul pentru Partidul Bolșevic. Numai sub vesmântul naționalist pot pătrunde în organizațiile noastre din regiunile perife-

rice tot soiul de influențe burgheze, inclusiv cele menșevice. Organizațiile noastre din diferitele republici vor putea deveni marxiste numai dacă vor putea rezista suflului naționalist, care dă năvală în partidul nostru în regiunile periferice, dă năvală pentru că burghezia renaște, pentru că n.e.p.-ul crește, pentru că naționalismul crește, pentru că există rămășițe ale șovismului velicorus, care stimulează și ele creșterea naționalismului local, pentru că există influența statelor străine, care sprijină naționalismul prin toate mijloacele. Lupta împotriva acestui dușman în republici și regiuni este un stadiu prin care organizațiile noastre comuniste din republicile naționale trebuie să treacă, dacă vor să se întărească și să devină adevărate organizații marxiste. Altă cale nu există. Și în această luptă cei de dreapta sunt slabi, deoarece sunt infectați de scepticism în ceea ce privește partidul și cad ușor sub influența naționalismului. Iată care este păcatul aripilor drepte a organizațiilor comuniste din diferitele republici și regiuni.

Dar „cei de stânga” din regiunile periferice nu sunt mai puțin vinovați, ba sunt poate chiar mai vinovați. Dacă organizațiile comuniste din regiunile periferice nu pot să se întărească și să devină cadre cu adevărat marxiste fără a învinge naționalismul, nici cadrele la rândul lor nu vor putea deveni organizații de masă și nu vor putea uni în jurul lor majoritatea oamenilor muncii decât în cazul că vor învăța să fie suficient de elastice pentru a putea atrage în instituțiile noastre de stat toate elementele naționale cât de cât leale, făcându-le concesii, decât în caz că vor învăța să manevreze între lupta hotărâtă împotriva na-

ționalismului în partid și lupta tot atât de hotărâtă pentru atragerea tuturor elementelor mai mult sau mai puțin leale dintre localnici, intelectuali etc. la munca în organele sovietice. „Cei de stânga“ din regiunile periferice sunt mai mult sau mai puțin liberi de scepticism față de partid, sunt mai mult sau mai puțin la adăpost de influența naționalismului. Dar păcatul „celor de stânga“ este că nu știu să fie elastici față de elementele burghezo-democratice și față de elementele pur și simplu leale ale populației; ei nu știu și nu vor să manevreze pentru a atrage aceste elemente, denaturează linia partidului în ceea ce privește câștigarea majorității populației muncitoare din țară. Și, totuși, trebuie să creăm și să formăm cu orice preț această elasticitate și această capacitate de a manevra între lupta împotriva naționalismului și atragerea elementelor cât de cât leale în instituțiile noastre de stat. Această elasticitate va putea fi creată și formată numai dacă vom ține seama de toată complexitatea și de specificul pe care-l observăm în regiunile și republicile noastre, dacă nu ne vom mărgini să transplantăm pur și simplu modelele care se creează în regiunile industriale centrale și care nu pot fi transplantate în mod mecanic în regiunile periferice, dacă nu vom căuta să ne descotorosim de elementele naționaliste din rândurile populației, de mic-burghezii naționaliști, dacă vom învăța să atragem aceste elemente în activitatea generală a statului. „Cei de stânga“ păcătuiesc prin faptul că sunt infectați de sectarism și nu înțeleg importanța primordială a sarcinilor complexe pe care le are partidul în republicile și regiunile naționale.

Dacă cei de dreapta sunt o primejdie prin aceea

că, lăsându-se influențați de naționalism, pot să împiedice creșterea cadrelor noastre comuniste în regiunile periferice, în schimb „cei de stânga“ sunt o primejdie pentru partid prin faptul că, lăsându-se antrenați de „comunismul“ lor simplist și pripit, pot rupe partidul nostru de țărănime și de păturile largi ale populației locale.

Care din aceste primejdii este mai mare? Dacă tovarășii care deviază „spre stânga“ intenționează să ducă și de acum încolo în regiunile periferice politica de stratificare artificială a populației — și o astfel de politică s'a dus nu numai în Cecenia și regiunea Iacută, nu numai în Turchestan... (I b r a h i m o v: „Acesta este tactica diferențierii“). Acum Ibrahimov s'a gândit să înlocuiască tactica stratificării prin tactica diferențierii, ceea ce nu schimbă cu nimic lucrurile; dacă, repet, ei intenționează și de acum încolo să practice politica stratificării de sus, dacă ei cred că exemplele rusești pot fi transplantate în chip mecanic în condiții naționale specifice, fără a ține seama de felul de trai și de condițiile concrete; dacă ei cred că, luptând împotriva naționalismului, trebuie în acelaș timp să se arunce peste bord tot ce este național; într'un cuvânt, dacă comuniștii „de stânga“ din regiunile periferice nu au de gând să se îndrepte, — trebuie să spun că, din cele două primejdii, primejdia „de stânga“ poate fi cea mai mare.

Asta-i tot ce-am vrut să spun cu privire la „cei de stânga“ și la cei de dreapta. Am luat-o întrucâtva înainte, dar acest lucru s'a întâmplat din cauză că întreaga consfătuire a luat-o înainte, anticipând asupra discutării punctului doi.

Trebue să îmboldim pe cei de dreapta, pentru a-i sili, pentru a-i învăța să lupte împotriva naționalismului, în vederea formării unor adevărate cadre comuniste din rândurile localnicilor. Dar trebue, deasemenea, să îmboldim și pe „cei de stânga“, pentru a-i învăța să fie elastici și să manevreze cu abilitate, în vederea cuceririi masselor largi ale populației. E necesar să facem toate acestea, pentrucă adevărul e „la mijloc“, între cei de dreapta și „cei de stânga“, după cum just a remarcat Hodjanov.

3. MĂSURI PRACTICE PENTRU TRADUCEREA ÎN VIAȚĂ A REZOLUȚIEI CONGRESULUI AL XII-LEA AL PARTIDULUI ÎN PROBLEMA NAȚIONALĂ

*Raport la al doilea punct al ordinei de zi
10 Iunie*

Tovarăși ! Probabil că ați primit proiectul de platformă * al Biroului Politic al C.C. în problema națională (v o c i: „Nu toți au primit”). Platforma aceasta privește al doilea punct al ordinei de zi, cu toate subdiviziunile lui. Ordinea de zi a consfătuirii au primit-o în tot cazul toți prin telegrama cifrată a Comitetului Central.

Propunerile Biroului Politic pot fi împărțite în trei grupuri.

Primul grup de probleme se referă la întărirea cadrelor comuniste alcătuite din localnici din republici și regiuni.

Al doilea grup de probleme se referă la tot ceea ce se leagă de traducerea în viață a hotărîrilor concrete ale celui de al XII-lea congres în problema națională, și anume: chestiunea atragerii elementelor muncitoare ale populației băștinașe în munca de partid și în construcția sovietică; chestiunea măsurilor necesare pentru ridicarea nivelului cultural al populației băștinașe;

* Vezi volumul de față pag. 305-313. — Nota Red.

chestiunea îmbunătățirii situației economice a republicilor și regiunilor, corespunzător cu particularitățile specifice ale modului lor de trai; în sfârșit, chestiunea cooperăției în regiuni și republici, chestiunea mutării de fabrici, a creării de centre industriale etc. Acest grup de probleme se referă la sarcinile de ordin economic, cultural și de stat ale regiunilor și republicilor, privite prin prisma condițiilor locale.

Al treilea grup de probleme se referă la Constituția Uniunii Republicilor în general și în special la chestiunea introducerii unor amendamente la această Constituție în legătură cu crearea unei a doua Camere a C.E.C. al Uniunii Republicilor. Ultimul grup de probleme este legat, după cum se știe, de apropiata sesiune a C.E.C. al Uniunii Republicilor.

Trec la primul grup de probleme, la problemele privitoare la mijloacele de formare și întărire a unor cadre marxiste alcătuite din localnici, a unor cadre care să poată fi sprijinul cel mai important și, în ultimă instanță, sprijinul hotărîtor al Puterii Sovietice în regiunile periferice. Dacă vom arunca o privire asupra dezvoltării partidului nostru (mă refer la partea rusă a partidului, ca fiind partea principală) și vom urmări etapele principale ale dezvoltării lui și apoi, prin analogie, vom alcătui un tablou cât mai apropiat al dezvoltării organizațiilor noastre comuniste din diferitele regiuni și republici, cred că vom putea găsi cheia înțelegerii particularităților existente în aceste țări din punctul de vedere al dezvoltării partidului nostru în regiunile periferice.

Sarcina fundamentală în prima perioadă a dezvoltării partidului nostru, a părții ruse a partidului nostru,

a fost crearea de cadre, de cadre marxiste. Aceste cadre marxiste au fost create, au fost făurite la noi în lupta împotriva menșevismului. Sarcina acestor cadre pe atunci, în acea perioadă — mă refer la perioada care începe cu întemeierea Partidului Bolșevic și merge până la alungarea din partid a lichidatorilor, exponenții cei mai desăvârșiți ai menșevismului — sarcina fundamentală era de a câștiga de partea bolșevicilor elementele cele mai viguroase, mai cinstitute și mai ridicate ale clasei muncitoare, era de a crea cadre, de a făuri o avantgardă. Atunci lupta se dădea, în primul rând, împotriva curentelor cu caracter burghez — mai ales împotriva menșevismului — care împiedica unirea cadrelor, unirea lor într'un singur tot, că nucleu principal al partidului. Pe atunci nu stătea încă în fața partidului, ca o necesitate imediată și imperioasă, sarcina de a stabili legături pe scară largă cu masele de milioane de oameni ale clasei muncitoare și ale țărănimii muncitoare, sarcina de a câștiga aceste mase, de a cuceri majoritatea în țară. Partidul nu ajunsese încă atât de departe.

Abia pe treapta următoare a dezvoltării partidului nostru, abia în al doilea stadiu al ei, când aceste cadre au crescut, când au ajuns să constituie nucleul principal al partidului nostru, când simpatiile celor mai bune elemente ale clasei muncitoare erau deja câștigate sau aproape câștigate, abia după aceasta s'a pus în fața partidului, ca o necesitate imediată, care nu suferă amânare, sarcina de a câștiga masele de milioane, de a transforma cadrele de partid într'un adevărat partid muncitoresc de masă. În această perioadă, nucleul partidului nostru a trebuit să lupte nu atât împotriva men-

șevismului, cât împotriva elementelor „de stânga” din partidul nostru, împotriva „otzoviștilor” de toate felurile, care încercau să substituie o frazeologie revoluționară cercetării serioase a particularităților noilor condiții ale momentului de după 1905, care prin tactica lor „revoluționară”-simplistă frânau transformarea cadrelor partidului nostru într'un partid cu adevărat de masă, creând prin activitatea lor primejdia ca partidul să se rupă de masele largi muncitorești. Este de prisos să mai dovedim că, dacă n'ar fi dus o luptă hotărâtă împotriva acestui pericol „de stânga” și dacă nu l-ar fi biruit, partidul n'ar fi putut câștiga masele de milioane ale oamenilor muncii.

Cam acesta este tabloul luptei duse pe cele două fronturi, și anume împotriva celor de dreapta, adică a menșevicilor, și împotriva „celor de stânga”, tabloul dezvoltării partidului nostru, respectiv a părții principale, ruse, a acestuia.

În broșura sa : „«Stângismul» — boala copilăriei comunismului”, tovarășul Lenin a înfățișat într'un mod destul de convingător tabloul acestei dezvoltări necesare, inevitabile a partidelor comuniste. Tovarășul Lenin a arătat în această broșură că partidele comuniste din Apus trebuie să treacă și trec deja cam prin aceleași stadii de dezvoltare. Adăugăm din parte-ne că același lucru se poate spune și despre dezvoltarea organizațiilor noastre comuniste și ale partidelor comuniste din regiunile periferice.

Trebuie să observăm însă că, cu toată analogia dintre perioada de dezvoltare din trecut a partidului nostru și cea prin care trec astăzi organizațiile noastre de partid din regiunile periferice, există totuși în re-

publicile și regiunile naționale unele particularități esențiale în dezvoltarea partidului nostru, de care trebuie să ținem neapărat seama atunci când fixăm sarcinile formării de cadre marxiste alcătuite din localnici în regiunile periferice, căci, dacă nu vom ține seama de ele în mod riguros, riscăm să comitem o serie de greșeli din cele mai grosolane.

Să trecem la examinarea acestor particularități.

Lupta împotriva elementelor de dreapta și „de stânga” în organizațiile noastre din regiunile periferice este necesară și obligatorie, căci altfel nu vom putea forma cadre marxiste strâns legate de masse. Acest lucru este clar. Dar specificul situației din regiunile periferice și deosebirea față de trecut în ce privește dezvoltarea partidului nostru constau în faptul că formarea cadrelor și transformarea lor într’un partid de masă nu se face în regiunile periferice în condițiile regimului burghez, cum s’a întâmplat în trecutul partidului nostru, ci în regimul sovietic, în condițiile dictaturii proletariatului. În regimul burghez, date fiind condițiile de atunci, a fost posibil și necesar să se lovească mai întâi în menșevici (în vederea formării de cadre marxiste) și apoi în otzoviști (în vederea transformării acestor cadre într’un partid de masă), lupta împotriva acestor devieri formând conținutul a două perioade întregi din istoria partidului nostru. În condițiile de azi, noi nu putem face în niciun caz acest lucru, dat fiind că astăzi partidul este la putere, și, fiind la putere, trebuie să aibă în regiunile periferice cadre marxiste sigure, alcătuite din localnici și care să fie, în acelaș timp, legate de masele largi ale populației. Astăzi nu mai putem înlătura mai întâi pericolul de dreapta cu

ajutorul „celor de stânga“, cum s'a întâmplat în trecutul partidului nostru, și apoi pericolul „de stânga“ cu ajutorul celor de dreapta; astăzi trebuie să ducem lupta simultan pe ambele fronturi, străduindu-ne să înlăturăm ambele pericole pentru ca să putem avea în regiunile periferice cadre marxiste pregătite, alcătuite din localnici și legate de masse. Pe atunci se putea vorbi de cadre încă nelegate de masele largi și urmând a stabili această legătură cu ele în următoarea perioadă de dezvoltare; astăzi ar fi pur și simplu ridicol să vorbim de așa ceva, căci nu ne putem închipui, în condițiile Puterii Sovietice, cadre marxiste nelegate într'un fel sau altul de masele largi. Astfel de cadre n'ar avea nimic comun nici cu marxismul, nici cu partidul de masă. Toate acestea complică foarte mult lucrurile și impun organizațiilor noastre de partid din regiunile periferice necesitatea de a lupta simultan atât împotriva celor de dreapta, cât și împotriva „celor de stânga“. Așa dar, poziția partidului nostru trebuie să fie aceea de a lupta simultan pe două fronturi împotriva ambelor devieri.

Apoi, trebuie să relevăm faptul că organizațiile noastre comuniste din regiunile periferice nu se dezvoltă în mod izolat, cum s'a întâmplat în trecutul partidului nostru în ce privește partea rusă a acestuia, ci sub înrâurirea directă a nucleului principal al partidului nostru, nucleu care are o bogată experiență nu numai în ce privește formarea de cadre marxiste, dar și în ceea ce privește legarea acestor cadre cu masele largi ale populației și manevrarea revoluționară în lupta dusă pentru Puterea Sovietică. Sub acest raport, specificul situației din regiunile periferice constă în fap-

tul că, în aceste țări, organizațiile noastre de partid pot și trebuie, în condițiile de dezvoltare a Puterii Sovietice acolo, să manevreze cu forțele lor în vederea consolidării legăturii cu masele largi ale populației, folosind pentru aceasta experiența bogată dobândită de partidul nostru în perioada precedentă. Până în ultimul timp C. C. al P. C. din Rusia, de obicei, manevra în regiunile periferice în mod direct, trecând peste organizațiile comuniste din regiunile periferice, uneori chiar ocolind aceste organizații, atrăgând în munca generală a construcției sovietice tot felul de elemente naționale, mai mult sau mai puțin leale. Acum lucrul acesta trebuie să-l facă înseși organizațiile de partid din regiunile periferice. Ele pot și trebuie să facă acest lucru, ținând minte că această cale este mijlocul cel mai bun de a transforma cadrele marxiste alcătuite din localnici într'un adevărat partid de masă, capabil să antreneze majoritatea populației din țară.

Acestea sunt cele două particularități de care trebuie să se țină seama riguros în fixarea liniei pe care trebuie s'o urmeze partidul nostru în regiunile periferice în ce privește formarea de cadre marxiste și asigurarea influenței acestor cadre asupra maselor largi ale populației.

Trec la al doilea grup de probleme. Dat fiind că nu toți tovarășii au căpătat proiectul de platformă, îi voi da citire și-l voi explica.

În primul rând, „măsurile pentru atragerea elementelor proletare și semiproletare în munca de partid și în construcția sovietică“. Pentru ce este necesar acest lucru? Pentru a apropia aparatul de partid și mai ales aparatul sovietic de populație. Aceste aparate

trebuie să funcționeze în limbile înțelese de masele largi ale populației, căci altfel este imposibil să le apropiem de populație. Dacă sarcina partidului nostru este de a face ca Puterea Sovietică să devină apropiată masselor, nu putem îndeplini această sarcină decât făcând-o înțeleasă de mase. Oamenii care stau în fruntea instituțiilor de stat, precum și instituțiile înseși trebuie să folosească limba înțeleasă de populație. Trebuie să alungăm din instituții elementele șovine, care anihilează sentimentul de prietenie și solidaritate dintre popoarele din Uniunea Republicilor; trebuie să curățim de aceste elemente atât instituțiile noastre din Moscova, cât și cele din diferitele republici, și să punem în fruntea instituțiilor de stat din republici localnici care să cunoască limba și moravurile populației.

Imi amintesc că acum doi ani președintele Consiliului Comisarilor Poporului al Republicii Chirghize era Pestcovschi, care nu cunoștea limba chirghiză. Acest fapt a creat încă pe atunci greutatea enormă în ce privește întărirea legăturii dintre guvernul Republicii Chirghize și masele țărănești chirghize. Tocmai din această cauză partidul a stăruit și a obținut ca președintele Consiliului Comisarilor Poporului al Republicii Chirghize să fie acum un Chirghiz.

Imi mai amintesc că un grup de tovarăși din Bașchiria a propus anul trecut ca postul de președinte al Consiliului Comisarilor Poporului din Bașchiria să fie încredințat unui tovarăș rus. Partidul a respins categoric această propunere, obținând ca acest post să fie încredințat unui Bașchir.

Sarcina este ca această linie, și în general linia imprimării treptate a unui caracter național instituțiilor

de stat, să fie aplicată în toate republicile și regiunile naționale, și în primul rând într-o republică atât de importantă cum este Ucraina.

În al doilea rând, „selecționarea și atragerea elementelor mai mult sau mai puțin leale din rândurile intelectualilor localnici, desfășurându-se în acelaș timp o muncă de formare de cadre sovietice alcătuite din membri de partid“. Această teză nu necesită explicații speciale. Astăzi, când la putere se află clasa muncitoare, care unește în jurul său majoritatea populației, nu avem niciun motiv să ne temem de a atrage la construcția sovietică elemente mai mult sau mai puțin leale, fie chiar și foști „octombriști“. Dimpotrivă, toate aceste elemente trebuie să fie neapărat atrase în muncă în regiunile și republicile naționale, pentru a le transforma și sovietiza în cursul muncii însăși.

În al treilea rând: „organizarea de conferințe fără partid ale muncitorilor și țăranilor, la care membrii guvernului să facă referate despre măsurile Puterii Sovietice“. Știu că mulți comisari ai poporului din diferitele republici, de pildă din Republica Chirghiză, nu vor să meargă pe teren, să asiste la adunările țăranilor, să ia cuvântul la meetinguri, să informeze masele largi asupra activității pe care partidul și Puterea Sovietică o desfășoară în legătură cu problemele deosebit de importante pentru țărani. Trebuie să se pună capăt acestei stări de lucruri. Trebuie neapărat să fie organizate conferințe fără partid ale muncitorilor și țăranilor la care masele să fie informate asupra activității Puterii Sovietice. Fără aceasta nu putem nici să visăm la o apropiere de popor a aparatului de stat.

Apoi: „măsuri pentru ridicarea stării culturale

a populației băștinașe”. Se propun câteva măsuri, care, firește, nu pot fi socotite suficiente, și anume: a) „să se organizeze cluburi (fără partid) pentru cei fără partid și alte instituții culturale în limbile autohtone”; b) „să se extindă rețeaua școlilor de toate gradele în limbile autohtone”; c) „să fie atrași învățătorii mai mult sau mai puțin leali”; d) „să se creeze o rețea de societăți pentru alfabetizare în limbile autohtone”; e) „să se creeze edituri”. Toate aceste măsuri sunt clare și ușor de înțeles; prin urmare, nu necesită lămuriri speciale.

Apoi: „construcția economică în republicile și regiunile naționale realizată din punctul de vedere al particularităților naționale de trai”. Măsurile corespunzătoare propuse de Biroul Politic: a) „să se reglementeze, și unde este necesar — să se pună capăt migrațiunii”; b) „populația muncitoare băștinașă să fie asigurată cu pământ din fondul de pământ al statului”; c) „credit agricol accesibil pentru populația băștinașă”; d) „intensificarea lucrărilor de irigație”; e) „mutarea fabricilor și uzinelor în republicile bogate în materii prime”; f) „crearea de școli tehnice și de școli de meserii”; g) „înființarea unor cursuri de agromomie” și, în sfârșit, h) „sprijinirea prin toate mijloacele a cooperației, în special a cooperației de producție (prin atragerea meșteșugarilor)”.

Trebue să insist asupra ultimului punct, dată fiind deosebita sa importanță. Dacă înainte, în timpul țarului, dezvoltarea se făcea în așa fel încât chiaburul creștea, capitalul agricol se dezvolta, masa țărănească mijlocasă se afla într-o stare de echilibru instabil, iar masele largi ale țăranimii, masele plugarilor mici pro-

prietari de pământ se sbăteau în ghiarele ruinei și pauperizării, — astăzi, sub dictatura proletariatului, când creditul, pământul, puterea se află în mâinile clasei muncitoare, dezvoltarea nu mai poate lua calea cea veche, cu toate că ne aflăm în condițiile n.e.p.-ului și cu toate că asistăm la o reînviere a capitalului privat. Nu au deloc dreptate tovarășii care afirmă că din cauza dezvoltării n.e.p.-ului am fi nevoiți să repetăm vechea poveste a formării de chiaburi prin ruinarea în masă a majorității țărănimii. Această cale nu este calea noastră. În condiții noi, când la putere se află proletariatul, în ale cărui mâini sunt concentrate principalele fire ale economiei, dezvoltarea trebuie să ia o altă cale, calea unirii micilor proprietari agricoli în cooperative de toate formele, susținute de stat în lupta lor împotriva capitalului privat, calea atragerii treptate în construirea socialismului a milioanelor de mici proprietari agricoli prin intermediul cooperativelor, calea îmbunătățirii treptate a situației economice a micilor proprietari agricoli (și nu a pauperizării lor). În acest sens „sprijinirea prin toate mijloacele a cooperației” în regiunile periferice, în aceste țări emnamente agricole, este de o însemnătate primordială pentru ulterioara dezvoltare economică a Uniunii Republicilor.

Apoi: „despre măsurile practice pentru organizarea de unități militare naționale”. Cred că am întârziat mult în ceea ce privește elaborarea măsurilor care trebuie să fie luate în această privință. Suntem datori să creăm unități militare naționale. Firește că ele nu pot fi create într-o singură zi, dar acum putem și trebuie să pășim la crearea de școli militare în republici și regiuni pentru a forma într'un anumit termen un corp de comandă

din localnici, care apoi să poată fi nucleul organizării de unități militare naționale. Este absolut necesar să începem acest lucru și să-l ducem mai departe. Dacă în republici ca Turchestan, Ucraina, Belorusia, Georgia, Armenia, Azerbaidjan am avea unități militare naționale de nădejde, cu un corp de comandă de nădejde, republica noastră ar fi mult mai asigurată decât acum atât în ceea ce privește apărarea, cât și în ce privește acțiunile pe care am fi forțați să le întreprindem. La această muncă trebuie să pornim fără întârziere. În legătură cu aceasta va trebui, desigur, să mărim efectivul armatei noastre cu vreo 20—25.000 de oameni, dar această împrejurare nu poate fi socotită o piedică de netrecut.

Asupra celorlalte puncte (vezi proiectul de platformă) nu voi insista, dat fiind că ele sunt absolut clare și nu necesită lămuriri.

Al treilea grup de probleme îl constituie problemele legate de instituirea unei a doua Camere a C.E.C. al Uniunii și de organizarea Comisariatelor Poporului ale Uniunii Republicilor. Aici figurează problemele principale, problemele cele mai proeminente, enumerarea acestor probleme neputând fi, firește, considerată completă.

Cea de a doua Cameră este concepută de Biroul Politic ca o parte integrantă a C.E.C. al U.R.S.S. S'au făcut propuneri în sensul ca paralel cu C.E.C. existent să se creeze un Soviet Suprem al Naționalităților, care să nu facă parte din C.E.C. Acest proiect a fost respins, Biroul Politic considerând că este mai rațional să împărțim C.E.C. în două Camere, prima putând fi denumită Sovietul Unional, care să fie ales de Congresul So-

vietelor Uniunii Republicilor, iar Camera a doua, pe care ar trebui s'o numim Sovietul Naționalităților, să fie aleasă de Comitetele Executive Centrale ale republicilor și de congresele regionale ale regiunilor naționale în proporție de 5 deputați din partea fiecărei republici și de un deputat din partea fiecărei regiuni, reprezentanții aleși urmând să fie confirmați de Congresul Sovietelor Uniunii Republicilor.

În ceea ce privește drepturile celei de a doua Camere față de prima, ne-am oprit la principiul egalității în drepturi a celor două Camere. Fiecare din aceste Camere are câte un prezidiu, însă aceste prezidii nu au funcții legislative. Cele două Camere se întrunesc și aleg un prezidiu comun, investit cu putere supremă în intervalul dintre sesiunile C.E.C. Niciun proiect de lege prezentat în una din Camere nu poate căpăta putere de lege dacă nu a fost trecut prin ambele Camere; cu alte cuvinte, se stabilește deplina egalitate a celor două Camere.

Mai departe, în ceea ce privește Prezidiul C.E.C. Am vorbit despre aceasta în treacăt. Biroul Politic crede că nu pot fi admise două prezidii legislative. Dacă prezidiul este puterea supremă, nu poate fi împărțit în două sau mai multe părți; este necesar ca puterea supremă să fie unică. Pentru aceste motive s'a considerat că este rațional să se constituie un prezidiu general al C.E.C. al U.R.S.S., format din prezidiile primei și celei de a doua Camere, plus câteva persoane alese la adunarea generală a ambelor Camere, adică la ședința plenară a C.E.C.

Mai departe, chestiunea numărului comisariatelor contopite. Știți că potrivit vechii Constituții, adoptată

anul trecut de Congresul Sovietelor Uniunii Republicilor, chestiunile militare, afacerile externe, chestiunile privitoare la comerțul exterior, la poștă și telegraf, căile ferate sunt concentrate în mâinile Consiliului Comisarilor Poporului al Uniunii Republicilor, că alte cinci comisariate sunt comisariate de directivă, adică Consiliul Superior al Economiei Naționale, Comisariatul Poporului pentru Aprovizionare, Comisariatul Poporului pentru Finanțe, Comisariatul Poporului pentru Muncă și Inspecția muncitorească-țărănească sunt dublu subordonate, iar celelalte șase comisariate sunt independente. Acest proiect a fost criticat de o parte din Ucrainenii, de Racovschi, Scrâpnici și alții. Totuși Biroul Politic a respins propunerea Ucrainenilor de a trece Comisariatul Poporului pentru Afacerile externe și Comisariatul Poporului pentru Comerțul exterior din rândul comisariatelor contopite în categoria comisariatelor de directivă și a adoptat în linii generale principiile fundamentale ale Constituției în spiritul hotărârilor de anul trecut.

Acestea sunt, în general, considerentele de care s'a condus Biroul Politic în elaborarea proiectului de platformă.

Cred că în ceea ce privește problema Constituției Uniunii Republicilor și a celei de a doua Camere, consfătuirea va trebui să se mărginească la un scurt schimb de păreri, cu atât mai mult cu cât această chestiune este desbătută în comisia plenarei C.C. ⁷⁷. Chestiunea măsurilor practice ce urmează a fi luate pentru a se traduce în viață rezoluțiile Congresului al XII-lea va trebui, după părerea mea, să fie discutată în mod mai amănunțit. Iar în ceea ce privește chestiunea întăririi

cadrelor marxiste formate din localnici, va trebui să-i consacram o mare parte a desbaterilor.

Cred că înainte de a începe desbaterile ar fi nimerit să ascultăm rapoartele tovarășilor din diferitele republici și regiuni pe baza datelor culese pe teren.

4. CUVÂNT DE ÎNCHEIERE

12 Iunie

Înainte de toate aş vrea să spun câteva cuvinte despre rapoartele tovarăşilor şi în general despre caracterul consfătuirii din punctul de vedere al rapoartelor prezentate. Deşi, de când există Puterea Sovietică, aceasta este a patra consfătuire, e totuşi unica consfătuire completă din toate consfătuirile câte s'au ținut până azi şi la care s'au prezentat rapoarte mai mult sau mai puţin complete şi documentate din partea republicilor şi regiunilor. Din rapoarte se vede că în republici şi regiuni cadrele comuniste au crescut şi învăţ să lucreze în mod independent. Socotesc că materialul bogat pe care tovarăşii l-au prezentat aici, experienţa de muncă acumulată în regiuni şi republici şi pe care tovarăşii au desvăluit-o aici, trebuie neapărat să devină bunul întregului nostru partid, consemnându-se în procesele-verbale ale acestei consfătuiri. Oamenii au crescut şi merg înainte, ei învăţ să conducă — aceasta este prima concluzie, prima impresie pe care ne-o lasă rapoartele.

Cercetând conţinutul rapoartelor, am putea împărţi în două grupuri materialele prezentate: rapoarte pre-

zentate din partea republicilor socialiste și rapoarte prezentate din partea republicilor populare, nesocialiste (Buhara, Horezm).

Să trecem la examinarea primului grup de rapoarte. Din rapoarte se vede că republica cea mai dezvoltată și cea mai înaintată sub raportul apropierei aparatului de partid și îndeosebi a celui de stat de limba și traiul poporului trebuie să fie socotită Georgia. Apoi urmează Armenia. Apoi celelalte republici și regiuni. După părerea mea, această concluzie este indiscutabilă. Fenomenul acesta se explică prin faptul că Georgia și Armenia au un nivel cultural mai ridicat. În Georgia, procentul știutorilor de carte este destul de mare, el se ridică până la 80%, iar în Armenia e de nu mai puțin de 40%. Iată cum se explică faptul că aceste două țări sunt în fruntea celorlalte republici, acesta e tot secretul. De aici reiese că cu cât o țară, o republică, o regiune are un nivel cultural mai ridicat, cu cât are mai mulți știutori de carte, cu atât aparatul de partid și cel sovietic sunt mai aproape de popor, de limba lui, de felul lui de trai. Toate acestea presupunând desigur că toate celelalte condiții sunt egale. Acest lucru este clar și nu e nimic nou în această concluzie; dar tocmai pentru că nu conține nimic nou, această concluzie este adeseori uitată și nu rareori se încearcă a se pune starea de înapoiere culturală și deci și starea de înapoiere în domeniul vieții de stat pe seama „greșelilor” în politica partidului, a conflictelor etc., pe câtă vreme cauza tuturor acestor neajunsuri trebuie să fie căutată în analfabetism, în lipsa de cultură. Dacă vrei să faci din țara ta o țară înaintată în sensul de ridicare a nivelului vieții ei de stat, atunci fă să crească numărul știutori-

lor de carte, înaltă cultura țării tale și apoi se va face și restul.

Dacă abordăm chestiunea sub acest aspect și apreciem situația din diferitele republici din punctul de vedere al rapoartelor prezentate, trebuie să recunoaștem că situația actuală din Turchestan, starea de lucruri de acolo este cea mai proastă, cea mai alarmantă dintre toate. O stare de înapoiere culturală, un procent îngrozitor de mic de știutori de carte, un aparat de stat depărtat de limba și felul de trai al popoarelor din Turchestan, un ritm de dezvoltare îngrozitor de lent — iată priveliștea ce ni se înfățișează. Or, este clar că din toate republicile sovietice Turchestanul este republica cea mai importantă din punctul de vedere al revoluționării Orientului, și aceasta nu numai din cauză că Turchestanul reprezintă o combinație de naționalități care sunt cel mai mult legate de Orient, dar și din cauză că prin situația sa geografică se află chiar în inima aceluia Orient care este cel mai exploatat și care a acumulat cea mai multă pulbere pentru lupta împotriva imperialismului. Iată de ce actualul Turchestan este punctul cel mai slab al Puterii Sovietice. Sarcina care se impune este de a transforma Turchestanul într-o republică model, într'un post înaintat al revoluționării Orientului. Tocmai de aceea trebuie să ne concentrăm atenția asupra Turchestanului, să ridicăm nivelul cultural al masselor, să imprimăm un caracter național aparatului de stat etc. Trebuie să înfăptuim această sarcină cu orice preț, fără a ne precupeți forțele, fără a ne opri în fața sacrificiilor.

Al doilea punct slab al Puterii Sovietice trebuie să fie socotită Ucraina. Aici starea de lucruri în ceea ce

privește cultura, știința de carte etc. este aceeași, sau aproape aceeași, ca în Turchestan. Aparatul de stat este tot atât de puțin apropiat de limba și de felul de trai al poporului ca și în Turchestan. Or, Ucraina are aceeași însemnătate pentru popoarele din Occident ca și Turchestanul pentru popoarele din Orient. Situația din Ucraina se mai complică și prin unele particularități ale dezvoltării industriale a țării: principalele ramuri industriale — industria carboniferă și cea metalurgică — nu au apărut de jos în Ucraina, în virtutea dezvoltării firești a economiei naționale, ci de sus, prin introducerea, prin crearea lor pe cale artificială din afară. Deaceia proletariatul din aceste ramuri nu este băștinaș, nu este de limbă ucrainiană. Această împrejurare face ca înrâurirea culturală a orașului asupra satului și alianța dintre proletariat și țărănime să fie mult mai greu de realizat din cauza acestor deosebiri de ordin național dintre proletariat și țărănime. Toate aceste împrejurări trebuie să fie luate în considerație atunci când e vorba să transformăm Ucraina într-o republică model. Și trebuie neapărat s'o transformăm într-o republică model, dată fiind enorma ei însemnătate pentru popoarele din Occident.

Trec la rapoartele despre Horezm și Buhara. Nu voi vorbi despre Horezm, deoarece reprezentantul Horezmului lipsește: nu se cuvine să criticăm activitatea partidului comunist din Horezm și a guvernului Horezmului numai pe baza materialelor de care dispune C.C. Ceeace a spus aici Broido despre Horezm se referă la trecut și are prea puțină legătură cu actuala situație din Horezm. În ce privește partidul, el a afirmat că este alcătuit în proporție de 50% din negustori

etc. Poate că așa a fost în trecut, dar acum are loc curățirea rândurilor partidului. Nu s'a eliberat încă Ho-rezmului niciun „singur carnet de membru de partid“. Nu există, propriu zis, acolo un partid; se va putea vorbi de un partid abia după epurare. Se spune că acolo există câteva mii de membri de partid. Cred că după curățirea rândurilor partidului nu vor rămâne acolo decât câteva sute de membri de partid. La fel s'au întâmplat lucrurile anul trecut la Buhara: din 16.000 de membri de partid n'au rămas după epurare decât o singură mie.

Trec la raportul despre Buhara. Vorbind despre Buhara, trebuie să spun în prealabil două cuvinte despre tonul general și caracterul rapoartelor prezentate. Cred că rapoartele referitoare la republici și regiuni sunt în linii generale veridice, că în general nu sunt contrare realității. Numai un singur raport este absolut contrar realității, și anume raportul despre Buhara. Acesta nici nu este un raport, ci pură diplomație: tot ce-i negativ în Buhara este estompat, escamotat, tot ce are o aparență de strălucire și sare în ochi este scos pe primul plan, este etalat. Concluzia: în Buhara totul e în regulă. Eu cred că noi n'am venit la această consfătuire pentru a face pe diplomații unul față de celălalt, pentru a cocheta unul cu celălalt și a ne duce, în realitate, de nas unul pe celălalt, ci pentru a spune tot adevărul, pentru a da la iveală în mod comunist toate racilele, pentru a le desvălui și a găsi mijloace de îndreptare. Numai cu această condiție putem merge înainte. Din acest punct de vedere, raportul privitor la Buhara se deosebește de toate celelalte rapoarte prin faptul că nu e veridic. Nu întâmplător am pus ra-

portorului întrebarea despre componența consiliului Nazirilor din Buhara. Consiliul Nazirilor este Consiliul Comisarilor Poporului. Există în sânul acestui Consiliu dehcani, adică țărani? Raportorul n'a răspuns. Eu însă sunt informat asupra acestei chestiuni, și adevărul este că în guvernul din Buhara nu este niciun țăran. Printre cei 9 sau 11 membri ai guvernului se numără fiul unui negustor bogat, un comerciant, un intelectual, un imam, un comerciant, un intelectual, apoi iar un comerciant, dar niciun singur dehcan. Și totuși, după cum se știe, Buhara este o țară eminentemente agricolă.

Această chestiune este în directă legătură cu chestiunea politicii guvernului Buharei. Care este politica acestui guvern, în fruntea căruia se află comuniști? Ține el seamă de interesele țăranimii, de interesele țăranimii sale? Aș vrea să citez numai două fapte care ilustrează politica guvernului din Buhara, în fruntea căruia se află comuniști. Dintr'un document semnat de tovarăși de foarte mare răspundere și de vechi membri de partid, se vede, de pildă, că creditele acordate de Banca de Stat a Buharei, dela înființarea ei, negustorilor particulari reprezintă 75%, pe când cele acordate cooperativelor țărănești reprezintă 2%. În cifre absolute acest lucru se exprimă astfel: 7 milioane de ruble de aur acordate negustorilor și 220.000 de ruble de aur acordate țăranilor. Mai departe: în Buhara n'au fost confiscate pământurile. Au fost însă confiscate vitele emirilor... în folosul țăranilor. Ei bine: din acelaș document reiese că au fost confiscate pentru țărani vreo două mii de vite, din care au trecut în mâinile țăranilor numai vreo 200, iar celelalte au fost vândute, vândute, bine înțeles, cetățenilor înstăriți.

Și acest guvern se numește guvern sovietic, popular! E de prisos să mai dovedim că nu este nimic popular, nimic sovietic în activitatea mai sus descrisă a guvernului Buharei.

Raportorul a prezentat în culori foarte trandafirii chestiunea atitudinii poporului Buharei față de R.S.F.S.R. și Uniunea Republicilor. După el, și în această privință e totul în regulă. Republica Buhara, declară el, dorește să intre în Uniune. Raportorul își închipue, se vede, că este suficient să vrei să intri în Uniunea Republicilor, pentru ca porțile să-ți fie larg deschise. Nu, tovarăși, chestiunea nu este atât de simplă. Trebuie să mai întrebăm dacă vei fi primit în Uniunea Republicilor. Pentru a putea intra în Uniune, trebuie să-ți câștigi mai întâi în ochii popoarelor din Uniune dreptul de a intra în Uniune, trebuie să-ți cucerești acest drept. Este cazul să amintesc tovarășilor din Buhara că Uniunea Republicilor nu poate fi privită ca un maidan de gunoi.

În sfârșit, terminând prima parte a cuvântului de încheiere cu privire la rapoarte, aș vrea să vorbesc despre un moment caracteristic din aceste rapoarte. Nimeni, niciun raportor nu a răspuns la o chestiune pusă pe ordinea de zi a consfătuirii, și anume chestiunea existenței rezervelor disponibile, nefolosite, de elemente băștinașe. Nimeni nu a răspuns la această chestiune și nimeni nu a atins-o, în afară de Grinco, care nu este însă raportor. Or, această chestiune este de o importanță primordială. Există în republici sau regiuni elemente băștinașe disponibile, nefolosite, și dacă există, de ce nu sunt folosite? Iar dacă nu există asemenea rezerve și lipsa de activiști se face totuși simțită, cu ce elemente naționale sunt completate locurile disponibile în aparatul de par-

tid și cel sovietic? Toate aceste chestiuni sunt de o extremă importanță pentru partid. Știu că în republici și regiuni există unii activiști de conducere, mai ales Ruși, care uneori nu lasă pe activiștii băștinași să se afirme, frânează promovarea lor la anumite posturi, îi țin în umbră. Asemenea cazuri există, și acest lucru constituie una din cauzele nemulțumirilor din diferitele republici și regiuni. Însă cauza cea mai importantă, cauza principală a nemulțumirilor este că nu există decât extrem de puține rezerve disponibile de elemente băștinașe apte de muncă, sau, mai degrabă, nu există deloc. Acesta este nodul chestiunii. Dacă nu există destui activiști băștinași, este evident că trebuie să fie folosiți activiști nebăștinași, elemente de alte naționalități, căci timpul nu așteaptă, trebuie să construim și să conducem, iar cadrele de elemente băștinașe cresc încet. Cred că activiștii din regiuni și republici au recurs la un fel de șiretlic, trecând sub tăcere acest fapt. Or, este clar că 90% din neînțelegeri se explică prin faptul că nu există activiști băștinași în număr suficient. Concluzia nu poate fi decât aceasta: trebuie să punem în fața partidului ca o sarcină de luptă sarcina formării rapide a unor cadre de activiști sovietici și de partid băștinași.

Dela rapoarte voi trece la cuvântări. Trebuie să constat, tovarăși, că nimeni, niciun orator n'a criticat partea principială a proiectului de platformă propus de Biroul Politic. (O v o c e : „E mai presus de orice critică“.) Consider acest lucru ca o aprobare din partea conferinței, ca o solidarizare a conferinței cu tezele care au fost expuse în partea principială a platformei. (V o c i : „Așa este“.)

Complectarea sau intercalarea propusă de Troțchi (ea se referă a partea principială) trebuie să fie primită, deoarece nu schimbă absolut nimic din caracterul părții principiale a rezoluției, ba mai mult, decurge în mod firesc din ea. Cu atât mai mult, cu cât în fond complectarea lui Troțchi este o repetare a unui cunoscut punct al rezoluției Congresului al X-lea în problema națională, unde se spune că este inadmisibilă transplantarea mecanică a modelelor dela Petrograd și Moscova în diferitele regiuni și republici. Este, desigur, o repetare, dar cred că nu strică să repetăm uneori anumite lucruri. În consecință, nu înțeleg să insist asupra părții principiale a rezoluției. Cuvântarea lui Scrâpnic ne îndreptățește întrucâtva să tragem concluzia că el interpretează în felul lui această parte principială, străduindu-se din cauza sarcinii principale — lupta împotriva șovinismului velicorus, care este principalul pericol — să lase în umbră celălalt pericol — naționalismul local. Însă această interpretare este profund greșită.

A doua parte a platformei Biroului Politic privește problemele în legătură cu caracterul Uniunii Republicilor și unele amendamente care ar trebui aduse Constituției Uniunii Republicilor în legătură cu instituirea așa zisei a doua Camere. Trebuie să spun că în această chestiune există unele divergențe între Biroul Politic și tovarășii ucrainenii. Tot ce este expus în proiectul de platformă al Biroului Politic a fost adoptat în unanimitate de Biroul Politic. Dar Racovschi nu este de acord cu unele puncte. Acest lucru s'a vădit, între altele, în comisia plenarei C.C. Poate că n'ar fi trebuit să vorbim despre acest lucru, pentru că nu aici se hotărăște această chestiune. Am vorbit deja despre această parte a plat-

iormei, spunând că de această chestiune se ocupă comisia plenarei C.C. și comisia Prezidiului C.E.C. al Uniunii ⁷⁸. Însă din moment ce această chestiune a fost atinsă, nu o mai pot ocoli.

Nu este adevărat că problema confederației și federației nu prezintă nicio importanță. Este oare întâmplător faptul că tovarășii ucrainenii, examinând cunoscutul proiect de Constituție adoptat la congresul Uniunii Republicilor, au șters din acest proiect fraza care spune că republicile „se unesc într'un singur stat unional”? Este oare întâmplător acest lucru? Nu l-au făcut ei oare? Dece au șters această frază? Este întâmplător că tovarășii ucrainenii au propus în contraproiectul lor ca comisariatele poporului pentru comerțul exterior și comisariatele poporului pentru afacerile externe să nu fie contopite, ci să fie trecute în categoria comisariatelor de directivă? Cum se mai poate vorbi de un singur stat unional, dacă fiecare republică își va păstra un comisariat pentru afacerile externe propriu și un comisariat pentru comerțul exterior propriu? Este oare întâmplător că, în contraproiectul lor, Ucrainenii au redus la zero puterea Prezidiului C.E.C., împărțind-o între cele două prezidii ale celor două Camere? Toate aceste amendamente propuse de Racovschi au fost înregistrate și discutate de comisia plenarei C.C., care le-a respins. Pentru ce atunci să mai fie repetate aici? Eu văd în această persistență a unora dintre tovarășii ucrainenii dorința de a obține, în ce privește definirea caracterului Uniunii, ceva intermediar între confederație și federație, având mai mult caracter de confederație decât de federație. Or, este clar că noi nu creăm o confederație, ci o federație de republici, un singur stat unional care concen-

trează treburile militare, afacerile externe, chestiuni în legătură cu comerțul exterior și altele, un stat a cărui existență nu știrbește suveranitatea diferitelor republici care-l alcătuiesc.

Dacă în Uniunea noastră vom avea un comisariat al poporului pentru afacerile externe și un comisariat al poporului pentru comerțul exterior etc. și în acelaș timp vom avea astfel de comisariate și în diferitele republici care fac parte din Uniune, evident că Uniunea, în ansamblul ei, nu va putea să mai apară în fața lumii exterioare ca un stat unic. Căci una din două: sau contopim aceste aparate și apărem în fața dușmanului extern ca o singură Uniune, sau nu le contopim, nu creăm un stat unional, ci un conglomerat de republici, și atunci fiecare republică trebuie să-și aibă aparatul său paralel. Cred că în această chestiune adevărul este de partea tov. Manușchi, și nu de partea lui Racovschi sau Scrâpnic.

Dela chestiunile de ordin statal trec la chestiunile cu caracter pur concret și practic, legate în parte cu propunerile practice ale Biroului Politic, în parte cu amendamentele care ar putea fi propuse aici de tovarășii practicieni. Eu, în calitate de raportor al Biroului Politic, nu am spus și nu puteam spune că propunerile cu caracter concret și practic ale Biroului Politic sunt complete. Dimpotrivă, dela bun început am declarat că pot fi și scăpări din vedere și că va fi cu siguranță nevoie de completări. O astfel de completare este aceea propusă de Scrâpnic cu privire la sindicate. Această completare este acceptabilă. Primesc deasemenea și unele din completările propuse de tov. Micoian. Relativ la fondul pentru editări și în general pentru presă în ceea ce privește unele republici și regiuni înapoiate,

este necesar într'adevăr un amendament. Această chestiune a fost scăpată din vedere. A fost deasemenea scăpată din vedere și chestiunea școlilor în unele regiuni și chiar în unele republici. Școlile de gradul întâi nu figurează în bugetul statului. Este într'adevăr o scăpare din vedere și pot fi o sumedenie de asemenea scăpări din vedere. Deaceea propun tovarășilor practicieni, care au vorbit mai mult despre situația organizațiilor lor și s'au preocupat mai puțin să ne dea ceva concret, să reflecteze asupra acestui lucru și să prezinte respectivele complectări, amendamente etc. Comitetului Central, care, strângându-le laolaltă, le va introduce la punctele respective și le va trimite organizațiilor.

Nu pot trece sub tăcere una din propunerile lui Grinco, care spune că este necesar să se creeze unele condiții avantajoase de natură să înlesnească intrarea în partid și promovarea în organele de conducere a elementelor băștinașe aparținând unor naționalități mai puțin culte și poate mai puțin proletare. Această propunere este justă și, după părerea mea, trebuie să fie primită.

Termin cuvântul meu de încheiere cu următoarea propunere: proiectul de platformă al Biroului Politic în problema națională să fie în esență acceptat, ținându-se seama și de amendamentul propus de Troțchi. Să se propună Comitetului Central să clasifice amendamentele cu caracter practic, atât cele care au fost propuse, cât și cele care ar putea fi propuse, și să le introducă în punctele corespunzătoare ale platformei. Să se propună Comitetului Central să tipărească până într'o săptămână proiectul de platformă, procesele-verbale, rezoluția, documentele cele mai importante lă-

sate de raportori și să le trimită organizațiilor. Proiectul de platformă să fie adoptat fără a se mai crea o comisie specială.

Nu am atins problema creării unei comisii pentru problema națională pe lângă C.C. Tovarăși, mă îndoiesc întrucâtva de utilitatea creării unui asemenea organ, în primul rând pentru că e cert că republicile și regiunile nu ne vor da activiști de seamă pentru acest lucru. Sunt sigur de aceasta. În al doilea rând, cred că comitetele regionale și Comitetele Centrale naționale nu vor consimți să cedeze o părticică din drepturile lor atunci când se va proceda la repartizarea activiștilor în comisia de pe lângă C. C. Astăzi, când procedăm la repartizarea activiștilor, noi consultăm, de regulă, comitetele regionale și Comitetele Centrale naționale. Dacă va exista o astfel de comisie, centrul de greutate se va deplasa, firește, aici. Nu există analogie între această comisie pentru problema națională și comisiile pentru chestiunile în legătură cu cooperația sau cu munca la țară. Comisia pentru munca la țară și cea pentru cooperație dă, de regulă, indicații cu caracter general. Însă în ceea ce privește problema națională se cer nu indicații cu caracter general, ci se cere să fie stabilite măsuri concrete pentru diferitele republici și regiuni, lucru pe care o comisie generală nu e în stare să-l facă. Nu e de crezut ca vreo comisie oarecare să poată elabora și lua hotărâri, oricare ar fi ele, de exemplu pentru republica ucrainiană: două sau trei persoane din partea Ucrainei nu pot înlocui C. C. al P. C. (b) al Ucrainei. Iată de ce cred că această comisie nu ar putea da nimic esențial. Cred că măsura propusă aici, și anume de a se introduce elemente naționale în secțiile prin-

cipale ale Comitetului Central va fi, deocamdată, perfect suficientă. Dacă până în şase luni nu vom înregistra succese deosebite, atunci se va putea pune problema creării unei comisii speciale.

5. RĂSPUNS LA CUVÂNTĂRI

12 Iunie

Intrucât am fost atacat (r â s e t e), îngăduiți-mi să răspund cu privire la „unica și indivizibila”. Cine altul decât Stalin a înfierat „unica și indivizibila” în punctul 7 al rezoluției în problema națională. Este evident că nu-i vorba de „indivizibilă”, ci de federație, pe câtă vreme Ucrainenii vor să ne impună o confederație. Aceasta este prima chestiune.

A doua chestiune se referă la Racovschi. Repet — am mai spus-o odată — că în Constituția adoptată la Congresul I al Sovietelor din U.R.S.S. se spune că cutare și cutare republici „se unesc într'un singur stat unional” — „Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste”. Ucrainenii au înaintat Comitetului Central un contra-proiect al lor, în care se spune: cutare și cutare republici „formează o uniune a republicilor socialiste”. Au fost înlăturate cuvintele „se unesc într'un singur stat unional”. Au fost înlăturate patru cuvinte. Dece? Este oare întâmplător acest lucru? Unde este aici federația? Mai găsesc la Racovschi germenii confederalismului și în faptul că a scos dintr'un anumit punct al Constituției adoptată de Congresul I cuvintele că Prezidiul „exercită puterea supremă în intervalul dintre se-

siuni“, împărțind puterea între prezidiile celor două Camere; cu alte cuvinte făcând din puterea unională o ficțiune. Dece a făcut el acest lucru? Pentru că este împotriva ideii unui stat unional, împotriva unei adevărate puteri unionale. Aceasta în al doilea rând.

În al treilea rând, în proiectul Ucrainenilor, comisariatele pentru afacerile externe și comisariatele pentru comerțul exterior nu se contopesc, ci sunt trecute din categoria comisariatelor contopite în categoria comisariatelor de directivă.

Iată trei considerente pentru care văd în propunerile lui Racovschi germenii confederației. Cum se explică acest desacord al d-v. cu textul Constituției, care a fost adoptat și de delegația ucrainiană? (R a c o v s c h i: „A fost Congresul al XII-lea“.)

Să avem iertare. Al XII-lea Congres a respins amendamentele d-v. și a adoptat principiul „unirii republicilor într'un singur stat unional“.

Constat că, în perioada dela Congresul I al Uniunii Republicilor până la Congresul al XII-lea al partidului și consfătuirea de față, unii tovarăși ucraineni au evoluat întrucâtva dela federalism la confederalism. Ei bine, eu sunt pentru federație, adică împotriva confederației, adică împotriva propunerilor lui Racovschi și Scrâpnic.

REVOLUȚIA DIN OCTOMBRIE ȘI PROBLEMA PĂTURILOR MIJLOCII

Fără îndoială că problema păturilor mijlocii este una din problemele esențiale ale revoluției muncitorești. Păturile mijlocii sunt formate din țărâtime și elemente muncitoare dela orașe. Tot ca făcând parte din această categorie trebuie să fie socotite și naționalitățile asuprite, la care nouă zecimi din populație le formează păturile mijlocii. După cum vedeți, acestea sunt păturile care, prin situația lor economică, sfău între proletariat și clasa capitaliștilor. Două împrejurări determină greutatea specifică a acestor pături, și anume: în primul rând, aceste pături reprezintă majoritatea sau, în orice caz, o minoritate însemnată a populației din statele existente; în al doilea rând, ele constituie acele rezerve serioase din care clasa capitaliștilor își recrutează armata împotriva proletariatului. Proletariatul nu poate păstra puterea dacă nu se bucură de simpatia, de sprijinul păturilor mijlocii, și în primul rând al țărănimii, mai ales într-o țară cum este Uniunea Republicilor noastre. Proletariatul nu poate nici măcar visa în mod serios să ia puterea atâta timp cât aceste pături nu sunt cel puțin neutralizate, atâta timp cât n'au ajuns încă să se

desprindă de clasa capitaliștilor, atâta timp cât în marea lor majoritate ele mai constituie o armată a capitalului. De aci decurge lupta pentru câștigarea păturilor mijlocii, lupta pentru câștigarea țărănimii, care trece ca un fir roșu de-a-lungul întregii noastre revoluții, începând din 1905 până în 1917, luptă care este departe de a fi terminată și care se va duce și în viitor.

Revoluția din 1848 din Franța a fost înfrântă, între altele, din cauză că nu a avut un răsunet favorabil în rândurile țărănimii franceze. Comuna din Paris a căzut, între altele, din cauză că s'a izbit de rezistența păturilor mijlocii, și în primul rând a țărănimii. Acelaș lucru se poate spune și despre revoluția din Rusia în 1905.

Pornind dela experiența revoluțiilor europene, unii marxiști vulgari, în frunte cu Kautsky, au ajuns la concluzia că păturile mijlocii, și în primul rând țărănimea, sunt aproape dușmani înnașcuți ai revoluției muncitorești și că din această cauză trebuie să ne orientăm spre o perioadă mai îndelungată de dezvoltare, în urma căreia proletariatul va deveni majoritatea națiunii, creându-se astfel condiții reale pentru victoria revoluției muncitorești. Pornind dela această concluzie, acești marxiști vulgari puneau în gardă proletariatul împotriva unei revoluții „premature”. Pornind dela această concluzie, ei lăsașu, din „considerente de ordin principial”, păturile mijlocii cu totul la discreția capitalului. Pornind dela această concluzie, ei ne-au proorocit eșecul Revoluției din Octombrie din Rusia, pe considerentul că, în Rusia, proletariatul constituie minoritatea, că Rusia este o țară agrară și că din această cauză izbânda revoluției muncitorești în Rusia este imposibilă.

Este caracteristic faptul că însuși Marx a privit cu

totul altfel păturile mijlocii, și în primul rând țărănimea. În timp ce marxiștii vulgari ignorau țărănimea, lăsând-o din punct de vedere politic cu totul la discreția capitalului și fălindu-se în gura mare cu „consecvența lor principială”, Marx — cel mai principial marxist dintre toți marxiștii — sfătuia în mod stăruitor partidul comunist să nu piardă din vedere țărănimea, s'o câștige de partea proletariatului, asigurându-și sprijinul ei în viitoarea revoluție proletară. Se știe că în al șaselea deceniu al secolului trecut, după înfrângerea revoluției din Februarie în Franța și Germania, Marx i-a scris lui Engels, și prin intermediul acestuia Partidului Comunist German :

„În Germania întregul mers al lucrurilor va depinde de posibilitatea sprijinirii revoluției proletare printr'o a doua ediție, ca să zic așa, a războiului țărănesc”⁷⁹.

Aceste rânduri au fost scrise referitor la Germania din anii 1850—1860, țară agrară, în care proletariatul constituia o minoritate neînsemnată, în care acesta era mai puțin organizat decât proletariatul din Rusia în 1917 și în care țărănimea, prin situația sa, era mai puțin dispusă să sprijine revoluția proletară decât țărănimea din Rusia în 1917.

Fără îndoială că Revoluția din Octombrie a fost o îmbinare fericită a „războiului țărănesc” cu „revoluția proletară”, îmbinare despre care a scris Marx în ciuda tuturor flecarilor „principiali”. Revoluția din Octombrie a dovedit că o asemenea îmbinare este posibilă și realizabilă. Revoluția din Octombrie a dovedit că proletariatul poate lua și păstra puterea dacă reușește să rupă păturile mijlocii, și în primul rând țărănimea, de clasa capitaliștilor, dacă reușește să transforme aceste pături

din rezerve ale capitalului în rezerve ale proletariatului.

Intr'un cuvânt : Revoluția din Octombrie este prima revoluție, din toate revoluțiile din lume, care a pus pe primul plan problema păturilor mijlocii, și în primul rând a țărănimii, rezolvând-o cu succes în ciuda tuturor „teoriilor” și lamentațiilor eroilor Internaționalei a II-a.

Acesta este primul merit al Revoluției din Octombrie, dacă în general se poate vorbi de merite în cazul acesta.

Însă lucrurile nu s'au mărginit la aceasta. Revoluția din Octombrie a mers mai departe, încercând să strângă în jurul proletariatului naționalitățile asuprite. S'a spus mai sus că nouă zecimi din populația acestor naționalități este alcătuită din țărani și elemente muncitoare dela orașe. Dar prin aceasta nu se epuizează conținutul noțiunii de „naționalitate asuprită”. Naționalitățile asuprite sunt de obicei asuprite nu numai ca țărani și elemente muncitoare dela orașe, dar și ca naționalitate, cu alte cuvinte ca oameni ai muncii de o anumită naționalitate, care vorbesc o anumită limbă, care au o anumită cultură, un anumit fel de trai, anumite moravuri și obiceiuri. Acest dublu mecanism de asuprire nu poate să nu revoluționeze masele muncitoare ale naționalităților asuprite, nu poate să nu le împingă la lupta împotriva forței principale care le asuprește — la lupta împotriva capitalului. Această împrejurare a constituit baza pe care proletariatul a reușit să înfăptuiască îmbinarea „revoluției proletare” nu numai cu „războiul țărănesc”, dar și cu „războiul național”. Nu se putea ca toate acestea să nu extindă câmpul de acțiune al revoluției proletare mult peste hotarele Rusiei, nu se putea

ca toate acestea să nu pună capitalul în primejdie de a-și pierde rezervele mai depărtate. Dacă lupta dusă pentru câștigarea păturilor mijlocii ale unei naționalități dominante este lupta pentru câștigarea rezervelor apropiate ale capitalului, lupta pentru eliberarea naționalităților asuprite nu putea să nu se transforme într-o luptă pentru câștigarea diferitelor rezerve mai îndepărtate ale capitalului, într-o luptă pentru eliberarea popoarelor coloniale și a celor lipsite de drepturi depline de sub jugul capitalului. Această din urmă luptă este departe de a fi terminată, — mai mult, ea nu a înregistrat încă nici măcar primele succese hotărâtoare. Dar, datorită Revoluției din Octombrie, această luptă pentru câștigarea rezervelor mai îndepărtate a început, și fără îndoială că ea se va desfășura pas cu pas pe măsura dezvoltării imperialismului, pe măsura creșterii puterii Uniunii Republicilor noastre, pe măsura dezvoltării revoluției proletare în Apus.

Intr'un cuvânt: Revoluția din Octombrie a pus în mod efectiv bazele luptei proletariatului pentru câștigarea rezervelor îndepărtate ale capitalului, rezerve alcătuite din masele populare ale țărilor subjugate și ale țărilor lipsite de drepturi depline, ea a fost prima care a înălțat stindardul luptei pentru câștigarea acestor rezerve. Acesta este cel de al doilea merit al ei.

Câștigarea țăranimii a avut loc la noi sub steagul socialismului. Nu se putea ca țăranimea, care a căpătat pământ din mâinile proletariatului, care i-a învins pe moșieri cu ajutorul proletariatului și s'a ridicat la putere sub conducerea acestuia, nu se putea ca ea să nu simtă și să nu înțeleagă că procesul eliberării sale s'a desfășurat și se va desfășura și în viitor sub steagul

proletariatului, sub steagul lui roșu. Nu se putea ca această împrejurare să nu facă din steagul socialismului, care fusese până atunci o sperietoare pentru țărănime, un steag care să-i atragă atenția și să-i înlesnească eliberarea din oropsire, sărăcie și asuprire.

Acelaș lucru se poate spune, și chiar într'o măsură și mai mare, despre naționalitățile asuprite. Chemarea de luptă pentru eliberarea naționalităților, chemare întărită prin fapte ca eliberarea Finlandei, retragerea trupelor din Persia și China, constituirea Uniunii Republicilor, ajutorul moral acordat fățiș popoarelor din Turcia, China, Industan, Egipt, — această chemare a pornit pentru prima oară de pe buzele oamenilor care au biruit în Revoluția din Octombrie. Nu este întâmplător faptul că Rusia, care înainte fusese în ochii naționalităților asuprite simbolul asupririi, este acum, după ce a devenit o țară socialistă, simbolul eliberării. Nu este întâmplător nici faptul că numele tovarășului Lenin, conducătorul Revoluției din Octombrie, este astăzi numele rostit cu cea mai mare dragoste de țărani oropsiți și oprimați și de intelectualii revoluționari din țările coloniale și cele lipsite de drepturi depline. Dacă mai înainte, în vastul imperiu roman, creștinismul era privit de către sclavii oprimați și striviți ca o ancoră a salvării, astăzi lucrurile merg într'acolo că socialismul poate deveni (și a și început să fie!) steagul eliberării masselor de multe milioane din vastele țări coloniale ale imperialismului. Cred că este neîndoielnic că această împrejurare a înlesnit într'o mare măsură combaterea prejudecăților împotriva socialismului și a deschis drum ideilor socialiste în cele mai îndepărtate colțuri ale țărilor subjugate. Dacă înainte vreme era greu pentru un

socialist să apară ca atare, deschis, în fața păturilor mijlocii, neproletare, ale țărilor asuprite sau asupritoare, astăzi el poate propaga în mod deschis ideile socialismului în rândurile acestor pături, având speranța că va fi ascultat și chiar urmat, deoarece are la îndemână un argument atât de puternic cum este Revoluția din Octombrie. Și acesta este un rezultat al Revoluției din Octombrie.

Intr'un cuvânt: Revoluția din Octombrie a netezit drumul ideilor socialiste înspre păturile mijlocii, neproletare, țărănești ale tuturor naționalităților și neamurilor, a făcut ca steagul socialismului să devină popular în rândurile lor. Acesta este al treilea merit al Revoluției din Octombrie.

„Pravda” nr. 253

din 7 Noembrie 1923.

Semnat : I. Stalin.

LA A CINCEA ANIVERSARE A PRIMULUI CONGRES AL MUNCITOARELOR ȘI ȚĂRANCELOR ⁹⁰

Acum cinci ani, Comitetul Central al partidului nostru a convocat la Moscova primul Congres general al muncitoarelor și țăranilor din Rusia. La acest congres s'au întrunit peste o mie de delegate, care reprezentau nu mai puțin de un milion de femei muncitoare. Acest congres a marcat o etapă în activitatea dusă de partidul nostru în rândurile femeilor muncitoare. Meritul neprețuit al acestui congres constă în faptul că el a pus baza organizării operei de educație politică a muncitoarelor și țăranilor din republica noastră.

Unii ar putea să creadă că nu este nimic deosebit în aceasta, că partidul s'a ocupat întotdeauna de educația politică a masselor, inclusiv a femeilor, că educația politică a femeilor nu poate avea o însemnătate mare, de vreme ce avem cadre bine încheiate de muncitori și țărani. Acest raționament este fundamental greșit. Astăzi, când puterea a trecut în mâinile muncitorilor și țăranilor, educația politică a femeilor muncitoare este de o însemnătate primordială.

Și iată de ce.

Țara noastră are o populație de circa 140 de milioane de oameni, din care nu mai puțin de jumătate sunt femei, mai ales muncitoare și țărance, oropsite, puțin con-

știente, ignorante. Dacă țara noastră a pășit cu toată seriozitatea la construirea noii vieți sovietice, nu este oare clar că femeile din această țară, care reprezintă jumătate din populația ei, vor fi ca o ghiulea legată de picioarele noastre, la fiecare pas înainte, dacă ele vor rămâne și de acum încolo abrutizate, inconștiente, ignorante?

Femeia muncitoare lucrează cot la cot cu muncitorul. Ea realizează alături de el construirea industriei noastre, opera noastră comună. Ea poate să ajute operei noastre comune, dacă este conștientă, dacă este luminată din punct de vedere politic. Însă ea poate să compromită această cauză, dacă este abrutizată și înapoiată, firește, nu din rea voință, ci din ignoranță.

Țăranca muncește cot la cot cu țăranul. Alături de el ea duce înainte opera comună a dezvoltării agriculturii noastre, a propășirii și înfloririi ei. În această operă ea poate să aducă un folos imens, dacă va ieși din întuneric și ignoranță. Și dimpotrivă: ea poate să frâneze această operă, dacă va rămâne și de acum încolo prizonieră a ignoranței.

Muncitoarele și țărancele sunt cetățene libere deopotrivă cu muncitorii și țăranii. Ele participă la alegerile pentru Sovietele noastre, aleg în cooperativele noastre, pot fi alese în Soviete și în cooperative. Muncitoarele și țărancele pot îmbunătăți Sovietele și cooperativele noastre, le pot consolida și dezvolta, dacă sunt luminate din punct de vedere politic. Muncitoarele și țărancele pot slăbi cooperativele și zădărnici activitatea lor, dacă sunt înapoiate și ignorante.

În sfârșit, muncitoarele și țărancele sunt mame, educatoarele tineretului nostru, viitorul țării noastre. Ele pot schilodi sufletul copilului sau ne pot da un ti-

neret sănătos sufletește, capabil să facă țara noastră să meargă înainte, după cum femeia mamă simpatizează cu orânduirea sovietică sau se târăște în coada popii, a chlaburului, a burgheziei.

Iată de ce opera de educație politică a muncitoarelor și țărancelor este astăzi, când muncitorii și țărani au pornit să construiască o viață nouă, un lucru primordial, de cea mai mare importanță pentru asigurarea unei adevărate victorii asupra burgheziei.

Iată de ce însemnătatea primului Congres al muncitoarelor și țărancelor, care a pus bazele operei de educație politică a femeilor muncitoare, este, într'adevăr, de neprețuit.

Acum cinci ani, la primul Congres al muncitoarelor și țărancelor, sarcina la ordinea zilei a partidului era de a antrena în munca generală de construcție a noii vieți sovietice sute de mii de muncitoare. Și în primele rânduri se aflau muncitoarele din regiunile industriale, ca cele mai mobile și mai conștiente elemente din rândurile femeilor muncitoare. Trebuie să recunoaștem că în acești cinci ani s'a făcut destul de mult în această privință, cu toate că mai rămâne încă mult de făcut.

Astăzi sarcina la ordinea zilei a partidului este de a atrage milioane de țărance în activitatea generală de construire a vieții noastre sovietice. În acești cinci ani de activitate s'au și ridicat o serie întreagă de conducătoare din rândurile țărancelor. Să sperăm că rândurile conducătoarelor țărance vor fi completate cu noi țărance conștiente. Să sperăm că partidul va duce la bun sfârșit și această sarcină.

10 Noembrie 1923.

*Revista „Communistca” nr. 11
din Noembrie 1923.*

Semnat : I. Stalin.

DISCURS ROSTIT LA ȘEDINȚA SOLEMNĂ A ACADEMIEI MILITARE

17 Noembrie 1923

(Scurtă dare de seamă apărută în presă)

La sărbătorirea a patru ani dela înființarea caveriei noastre roșii a luat cuvântul tovarășul Stalin, creatorul Armatei de Cavalerie și ostașul ei roșu de onoare.

Tovarășul Stalin subliniază că în momentul organizării principalului nucleu al caveriei, ca germene al viitoarei Armate de Cavalerie, cei care au inspirat crearea ei s'au lovit de opinia cercurilor militare conducătoare și a specialiștilor militari, care negau în general necesitatea creării unei caverii.

Pagina cea mai caracteristică din istoria Armatei de Cavalerie a fost înscrisă în vara anului 1919, când s'a ajuns la noi la o îmbinare a unor masse de caverie cu masse de mitraliere. Faimoasa „taceanca” * este un simbol al acestei îmbinări.

Oricât de mare ar fi caveria noastră, dacă nu va ști să îmbine în acțiunile ei forța calului cu forța mitra-

* Un fel de căruță ușoară. Aceste căruțe au fost folosite în timpul războiului civil, instalându-se pe ele mitraliere. — Nota Red.

lierei și a artileriei, ea va înceta să mai fie o forță serioasă.

Pagina cea mai glorioasă din istoria Armatei de Cavalerie a fost înscrisă la sfârșitul anului 1919, când 12 regimente de cavalerie ale noastre au zdrobit vreo 22 de regimente ale inamicului pe căile de acces spre Voronej. Din acest moment a început transformarea de fapt a corpului de cavalerie în Armata de Cavalerie.

Trăsătura caracteristică a acestei perioade este că, în acest stadiu, cavaleria noastră a dobândit o nouă însușire, care i-a permis să învingă cavaleria lui Denichin, și anume: și-a alăturat câteva unități de infanterie, pe care le transporta de obicei cu căruțele și pe care le folosea drept acoperire împotriva inamicului, pentru ca, odihnindu-se sub această acoperire și refăcându-și forțele, să atace din nou inamicul. Aceasta este o îmbinare a cavaleriei cu infanteria ca forță auxiliară. Această îmbinare, această nouă calitate, a transformat cavaleria noastră într-o serioasă forță de manevrare care a băgat groaza în dușman.

— Tovarăși — și-a încheiat discursul tovarășul Stalin — eu sunt un om cumpănit, dar trebuie să spun că, dacă Armata noastră de Cavalerie își va menține aceste noi calități, cavaleria noastră și conducătorul ei, tovarășul Budionnâi, vor fi invincibili.

*„Izvestia” nr. 265
din 20 Noembrie 1923.*

DESPRE SARCINILE PARTIDULUI

*Raport la adunarea lărgită a comitetului raional
din Crasnaia Presnia al P. C. (b) din Rusia
cu organizatorii de grupe, cu membrii clubului
de discuții și cu birourile celulelor*

2 Decembrie 1923

Tovarăși ! Trebuie să spun, înainte de toate, că iau cuvântul aici ca raportor în numele meu personal, și nu în numele Comitetului Central al partidului. Dacă sunteți dispuși să ascultați un asemenea raport, vă stau la dispoziție. (V o c i : „Vă rugăm“.) Aceasta nu înseamnă că aș avea în această chestiune vreo divergență cu C.C., — nicidecum. Vorbesc în numele meu personal numai pentru că comisia C.C. pentru elaborarea măsurilor de îmbunătățire a situației interne a partidului ⁸¹ urmează să prezinte zilele acestea Comitetului Central rezultatele lucrărilor sale; aceste rezultate nu au fost încă prezentate, și deaceia, formal, nu am deocamdată dreptul să vorbesc în numele Comitetului Central, deși sunt convins că ceea ce vă voi expune aici va fi, în fond, expresia poziției Comitetului Central în aceste chestiuni.

DISCUȚIA ESTE UN SEMN AL FORȚEI PARTIDULUI

Prima chestiune pe care aș vrea s'o pun aici este aceea a sensului discuției care are loc în presă și în ce-

lule. Ce ne arată această discuție și ce dovedește ea? Nu este oare o furtună care a năvălit în viața tihnită a partidului, nu este oare această discuție un semn, cum spun unii, de descompunere a partidului, de destrămare a lui, sau, cum spun alții, un semn de degenerare a partidului?

Cred, tovarăși, că nu e vorba nici de una, nici de alta : nici de degenerare și nici de descompunere. Adevărul este că partidul a crescut în ultima perioadă. El s'a curățat îndeajuns de balastul inutil, a devenit mai proletar. Știți că acum doi ani aveam nu mai puțin de 700.000 de membri de partid; știți că au ieșit sau au fost asvârliti afară din partid câteva mii de membri de partid. Apoi, în această perioadă, partidul s'a îmbunătățit din punctul de vedere al compoziției sale și s'a ridicat din punct de vedere calitativ datorită îmbunătățirii situației materiale a clasei muncitoare în urma dezvoltării industriei, datorită faptului că s'au întors din sate vechii muncitori calificați, datorită unui nou val al avântului cultural printre muncitorii industriali.

Intr'un cuvânt, datorită tuturor acestor condiții, partidul a crescut, s'a mai ridicat din punct de vedere calitativ, cerințele lui au crescut; el a devenit mai exigent, vrea să știe mai mult decât știa până acum și să hotărască mai mult decât hotăra până acum.

Discuția care a început nu este un semn de slăbiciune a partidului și cu atât mai puțin de descompunere sau de degenerare, ci un semn al forței și tăriei sale, un semn al îmbunătățirii calitative a compoziției partidului, un semn al creșterii combativității sale.

CAUZELE DISCUȚIEI

A doua chestiune care ni se pune este următoarea: de ce tocmai în această perioadă, tocmai în toamna aceasta, problema politicii interne de partid a căpătat un caracter acut? Cum se explică acest lucru? Care sunt cauzele? Cred, tovarăși, că avem de-a-face aici cu două cauze.

Prima cauză o constituie valul de frământări și greve în legătură cu salarizarea, care a cuprins în August anul curent unele regiuni ale republicii. Acest val de greve a dat la iveală lipsurile organizațiilor noastre, a arătat că unele organizații ale noastre — și de partid, și sindicale — sunt rupte de tot ce se întâmplă în întreprinderi; în legătură cu acest val de greve a ieșit la iveală că în sânul partidului nostru există unele organizații ilegale, în fond anticomuniste, care caută să descompună partidul. Și iată că toate aceste lipsuri care au ieșit la iveală în legătură cu valul de greve au fost ca un fulger, un fulger care a desmeticit partidul, făcându-l să simtă necesitatea unor schimbări interne de partid.

A doua cauză care a făcut ca problema politicii interne de partid să devină acută tocmai în acest moment, o constituie concediile pe care tovarășii noștri de partid și le-au luat în masă. Aceste concedii sunt, desigur, un lucru cât se poate de firesc, dar caracterul lor de masă a făcut ca ritmul vieții de partid să slăbească simțitor tocmai în momentul când s'au ivit frământări în uzine, ceea ce a contribuit în mare măsură ca lipsurile adunate să iasă la iveală tocmai în această perioadă, în toamna anului acesta.

LIPSURILE VIEȚII INTERNE DE PARTID

Am vorbit despre lipsurile vieții noastre de partid, care au ieșit la iveală în toamna anului acesta și care au pus problema îmbunătățirii vieții interne de partid. În ce constau, așa dar, aceste lipsuri ale vieții interne de partid? Poate cumva în faptul că linia partidului nu era justă, după cum cred unii tovarăși, sau în faptul că linia partidului era justă, dar că ea devia în practică dela drumul just, că era denaturată din cauza anumitor condiții subiective și obiective?

Eu cred că lipsa principală a vieții noastre interne de partid constă tocmai în aceea că deși partidul a avut o linie justă, care și-a găsit expresia în hotărârile congreselor noastre, practica pe teren (nu peste tot, firește, ci numai în unele regiuni) a fost greșită. Deși partidul nostru a avut o linie proletară și democratică justă, în practică, pe teren au existat cazuri de denaturare birocratică a acestei linii.

Aceasta este principala lipsă. Existența unor contradicții între linia de bază a partidului, trasată de congrese (al X-lea, al XI-lea și al XII-lea), și practica organizațiilor noastre în ce privește aplicarea acestei linii pe teren — iată principala cauză a tuturor lipsurilor vieții interne de partid.

Linia partidului spune că problemele cele mai importante ale practicii noastre de partid, cu excepția, firește, a acelor care nu suferă amânare sau care sunt un secret militar sau diplomatic, trebuie să fie dezbătute neapărat în adunările de partid. Așa spune linia partidului. Or, în practica de partid, pe teren, deși nu peste tot, firește, se considera că, la drept vorbind, nu se simte

prea mult nevoia ca o serie de probleme ale practicii interne de partid să fie desbătute în adunările de partid, deoarece C.C. și celelalte organizații conducătoare vor rezolva ele singure aceste probleme.

Linia partidului spune că persoanele care dețin funcții în partidul nostru trebuie să fie neapărat alese, în măsura în care nu există piedici de neînvins, ca bunăoară stagiul de partid etc. Știți că, potrivit statutului partidului, pentru postul de secretar de comitet gubernial este necesar un stagiul dinaintea Revoluției din Octombrie, pentru cel de secretar de comitet județean un stagiul de trei ani, pentru cel de secretar de celulă un stagiul de un an. Dar în practica de partid s'a considerat adesea că din moment ce este nevoie de un stagiul, înseamnă că nu e nevoie de alegeri efective.

Linia partidului socotește că masa de partid trebuie să fie ținută la curent cu activitatea organelor economice, a întreprinderilor și trusturilor, căci celulele noastre de partid poartă, firește, răspunderea morală față de masele fără partid pentru lipsurile din întreprinderi. Cu toate acestea, în practica de partid s'a considerat că din moment ce există C.C., care dă directive organelor economice, și din moment ce organele economice se simt angajate prin aceste directive, directivele vor fi aplicate și fără un control de jos din partea maselor de partid.

Linia partidului socotește că cei cu munci de răspundere din diferitele ramuri de activitate, fie că sunt activiști de partid, fie cadre care lucrează în domeniul economic, în sindicate sau pe tărâm militar, cu toată specializarea pe care o capătă prin activitatea lor, sunt, totuși, legați între ei, reprezintă părți indisolubile ale

unui tot, deoarece toți muncesc pentru o singură cauză, cauza proletariatului, care nu poate fi ruptă în bucăți. Or, în practica de partid se socotește că din moment ce există o specializare a muncii, o diviziune a muncii, în munca propriu zisă de partid, economică, militară etc., activiștii de partid nu răspund pentru cei ce lucrează pe tărâm economic, aceștia din urmă nu răspund pentru activiștii de partid, și, în general, slăbirea și chiar pierderea legăturii dintre ei sunt inevitabile.

Acestea sunt, tovarăși, în linii generale, contradicțiile dintre linia partidului — fixată printr'un șir întreg de hotărîri ale congreselor noastre, începând cu congresul al X-lea și terminând cu congresul al XII-lea — și practica de partid.

Departa de mine gândul de a acuza organizațiile locale pentru această denaturare a liniei partidului, căci, cercetând lucrurile mai îndeaproape, ne dăm seama că nu este vorba atât de o vină, cât de o belea a organizațiilor din diferitele localități. În ce constă această belea și cum s'a putut întâmpla ca lucrurile să ia o asemenea întorsătură, vă voi spune mai departe; am vrut însă să constat faptul, pentru a explica contradicția și pentru a încerca apoi să propun măsuri de îmbunătățire.

Deasemenea e departa de mine gândul de a considera Comitetul nostru Central infailibil. Ca și oricare altă instituție și organizație, își are și el păcatele sale. Și aici e puțină vină și puțină năpastă; puțină vină o constituie fie și simplul fapt că dintr'o cauză sau alta C.C. nu a desvăluit la timp aceste lipsuri și nu a luat măsuri pentru a le înlătura.

Dar nu despre aceasta este vorba acum. Acum

este vorba să căutăm a înțelege cauzele lipsurilor despre care am vorbit cu o clipă mai înainte. Intr'adevăr, de unde provin aceste lipsuri, și cum să le înlăturăm?

CAUZELE LIPSURILOR

Prima cauză este că organizațiile noastre de partid încă nu au lichidat sau tot nu au lichidat încă unele rămășițe din perioada de război — perioadă care a trecut, dar care a lăsat în mințile activiștilor noștri rămășițe ale spiritului de militarie în partid. Cred că expresia acestor rămășițe este acea concepție despre partid după care partidul este nu un organism cu o activitate proprie, nu o organizație de luptă independentă a proletariatului, ci ceva în genul unui sistem de instituții, ceva în genul unui complex de instituții în care există funcționari inferiori și funcționari superiori. Este, tovarăși, o concepție profund greșită, care nu are nimic comun cu marxismul, o concepție care ne-a rămas ca o rămășiță a perioadei de război, când am procedat la militarizarea partidului, când problema activității independente a masselor de partid a fost, vrând-nevrând, împinsă pe planul al doilea și când ordinele de luptă aveau o însemnătate hotărâtoare. Nu-mi amintesc ca această concepție să fi fost vreodată exprimată într'o formă încheată, dar această concepție sau elemente de ale ei continuă încă să planeze asupra activității noastre. Tovarăși, trebuie să luptăm din toate puterile împotriva acestor concepții, deoarece ele constituie unul din pericolele cele mai reale, care creează condiții prielnice denaturării în practică a liniei partidului nostru, justă în fond.

A doua cauză este existența unei oarecari presiuni din partea aparatului nostru de stat — în bună măsură birocratic — asupra partidului și activiștilor de partid. În 1917, când mergeam în linie ascendentă, când mergeam spre Revoluția din Octombrie, ne închipuiam că vom avea o comună, că aceasta va fi o asociație a oamenilor muncii, că vom termina cu birocratismul în instituții și că vom reuși — dacă nu în perioada cea mai apropiată, cel puțin după două-trei etape de scurtă durată — să transformăm statul într-o asociație a oamenilor muncii. Practica a arătat, însă, că este un ideal de care ne desparte încă o distanță mare, că pentru a izbăvi statul de elementele de birocratism, pentru a transforma societatea sovietică într-o asociație a oamenilor muncii, este nevoie ca populația să aibă un înalt nivel cultural, este nevoie ca în jurul nostru să avem pe deplin asigurată o situație de pace pentru ca să nu fie nevoie de mari efective militare, care necesită importante mijloace bănești și departamente greoaie care, prin existența lor, își pun pecetea pe toate celelalte instituții ale statului. Aparatul nostru de stat este într-o însemnată măsură birocratic și va rămâne astfel încă multă vreme. În acest aparat lucrează tovarășii noștri de partid, și iată că ambianța — așa spune atmosfera — acestui aparat birocratic este de așa natură, încât înlesnește birocratizarea activiștilor noștri de partid, a organizațiilor noastre de partid.

A treia cauză a lipsurilor este, tovarăși, insuficienta activitate a unora dintre celulele noastre, starea de înapoiere și uneori chiar complectă neștiință de carte, mai ales în regiunile periferice. În aceste regiuni, celulele nu sunt destul de active și sunt înapoiate din punct

de vedere politic și cultural. Fără îndoială că și acest lucru creează un teren prielnic denaturării liniei partidului.

A patra cauză este că în diferite localități nu există un număr suficient de tovarăși pregătiți pentru munca de partid. Am ascultat de curând un raport făcut la C.C. de reprezentantul uneia din organizațiile ucrainene. Raportorul era un tovarăș extrem de capabil, care promite mult. El a spus că din 130 de celule, 80 au secretari numiți de comitetul gubernial. La observația că în cazul de față această organizație procedează greșit, tovarășul a început să invoce faptul că în celule nu există oameni cu știință de carte, că nu au stagiul de partid, că celulele înseși cer să li se dea secretari etc. Putem admite că tovarășul acesta a exagerat 50%, că, la drept vorbind, lucrurile nu se explică numai prin faptul că în celule nu există oameni pregătiți, și că, potrivit unei vechi tradiții, comitetul gubernial a făcut exces de zel. Dar, admitând că comitetul gubernial are dreptate 50%, nu este oare clar că, dacă asemenea celule există în Ucraina, cu atât mai mult ele trebuie să existe în regiunile periferice, unde organizațiile sunt tinere, unde sunt mai puține cadre de partid și mai puțini știutori de carte decât în Ucraina? Și aceasta este una din cauzele care creează condiții prielnice denaturării în practică a liniei partidului nostru, justă în fond.

În sfârșit, a cincia cauză este că informarea este prost organizată. Noi informăm prost — C.C. în primul rând, poate fiindcă este supraîncărcat de muncă. Și provincia ne informează prost pe noi. E ceva care trebuie să ia sfârșit. Și aceasta este una din cauzele se-

rioase ale faptului că s'au adunat lipsuri în partidul nostru.

CUM SĂ ÎNLĂTURĂM LIPSURILE VIEȚII INTERNE DE PARTID ?

Ce măsuri trebuie, deci, să fie luate pentru a înlătura aceste lipsuri?

În primul rând, să luptăm neobosit și prin toate mijloacele împotriva rămășițelor și deprinderilor din perioada de război în partidul nostru, împotriva concepției greșite după care partidul nostru ar fi un sistem de instituții, și nu o organizație de luptă a proletariatului, care gândește în mod activ, are inițiativă proprie, trăiește o viață vie, dărâmă vechiul și creează noul.

În al doilea rând, trebuie să activizăm masele partidului, supunându-le spre discuție toate problemele care le interesează, în măsura în care aceste probleme pot fi supuse unei discuții deschise, și asigurând posibilitatea unei critici libere a tuturor propunerilor instanțelor de partid, căci numai în felul acesta disciplina de partid va putea să fie transformată într-o disciplină cu adevărat conștientă, într-o disciplină cu adevărat de fier, căci numai în felul acesta va putea să fie sporită experiența politică, economică și culturală a maselor de partid, căci numai în felul acesta vor putea să fie pregătite condițiile necesare pentru ca masele de partid să ridice pas cu pas din sânul lor noi activiști energici, noi conducători.

În al treilea rând, trebuie să aplicăm în fapt principiul eligibilității tuturor organelor de partid și tuturor persoanelor care dețin funcții, în măsura în care nu

există condiții de neînvins, cum ar fi lipsa stagiului de partid etc. Trebuie să înlăturăm din practică ignorarea voinței majorității organizațiilor atunci când promovăm tovarăși în posturi de răspundere în partid, trebuie să obținem ca principiul eligibilității să fie tradus în fapt.

În al patrulea rând, trebuie ca pe lângă C.C. și pe lângă comitetele guberniale și regionale să existe, ca o instituție care să funcționeze permanent, consfătuiri ale activiștilor cu munci de răspundere din toate domeniile de activitate: din domeniul economic, din cel al muncii de partid, din cel al muncii sindicale, din domeniul militar; ca aceste consfătuiri să se țină în mod regulat, ca la consfătuire să se pună în discuție problemele pe care ea va găsi de cuviință să le pună; ca legătura dintre activiștii tuturor genurilor de arme să nu se întrerupă, ca toți acești activiști să se simtă membri ai unei singure familii de partid, care militează pentru aceeași cauză comună tuturor, pentru cauza proletariatului, care constituie un tot indisolubil; ca în jurul Comitetului Central, ca și în jurul organizațiilor locale, să existe o ambianță care să dea partidului posibilitatea de a dobândi experiență în muncă și de a controla metodele de lucru ale activiștilor noștri de răspundere din toate domeniile de activitate.

În al cincilea rând, trebuie să facem ca preocupările celulelor noastre de partid din producție să se centreze în jurul problemelor legate de mersul treburilor în întreprinderi și trusturi. Lucrurile trebuie să fie organizate în așa fel, încât celulele să fie la curent cu activitatea organelor administrative ale întreprinderilor și centrelor noastre, pentru ca ele să poată exercita o influență

asupra acestei activități. Ca reprezentanți ai celulelor, știți cât de mare este răspunderea morală a celulelor noastre din producție, față de masele fără partid, pentru mersul treburilor în întreprinderi. Pentru ca celula să poată conduce și antrena masa celor fără partid din întreprindere, pentru ca ea să poată răspunde de felul cum merg treburile în întreprindere — și ea poartă, fără doar și poate, răspunderea morală față de masele fără partid, pentru lacunele din întreprindere — ea trebuie să fie la curent cu aceste treburi, ea trebuie să aibă posibilitatea de a influența într'un fel sau altul mersul acestor treburi. Deaceea este necesar ca celulele să fie atrase la discutarea problemelor economice legate de întreprindere; ca la un anumit interval de timp să aibă loc conferințe economice ale reprezentanților celulelor din întreprinderile care fac parte din trust, pentru a discuta problemele legate de treburile trustului. Aceasta este una din căile sigure care sunt necesare atât pentru îmbogățirea experienței economice a masselor partidului, cât și pentru organizarea controlului de jos.

În al șaselea rând, trebuie să îmbunătățim celulele noastre de partid din punct de vedere calitativ. În articolul său, Zinoviev arătase că în unele locuri celulele noastre de partid au rămas, din punct de vedere calitativ, în urma masei celor fără partid din jurul lor.

Firește că nu putem generaliza această afirmație, vizând prin ea toate celulele. Ar fi mai exact să spunem, bunăoară, așa: celulele noastre de partid ar avea un nivel cultural mai ridicat decât au în prezent, și s'ar bucura de o autoritate mult mai mare printre cei fără partid dacă n'am fi descomplectat aceste celule,

dacă nu am fi luat din ele oameni pe care suntem nevoiți să-i punem să lucreze pe tărâm economic, administrativ, sindical și în alte domenii de activitate. Dacă toți tovarășii noștri muncitori, dacă cadrele pe care le-am luat din celule în acești șase ani s'ar înapoia la celulele lor, mai trebuie oare să demonstrăm că aceste celule ar fi cu trei capete mai sus decât oricare muncitor fără partid, fie el chiar și foarte ridicat? Tocmai pentru că partidul nu dispune de alte cadre pentru îmbunătățirea aparatului de stat, tocmai pentru că partidul este nevoit să folosească și de acum încolo această sursă, tocmai de aceea celulele noastre vor șchiopăta întrucâtva și de acum încolo în ceea ce privește nivelul lor cultural, dacă nu vom lua măsuri urgente pentru a le îmbunătăți din punct de vedere calitativ. În primul rând, trebuie să intensificăm la maximum munca de educație de partid în celule. În afară de aceasta, trebuie să ne lepădăm de formalismul inutil de care dau dovadă uneori organizațiile noastre locale, atunci când este vorba de primirea în partid a unor tovarăși din rândurile muncitorilor. Cred că nu trebuie să ne lăsăm antrenați de formalism; partidul poate și trebuie să ușureze condițiile pentru primirea în partid a noi membri din rândurile clasei muncitoare. Organizațiile locale au și început să procedeze astfel. Partidul trebuie să ia în mâinile sale această chestiune și să pornească o campanie organizată pentru a înlesni intrarea în partid a noi membri din rândurile muncitorilor din producție.

În al șaptelea rând, trebuie să intensificăm activitatea în rândurile muncitorilor fără partid. Acesta este deasemenea unul din mijloacele care pot contribui la îmbunătățirea situației interne de partid, care pot con-

tribui la activizarea masselor de partid. Trebuie să spun că organizațiile noastre mai continuă să acorde puțină atenție muncii de atragere a muncitorilor fără partid în organele noastre sovietice. Să luăm, de pildă, alegerile pentru Sovietul din Moscova, care au loc acum. Cred că una din lipsurile mari ale acestor alegeri este că sunt aleși prea puțini dintre cei fără partid. Se spune că există hotărâri ale organizațiilor, în virtutea cărora trebuie ales cel puțin un anumit număr de oameni fără partid, un anumit procent etc. Văd însă că în realitate sunt aleși cu mult mai puțini. Se spune că masele vor cu tot dinadinsul să aleagă exclusiv comuniști. Mă îndoiesc de aceasta, tovarăși. Eu cred că dacă nu vom acorda un anumit minimum de încredere celor fără partid, se poate întâmpla să obținem ca rezultat o mare neîncredere a acestora față de organizațiile noastre. Această încredere față de cei fără partid este, tovarăși, absolut necesară. Trebuie să-i obligăm pe comuniști să-și retragă candidaturile. Nu trebuie să rostim discursuri, îndemnând să fie aleși numai comuniști; trebuie să-i încurajăm pe cei fără partid, trebuie să-i atragem la activitatea de stat. În urma acestui lucru vom obține avantaje; în urma acestui lucru, cei fără partid vor răspunde manifestând încredere față de organizațiile noastre. Alegerile dela Moscova constituie un exemplu care arată în ce măsură încep organizațiile noastre de partid să se închidă în găoacea lor, în loc să-și lărgască câmpul de acțiune, unind în jurul lor, pas cu pas, pe cei fără partid.

În al optulea rând, trebuie să fie intensificată activitatea în rândurile țărănimii. Nu știu de ce nu s'ar putea să se pună celulelor noastre dela sate, care pe

alocuri încep să lăncezească, din care oamenii fug uneori, care nu se bucură de prea mare încredere printre țărani (trebuie s'o recunoaștem), — de ce nu s'ar putea să se pună acestor celule, bunăoară, două sarcini practice: în primul rând, să tălmăcească și să popularizeze legile sovietice privind viața țăranilor și, în al doilea rând, să propage și să răspândească cunoștințele agronomice elementare, chiar dacă s'ar limita numai la aceea că ogoarele trebuie să fie arate la timp, semințele curățate etc. Știți oare, tovarăși, că dacă fiecare țăran s'ar hotărî să consacre o infimă parte din munca lui curățatului semințelor, s'ar putea obține sporirea recoltei cu vreo 10 puduri la desiatină fără niciun fel de lucrări de ameliorare și fără mașini noi? Și ce înseamnă sporirea recoltei cu 10 puduri la desiatină? Aceasta înseamnă, la recolta globală, un spor anual de un miliard de puduri. Și toate acestea le-am putea obține destul de ușor. De ce n'ar putea celulele noastre dela sate să se ocupe cu aceste lucruri? Oare acest lucru e mai puțin important decât discuțiile în jurul politicii lui Curzon? Țăranul ar înțelege atunci că comuniștii au încetat să se țină numai de vorbe și s'au pus pe lucru, și atunci celulele noastre dela sate s'ar bucura de cea mai mare încredere printre țărani.

Nici nu mai spun cât de necesară este pentru îmbunătățirea și înviorarea vieții de partid intensificarea muncii educative de partid și a muncii de educație politică în rândurile tineretului, care ne dă cadre noi, în Armata Roșie, printre femeile delegate și, în general, printre toți oamenii fără partid.

Deasemenea, nu voi insista cât de necesară ne este o mai bună informare — lucru despre care am mai

vorbit —, o mai bună informare de sus în jos și de jos în sus.

Acestea sunt, tovarăși, măsurile de îmbunătățire, de orientare spre democrația internă de partid, pe care C.C. le-a trasat încă în luna Septembrie anul curent și care trebuie să fie aplicate de jos în sus.

Acum aș vrea să mă opresc asupra a două extreme, asupra a două exagerări în problemele democrației muncitorești, care s'au conturat în unele articolașe de discuție apărute în „Pravda“.

Prima extremă se referă la principiul eligibilității. Ea constă în aceea că unii tovarăși vor să albă eligibilitatea „până la capăt“. Dacă e alegere, apoi să fie alegerea Stagiului de partid? La ce bun? Alege pe cine-ți dorește inima. Această concepție este greșită, tovarăși. Partidul n'o va accepta. Firește, astăzi nu avem război; trecem printr'o perioadă de desvoltare pașnică. Dar avem n.e.p.-ul. Să nu uitați acest lucru, tovarăși. Nu în timpul războiului, ci după război a pornit partidul la curățirea rândurilor sale. Dece? Pentru că în timpul războiului teama de înfrângere strângea partidul într'un singur tot, iar unele elemente disolvante dinlăuntrul partidului au fost nevoite să urmeze linia generală a partidului, care avea de dus o luptă pe viață și pe moarte. Astăzi aceste chingi nu mai există, pentru că nu mai suntem în război; astăzi avem n.e.p.-ul, am îngăduit capitalismul, burghezia renaște. E adevărat că toate acestea duc la curățirea partidului, la întărirea lui, însă, pe de altă parte, ne învâluie noua atmosferă a burgheziei, care se naște și e în creștere, care nu e încă atât de puternică, dar care a și reușit să bată unele cooperative și organe comerciale ale noastre în ceea ce privește comerțul inte-

rior. Tocmai după introducerea n.e.p.-ului a întreprins partidul curățirea rândurilor sale, reducând numărul membrilor săi la jumătate; tocmai după introducerea n.e.p.-ului a hotărât partidul că pentru a feri organizațiile noastre de influența n.e.p.-ului trebuie, de pildă, să fie îngreunat accesul elementelor neproletare în partid, trebuie să fie fixat un stagiul de partid pentru persoanele cărora li se încredințează funcții în partid etc. A procedat just partidul luând aceste măsuri preventive care restrâng democrația „largă”? Cred că a procedat just. Iată de ce cred că democrația trebuie să existe, eligibilitatea este necesară, dar și măsurile restrictive adoptate la Congresul al XI-lea și al XII-lea, cel puțin principalele măsuri, trebuie să rămână în vigoare.

A doua extremă se referă la limitele discuțiilor. Ea constă în aceea că unii tovarăși vor o discuție fără sfârșit, închipuindu-și că ansamblul muncii de partid se reduce la discutarea problemelor și uitând de cealaltă latură a muncii de partid, și anume latura ei efectivă, care cere traducerea în viață a hotărârilor partidului. Cel puțin o asemenea impresie mi-a făcut articolașul lui Radzin, care se străduiește să motiveze principiul discuției nelimitate, referindu-se la Troțchi, care ar fi zis că „partidul este o uniune liber consimțită de oameni care gândesc la fel”. Am căutat această frază în lucrările lui Troțchi, dar n'am putut s'o găsesc. E puțin probabil ca Troțchi să fi spus așa ceva ca o formulă încheiată a definiției partidului, iar dacă a spus-o, e puțin probabil să se fi oprit aici. Partidul nu este numai o uniune de oameni care gândesc la fel; el mai este și o uniune de oameni care acționează la fel, o uniune de luptă a unor oameni care acționează la fel, care luptă

pe o bază ideologică comună (program, tactică). Socot greșită referirea la Troțchi, deoarece îl cunosc pe Troțchi ca pe unul din acei membri ai Comitetului Central care pun cel mai mult accentul pe latura efectivă a muncii de partid. Cred, deaceea, că definiția lui Radzin îi aparține chiar lui. Dar la ce duce această definiție? La una din următoarele două posibilități: ori partidul degenează într'o sectă, într'o școală filosofică, deoarece numai în asemenea organizații înguste este posibil ca toți să gândească la fel, ori el se transformă într'un club de discuții fără sfârșit, care desbate și discută la infinit, mergând până la constituirea de fracțiuni, mergând până la scindarea partidului. Partidul nostru nu poate accepta niciuna din aceste posibilități. Iată de ce cred că desbaterea problemelor este necesară, că discuție trebuie să existe, dar că mai trebuie ca discuțiile să aibă și anumite limite, care să ferească partidul, acest detașament de luptă al proletariatului, de a degenera într'un club de discuții.

Incheindu-mi raportul, trebuie să vă previn, tovarăși, împotriva acestor două extreme. Cred că dacă vom respinge amândouă aceste extreme și ne vom apuca să transpunem cinstit și hotărât în viață orientarea spre democrația internă de partid, orientare pe care Comitetul Central a trasat-o încă în luna Septembrie a anului curent, vom izbuti cu siguranță să determinăm o îmbunătățire în munca noastră de partid. (A p l a u z e.)

DESPRE DISCUȚIE, DESPRE RAFAIL, DESPRE ARTICOLELE LUI PREOBRAJENSCHI ȘI SAPRONOV ȘI DESPRE SCRISOAREA LUI TROȚCHI

DESPRE DISCUȚIE

Discuția referitoare la situația din sânul partidului, începută acum câteva săptămâni, se apropie, după cât se pare, de sfârșit, dacă ne referim la Moscova și la Petrograd. După cum se știe, Petrogradul s'a pronunțat pentru linia partidului. Principalele raioane ale Moscovei s'au pronunțat și ele pentru linia Comitetului Central. Adunarea generală orășănească din 11 Decembrie a activului organizației Moscovei s'a declarat în totul de acord cu linia organizatorică și politică a Comitetului Central al partidului. Nu avem niciun motiv să ne îndoim că apropiata conferință generală de partid a organizației din Moscova va păși pe urmele raioanelor sale. Opoziția, adică blocul unei părți din comuniștii „de stânga” (Preobrajenschi, Stucov, Piatacov etc.) cu așa numiții centraliști democrați (Rafail, Sapronov etc.), a fost înfrântă.

Modul în care s'a desfășurat discuția și metamorfozele prin care a trecut opoziția în timpul cât a avut loc această discuție sunt interesante.

Opoziția a început prin a se pronunța nici mai mult, nici mai puțin decât pentru revizuirea liniei fun-

damentale a partidului în munca internă de partid și în politica internă de partid din ultimii doi ani, din întreaga perioadă a n.e.p.-ului. Cerând să se aplice în totul rezoluția Congresului al X-lea cu privire la democrația internă de partid, opoziția a insistat totodată să se revină asupra îngrădirilor (interzicerea grupărilor, stagiul de partid etc.) stabilite de Congresele X, XI și XII ale partidului. Dar opoziția nu s'a oprit aici. Susținând că partidul s'a transformat în fond într'o organizație de tip militar, iar disciplina de partid într'o disciplină militară, opoziția a cerut primenirea întregului aparat de partid de sus până jos, înlăturarea din posturi a principalilor activiști etc. N'au lipsit, desigur, cuvintele tari și injuriile la adresa Comitetului Central. „Pravda” era plină de articole și articolașe care învinuiau C.C. de toate păcatele imaginabile. Nu mai lipsea decât să fie învinuit și de cutremurul din Japonia.

În această perioadă, C.C., în ansamblul său, nu a intervenit în discuția din paginile „Pravdei”, lăsând membrilor de partid deplina libertate de critică. C.C. a găsit că nu e necesar nici măcar să desmintă stupidele învinuiri pe care deseori le aduceau criticii, socotind că membrii de partid sunt suficient de conștienți pentru a rezolva singuri chestiunile care se discutau.

Aceasta a fost, ca să spunem așa, prima perioadă a discuției.

Mai târziu, când lumea s'a săturat de cuvinte tari, când injuriile au încetat să mai impresioneze și când membrii de partid au cerut să se discute chestiunea în mod concret, a intervenit a doua perioadă a discuției. Această perioadă a început prin publicarea rezoluției Comitetului Central și a Comisiei Centrale de Control

despre munca de partid ⁸². Pornind dela hotărîrea plenarei din Octombrie a C.C. ⁸³, care a aprobat orientarea spre democrația internă de partid, Biroul Politic al C.C. și Prezidiul Comisiei Centrale de Control au întocmit acea cunoscută rezoluție care stabilea condițiile realizării democrației interne de partid. Acest act a provocat o cotitură în desfășurarea discuției. Acum nu mai era posibil a se limita la critică în general. Planul concret prezentat de C.C. și de Comisia Centrală de Control impunea opoziției sau să-l accepte, sau să prezinte un alt plan paralel, tot atât de concret, de realizare a democrației interne de partid. Și iată, s'a văzut că opoziția nu este în stare să opună planului C.C. un plan propriu care să satisfacă cerințele organizațiilor de partid. A început retragerea opoziției. A dispărut din arsenalul opoziției cerința de a se reveni asupra liniei fundamentale a partidului în munca internă de partid din ultimii doi ani. A pălit, s'a spălăcit cerința opoziției de a se reveni asupra îngrădirilor democrației, stabilite de Congresele X, XI și XII ale partidului. Au împins pe planul al doilea și și-au moderat cerința primenirii aparatului de sus până jos. Opoziția a socotit de cuviință să înlocuiască toate aceste cerințe cu propuneri privitoare la necesitatea de „a formula cu precizie chestiunea fracțiunilor“, „de a se proceda la noi alegeri a tuturor organelor de partid care înainte erau numite“, „de a se desființa metoda numirilor ca sistem“ etc. Este semnificativ faptul că până și aceste propuneri ale opoziției, pe care ea și le-a moderat atât de mult, au fost respinse de organizațiile din Crasnaia Presnia și Zamosc-vorecie, care au primit rezoluția C.C. și a Comisiei Centrale de Control cu o covârșitoare majoritate de voturi.

Aceasta a fost, ca să spunem așa, a doua perioadă a discuției.

Acum am pășit în perioada a treia. Această perioadă se caracterizează prin faptul că opoziția continuă să se retragă, așa spune, să se retragă în desordine. De data aceasta, opoziția a scos din rezoluția ei până și aceste cerințe spălăcite pe care ea le-a moderat atât de mult. Ultima rezoluție a lui Preobrajenschi (a treia la număr, pare-se), propusă adunării activiștilor organizației din Moscova (peste 1.000 de oameni), sună astfel :

„Numai aplicarea rapidă, sinceră și în spirit de armonie a rezoluției Biroului Politic, în special primenirea, prin efectuarea de noi alegeri, a aparatului intern de partid, poate să garanteze partidului nostru trecerea la o nouă orientare fără sguduiri și lupte interne și să sporească cu adevărat coeziunea și unitatea rândurilor sale.”

Nu poate fi socotit întâmplător faptul că adunarea a respins până și această propunere absolut inofensivă a opoziției. Nu e întâmplător nici faptul că adunarea a adoptat cu o covârșitoare majoritate de voturi o rezoluție prin care „se aprobă linia politică și organizatorică a Comitetului Central”.

DESPRE RAFAIL

Cred că Rafail este reprezentantul cel mai consecvent și mai desăvârșit al actualei opoziții, sau, mai exact, al actualului bloc opoziționist. La una din adunările de discuții, Rafail a declarat că partidul nostru s'a transformat în fond într-o organizație militară, că disciplina din partid e o disciplină militară și că din

această cauză întregul aparat al partidului trebuie primenit de sus până jos, deoarece nu corespunde menirii sale și este străin de adevăratul spirit de partid. Cred că aceste idei, sau idei asemănătoare, frământă mintea actualilor opoziționiști, dar că ei, din diferite considerente, nu îndrăsnesc să le exprime. Trebuie să recunoaștem că Rafail s'a dovedit în această privință a fi mai curajos decât colegii săi din opoziție.

Și totuși Rafail este fundamental greșit. El greșește nu numai din punct de vedere formal, dar, în primul rând, în fond. Căci dacă partidul nostru s'ar fi transformat într'adevăr sau ar fi început măcar să se transforme într'o organizație militară, nu e clar că n'am fi avut nici partid, în adevărata accepție a cuvântului, nici dictatură a proletariatului, nici revoluție?

Ce este armata?

Armata este o organizație închisă, care se formează de sus. Prin esența ei, armata presupune în frunte-i un stat-major numit de sus și care formează armata pe bază de constrângere. Statul-major nu numai formează armata, dar o și aprovizionează, îl dă îmbrăcăminte, încălțăminte etc. Dependența materială a întregului efectiv al armatei față de statul-major este totală. Pe aceasta, între altele, se bazează disciplina militară, a cărei încălcare atrage după sine o formă specifică de pedeapsă supremă: împușcarea. Tot prin aceasta se explică faptul că statul-major poate să ducă armata unde vrea și când vrea, călăuzindu-se numai după propriile sale planuri strategice.

Ce este partidul?

Partidul este detașamentul de avantgardă al proletariatului, organizat de jos, pe bază de liber consimțământ.

mânt. Și partidul are un stat-major al său, dar acesta nu este numit de sus, ci este ales de jos, de întreg partidul. Nu statul-major formează partidul, ci, dimpotrivă, partidul își formează statul său major. Partidul se formează singur pe bază de liber consimțământ. De asemenea nu există aci acea dependență materială a întregului partid față de statul său major, despre care am arătat mai sus că există în armată. Statul-major al partidului nu aprovizionează partidul, nu-l hrănește și nu-l îmbracă. Prin aceasta se explică, între altele, faptul că statul-major al partidului nu poate duce partidul după bunul său plac, unde vrea și când vrea, că statul-major al partidului poate conduce întreg partidul numai urmând linia intereselor economice și politice ale clasei din care partidul însuși este o părticică. De aici rezultă caracterul deosebit al disciplinei de partid, care se bazează, în esență, pe metoda convingerii, spre deosebire de disciplina militară, care se bazează în esență pe metoda constrângerii. De aici și deosebirea dintre pedeapsa supremă aplicată în partid (excluderea din partid) și pedeapsa supremă aplicată în armată (împușcarea).

Este suficient să comparăm aceste două definiții, pentru a înțelege întreaga monstruozitate a erorii lui Rafail.

Partidul s'a transformat — spune el — într-o organizație militară. Dar cum poate fi transformat partidul într-o organizație militară, dacă el nu depinde din punct de vedere material de statul său major, dacă se formează de jos, pe bază de liber consimțământ, dacă își formează singur statul său major? Cum se explică, în acest caz, afluența muncitorilor în partid, creșterea

influenței sale asupra masselor fără partid, popularitatea de care se bucură în sânul păturilor muncitoare din lumea întreagă?

Una din două :

Ori partidul este în cel mai înalt grad pasiv și mut, — și atunci cum se explică faptul că un asemenea partid pasiv și mut duce după sine proletariatul cel mai revoluționar din lume și conduce de câțiva ani țara cea mai revoluționară din lume?

Ori partidul este activ și cu inițiativă proprie, — și atunci nu este de înțeles cum se face că un asemenea partid activ și cu inițiativă proprie nu a răsturnat în acest timp regimul militar din partid, dacă un asemenea regim există într'adevăr în sânul partidului?

Nu este oare clar că partidul nostru, care a făcut trei revoluții, care a zdrobit pe Colceac și Denichin și care sgudue astăzi bazele imperialismului mondial, nu este oare clar că acest partid nu ar fi tolerat nicio săptămână regimul militar și sistemul cazon, despre care Rafail vorbește cu atâta ușurință și desinvoltură, că le-ar fi nimicit într'o clipă și le-ar fi înlocuit cu un nou regim, fără a mai aștepta apelul lui Rafail ?

Dar să nu luăm lucrurile prea în tragic, că bun e Dumnezeu. Fapt este că, în primul rând, Rafail a confundat partidul cu armata și armata cu partidul, fiindcă el, se vede, nu știe bine nici ce este partidul, nici ce este armata. În al doilea rând, probabil că însuși Rafail nu crede în descoperirea sa; lui îi trebuie cuvinte „teribile“ despre regimul cazon din partid pentru a putea motiva principalele lozinci ale actualei opoziții: a) libertatea grupărilor fracționiste și b) înlăturarea din

posturi a elementelor conducătoare ale partidului de sus până jos.

Rafail simte, se vede, că fără cuvinte „teribile“ nu ar putea să impună aceste lozinci.

Acesta e fondul chestiunii.

DESPRE ARTICOLUL LUI PREOBRAJENSCHI

Preobrajenschi socotește că principala cauză a lipsurilor vieții interne de partid o constituie faptul că linia de bază a partidului în munca de partid este greșită. Preobrajenschi afirmă că „sunt doi ani de când partidul aplică în esență o linie greșită în politica sa internă de partid“, că „linia de bază a partidului în munca internă de partid și politica internă de partid în perioada n.e.p.-ului“ s'a dovedit a fi greșită.

Care este linia de bază a partidului în perioada n.e.p.-ului? La Congresul al X-lea partidul a adoptat rezoluția asupra democrației muncitorești. A procedat just partidul adoptând această rezoluție? Preobrajenschi crede că a procedat just. Tot la Congresul al X-lea partidul a stabilit o serioasă îngrădire a democrației în sensul interzicerii grupărilor. A procedat just partidul stabilind această îngrădire? Preobrajenschi crede că partidul a procedat greșit, deoarece o asemenea îngrădire stânjenește, după părerea lui, independența de gândire a partidului. La Congresul al XI-lea partidul a stabilit noi îngrădiri ale democrației — un anumit stagiul de partid etc. Congresul al XII-lea al partidului n'a făcut decât să confirme aceste îngrădiri. A procedat just partidul stabilind aceste îngrădiri ca o garanție împotriva tendințelor mic-burheze în condițiile n.e.p.-ului? Preo-

brajenschi crede că partidul a procedat greșit, deoarece aceste îngrădiri au stânjenit, după părerea lui, inițiativa proprie a organizațiilor de partid. Concluzia e clară: Preobrajenschi propune să se revină asupra liniei de bază a partidului în acest domeniu, adoptată la Congresele X și XI ale partidului în condițiile n.e.p.-ului.

Dar Congresele X și XI ale partidului s'au ținut sub conducerea directă a tovarășului Lenin. Rezoluția privitoare la interzicerea grupărilor (rezoluția privitoare la unitate) a fost propusă și susținută la Congresul al X-lea de tovarășul Lenin. Ingrădirile ulterioare ale democrației — un anumit stagiul de partid etc. — au fost adoptate de Congresul al XI-lea cu participarea activă a tovarășului Lenin. Nu-și dă oare seama Preobrajenschi că, în fond, el propune să se revină asupra liniei adoptate de partid în condițiile n.e.p.-ului, linie legată în mod organic de leninism? Nu începe oare să înțeleagă Preobrajenschi că propunerea sa, de a se reveni asupra liniei de bază a partidului în munca de partid în condițiile n.e.p.-ului, înseamnă în fond reluarea unora din propunerile formulate în faimoasa „platformă anonimă”⁸⁴, care cerea revizuirea leninismului?

Este suficient să punem aceste întrebări, pentru a înțelege că partidul nu va păși pe urmele lui Preobrajenschi.

Ce propune, deci, Preobrajenschi? Nici mai mult, nici mai puțin decât restabilirea vieții de partid „după tipul anilor 1917—1918”. Prin ce se deosebesc, în această privință, anii 1917—1918? Prin faptul că atunci existau în partidul nostru grupări și fracțiuni, că exista atunci o luptă deschisă între grupări, că partidul trecea

atunci printr'un moment critic care pune în joc însăși existența sa. Preobrajenschi cere ca această rânduială, desființată de Congresul al X-lea, să fie restabilită în partid măcar „în parte“. Poate oare pași partidul pe acest drum? Nu, nu poate. În primul rând, din cauză că restabilirea vieții de partid pe bazele din anii 1917—1918, când nu exista n.e.p.-ul, nu ar corespunde și nici n'ar putea corespunde nevoilor partidului în condițiile anului 1923, când există n.e.p.-ul. În al doilea rând, pentru că restabilirea rânduelilor apuse de luptă fracționistă ar duce în mod inevitabil la subminarea unității partidului, mai ales acum, când tovarășul Lenin lipsește.

Preobrajenschi înclină să prezinte condițiile vieții interne de partid din anii 1917—1918 ca ceva de dorit și ideal. Dar noi cunoaștem o mulțime de laturi sumbre ale acestei perioade a vieții interne de partid, care au provocat în sânul lui sguduiuri adânci. Cred că niciodată lupta internă din rândurile bolșevicilor nu a fost atât de crâncenă ca în această perioadă, perioada păcii dela Brest. Se știe, de pildă, că comuniștii „de stânga“, care pe atunci constituiau o fracțiune aparte, au ajuns la asemenea înverșunare că vorbeau serios despre necesitatea de a înlocui Consiliul Comisarilor Poporului existent pe atunci printr'un alt Consiliu al Comisarilor Poporului, alcătuit din oameni noi, care făceau parte din fracțiunea comuniștilor „de stânga“. Unii dintre opoziționiștii de azi — Preobrajenschi, Piatacov, Stucov și alții — făceau parte pe atunci din fracțiunea comuniștilor „de stânga“.

Înțelege oare Preobrajenschi „să restabilească“ în partidul nostru aceste vechi rândueți „ideale“?

În orice caz, este clar că partidul nu va consimți la această „restabilire“.

DESPRE ARTICOLUL LUI SAPRONOV

Sapronov vede cauza principală a lipsurilor din viața internă de partid în faptul că există în aparatele partidului „pedanți de partid“, „monitoare“, care se ocupă de „educația membrilor de partid“ după „metoda școlărească“, frânând astfel adevărata educare a membrilor de partid în cursul luptei. Transformând astfel pe activiștii din aparatul nostru de partid în „monitoare“, lui Sapronov nici nu-i vine în minte să se întrebe: de unde s’au ivit acești oameni și cum de s’a putut întâmpla ca „pedanții de partid“ să predominie în activitatea partidului nostru? Prezentând această teză, mai mult decât riscată și demagogică, ca ceva dovedit, Sapronov a uitat că un marxist nu se poate mulțumi cu simple sentințe, că el trebuie, în primul rând, să înțeleagă fenomenul, dacă acesta există într’adevăr în natură, și să-l explice, pentru ca apoi să stabilească măsurile reale de îmbunătățire. Se vede însă că pe Sapronov nu-l prea interesează marxismul. El trebuie să ocărăscă cu orice preț aparatul de partid — restul va veni dela sine. Reaua voință a „pedanților de partid“ — aceasta este după părerea lui Sapronov cauza lipsurilor vieții noastre interne de partid. Justă explicație, nimic de zis.

Numai că nu e de înțeles :

1) Cum de au putut aceste „monitoare“ și „pedanți de partid“ să păstreze conducerea celui mai revoluționar proletariat din lume?

2) Cum de au putut „școlarii noștri de partid“, a căror

educație a fost lăsată în seama „monitoarelor“, să păstreze conducerea celei mai revoluționare țări din lume?

În orice caz, e clar că e mai ușor să flecărești despre „pedanții de partid“ decât să înțelegi și să prețuești marile calități ale aparatului nostru de partid.

Cum înțelege Sapronov să remedieze lipsurile vieții noastre interne de partid? Remediul său este tot atât de simplu ca și diagnosticul. „Să revizuiți corpul nostru de ofițeri“, să scoatem din posturi pe actualii activiști — acesta e mijlocul propus de Sapronov. El vede în aceasta principala cheazăle a realizării democrației interne de partid. Departe de mine gândul de a tăgădui însemnătatea unor noi alegeri, din punctul de vedere al democratismului, în ceea ce privește îmbunătățirea vieții noastre interne de partid. Dar a vedea în aceasta principala garanție, înseamnă a nu înțelege nici viața internă de partid, nici lipsurile ei. În rândurile opoziției sunt oameni ca Beloborodov, al cărui „democratism“ mai stăruie și până azi în memoria muncitorilor din Rostov; ca Rozengolț, al cărui „democratism“ nu le-a priit deloc muncitorilor din transporturile pe apă și feroviarilor noștri; ca Platacov, al cărui „democratism“ a făcut nu să strige, ci să urle tot Donbasul; ca Alschi, al cărui „democratism“ e cunoscut de toată lumea; ca Bâc, al cărui „democratism“ face să urle până în ziua de azi Horezm-ul. Crede oare Sapronov că dacă actualii „pedanți de partid“ vor fi înlocuiți cu „stimații tovarăși“ mai sus pomeniți, va triumfa democrația în sânul partidului? Să-mi fie îngăduit să mă cam îndolesc de acest lucru.

Există, se vede, două feluri de democratism: democratismul masselor partidului, care năzuiesc din tot

sufletul la o activitate proprie și să ia parte activă la munca de conducere a partidului, și „democratismul” demnitarilor de partid nemulțumiți, care văd esența democratismului în înlocuirea unor persoane cu altele. Partidul este pentru primul gen de democratism, și-l va realiza cu mână de fier. Dar partidul va respinge „democratismul” demnitarilor de partid nemulțumiți, care nu are nimic comun cu adevărata democrație muncitorească internă de partid.

Pentru a asigura democrația internă de partid, trebuie, în primul rând, să îndepărtăm rămășițele și deprinderile din perioada militară care stăruie în mințile unora din activiștii noștri, din cauza cărora ei privesc partidul nu ca un organism cu activitate proprie, ci ca un sistem de instituții. Însă aceste rămășițe nu pot fi lichidate într'un termen scurt.

Pentru a asigura democrația internă de partid, trebuie, în al doilea rând, să înlăturăm presiunea exercitată de aparatul nostru birocratic de stat, care are circa un milion de funcționari, asupra aparatului partidului, care nu are decât 20—30.000 de activiști. Dar este imposibil să înlături într'un termen scurt presiunea exercitată de această mașină greoale și să ți-o supui.

Pentru a asigura democrația internă de partid, trebuie, în al treilea rând, să ridicăm nivelul cultural al unei serii întregi de celule înapoiate ale noastre și să re-partizăm în mod just pe activiști pe întregul teritoriu al Uniunii, lucru care deasemenea nu poate fi făcut într'un termen scurt.

După cum vedeți, nu e chiar atât de simplu cum își închipue Saprionov să asiguri o democrație deplină, desigur, dacă prin democratism nu înțelegem găunosul

democratism formal al lui Sapronov, ci un democratism adevărat, muncitoresc, nefalsificat.

Precum se vede, este nevoie de o încordare a voinței întregului partid, de jos până sus, pentru a putea asigura și realiza adevărata democrație internă de partid.

DESPRE SCRISOAREA LUI TROȚCHI

Rezoluția Comitetului Central și a Comisiei Centrale de Control despre democrația internă de partid, publicată la 7 Decembrie, a fost adoptată în unanimitate. Troțchi a votat pentru această rezoluție. Era, deci, de presupus că membrii C.C., inclusiv Troțchi, vor face front unic, îndemnând pe membrii partidului să sprijine în mod unanim C.C. și rezoluția sa. Această presupunere n'a fost însă confirmată în fapt. Troțchi a adresat zilele acestea o scrisoare consfătuirilor de partid, care nu poate fi interpretată altfel decât ca o încercare de a slăbi voința de unitate a membrilor partidului în ceea ce privește sprijinirea C.C. și a poziției sale.

Judecați și d-v.

Vorbind de birocratismul aparatului de partid și de primejdia de degenerare a vechii gărzi, adică a leniniștilor, nucleul principal al partidului nostru, Troțchi scrie:

„Degenerarea «vechii gărzi» s'a observat nu odată în istorie. Să luăm exemplul cel mai recent și mai sugestiv pe care ni-l dă istoria: conducătorii și partidele Internaționalei a II-a. Noi știm doar că Wilhelm Liebknecht, Bebel, Singer, Victor Adler, Kautsky, Bernstein, Lafargue, Guesde etc. au fost elevii direcți ai lui Marx și Engels. Știm însă tot atât de bine că toți acești conducători — unii în parte, alții în totul — au degenerat în oportuniști“... „Trebue să spunem — trebue s'o spunem tocmai noi «bătrânii» — că generația noastră, care are în mod firesc rolul

conducător în partid, nu este, totuși, absolut garantată împotriva unei slăbiri treptate și neobservate a spiritului proletar și revoluționar, în ipoteza că în partid ar continua să se accentueze și să se consolideze metodele politice birocratice ale aparatului, metode care transformă generația tânără într'un material pasiv de educație și care provoacă, în mod inevitabil, o înstrăinare între aparat și masă, între bătrâni și tineri"... „Tineretul — barometrul cel mai sigur al partidului — reacționează cel mai viu la birocratismul de partid"... „Tineretul trebuie să-și însușească formulele revoluționare prin luptă..."

În primul rând trebuie să risipesc o eventuală neînțelegere. După cum se vede din scrisoarea sa, Troțchi consideră că face parte din vechea gardă bolșevică, arătând astfel că e gata să ia asupra lui eventualele acuzații care ar putea fi aduse vechii gărzi, dacă aceasta va apuca într'adevăr pe calea degenerării. Trebuie să recunoaștem că această pornire de a se sacrifica este, fără îndoială, un semn de noblete. Însă trebuie să-l apăr pe Troțchi împotriva lui Troțchi, deoarece, din motive lesne de înțeles, el nu poate și nu trebuie să poarte răspunderea pentru eventuala degenerare a cadrelor de bază ale vechii gărzi bolșevice. Sacrificiul este, desigur, un lucru bun; dar au oare nevoie de acest sacrificiu vechii bolșevici? Cred că nu au nevoie.

În al doilea rând, nu înțeleg cum pot fi puși în aceeași oală astfel de oportuniști și menșevici ca Bernstein, Adler, Kautsky, Guesde etc. și vechea gardă bolșevică, care a luptat tot timpul și va lupta, sper, cu cinste împotriva oportunismului, împotriva menșevicilor, împotriva Internaționalei a II-a. Cum se explică această confuzie și încurcătură și cui i-au trebuit ele, dacă se au în vedere interesele partidului și nu anumite considerente lăaturalnice, care nu ținesc câtuși de puțin

să apere vechea gardă? Cum să înțelegem aceste aluzii la oportunism în legătură cu vechii bolșevici care s'au format în lupta împotriva oportunismului?

În al treilea rând, eu nu cred deloc că vechii bolșevici sunt absolut garantați împotriva primejdiei de degenerare, tot așa cum nu am niciun motiv să afirm că suntem absolut garantați, să zicem, împotriva cutremurelor. Putem și trebuie să admitem că o asemenea primejdie este posibilă. Dar înseamnă, oare, acest lucru că primejdia aceasta este reală, că ea există? Cred că nu. Nici Troțchi nu a prezentat niciun fel de date din care să reiasă că există o primejdie, o primejdie reală de degenerare. În schimb, există în partid o serie de elemente care pot să creeze o reală primejdie de degenerare a unora din rândurile partidului nostru. Mă refer la o parte din menșevici care au intrat de nevoie în partidul nostru și care nu s'au debarasat încă de vechile deprinderi oportuniste. Iată ce a scris despre acești menșevici și despre această primejdie tovarășul Lenin, în perioada epurării partidului nostru :

„Orice oportunist se caracterizează prin facultatea sa de adaptare..., iar menșevicii, fiind oportuniști, se adaptează, cum s'ar spune, «din principiu» curentului care domină printre muncitori, iar culoarea și-o schimbă potrivit mediului, întocmai ca iepurele, care iarna devine alb. Trebuie să cunoaștem și să ținem seamă de această particularitate a menșevicilor. Or, a ține seama de ea, înseamnă a curăți partidul de aproximativ 99% din numărul total al menșevicilor care au aderat la P.C. din Rusia după anul 1918, adică atunci când victoria bolșevicilor a început să devină mai întâi probabilă, iar apoi sigură” (vezi vol. XXVII, pag. 13) *.

* V. I. Lenin, Opere alese în două volume, vol. II, partea a II-a, „Despre curățirea rândurilor partidului”, ed. P.M.R. 1949, pag. 542. — Nota Red.

Cum s'a putut întâmpla că, pierzând din vedere această primejdie și alte primejdii asemănătoare, reale, Troțchi a etalat pe primul plan o primejdie posibilă, primejdia degenerării vechii gărzi bolșevice? Cum poate cineva închide ochii asupra unei primejdii reale, punând pe primul plan o primejdie, la drept vorbind, ireală, probabilă, dacă are în vedere interesele partidului, și nu considerente de discreditare a autorității majorității C.C., care reprezintă nucleul conducător al vechii gărzi bolșevice? Nu este clar că asemenea „procedee” nu pot decât să aducă apă la moară opoziției?

În al patrulea rând, ce l-a făcut pe Troțchi să opună „bătrânilor”, care pot degenera, „tineretul”, care este „barometrul cel mai sigur” al partidului, să opună „vechii gărzi”, care se poate birocratiza, „tânăra gardă”, care trebuie „să-și însușească formulele revoluționare prin luptă”? Ce l-a făcut să-i opună pe unii altora, pentru ce a fost nevoie de acest lucru? Oare tineretul și vechea gardă n'au mers întotdeauna în front unic împotriva dușmanilor dinăuntru și dinafară? Oare unitatea „bătrânilor” și a „tinerilor” nu reprezintă forța principală a revoluției noastre? Cum se explică această încercare de a discredita vechea gardă și de a peria în chip demagogic tineretul, pentru a face o crăpătură între aceste detașamente de bază ale partidului nostru și a o lărgi? Cine are nevoie de toate acestea, dacă se au în vedere interesele partidului, unitatea lui, coeziunea lui, și nu încercarea de a sdruncina această unitate, de dragul opoziției?

Este, oare, acesta un mod de a apăra C.C. și rezoluția sa asupra democrației interne de partid, rezoluție care, pe deasupra, a fost adoptată în unanimitate?

De altfel, probabil că Troțchi nici nu și-a pus o asemenea sarcină atunci când a trimis scrisoarea consfătuirilor de partid. Se vede că intenția lui a fost alta, și anume: să sprijine în mod diplomatic opoziția în lupta ei împotriva C.C. al partidului, pe motiv că apără rezoluția C.C.

Prin aceasta se și explică, de fapt, pecetea de duplicitate pe care o poartă scrisoarea lui Troțchi.

Troțchi e în bloc cu centraliștii democrațici și cu o parte din comuniștii „de stânga” — iată care este sensul politic al acestei acțiuni a lui Troțchi.

„Pravda” nr. 235

din 15 Decembrie 1923.

Semnat: I. Stalin.

O REMARCĂ NECESARĂ

(Despre Rafail)

În articolul „Despre discuție, despre Rafail etc.” pe care l-am publicat în „Pravda” (nr. 285) am spus că din declarațiile făcute de Rafail la adunarea din Presnia reiese că „partidul nostru s'a transformat în fond într'o organizație militară, că disciplina din partid e o disciplină militară și că din această cauză întregul aparat al partidului trebuie să fie primenit de sus până jos, deoarece nu corespunde menirii sale”. În legătură cu aceasta, Rafail spune în articolul său din „Pravda” că am redat greșit părerile sale, că le-am „simplificat” „în focul polemicii” etc. Rafail afirmă că el nu a făcut decât o analogie (o comparație) între partid și armată, că analogia nu înseamnă identificare. „Sistemul de conducere a partidului este analog cu sistemul de conducere a armatei; aceasta nu înseamnă” — spune el — „că avem de-a-face cu o copie exactă, am făcut numai o paralelă.”

Are dreptate Rafail?

Nu, nu are dreptate. Și iată de ce.

Întâi. În cuvântarea pe care a rostit-o la adunarea din Presnia, Rafail nu compara numai partidul cu ar-

mată, cum pretinde acum, ci în fond l-a identificat cu armata, găsim că partidul este organizat după tipul militar. Am în față stenograma cuvântării lui Rafail, revăzută de autor. Aici scrie: „Întreg partidul nostru este organizat după tipul militar, de jos până sus“. Cine ar putea să conteste că nu avem de-a-face cu o simplă analogie, ci cu o asimilare, cu o identificare a organizării partidului cu organizarea armatei?

Se poate susține că partidul nostru este organizat după tipul militar? Este limpede că nu, deoarece partidul se organizează de jos, pe bază de liber consimțământ, fără să depindă din punct de vedere material de statul său major, care este ales de partid, pe când armata este organizată, după cum se știe, de sus, pe bază de constrângere, depinzând în totul din punct de vedere material de statul-major, care nu este ales de nimeni, ci este numit de sus. Etc. etc.

Al doilea. Rafail nu compară numai sistemul de conducere a partidului cu sistemul de conducere a armatei, ci le asimilează unul cu altul, le identifică „fără multă vorbă“. Iată ce scrie Rafail în articolul său. „Noi constatăm că sistemul de conducere a partidului este identic cu sistemul de conducere a armatei nu din considerente lăaturalnice, ci în urma analizei obiective a stării de lucruri din partid“. Nimeni n'ar putea să conteste că aici Rafail nu se mărginește să facă o analogie între conducerea partidului și conducerea armatei, căci le identifică „pur și simplu“ „fără multă vorbă“.

Pot fi identificate aceste două sisteme de conducere? Nu, nu pot fi identificate, deoarece sistemul de conducere a armatei nu este compatibil, ca sistem, nici cu natura partidului, nici cu metodele lui de înrâurire

atât asupra membrilor săi, cât și asupra masei fără partid.

Al treilea. Rafail susține în articolul său că soarta partidului, în general, și a membrilor săi, luați în parte, depinde, în ultima instanță, de secția evidenței și repartizării cadrelor de pe lângă C.C., că „membrii partidului sunt considerați mobilizați, că secția evidenței și repartizării cadrelor îi pune pe toți la lucru, că nimeni nu are dreptul să dispună cât de puțin de sine însuși și că de secția evidenței și repartizării cadrelor sau de «statul-major» depinde fixarea cuantumului aprovizionării, adică salariul, forma muncii etc.“. Corespund toate acestea adevărului? Desigur că nu! De regulă, în timp de pace secția evidenței și repartizării cadrelor repartizează în cursul unui an numai vreo opt-zece mii de oameni. Din raportul prezentat de C.C. Congresului al XII-lea al P.C. din Rusia ⁸⁵ se știe că în cursul anului 1922 secția evidenței și repartizării cadrelor de pe lângă C.C. a repartizat 10.700 de oameni (adică de două ori mai puțin decât în anul 1921). Dacă din această cifră scădem 1.500 de oameni care au fost trimiși de organizațiile locale la școli, precum și pe bolnavi și pe cei plecați în concediu (peste 400 de oameni), rămân circa 8.000 și ceva. Dintre aceștia, C.C. a repartizat în cursul acestui an la munci de răspundere 5.167 de oameni (adică mai puțin de jumătate din numărul total al celor repartizați de secția evidenței și repartizării cadrelor). Or, partidul număra atunci nu 5.000 și nici 10.000, ci aproape 500.000 de membri, de care în imensa lor majoritate nu s'a ocupat și nici nu putea să se ocupe secția evidenței și repartizării cadrelor de pe lângă C.C. în munca ei de repartizare. Rafail a uitat,

se vede, că în timp de pace C.C. repartizează de obicei numai pe activiștii cu munci de răspundere, că secția evidenței și a repartizării cadrelor de pe lângă C.C. nu fixează, nu poate și nu trebuie să fixeze „salariul” tuturor membrilor de partid, al căror număr depășește astăzi cifra de 400.000 de oameni. Pentru ce i-a trebuit, deci, lui Rafail această exagerare ridicolă? Probabil pentru a dovedi „cu fapte” „identitatea” sistemului de conducere a partidului și a sistemului de conducere a armatei.

Acestea sunt faptele.

Iată de ce am crezut și continui să cred că Rafail „nu știe bine nici ce este partidul, nici ce este armata”.

În ceea ce privește citatele din hotărârile Congresului al X-lea pe care le invocă Rafail, însemnătatea lor, în cazul de față, cade dela sine, dat fiind că ele se referă numai la rămășițele perioadei militare a partidului nostru, și nu la așa numita „identitate a sistemului de conducere a partidului și a sistemului de conducere a armatei”.

Rafail are dreptate când spune că trebuie să ne îndreptăm greșelile, că nu trebuie să persistăm în greșeli. Și tocmai de aceea nu pierde speranța că Rafail își va îndrepta până la urmă greșelile pe care le-a făcut.

„Pravda” nr. 294

din 28 Decembrie 1923.

Semnat: I. Stalin.

SALUT ZIARULUI „COMUNIST“ ⁸⁶

Salut din toată inima ziarul „Comunist“ cu prilejul apariției numărului 1.000. Îl doresc să fie un far de nădejde, care să lumineze masselor muncitoare din Orient calea spre triumful deplin al comunismului.

Secretarul C.C. al P.C. din Rusia, *Stalin*

„*Bachinschi Rabocit*“
nr. 294 (1.022) din
30 Decembrie 1923.

ANEXE

Anexa nr. 1

DECLARAȚIE CU PRIVIRE LA CONSTITUIREA UNIUNII REPUBLICILOR SOVIETICE SOCIALISTE

Dela constituirea republicilor sovietice, statele lumii s'au împărțit în două lagăre: lagărul capitalist și lagărul socialist.

Acolo, în lagărul capitalist, e vrajbă între națiuni, nu există egalitate în drepturi a națiunilor, e robie colonială și șovinism, asuprire a naționalităților și pogromuri, sunt bestialități imperialiste și războaie.

Aici, în lagărul socialist, există încredere reciprocă și pace, libertate națională și egalitate în drepturi, conviețuire pașnică și colaborare frățească între popoare.

Încercările făcute de lumea capitalistă timp de decenii de a rezolva problema naționalităților prin îmbinarea dezvoltării libere a popoarelor cu sistemul exploatarea omului de către om s'au dovedit a fi înfructuoase. Dimpotrivă, ghemul contradicțiilor naționale se încălcește tot mai mult, punând în pericol însăși existența capitalismului. Burghezia a dovedit că nu este în stare să realizeze colaborarea între popoare.

Numai în lagărul Sovietelor, numai în condițiile dictaturii proletariatului, care unește în jurul ei majoritatea populației, a fost posibil să se lichideze complet asuprirea națională, să se creeze o atmosferă de încredere reciprocă și să se pună bazele colaborării frățești între popoare.

Numai datorită acestor împrejurări au reușit republicile sovietice să respingă atacurile imperialiștilor din lumea întreagă, dinăuntru și dinafară.

Numai datorită acestor împrejurări au reușit ele să lichideze cu succes războiul civil, să-și asigure existența și să pornească la construcția economică pașnică.

Însă anii războiului n'au trecut fără a lăsa urme. Ogoarele pustii, uzinele închise, forțele de producție distruse și resursele economice epuizate — moștenire lăsată de război — fac ca eforturile răzlețite ale diferitelor republici în domeniul construcției economice să fie insuficiente. S'a dovedit că reîncălirea economiei naționale nu este posibilă atâta timp cât republicile ființază în mod separat.

Pe de altă parte, instabilitatea situației internaționale și primejdia unor noi agresiuni impun crearea unui front unic al republicilor sovietice în fața încercuirii capitaliste.

În sfârșit, însăși structura Puterii Sovietice, care este internațională prin natura sa de clasă, îndreaptă masele muncitoare ale republicilor sovietice pe drumul unirii lor într'o singură familie socialistă.

Toate aceste împrejurări reclamă în mod imperios unirea republicilor sovietice într'un singur stat unional, capabil să asigure și securitatea pe plan extern, și propășirea economică internă, și libertatea dezvoltării naționale a popoarelor.

Voința popoarelor din republicile sovietice, care s'au întrunit de curând la congresele Sovietelor lor, hotărînd în unanimitate constituirea „Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste”, este o cheazășie sigură a faptului că această Uniune este o uniune liber consimțită a unor popoare egale în drepturi, că fiecărei republici îi este asigurat dreptul de a ieși în mod liber din Uniune, că toate republicile sovietice socialiste, atât cele existente cât și cele ce se vor constitui în viitor, pot să între în Uniune, că noul stat unional va însemna o încununare demnă a bazelor conviețuirii pașnice și colaborării frățești între popoare, puse încă în Octombrie 1917, că el va constitui un bastion sigur împotriva capitalismului mondial și un nou pas hotărîtor pe drumul unirii oamenilor muncii din toate țările într'o Republică Sovietică Socialistă Mondială.

Făcând această declarație în fața lumii întregi și proclamând în mod solemn tăria de nesdruncinat a bazelor Puterii Sovietice, care și-au găsit expresia în constituțiile republicilor sovietice socialiste care ne-au împuternicit, noi, delegații acestor republici, pe baza împuternicirilor ce ni s'au dat, decidem să semnăm acordul de constituire a „Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste”.

Anexa nr. 2

ACORDUL DE CONSTITUIRE A UNIUNII REPUBLICILOR SOVIETICE SOCIALISTE

Republica Sovietică Federativă Socialistă Rusă (R.S.F.S.R.), Republica Sovietică Socialistă Ucrainiană (R.S.S.U.), Republica Sovietică Socialistă Belorusă (R.S.S.B.) și Republica Sovietică Federativă Socialistă Transcaucaziană (R.S.F.S.T. — Georgia, Azerbaidjan și Armenia) încheie prezentul acord de unire într'un singur stat unional — „Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste” — pe următoarele baze:

1. În competența Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, reprezentată prin organele ei supreme, intră:

- a) reprezentarea Uniunii în relațiile internaționale ;
- b) modificarea granițelor exterioare ale Uniunii;
- c) încheierea de acorduri privitoare la admiterea de noi republici în cadrul Uniunii;
- d) declararea războiului și încheierea păcii;
- e) contractarea de împrumuturi externe de stat ;
- f) ratificarea acordurilor internaționale;
- g) stabilirea sistemului comerțului exterior și a sistemului comerțului intern;
- h) stabilirea bazelor și a planului general al întregii economii naționale a Uniunii, precum și încheierea convențiilor pentru acordarea de concesiuni;
- i) reglementarea funcționării transporturilor, a poștei și telegrafului;
- j) stabilirea bazelor organizării forțelor armate ale Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste;

k) aprobarea bugetului unitar de stat al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste; stabilirea sistemului monetar și de credit, precum și a sistemului de impozite unionale, republicane și locale;

l) stabilirea principiilor generale ale exploatării și folosirii pământului, precum și ale folosirii subsolului, pădurilor și apelor pe tot teritoriul Uniunii;

m) legislația unională generală privitoare la migrațiuni ;

n) stabilirea bazelor organizării justiției și ale procedurii judiciare, precum și legislația unională — civilă și penală;

o) stabilirea legilor de bază în domeniul muncii;

p) stabilirea principiilor generale ale învățământului public;

r) stabilirea măsurilor generale în domeniul ocrotirii sănătății publice;

s) stabilirea sistemului de măsuri și greutăți;

t) organizarea statisticii pe întreaga Uniune;

u) legislația de bază asupra cetățeniei unionale în ceea ce privește drepturile străinilor;

v) dreptul la amnistie generală;

z) abrogarea hotărârilor congreselor Sovietelor, Comitetelor Executive Centrale și Consiliilor Comisarilor Poporului din republicile unionale care ar contraveni acordului de constituire a Uniunii;

2. Organul suprem al puterii în Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste este congresul Sovietelor Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, iar în intervalul dintre congrese — Comitetul Executiv Central al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste.

3. Congresul Sovietelor Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste se compune din reprezentanții Sovietelor orășanești — câte 1 deputat la 25.000 de alegători — și din reprezentanții congreselor guberniale ale Sovietelor — câte 1 deputat la 125.000 de locuitori.

4. Delegații la congresul Sovietelor Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste sunt aleși de congresele guberniale ale Sovietelor.

5. Congresele ordinare ale Sovietelor Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste se convoacă de Comitetul Executiv Central al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste odată pe an; congresele

extraordinare se convoacă de Comitetul Executiv Central al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste după propria lui hotărîre sau la cererea a cel puțin două republici unionale.

6. Congresul Sovietelor Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste alege Comitetul Executiv Central, alcătuit din reprezentanții republicilor unionale, proporțional cu populația fiecăreia din ele și având în total 371 membri.

7. Sesiunile ordinare ale Comitetului Executiv Central al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste se convoacă de trei ori pe an. Sesiunile extraordinare se convoacă prin decizia Prezidiului Comitetului Executiv Central al Uniunii sau la cererea Consiliului Comisarilor Poporului al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, precum și la cererea Comitetului Executiv Central al uneia din republicile unionale.

8. Congresele Sovietelor și sesiunile Comitetului Executiv Central al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste se convoacă în capitalele republicilor unionale în modul stabilit de Prezidiul Comitetului Executiv Central al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste.

9. Comitetul Executiv Central al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste alege Prezidiul, care este organul suprem al puterii în Uniune în intervalul dintre sesiunile Comitetului Executiv Central al Uniunii.

10. Prezidiul Comitetului Executiv Central al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste se compune din 19 membri aleși, din rândul cărora Comitetul Executiv Central al Uniunii alege un număr de patru președinți ai Comitetului Executiv Central al Uniunii, după numărul republicilor unionale.

11. Organul executiv al Comitetului Executiv Central al Uniunii este Consiliul Comisarilor Poporului al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste (Sovnarcom-ul Uniunii), ales de Comitetul Executiv Central al Uniunii pe termenul împuternicirilor acestuia din urmă, și este format din:

- Președintele Consiliului Comisarilor Poporului al Uniunii,
- Vicepreședinții,
- Comisarul Poporului pentru Afacerile externe,
- Comisarul Poporului pentru Armată și Marină,
- Comisarul Poporului pentru Comerțul exterior,

Comisarul Poporului pentru Căile de comunicație,
Comisarul Poporului pentru Poștă și Telegraf,
Comisarul Poporului pentru Inspecția muncitorească-țără-
nească,

Președintele Consiliului Superior al Economiei Naționale,
Comisarul Poporului pentru Muncă,
Comisarul Poporului pentru Aprovizionare,
Comisarul Poporului pentru Finanțe.

12. În vederea statornicirii legalității revoluționare pe teritoriul Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste și în scopul unirii eforturilor republicilor unionale în lupta împotriva contrarevoluției, se institue pe lângă Comitetul Executiv Central al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste o Curte Supremă, investită cu funcții de control judecătoresc suprem, iar pe lângă Consiliul Comisarilor Poporului al Uniunii se institue un organ unificat, Direcția Politică de Stat, organ al cărui președinte face parte din Consiliul Comisarilor Poporului al Uniunii, cu drept de vot consultativ.

13. Decretele și deciziile Consiliului Comisarilor Poporului al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste sunt obligatorii pentru toate republicile unionale și se aduc la îndeplinire în mod nemijlocit pe tot teritoriul Uniunii.

14. Decretele și deciziile Comitetului Executiv Central și ale Consiliului Comisarilor Poporului al Uniunii se publică în limbile îndeobște întrebuințate în republicile unionale (rusă, ucrainiană, belorusă, georgiană, armeană, tiurcă).

15. Comitetele Executive Centrale ale republicilor unionale pot face contestații împotriva decretelor și deciziilor Consiliului Comisarilor Poporului al Uniunii la Prezidiul Comitetului Executiv Central al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, fără însă a suspenda executarea lor.

16. Numai Comitetul Executiv Central al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste și Prezidiul său pot revoca deciziile și dispozițiile Consiliului Comisarilor Poporului al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste; în ce privește însă dispozițiile date de unul sau altul dintre comisarii poporului ai Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, ele pot fi revocate de Comitetul Executiv Cen-

tral al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, de Prezidiul său și de Consiliul Comisarilor Poporului al Uniunii.

17. Dispozițiile comisarilor poporului ai Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste pot fi suspendate de Comitetele Executiv Centrale sau de Prezidiile Comitetelor Executive Centrale ale republicilor unionale numai în cazuri excepționale, atunci când dispoziția respectivă este vădit contrară deciziilor Consiliului Comisarilor Poporului sau ale Comitetului Executiv Central al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste. Comitetele Executive Centrale sau Prezidiile Comitetelor Executive Centrale ale republicilor unionale vor aduce de îndată la cunoștința Consiliului Comisarilor Poporului al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste și respectivului comisar al poporului al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste suspendarea deciziei.

18. Consiliile Comisarilor Poporului ale republicilor unionale sunt formate din:

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
Vicepreședinții,
Președintele Consiliului Superior al Economiei Naționale,
Comisarul Poporului pentru Agricultură,
Comisarul Poporului pentru Aprovizionare,
Comisarul Poporului pentru Finanțe,
Comisarul Poporului pentru Muncă,
Comisarul Poporului pentru Afacerile interne,
Comisarul Poporului pentru Justiție,
Comisarul Poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească,
Comisarul Poporului pentru Invățământ,
Comisarul Poporului pentru Sănătatea publică,
Comisarul Poporului pentru Asistența socială,
Comisarul Poporului pentru Problemele naționalităților,
precum și din împuterniciții Comisariatelor Poporului ale Uniunii pentru Afacerile externe, Armată și Marină, Comerțul exterior, Căile de comunicație, Poștă și Telegraf — împuterniciții având drept de vot consultativ.

19. Consiliile superioare ale economiei naționale și Comisariatele Poporului pentru Aprovizionare, Finanțe, Muncă și pentru Inspecția muncitorească-țărănească din republicile unionale, rămâ-

nând direct subordonate Comitetelor Executive Centrale și Consiliilor Comisarilor Poporului ale republicilor unionale, se călăuzesc în activitatea lor după dispozițiile primite dela respectivii comisari ai poporului ai Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste.

20. Republicile care fac parte din Uniune au bugete proprii, constituind părți integrante din bugetul întregii Uniuni, care este supus aprobării Comitetului Executiv Central al Uniunii. Bugetele republicilor, capitelele lor de cheltueli și venituri se stabilesc de Comitetul Executiv Central al Uniunii. Comitetul Executiv Central al Uniunii stabilește categoriile de venituri și cotele din aceste venituri, care urmează să fie defalcate pentru formarea bugetelor republicilor unionale.

21. Se stabilește o cetățenie unională unică pentru cetățenii republicilor unionale.

22. Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste are un steag propriu, stemă și sigiliu de stat.

23. Capitala Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste este orașul Moscova.

24. Republicile Unionale își vor modifica constituțiile în conformitate cu prevederile prezentului acord.

25. Aprobarea, modificarea și complectarea acordului unirii sunt de competența exclusivă a Congresului Sovietelor Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste.

26. Fiecărei republici unionale i se rezervă dreptul de a ieși în mod liber din Uniune.

ADNOTĂRI

- 1 Conferința comuniștilor popoarelor tiurce din R.S.F.S.R., convocată de C.C. al P.C. (b) din Rusia, s'a ținut la Moscova în zilele de 1—2 Ianuarie 1921. La conferință au luat parte activiști de partid din Azerbaidjan, Bașchiria, Turchestan, Tătaria, Daghestan, Regiunea Terec, Chirghizia și Crimeea. Conferința a discutat raportul Biroului Central al organizațiilor comuniste ale popoarelor din Orient, problema organizatorică și altele. La 2 Ianuarie I. V. Stalin a prezentat raportul asupra problemei organizatorice (raportul n'a fost stenografiat). Pe baza raportului lui I. V. Stalin, conferința a adoptat o „Hotărîre cu privire la Biroul Central pentru activitatea printre popoarele tiurce din R.S.F.S.R.". Conform acestei „Hotărîri", Biroul Central al organizațiilor comuniste ale popoarelor din Orient, care a ființat cu începere din anul 1918, a fost transformat în Biroul Central de agitație și propagandă printre popoarele tiurce din R.S.F.S.R. — 1.
- 2 E vorba de programul P.C. (b) din Rusia adoptat de Congresul al VIII-lea al partidului, capitolul „În domeniul economic", și de rezoluția Congresului al IX-lea al P.C. (b) din Rusia „Despre syndicate și organizarea lor" (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor P.C. (b) al U.R.S.S. și ale plenarelor C.C.", partea I, 1941, pag. 289-291, 337-340). — 4.
- 3 Cu privire la al VIII-lea Congres al P.C. (b) din Rusia și la hotărîrile sale în problema militară și alte chestiuni, vezi „Cursul scurt de istorie a Partidului Comunist (bolșevic) al Uniunii Sovietice" pag. 222-225 (vezi și „Cursul scurt de istorie a Partidului Comunist (bolșevic) al Uniunii Sovietice", ed. P.M.R. 1948, ediția a III-a, pag. 324-329. — Nota Red.)

- și „Rezoluțiile și hotărârile congreselor, conferințelor P.C. (b) al U.R.S.S. și ale plenarelor C.C.”, partea I-a, 1941, pag. 280-313. I. V. Stalin a rostit la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia un discurs referitor la problema militară (vezi Opere, vol. 4, pag. 249-250 [vezi și I. Stalin, Opere, vol. 4, ed. P.M.R. 1949, pag. 262-263. — Nota Red.]) și a făcut parte din comisia militară aleasă de congres pentru redactarea rezoluției asupra problemei militare. — 6.
- 4 E vorba de ședința comună a fracțiunilor P.C. (b) din Rusia în Congresul al VIII-lea al Sovietelor, în Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia și în Consiliul Sindicatelor din orașul Moscova, ședință care s'a ținut la 30 Decembrie 1920. — 12.
- 5 Tezele „Despre sarcinile imediate ale partidului în problema națională” au fost discutate la 5 Februarie 1921 în ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia. Pentru redactarea definitivă a tezelor a fost numită o comisie în frunte cu V. I. Lenin și I. V. Stalin. Tezele au fost publicate la 10 Februarie în nr. 29 al ziarului „Pravda” și scoase în 1921 în broșură separată. — 16.
- 6 Panislamism — ideologie religioasă-politică ce propovăduiește unirea într'un tot întreg a tuturor popoarelor care profesează islamismul (religia musulmană). A fost larg răspândită la sfârșitul secolului al XIX-lea în rândurile claselor exploatare în țările din Orient. Turcia a folosit această ideologie pentru a supune pe musulmanii din lumea întreagă sultanului turc, „calif al tuturor dreptcredincioșilor”. V. I. Lenin a caracterizat panislamismul ca unul din curențele care încearcă „să îmbine mișcarea de eliberare împotriva imperialismului european și american cu consolidarea pozițiilor hanilor, moșierilor, imamilor etc.” (vezi Opere, ed. a 3-a, vol. XXV, pag. 289 [vezi și V. I. Lenin, Opere alese în două volume, vol. II, partea a II-a, „Schita inițială a tezelor privitoare la chestiunea națională și colonială”, ed. P.M.R. 1949, pag. 424-425. — Nota Red.]).
- Pantiurcismul urmărește să supună toate popoarele tiurce dominației turcești; el a apărut în perioada războaielor balcanice (1912-1913). În timpul războiului din 1914-1918 a evoluat într-o ideologie extrem de agresivă și șovină. În Rusia, după Revoluția Socialistă din Octombrie, panislamismul și pantiurcismul au fost folosite de elementele contrarevoluționare în vederea luptei împotriva Puterii Sovietice. — 29.
- 7 Congresul al X-lea al P. C. (b) din Rusia s'a ținut între 8 și 16 Martie 1921. Congresul a discutat raportul de activitate al

C.C. și cel al Comisiei Centrale de Control, precum și rapoartele asupra sindicatelor și rolul lor în viața economică a țării, asupra impozitului în natură, asupra muncii de partid, asupra sarcinilor imediate ale partidului în problema națională, asupra unității partidului și devierii anarho-sindicaliste etc. V. I. Lenin a prezentat raportul politic al C. C. și rapoartele asupra impozitului în natură, asupra unității partidului și a devierii anarho-sindicaliste. Congresul a făcut bilanțul discuției asupra sindicatelor, aprobând, cu o covârșitoare majoritate de voturi, platforma leninistă. În rezoluția „Asupra unității partidului”, care a fost redactată de V. I. Lenin, congresul a înfierat toate grupurile fracționiste, a dispus dizolvarea lor imediată, arătând că unitatea partidului este condiția fundamentală a succesului dictaturii proletariatului. Congresul a adoptat rezoluția lui V. I. Lenin „Asupra devierii sindicaliste și anarhiste din partidul nostru”, în care a condamnat așa zisa „oposiție muncitorească” și a declarat că propagarea ideilor anarho-sindicaliste este incompatibilă cu calitatea de membru al partidului comunist. Congresul al X-lea a luat hotărârea asupra trecerii dela sistemul de predare obligatorie a surplusului de produse agricole la impozitul în natură, asupra trecerii la noua politică economică. La 10 Martie I. V. Stalin a prezentat raportul „Despre sarcinile imediate ale partidului în problema națională”. Congresul a adoptat în unanimitate drept bază tezele lui I. V. Stalin și a ales o comisie pentru redactarea lor definitivă. La ședința din seara zilei de 15 Martie, I. V. Stalin a făcut o comunicare asupra rezultatelor activității comisiei. Congresul a adoptat în unanimitate rezoluția propusă de I. V. Stalin în numele comisiei. Congresul a condamnat devierile antipartinice în problema națională: șovinismul națiunii dominante (velicorus) și naționalismul local, declarându-le dăunătoare și primejdioase pentru comunism și pentru internaționalismul proletar. Congresul și-a îndreptat lovitura principală împotriva șovinismului velicorus, care constituia pericolul principal. (Despre Congresul al X-lea al P. C. (b) din Rusia vezi „Cursul scurt de istorie a Partidului Comunist (bolșevic) al Uniunii Sovietice”, pag. 242—246 [vezi și „Cursul scurt de istorie a Partidului Comunist (bolșevic) al Uniunii Sovietice”, ed. P.M.R. 1948, ediția a III-a, pag. 355—361. — Nota Red.]. Cu privire la rezoluțiile congresului, vezi „Rezoluțiile și hotărârile congreselor, conferințelor P. C. (b) al U.R.S.S. și ale plenarelor C. C.”, partea I, 1941, pag. 356—395). — 31.

⁸ Culegerea „Planul de electrificare a R.S.F.S.R. Raport prezentat Congresului al VIII-lea al Sovietelor de Comisia de Stat pentru electrificarea Rusiei” a fost publicată de secția

tehnico-științifică a Consiliului Superior al Economiei Naționale în Decembrie 1920. — 50.

- 9 „Economicescaia Jizni” („Viața economică”) — cotidian, organ al Comisariatelor Poporului pentru Economie și Finanțe și al instituțiilor economice și financiare din R.S.F.S.R. și U.R.S.S. (Consiliul Superior al Economiei Naționale, Consiliul Muncii și Apărării, Comisia de Stat a Planificării, Banca de Stat, Comisariatul Poporului pentru Finanțe etc.); a apărut din Noembrie 1918 până în Noembrie 1937. — 51.
- 10 Internaționala II½ — „Uniunea muncitorească internațională a partidelor socialiste” — a fost întemeiată la Viena în Februarie 1921, la conferința constitutivă a partidelor și grupărilor centriste care părăsiseră în mod provizoriu Internaționala a II-a sub presiunea masselor muncitorești revoluționare. Criticând în vorbe Internaționala a II-a, șefii Internaționalei II½ (F. Adler, O. Bauer, L. Martov etc.) au dus în realitate o politică oportunistă în toate problemele importante ale mișcării proletare, căutând să folosească Uniunea creată ca pe un stăvilor împotriva influenței crescânde a comuniștilor asupra masselor muncitorești. În 1923 Internaționala II½ s'a unit din nou cu Internaționala a II-a. — 53.
- 11 „Consiliul de acțiune și propagandă al popoarelor din Orient” a fost creat în urma hotărârii luate de primul Congres al popoarelor din Orient, care s'a ținut la Bacu în Septembrie 1920. Consiliul și-a pus ca scop sprijinirea și unificarea mișcării de eliberare din Orient; a ființat aproape un an. — 57.
- 12 Primul Congres al femeilor muncitoare din Republica Sovietică Socialistă Gorscaia s'a ținut la Vladicavcaz între 16 și 18 Iunie 1921. La congres au participat 152 de delegate: Cecene, Osete, Tătare Cabardine, Balcare etc., venite din îndepărtatele sate de munte. Congresul a discutat următoarele chestiuni: situația economică și juridică a femeilor din Orient înainte și acum; industria casnică și participarea femeilor din Republica Gorscaia la această producție; instrucția publică și femeia din Orient; un raport asupra ocrotirii mamei și copilului etc. Telegrama lui I. V. Stalin a fost citită la 18 Iunie, în ședința de seară. Congresul a trimis lui I. V. Stalin o telegramă de salut. — 62.
- 13 Republica Autonomă Sovietică Socialistă Gorscaia a fost constituită pe baza decretului din 20 Ianuarie 1921 al C.E.C. al Sovietelor din Rusia. Din Republica Autonomă Sovietică Socialistă Gorscaia făceau parte la început următoarele districte:

- Cecen, Nazranov, Vladicavcaz, Cabardin, Balcar și Caraceaev. Între anii 1921-1924 s'au desprins succesiv din Republica Autonomă Sovietică Socialistă Gorscaia o serie de regiuni naționale autonome. Prin decretul din 7 Iulie 1924 al C.E.C. al Sovietelor din Rusia, Republica Autonomă Sovietică Socialistă Gorscaia a fost desființată. — 62.
- 14 E vorba de cele 21 de condiții de admitere în Internaționala Comunistă, stabilite de Congresul al II-lea al Internaționalei Comuniste la 6 August 1920. — 67.
- 15 E vorba de tezele din Aprilie ale lui V. I. Lenin „Despre sarcinile proletariatului în actuala revoluție” (vezi Opere, ed. a 3-a, vol. XX, pag. 87-90 [vezi și V. I. Lenin: „Tezele din Aprilie”, ed. P. C. R. 1947, pag. 11-16. — Nota Red.]). — 68.
- 16 E vorba de rebeliunea contrarevoluționară din Kronstadt, din Martie 1921 (vezi „Cursul scurt de istorie a Partidului Comunist (bolșevic) al Uniunii Sovietice”, pag. 239 [vezi și „Cursul scurt de istorie a Partidului Comunist (bolșevic) al Uniunii Sovietice”, ed. P.M.R. 1948, ediția a III-a, pag. 350-351. — Nota Red.]). — 68.
- 17 V. I. Lenin: „Două tactici ale social-democrației în revoluția democratică” (vezi Opere, ed. a 3-a, vol. VIII, pag. 27-126 [vezi și V. I. Lenin, Opere alese în două volume, vol. I, partea a II-a, „Două tactici ale social-democrației în revoluția democratică”, ed. P.M.R. 1949, pag. 7-133. — Nota Red.]). — 69.
- 18 Vezi V. I. Lenin, Opere, ed. a 3-a, vol. VII, și ed. a 4-a, vol. 8. — 70.
- 19 V. I. Lenin: „Victoria cadeților și sarcinile partidului muncitoresc” (vezi Opere, ed. a 3-a, vol. IX, pag. 79-143). — 70.
- 20 Vezi V. I. Lenin, Opere, ed. a 3-a, vol. XXII, pag. 13-23 (vezi și Lenin-Stalin, Despre Revoluția din Octombrie, ed. P.M.R. 1949, pag. 12-25. — Nota Red.). — 71.
- 21 E vorba de broșura lui V. I. Lenin „Sarcinile imediate ale Puterii Sovietice” (vezi Opere, ed. a 3-a, vol. XXII, pag. 435-468 [vezi și V. I. Lenin, Opere alese în două volume, vol. II, partea întâia, „Sarcinile imediate ale Puterii Sovietice”, ed. P.C.R. 1946, pag. 456-502. — Nota Red.]). — 71.
- 22 „Credo” — manifestul grupului „economistilor”. (Cu privire la Credo, vezi V. I. Lenin: „Protestul social-democraților

- ruși", Opere, ed. a 3-a, vol. II, pag. 473-486, și ed. a 4-a, vol. 4, pag. 149-163 [vezi și V. I. Lenin, Marx-Engels-marxism, ed. P.M.R. 1949, ediția a II-a, pag. 104-115. — Nota Red.]). — 73.
- 23 V. I. Lenin: „«Stângismul», boala copilăriei comunismului” (vezi Opere, ed. a 3-a, vol. XXV, pag. 165-250 [vezi și V. I. Lenin, Opere alese în două volume, vol. II, partea a II-a, „«Stângismul», boala copilăriei comunismului”, ed. P.M.R. 1949, pag. 309-406. — Nota Red.]). — 76.
- 24 Conferința democratică s'a ținut la Petrograd între 14 și 22 Septembrie 1917, fiind convocată de leaderii menșevici și socialiști-revoluționari ai Comitetului Central Executiv al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia și ai Comitetului Executiv al Sovietelor de deputați ai țăranilor. Această conferință era compusă din reprezentanți ai partidelor socialiste, ai Sovietelor care aveau o poziție conciliatoare, ai sindicatelor, ai zemstvelor, ai cercurilor comerciale și industriale și ai unităților militare. Conferința a desemnat din sânul său un Preparlament (Consiliu provizoriu al republicii) — organ consultativ pe lângă Guvernul Provizoriu. Conciliatorii intenționau să oprească, cu ajutorul Preparlamentului, mersul revoluției și să facă țara să treacă dela calea revoluției sovietice la aceea a dezvoltării burghezo-constituționale. — 78.
- 25 V. I. Lenin: „Revoluția proletară și renegatul Kautsky” (vezi Opere, ed. a 3-a, vol. XXIII, pag. 331-412 [vezi și V. I. Lenin, Opere alese în două volume, vol. II, partea a II-a, „Revoluția proletară și renegatul Kautsky”, ed. P.M.R. 1949, pag. 24-124. — Nota Red.]). — 83.
- 26 E vorba de cartea lui V. I. Lenin „Ce-i de făcut?” (vezi Opere, ed. a 3-a, vol. IV, pag. 359-508, și ed. a 4-a, vol. 5, pag. 319-494 [vezi și V. I. Lenin: „Ce-i de făcut?”, ed. P.C.R. 1946. — Nota Red.]). — 84.
- 27 Vezi K. Marx și F. Engels: „Manifestul Partidului Comunist”, 1939, pag. 40-41 (vezi și Marx-Engels: „Manifestul Partidului Comunist”, ed. P.M.R. 1949, ediția a II-a, pag. 46. — Nota Red.). — 84.
- 28 I. V. Stalin a sosit la Tiflis la sfârșitul lunii Iunie 1921, venind dela Nalcic (unde urma o cură), pentru a participa la lucrările plenarei Biroului din Caucaz al C.C. al P.C. (b) din Rusia cu reprezentanții organizațiilor de partid și sindicale

locale. Plenara s'a ținut între 2 și 7 Iulie și a discutat problemele economice și politice mai importante în legătură cu constituirea republicilor sovietice din Transcaucazia. În rezoluția adoptată în urma raportului cu privire la situația politică și care a fost redactată sub conducerea lui I. V. Stalin, plenara a trasat sarcinile comuniștilor din Transcaucazia, dând o lovitură hotărâtoare deviatorilor în problema națională. Plenara a hotărât instituirea unei comisii pentru unificarea activității economice a Republicilor Sovietice din Transcaucazia, a discutat chestiunea situației căilor ferate transcaucaziene, a circulației monetei în Republicile Sovietice din Transcaucazia, chestiunea autonomiei regiunii Nagornâi Carabah, chestiunea Adjariiei, a situației din Abhazia etc. La 6 Iulie I. V. Stalin a prezentat la adunarea generală a organizației de partid din Tiflis un raport „Despre sarcinile imediate ale comunismului în Georgia și Transcaucazia”. Raportul a fost publicat în nr. 108 al ziarului „Pravda Gruzii” („Adevărul Georgiei”) din 13 Iulie și scos în broșură de Biroul din Caucaz al C.C. al P.C. (b) din Rusia în 1921. — 91.

- 29 **Mussavatiști** — partidul „Mussavat” — partid naționalist al burgheziei și moșierilor din Azerbaidjan; a luat ființă în 1912. În perioada Revoluției din Octombrie și a războiului civil a fost principala forță contrarevoluționară din Azerbaidjan. Cu sprijinul intervențiștilor turci și, apoi, al intervențiștilor englezi, mussavatiștii au fost la putere în Azerbaidjan cu începere din Septembrie 1918 până în Aprilie 1920, când guvernul mussavatist a fost răsturnat grație eforturilor unite ale muncitorilor din Bacu, ale țăranilor din Azerbaidjan și ale Armatei Roșii, care le-a venit în ajutor. — 98.
- 30 **Dașnacii** — partidul „Dașnactutian” — partid burghezo-naționalist armean; a luat ființă în ultimul deceniu al secolului al XIX-lea. În anii 1918-1920 dașnacii au fost în fruntea guvernului burghezo-naționalist din Armenia, transformând-o într'un punct de sprijin al intervențiștilor englezi în lupta lor împotriva Rusiei Sovietice. Guvernul dașnac a fost răsturnat în Noembrie 1920, în urma luptei duse de oamenii muncii din Armenia, sprijiniți de Armata Roșie. — 98.
- 31 E vorba de acordul politico-militar intervenit între Anglia și Franța în 1904, care a stat la baza constituirii Antantei (alianța imperialistă dintre Anglia, Franța și Rusia țaristă). — 100.
- 32 **„Iskra”** — primul ziar marxist ilegal pe întreaga Rusie; a fost fondat în 1900 de către V. I. Lenin (cu privire la însemnătatea și rolul „Iscrei”, vezi „Cursul scurt de istorie a Par-

- tidului Comunist (bolșevic) al Uniunii Sovietice", pag. 30-38 [vezi și „Cursul scurt de istorie a Partidului Comunist (bolșevic) al Uniunii Sovietice”, ed. P.M.R. 1948, ediția a III-a, pag. 44-57. — Nota Red.]]. — 104.
- 33 N. Lenin: „«Stângismul», boala copilăriei comunismului”. P., 1920 (vezi V. I. Lenin, Opere, ed. a 3-a, vol. XXV, pag. 165-250 [vezi și V. I. Lenin, Opere alese în două volume, vol. II, partea a II-a, „«Stângismul», boala copilăriei comunismului”, ed. P.M.R. 1949, pag. 309-406. — Nota Red.]). — 106.
- 34 Vezi V. I. Lenin, Opere, ed. a 3-a, vol. XXIII, pag. 385 (vezi și V. I. Lenin, Opere alese în două volume, vol. II, partea a II-a, „Revoluția proletară și renegatul Kautsky”, ed. P.M.R. 1949, pag. 91. — Nota Red.). — 110.
- 35 E vorba de conferința pentru limitarea înarmărilor și pentru chestiunile în legătură cu Oceanul Pacific și Extremul Orient, care s'a ținut la Washington între 12 Noembrie 1921 și 6 Februarie 1922. La conferință au participat: Statele Unite ale Americii, Anglia și dominiioanele sale, Japonia, Franța, Italia, China, Belgia, Olanda și Portugalia. Rusia Sovietică, cu toate protestele Guvernului Sovietic, nu a fost invitată la conferință. Conferința dela Washington a desăvârșit reîmpărțirea de după război a lumii și a fost o încercare de a stabili un nou raport al forțelor imperialiste în Oceanul Pacific. Acor-surile semnate la Washington au fixat limitele înarmărilor navale ale puterilor imperialiste, au fixat drepturile de posesiune ale acestora asupra insulelor din Oceanul Pacific, stabilind principiul politicii „porților deschise” în China, adică principiul „egalității tuturor națiunilor în ce privește folosirea posibilităților ce se deschid în China pentru comerțul și industria lor”. Conferința dela Washington nu a înlăturat, ci, dimpotrivă, a accentuat contradicțiile dintre puterile imperialiste. — 124.
- 36 „Zvezda” („Steaua”) — ziar legal bolșevic; a apărut la Petersburg dela 16 Decembrie 1910 până la 22 Aprilie 1912 (la început săptămânal, apoi de două și de trei ori pe săptămână). Conducerea ideologică a ziarului o avea V. I. Lenin, care trimitea în mod regulat articole din străinătate. Colaboratori apropiați ai ziarului „Zvezda” au fost V. M. Molotov, M. S. Olmînschi, N. G. Poletaev, N. N. Baturin, C. S. Eremeev și alții. A. M. Gorchî a colaborat și el la acest ziar. În primăvara anului 1912, aflându-se la Petersburg, I. V. Stalin a condus în mod direct activitatea ziarului, în care a publi-

cat o serie de articole (vezi Opere, vol. 2, pag. 225-247 [vezi și I. Stalin, Opere, vol. 2, ed. P.M.R. 1949, pag. 235-259. — Nota Red.]). Unele numere ale ziarului au avut un tiraj de 50—60.000 de exemplare. „Zvezda” a pregătit terenul pentru apariția ziarului bolșevic cotidian „Pravda”. La 22 Aprilie 1912 guvernul țarist a suspendat ziarul „Zvezda”; „Nevscaia Zvezda” („Steaua Neveii”), care a apărut până în Octombrie 1912, a urmat aceeași linie ca și „Zvezda”. — 135.

- 37 Este citat articolul lui I. V. Stalin „Țelurile noastre”, care a fost publicat în nr. 1 al ziarului „Pravda” din 22 Aprilie 1912 (vezi Opere, vol. 2, pag. 248 [vezi și I. Stalin, Opere, vol. 2, ed. P.M.R. 1949, pag. 260. — Nota Red.]). — 136.
- 38 Vezi I. V. Stalin, Opere, vol. 2, pag. 249 (vezi și I. Stalin, Opere, vol. 2, ed. P.M.R. 1949, pag. 261. — Nota Red.). — 137.
- 39 Procesul socialiștilor-revoluționari a avut loc la Moscova între 8 Iunie și 7 August 1922. Printre cei 34 de acuzați judecați de Tribunalul revoluționar suprem se aflau 11 membri ai C.C. al partidului socialist-revoluționar. La proces s'a stabilit că partidul socialist-revoluționar, din primele zile ale Revoluției Socialiste din Octombrie, a luptat împotriva Puterii Sovietice, organizând rebeliuni armate și comploturi, a sprijinit pe intervenționiști și a săvârșit acte teroriste împotriva conducătorilor Partidului Bolșevic și ai Guvernului Sovietic. — 141.
- 40 E vorba de conferința economică internațională dela Genova (10 Aprilie — 19 Mai 1922) și cea dela Haga (15 Iunie — 20 Iulie 1922). Conferința dela Genova a fost convocată în vederea clarificării raporturilor dintre lumea capitalistă și Rusia Sovietică. La această conferință au participat, pe de o parte, Anglia, Franța, Italia, Japonia și alte state capitaliste, iar pe de altă parte Rusia Sovietică. Pretențiile prezentate delegației sovietice de reprezentanții țărilor capitaliste erau de așa natură, încât satisfacerea lor ar fi echivalat cu transformarea Țării Sovietelor într-o colonie a capitalului occidental (pretenția de a plăti toate datoriile de război și cele dinainte de război, restituirea către proprietarii străini a proprietăților care le fuseseră naționalizate etc.). Delegația sovietică a respins pretențiile capitaliștilor străini. Chestiunea a fost trecută conferinței experților, care s'a întrunit la Haga. Nici conferința dela Haga nu a ajuns la un acord, din cauză că punctele de vedere ale celor două părți erau de neîmpăcat. — 141.

- 41 I. V. Stalin a fost președintele comisiei create de plenara C.C. al P.C. (b) din Rusia la 6 Octombrie 1922 pentru redactarea proiectului de lege a unirii R.S.F.S.R., R.S.S. Ucrainene, Federației Transcaucaziene și R.S.S. Beloruse într-o Uniune a Republicilor Sovietice Socialiste. Această comisie a condus toate lucrările pentru pregătirea primului Congres al Sovietelor U.R.S.S. — 145.
- 42 Este vorba de acordul semnat la 22 Februarie 1922, la Moscova, de către reprezentanții cu depline puteri ai republicilor independente: Azerbaidjană, Armeană, Georgiană, Belorusă, Ucrainiană, Horezm, Buhara, Extrem-Orientală și R.S.F.S.R., acord conform căruia R.S.F.S.R. avea să reprezinte republicile amintite la conferința economică europeană dela Genova. — 147.
- 43 R.E.O. — Republica Extrem-Orientală — a ființat din Aprilie 1920 până în Noembrie 1922. R.E.O. cuprindea regiunea Baicalului, regiunea Transbaicală, regiunea Amurului, Primorie, Camciatka și partea de Nord a insulei Sahalin. — 148
- 44 Federația Transcaucaziană — Uniunea Federativă a Republicilor Sovietice Socialiste din Transcaucazia — s'a constituit la 12 Martie 1922 la conferința reprezentanților cu depline puteri ai comitetelor executive centrale din Georgia, Azerbaidjan și Armenia. În Decembrie 1922 Uniunea Federativă a fost transformată în Republica Sovietică Federativă Socialistă Transcaucaziană (R.S.F.S.T.). Federația Transcaucaziană a ființat până în 1936. Conform Constituției U.R.S.S. din 1936, Republicile Sovietice Socialiste Armeană, Azerbaidjană și Georgiană au devenit republici unionale în cadrul U.R.S.S. (Cu privire la Federația Transcaucaziană, vezi volumul de față pag. 237—242, 262—269.). — 149.
- 45 Republicile populare sovietice Buhara și Horezm au fost constituite în 1920 în urma victorioaselor răscoale populare care s'au produs pe teritoriul fostelor hanate Buhara și Hiva. La sfârșitul anului 1924 și începutul anului 1925, în urma delimitării republicilor din Asia centrală după criteriul național, teritoriul republicilor Buhara și Horezm a fost împărțit între Republicile Sovietice Socialiste Unionale Turcmenă și Uzbecă, Republica Autonomă Sovietică Socialistă Tadjică și regiunea autonomă Cara-Calpacă, de curând create. — 149.
- 46 Congresul al X-lea al Sovietelor din Rusia s'a ținut la Moscova între 23 și 27 Decembrie 1922. La Congres au participat 2.215 delegați, dintre care 488 de delegați din partea repu-

blicilor contractante: R.S.F.S. Transcaucaziană, R.S.S. Ucrainiană și R.S.S. Belorusă, care au sosit la Moscova pentru a participa la lucrările primului Congres al Sovietelor din U.R.S.S. și au fost invitați să asiste ca oaspeți de onoare la Congresul al X-lea al Sovietelor din Rusia. La Congresul al X-lea al Sovietelor din Rusia s'au discutat următoarele chestiuni: raportul C.E.C. al Sovietelor din Rusia și al Consiliului Comisarilor Poporului asupra politicii interne și externe a republicii, raportul asupra situației în industrie, raportul Comisariatului Poporului al Agriculturii (bilanțul lucrărilor pentru ridicarea gospodăriilor țărănești), raportul Comisariatului Poporului al Învățământului public, raportul Comisariatului Poporului al Finanțelor, propunerea republicilor sovietice care încheie acordul de a se constitui Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste. I. V. Stalin a prezentat la 26 Decembrie raportul asupra unirii republicilor sovietice. Congresul a adoptat în unanimitate rezoluția propusă de I. V. Stalin. După raportul lui I. V. Stalin au luat cuvântul reprezentanții Ucrainei, Azerbaidjanului, Georgiei, Armeniei și Belorusiei, care au salutat în numele popoarelor lor unirea republicilor sovietice într'un singur stat unional — U.R.S.S. — 152.

47 E vorba de tratativele duse de guvernul sovietic cu industriașul englez Urquhart pentru încheierea unui acord cu privire la concesiunea exploatării minereurilor din Ural și Cazahstan. La 6 Octombrie 1922 Consiliul Comisarilor Poporului a respins proiectul de acord din cauza condițiilor extrem de grele puse de Urquhart, precum și din cauza politicii dușmănoase duse de guvernul conservator englez față de Rusia Sovietică. Refuzul Guvernului Sovietic de a încheia acordul cu Urquhart a servit drept pretext pentru intensificarea campaniei antisovietice în presa burgheză. — 155.

48 Conferința dela Lausanne (20 Noembrie 1922 — 24 Iulie 1923) a fost convocată din inițiativa Franței, Angliei și Italiei pentru a discuta problema Orientului Apropiat (încheierea tratatului de pace între Grecia și Turcia, fixarea granițelor Turciei, adoptarea unei convenții cu privire la regimul strâmtorilor etc.). La această conferință au mai luat parte, în afară de țările mai sus amintite, Japonia, România, Iugoslavia, Grecia, Bulgaria, Turcia (reprezentanții U.S.A. au asistat în calitate de observatori). Rusia Sovietică a fost invitată la conferință numai în legătură cu discutarea chestiunii strâmtorilor (Bosfor, Dardanele). În comisia strâmtorilor a conferinței, delegația sovietică a combătut proiectul care prevedea ca strâmtorile să fie deschise pentru vasele de război atât în timp de pace cât și în timp de război și a propus un proiect

al său, care prevedea închiderea completă a strâmtorilor pentru vasele de război ale oricărei țări, cu excepția Turciei. Comisia a respins proiectul delegației sovietice. — 156.

- 49 Primul Congres al Sovietelor din U.R.S.S. s'a ținut la Moscova la 30 Decembrie 1922. La congres au participat 1.727 delegați din partea R.S.F.S.R., 364 delegați din partea R.S.S. Ucrainene, 91 delegați din partea Federației Transcaucaziene și 33 delegați din partea R.S.S. Beloruse. Congresul a luat în discuție raportul lui I. V. Stalin cu privire la constituirea Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, a ratificat Declarația și Acordul de constituire a U.R.S.S. și a ales Comitetul Executiv Central al Uniunii R. S. S. — 164.
- 50 Conferința delegațiilor cu depline puteri ale R.S.F.S.R., R.S.S. Ucrainene, R.S.S. Beloruse și R.S.F.S. Transcaucaziene s'a ținut la 29 Decembrie 1922. Conferința a luat în discuție și a adoptat Declarația și Acordul de constituire a Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste. La conferință I. V. Stalin a făcut o comunicare asupra ordinei în care se vor desfășura lucrările primului Congres al Sovietelor din U.R.S.S. Conferința l-a însărcinat pe I. V. Stalin să prezinte raportul asupra constituirii U.R.S.S. În dimineața zilei de 30 Decembrie, delegațiile împuternicite au semnat Declarația și Acordul de constituire a U.R.S.S. — 167.
- 51 Articolul lui I. V. Stalin „In jurul problemei strategiei și tacticii comuniștilor ruși” a fost publicat la 14 Martie 1923 în nr. 56 al ziarului „Pravda”, închinat celei de a 25-a aniversări a Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia, precum și în numerele 57, 58 și 59 ale ziarului „Petrogradscaia Pravda” („Adevărul Petrogradului”), din 14, 15 și 16 Martie 1923, și în nr. 7 (46) al revistei „Comunisticescaia Revoluția” („Revoluția Comunistă”) din 1 Aprilie 1923. Mai târziu, un fragment din acest articol a fost publicat sub titlul „Revoluția din Octombrie și strategia comuniștilor ruși”, în cartea: I. Stalin, „Despre Revoluția din Octombrie”, Moscova, 1932 (vezi și Lenin-Stalin, Despre Revoluția din Octombrie, ed. P. M. R. 1949, pag. 188—193. — Nota Red.) — 168.
- 52 Universitatea Sverdlov — Universitatea comunistă muncitorească-tărănească „I. M. Sverdlov”.
Din inițiativa lui I. M. Sverdlov s'au creat în 1918 pe lângă C. E. C. al Sovietelor din Rusia cursuri de scurtă durată de agitație și propagandă, care au devenit, în Ianuarie 1919, Școala de muncă sovietică. Pe baza acestei școli s'a creat, prin hotărârea Congresului al VIII-lea al P. C. (b) din Rusia,

Școala centrală de muncă sovietică și de partid. În a doua jumătate a anului 1919, Școala centrală de muncă sovietică și de partid a fost transformată în Universitatea comunistă muncitorească-țărănească „I. M. Sverdlov”. — 168.

- 53 Grupul „Eliberarea muncii” este primul grup marxist rus; a fost organizat de G. V. Plehanov la Geneva în anul 1883. (Cu privire la activitatea acestui grup și la rolul lui istoric, vezi „Cursul scurt de istorie a Partidului Comunist (bolșevic) al Uniunii Sovietice”, pag. 10—17 [vezi și „Cursul scurt de istorie a Partidului Comunist (bolșevic) al Uniunii Sovietice”, ed. P. M. R. 1948, ediția a III-a, pag. 15—25. — Nota Red.]). — 179.
- 54 Cu prilejul demonstrației politice de masă din Petrograd din 20—21 Aprilie 1917, un grup de membri ai Comitetului din Petrograd al Partidului Bolșevic (Bagdatiev și alții) a lansat lozincă răsturnării imediate a Guvernului Provizoriu, contrar directivei C. C. al bolșevicilor ca această demonstrație să aibă un caracter pașnic. Comitetul Central al partidului a condamnat comportarea acestor aventurieri „de stânga” (vezi V. I. Lenin, Opere, ed. a 3-a, vol. XX, pag. 224—225). — 180.
- 55 V. I. Lenin: „Două tactici ale social-democrației în revoluția democratică” (vezi Opere, ed. a 3-a, vol. VIII, pag. 27—126 [vezi și V. I. Lenin, Opere alese în două volume, vol. I, partea a II-a, „Două tactici ale social-democrației în revoluția democratică”, ed. P. M. R. 1948, pag. 7—133. — Nota Red.]). — 183.
- 56 „Comisia de contact”, compusă din Ciheidze, Steclov, Suhanov, Filippovschi și Scobelev (mai târziu din această comisie au făcut parte și Cernov și Tereteli), a fost creată la 7 Martie 1917 de Comitetul Executiv socialist-revoluționar și menșevic al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd, pentru a stabili un contact cu Guvernul Provizoriu, pentru a-l „înfrăuri” și pentru a-i „controla” activitatea. În realitate, „comisia de contact” a ajutat la înfăptuirea politicii burgheze a Guvernului Provizoriu și a reținut masele muncitorești dela lupta revoluționară activă pentru trecerea întregii puteri în mâinile Sovietelor. „Comisia de contact” a ființat până în Mai 1917, când reprezentanții menșevicilor și ai socialiștilor-revoluționari au intrat în Guvernul Provizoriu. — 184.
- 57 V. I. Lenin: „Despre sarcinile proletariatului în actuala revoluție” (vezi Opere, ed. a 3-a, vol. XX, pag. 87—90 [vezi

și V. I. Lenin: „Tezele din Aprilie“, ed. P. C. R. 1947, pag. 11—16. — *Nota Red.*). — 185.

- 58 Proiectul tezelor asupra problemei naționale prezentate la Congresul al XII-lea al partidului a fost discutat în plenara C. C. al P. C. (b) din Rusia la 21 Februarie 1923. Pentru redactarea tezelor s'a creat o comisie în frunte cu I. V. Stalin. La 22 Martie Biroul Politic al C. C. al P. C. (b) din Rusia a luat în discuție și a aprobat tezele, iar la 24 Martie ele au fost publicate în nr. 65 al ziarului „Pravda“. — 189.
- 59 Smenovehism — curent politic burghez; a apărut în străinătate, în 1921, în rândurile gardiștilor albi ruși emigranți. În fruntea acestui curent se afla grupul lui N. Ustrialov, I. Cliucînicov și alții, care scoteau revista „Smena Voh“ (la început a apărut o culegere cu acelaș titlu). Ideologia smenovehistă exprima punctul de vedere al burgheziei, care a renunțat la lupta armată fațășă împotriva Puterii Sovietice. În legătură cu trecerea Rusiei Sovietice la noua politică economică, smenovehiștii contau pe schimbarea treptată a orânduirii sovietice în spiritul democrației burgheze. — 195.
- 60 Vezi rezoluția Congresului al X-lea al P. C. (b) din Rusia „Despre sarcinile imediate ale partidului în problema națională“, în „Rezoluțiile și hotărârile congreselor, conferințelor P. C. (b) al U. R. S. S. și ale plenarelor C. C.“, partea I, 1941, pag. 386 (vezi și I. Stalin, *Marxismul și problema național-colonială* (Culegere de articole și discursuri alese)“, ed. P. M. R. 1949, pag. 290. — *Nota Red.*). — 196.
- 61 Congresul al XII-lea al P. C. (b) din Rusia s'a ținut între 17 și 25 Aprilie 1923. După victoria Revoluției Socialiste din Octombrie, acesta a fost primul congres la care V. I. Lenin nu a putut participa. Congresul a discutat rapoartele de activitate prezentate de C. C.; de Comisia Centrală de Control, de reprezentanții Rusiei în Comitetul Executiv al Internaționalei Comuniste, precum și rapoartele asupra industriei, asupra momentelor naționale în munca de partid și în construirea statului, asupra politicii fiscale la sate, a împărțirii teritoriale-administrative etc. În hotărârile luate, congresul a ținut seama de toate indicațiile pe care V. I. Lenin le-a dat în ultimele sale articole și scrisori. Congresul al XII-lea al P. C. (b) din Rusia a făcut bilanțul aplicării noii politici economice în decurs de doi ani, dând o ripostă hotărâtă lui Troțchi, Buharin și partizanilor lor, care priveau n.e.p.-ul ca o retragere de pe pozițiile socialiste. Congresul a acordat o mare atenție problemei organizatorice și celei naționale. La 17 Aprilie, în ședința de seară, I. V. Stalin a prezentat

raportul organizatoric al C. C. În rezoluția adoptată pe baza raportului organizatoric al C. C., congresul a aprobat planul leninist de reorganizare a Inspecției muncitorești-țărănești și a Comisiei Centrale de Control și a constatat îmbunătățirea aparatului organizatoric al C. C. și a întregii munci organizatorice. La 23 Aprilie congresul a ascultat raportul lui I. V. Stalin „Despre momentele naționale în munca de partid și în construirea statului”. Discuțiile la raport au avut loc în zilele de 23 și 24 Aprilie; chestiunea a fost apoi trecută spre discutare secțiunii naționale a congresului, care lucra sub conducerea directă a lui I. V. Stalin. La 25 Aprilie congresul a votat rezoluția propusă de această secțiune; rezoluția avea la bază tezele lui I. V. Stalin. Congresul a demascât pe deviatorii în problema națională, chemând partidul să lupte cu hotărîre împotriva acestor devieri: șovinismul velicorus și naționalismul burghez local. (Cu privire la Congresul al XII-lea al P.C. (b) din Rusia, vezi „Cursul scurt de istorie a Partidului Comunist (bolșevic) al Uniunii Sovietice”, pag. 250—252 [vezi și „Cursul scurt de istorie a Partidului Comunist (bolșevic) al Uniunii Sovietice”, ed. P. M. R. 1948, ediția a III-a, pag. 367—370. — Nota Red.]. În ce privește rezoluțiile congresului, vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor P. C. (b) al U. R. S. S. și ale plenarelor C. C.”, partea I, 1941, pag. 472—524). — 203

- 62 „Izvestia Tsentralnovo Comiteta Rosiiscol Communisticescol Partii (b)” („Izvestia Comitetului Central al Partidului Comunist (b) din Rusia”) — publicație informativă; a fost fondată în urma hotărîrii Congresului al VIII-lea al P. C. (b) din Rusia; a apărut dela 28 Mai 1919 până la 10 Octombrie 1929 (primele 20 de numere au apărut ca supliment al ziarului „Pravda”). Dintr'un buletin informativ, „Izvestia C. C.” s'a transformat treptat într'un jurnal central al partidului, iar în 1929 a fost transformat în revista „Partiinoe Stroitelstvo” („Munca de Partid”). „Raportul de activitate al C.C. al P. C. din Rusia la Congresul al XII-lea al partidului” a fost publicat în „Izvestia C. C.” nr. 4 (52) din Aprilie 1923. — 205.

- 63 I. V. Stalin se referă la articolele „Cum să reorganizăm Rabcrinul” și „Mai bine mai puțin, dar mai bine” (vezi V. I. Lenin, Opere, ed. a 3-a, vol. XXVII, pag. 402—418 [vezi și V. I. Lenin, Opere alese în două volume, vol. II, partea a II-a, pag. 673—695. — Nota Red.]). — 215.

- 64 I. V. Stalin se referă la broșura „Cadrele noastre conducătoare din industrie. (După materialele Secției evidenței și repartizării cadrelor a C. C. al P. C. din Rusia)”, Moscova 1923. — 221.

- 65 Congresul general al membrilor de rând ai partidului socialist-revoluționar s'a ținut la Moscova între 18 și 20 Martie 1923. Congresul a constatat că partidul socialist-revoluționar s'a descompus definitiv, declarând că organele lui conducătoare din emigrație nu au dreptul să vorbească în numele unui partid inexistent. — 232.
- 66 Foaia de discuții a apărut ca un supliment al ziarului „Pravda” în ajunul Congresului al XII-lea al P. C. (b) din Rusia, sub titlul „Predsiedovschii discussionnâi listoc” („Foaie de discuții pentru congres”). Au apărut 5 numere: patru înainte de congres și unul în timpul congresului („Pravda” nr. 46, 65, 75, 82, 86 din 1, 24 Martie, 5, 15 și 20 Aprilie 1923). — 233.
- 67 I. V. Stalin se referă la grupul „centralismul democratic”, grup antipartinic. (Cu privire la acest grup, vezi „Cursul scurt de istorie a Partidului Comunist (bolșevic) al Uniunii Sovietice”, pag. 229, 242 [vezi și „Cursul scurt de istorie a Partidului Comunist (bolșevic) al Uniunii Sovietice”, ed. P.M.R. 1948, ediția a III-a, pag. 336, 354. — Nota Red.]). — 236.
- 68 E vorba de a VII-a Conferință națională a P. M. S. D. (b) din Rusia (Conferința din Aprilie) care s'a ținut între 24 și 29 Aprilie 1917. I. V. Stalin a făcut raportul asupra problemei naționale; proiectul de rezoluție la raport a fost întocmit de V. I. Lenin. (In ce privește rezoluțiile conferinței, vezi „Rezoluțiile și hotărârile congreselor, conferințelor P. C. (b) al U. R. S. S. și ale plenarelor C. C.”, partea I, 1941, pag. 225—239). — 243.
- 69 „Soșialisticeschii Vestnic” („Buletinul Socialist”) — organul menșevicilor-emigranți albi; a fost fondat de Martov în Februarie 1921; până în Martie 1933 a apărut la Berlin; din Mai 1933 până în Iunie 1940 la Paris, iar după aceea în America. „Soșialisticeschii Vestnic” este purtătorul de cuvânt al celor mai reacționare cercuri imperialiste. — 269.
- 70 Mișcarea basmacilor — mișcare naționalistă-contrarevoluționară din Asia centrală (Turchestan, Buhara, Horezm) din anii 1918—1924; s'a manifestat sub formă de banditism politic fățiș. În fruntea ei se aflau beii și imamii. Această mișcare urmărea să rupă republicile din Asia centrală de Rusia Sovietică și să restabilească dominația claselor exploatare. Mișcarea basmacilor a fost sprijinită în mod activ de imperialiștii englezi, care tindeau să transforme Asia centrală într-o colonie a lor. — 271.

- 71 Vezi V. I. Lenin: „Despre dreptul națiunilor la autodeterminare”; Opere, ed. a 3-a, vol. XVII, pag. 460 (vezi și V. I. Lenin, Opere alese în două volume, vol. I, partea a II-a, ed. P.M.R. 1949, pag. 327—328. — Nota Red.). — 278.
- 72 V. I. Lenin: „Revoluția socialistă și dreptul națiunilor la autodeterminare” (vezi Opere, ed. a 3-a, vol. XIX, pag. 41). — 281.
- 73 „Bednota” („Sărăcimea”) — cotidian, organ al C. C. al P. C. (b) al U. R. S. S.; a apărut din Martie 1918 până în Ianuarie 1931. — 295.
- 74 V. I. Lenin, Opere, ed. a 3-a, vol. IV, pag. 111—112, și ed. a 4-a, vol. 5, pag. 10—11. — 297.
- 75 A IV-a Consfătuire a C. C. al P. C. (b) din Rusia cu activiștii cu munci de răspundere din republicile și regiunile naționale, convocată din inițiativa lui I. V. Stalin, s'a ținut la Moscova între 9 și 12 Iunie 1923. La Consfătuire au participat, în afară de membrii și membrii supleanți ai C.C. al P.C. (b) din Rusia, 58 de reprezentanți ai republicilor și regiunilor naționale. Problema principală pe ordinea de zi a Consfătuirii a fost raportul lui I. V. Stalin: „Măsuri practice pentru traducerea în viață a rezoluției Congresului al XII-lea al partidului în problema națională”. Reprezentanții a 20 de organizații de partid din republicile și regiunile naționale au făcut rapoarte asupra situației din republicile și regiunile respective. Consfătuirea a luat deasemenea în discuție raportul Comisiei Centrale de Control asupra activității antipartinice, antisovietice a lui Sultan-Galiev. (Vezi rezoluțiile conferinței în „Rezoluțiile și hotărârile congreselor, conferințelor P. C. (b) al U. R. S. S. și ale plenarelor C. C.”, partea I, 1941, pag. 525—530.). — 303.
- 76 Proiectul de platformă în problema națională a fost redactat de I. V. Stalin la sfârșitul lunii Mai 1923, în legătură cu pregătirea celei de a IV-a Consfătuirii, și aprobat la 4 Iunie de Biroul Politic al C. C. al P. C. (b) din Rusia. Proiectul a fost adoptat de Consfătuire ca rezoluție la raportul lui I. V. Stalin „Măsuri practice pentru traducerea în viață a rezoluției Congresului al XII-lea al partidului în problema națională”. — 305.
- 77 Comisia plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia pentru elaborarea de propuneri practice cu privire la U.R.S.S. a fost creată în baza hotărârii plenarei C. C. al P. C. (b) din Rusia dela 24 Februarie 1923. Comisia a fost condusă de I. V. Stalin; din comisie făceau parte reprezentanți ai organizațiilor de

partid din toate republicile unionale. Comisia conducea lucrările de întocmire a proiectului de Constituție a U.R.S.S. — 340.

- 78 Comisia Prezidiului C. E. C. al U. R. S. S. pentru redactarea Constituției U. R. S. S. era alcătuită din 25 de reprezentanți ai republicilor unionale. I. V. Stalin făcea parte din comisie ca reprezentant al R. S. F. S. R. Ședințele plenare ale comisiei la care s'a discutat proiectul Constituției s'au ținut între 8 și 16 Iunie 1923. — 351.
- 79 I. V. Stalin citează scrisoarea lui K. Marx din 16 Aprilie 1856 adresată lui F. Engels, după cartea: K. Marx și F. Engels, „Scrisori“, Moscova 1922 (vezi K. Marx, F. Engels, Opere, vol. XXII, pag. 139). — 360.
- 80 Primul Congres general al muncitoarelor și țărancilor din Rusia s'a ținut la Moscova între 16 și 21 Noembrie 1918. La congres au participat 1.147 de delegați. La 19 Noembrie V. I. Lenin a ținut o cuvântare la congres. Congresul și-a exprimat dorința de a se crea pe lângă comitetele de partid organe speciale pentru munca în rândurile femeilor. După congres, în urma hotărîrii C. C. al P. C. (b) din Rusia, au fost create pe lângă comitetele de partid comisii pentru agitație și propagandă în rândurile femeilor, iar pe lângă C. C. al P. C. (b) din Rusia a fost creată o Comisie Centrală. — 365.
- 81 E vorba de o comisie creată în baza hotărîrii Biroului Politic și a plenarei C. C. al P. C. (b) din Rusia care s'a ținut între 23 și 25 Septembrie 1923. — 370.
- 82 Rezoluția despre munca de partid a fost adoptată la 5 Decembrie 1923 la ședința comună a Biroului Politic al C. C. al P. C. (b) din Rusia și a Prezidiului Comisiei Centrale de Control, și publicată în ziarul „Pravda“ nr. 278 din 7 Decembrie 1923. — 390.
- 83 E vorba de plenara comună a Comitetului Central al P. C. (b) din Rusia și a Comisiei Centrale de Control împreună cu reprezentanții a zece organizații de partid, care s'a ținut între 25 și 27 Octombrie 1923. (În ceea ce privește rezoluția plenarei, vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor P. C. (b) al U. R. S. S. și ale plenarelor C. C.“, partea I-a, 1941, pag. 531—532.). — 390.
- 84 E vorba de platforma anonimă lansată în ajunul Congresului al XII-lea al P. C. (b) din Rusia de un grup subversiv contrarevoluționar care se intitula „Gruparea muncitorească“.

(„Gruparea muncitorească” a fost înființată în 1923 la Moscova de Miasnicov și Cuznețov, care fuseseră excluși din partid. Cei ce făceau parte din această grupare erau în număr neînsemnat, și ea a fost lichidată în toamna anului 1923.). — 396.

- 85 I. V. Stalin se referă la „Raportul de activitate al C. C. al P. C. (b) din Rusia la Congresul al XII-lea al partidului”, care a fost publicat în revista „Izvestia C. C. al P. C. (b) din Rusia” nr. 4 (52) din Aprilie 1923. — 408.

- 86 „Comunist” — cotidian, organul Comitetului Central și al Comitetului din Bacu al Partidului Comunist (bolșevic) din Azerbaidjan; apare în limba azerbaidjană. Primul număr a fost editat ilegal la 29 August 1919 de către organizația bolșevică din Azerbaidjan. După apariția primului număr, ziarul a fost interzis de guvernul mussavatist. Odată cu instaurarea Puterii Sovietice în Azerbaidjan, ziarul și-a reluat apariția la 30 Aprilie 1920. Salutul lui I. V. Stalin a fost publicat în ziarul „Comunist” din 29 Decembrie 1923, în limba azerbaidjană, și în ziarele „Bachinschii Rabocii” („Muncitorul din Bacu”) din 30 Decembrie 1923 și „Zaria Vostoca” („Zorile Orientului”) din 3 Ianuarie 1924, în limba rusă. — 410.

CRONICĂ BIOGRAFICĂ

(1921—1923)

1921

- 1—2 Ianuarie I. V. Stalin conduce conferința comuniștilor, popoarelor tiurce din R.S.F.S.R.; rostește un discurs la deschiderea conferinței și face raportul asupra chestiunii organizatorice.
- 5 Ianuarie I. V. Stalin scrie articolul „Divergențele noastre”, care este publicat în nr. 12 al ziarului „Pravda” din 19 Ianuarie 1921.
- 14 Ianuarie I. V. Stalin face o expunere asupra momentului politic la meetingul dela teatrul Detașamentului 1 de Coastă (Petrograd).
- 17 Ianuarie I. V. Stalin ține o cuvântare la ședința lărgită a Comitetului din Moscova al P.C. (b) din Rusia în chestiunea rolului sindicatelor în producție, combătând tezele lui Troțchi și Buharin și susținând platforma leninistă, „platforma celor 10”.
- 18 Ianuarie I. V. Stalin ia cuvântul la ședința lărgită a Comitetului din Moscova al P.C. (b) din Rusia, combătând propunerea ca armata să fie organizată după sistemul milițiilor și sprijinind propunerea de a se mări și întări armata regulată.

- 19 Ianuarie** I. V. Stalin prezidează ședința Consiliului naționalităților de pe lângă Comisariatul Poporului pentru problemele naționalităților și este ales în comisia creată pentru a redacta proiectul legii Consiliului naționalităților.
- 5 Februarie** Tezele lui I. V. Stalin „Despre sarcinile imediate ale partidului în problema națională” sunt discutate la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia; în vederea redactării definitive a tezelor se creează o comisie, având în frunte pe V. I. Lenin și I. V. Stalin.
- 7 Februarie** I. V. Stalin și V. I. Lenin, împreună cu ceilalți membri ai comisiei, redactează tezele asupra problemei naționale pentru Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia.
- 10 Februarie** Tezele lui I. V. Stalin „Despre sarcinile imediate ale partidului în problema națională” se publică în nr. 29 al ziarului „Pravda”.
- 12 Februarie** I. V. Stalin se întreține cu reprezentanții Republicii Autonome Sovietice Socialiste Daghestane.
- 15 Februarie** I. V. Stalin telegrafiază lui G. C. Ordjonichidze la Bacu directivele C.C. al P.C. (b) din Rusia către Consiliul Militar Revoluționar al armatei a XI-a, cerând să fie informat zilnic asupra mersului evenimentelor din Caucaz.
- 16 Februarie** I. V. Stalin cere lui G. C. Ordjonichidze relații cu privire la situația din Georgia, Armenia și Azerbaidjan.
- 28 Februarie** I. V. Stalin scrie lui V. I. Lenin un bilet prin care arată că este necesar ca Batum-ul să fie apărat împotriva Turcilor.

- 3 Martie** I. V. Stalin transmite prin fir direct salutului și directivele lui V. I. Lenin către comuniștii georgieni.
- 5 Martie** La ședința Consiliului naționalităților de pe lângă Comisariatul Poporului pentru problema naționalităților, I. V. Stalin face un raport asupra rezultatelor lucrărilor comisiei pentru redactarea legii Consiliului naționalităților.
- 8—16 Martie** I. V. Stalin participă la lucrările Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia.
- 8 Martie** Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia îl alege pe I. V. Stalin în prezidiul congresului.
- 9 Martie** I. V. Stalin participă la tratativele Guvernului Sovietic cu delegația turcă.
- 10 Martie** La Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia, I. V. Stalin face raportul „Despre sarcinile imediate ale partidului în problema națională”.
- 13 Martie** V. I. Lenin îi scrie lui I. V. Stalin un bilet prin care cere ca delegații la Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia să fie trimiși pentru a reprimă rebeliunea din Kronstadt.
- 14 Martie** Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia îl alege pe I. V. Stalin membru în Comitetul Central al P. C. (b) din Rusia.
- 15 Martie** I. V. Stalin ia cuvântul la Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia, făcând o comunicare din partea comisiei de redactare a rezoluției în problema națională.
- 16 Martie** Plenara C.C. al P.C. (b) din Rusia l-a ales pe I. V. Stalin membru în Biroul Politic și

în Biroul Organizatoric al Comitetului Central al partidului.

Martie

I. V. Stalin îi trimite lui V. I. Lenin o scrisoare cu privire la planul de electrificare a Rusiei.

16 Aprilie

I. V. Stalin îi trimite lui V. I. Lenin observațiile sale asupra proiectului legii Direcției generale a combustibilului.

19 Aprilie

I. V. Stalin participă la ședința Consiliului Comisarilor Poporului și este ales în comisia de redactare a proiectului de lege cu privire la extinderea competenței Comitetului petrolifer al Azerbaidjanului.

22 Aprilie

I. V. Stalin trimite Prezidiului C.E.C. al Sovietelor din Rusia textul proiectului Comisariatului Poporului pentru problemele naționalităților cu privire la constituirea regiunii autonome Comi.

25 Aprilie

La ședința Consiliului naționalităților de pe lângă Comisariatul Poporului pentru problemele naționalităților, I. V. Stalin face un raport asupra modificărilor introduse de Prezidiul C.E.C. din Rusia în „Legea Consiliului naționalităților” și ia parte la debaterile cu privire la constituirea regiunii autonome Comi.

2 Mai

I. V. Stalin scrie articolul „Modul de a pune problema națională”, care a fost publicat în nr. 98 din 8 Mai 1921 al ziarului „Pravda”.

5 Mai

I. V. Stalin ia cuvântul la ședința colegiului Comisariatului Poporului pentru problemele naționalităților, făcând o comunicare cu pri-

vire la un proiect de decret conform căruia toate comisariatele poporului trebuie să ceară avizul Comisariatului Poporului pentru problemele naționalităților în ce privește proiectele de lege și deciziile referitoare la diferitele naționalități.

- 10 Mai** La ședința Consiliului Comisarilor Poporului, I. V. Stalin ia cuvântul în chestiunea inspecției muncitorești-țărănești în provincie.
- 16 Mai** I. V. Stalin prezidează ședința colegiului Comisariatului Poporului pentru problemele naționalităților. Colegiul ia hotărîrea de a convoca un congres al oamenilor muncii Iacuți pentru a discuta chestiunea constituirii regiunii autonome Iacute.
- 16—25 Mai** I. V. Stalin participă la lucrările comisiei C.C. al P.C. (b) din Rusia pentru pregătirea și organizarea celui de al IV-lea Congres general al sindicatelor din Rusia.
- 18 Mai** Din însărcinarea C.C. al P.C. (b) din Rusia, I. V. Stalin ia cuvântul la ședința fracțiunii comuniste a celui de al IV-lea Congres general al sindicatelor din Rusia, combătând proiectul de rezoluție propus de gruparea anarho-sindicalistă la raportul de activitate făcut la congres de prezidiul Consiliului Central al sindicatelor din Rusia.
- 19 Mai** I. V. Stalin participă la lucrările comisiei create de plenara C.C. al P.C. (b) din Rusia pentru cercetarea atitudinii antipartinice a lui Tomschi la cel de al IV-lea Congres general al sindicatelor din Rusia.

-
Sfârșitul lunii Mai	I. V. Stalin pleacă la Nalcic pentru a urma o cură.
12 Iunie	I. V. Stalin trimite salutul său Congresului al IV-lea al Sovietelor din districtul Cabardin.
17 Iunie	I. V. Stalin trimite o telegramă de salut primului Congres al femeilor din Republica Gorscaia.
Sfârșitul lunii Iunie	I. V. Stalin pleacă dela Nalcic la Tiflis pentru a participa la lucrările plenarei Biroului din Caucaz al C.C. al P.C. (b) din Rusia.
2—7 Iulie	I. V. Stalin participă la lucrările plenarei Biroului din Caucaz al C.C. al P.C. (b) din Rusia.
4 Iulie	V. I. Lenin întreabă telegrafic pe G. C. Ordjonichidze de ce a fost întrerupt concediul lui I. V. Stalin și cere să i se trimită avizul medicilor cu privire la sănătatea lui I. V. Stalin.
6 Iulie	La adunarea generală a organizației de partid din Tiflis, I. V. Stalin face raportul „Despre sarcinile imediate ale comunismului în Georgia și Transcaucazia”. Raportul a fost publicat în nr. 108 al ziarului „Pravda Gruzii” („Adevărul Georgiei”) din 13 Iulie 1921.
7, 8 și 14 Iulie	I. V. Stalin participă la lucrările plenarei C.C. al P.C. (b) din Georgia. La propunerea lui I. V. Stalin, plenara a examinat politica Partidului Comunist din Georgia în ce privește refacerea economiei naționale și consolidarea Puterii Sovietice.
25 Iulie	V. I. Lenin îl întreabă pe G. C. Ordjonichidze pe câte zile a fost întrerupt concediul

- lui I. V. Stalin și cere să i se comunice numele și adresa medicului care-l tratează pe I. V. Stalin.
- 8 August** I. V. Stalin părăsește Nalcicul, plecând la Moscova.
- 18 August** V. I. Lenin dă dispoziții Comisiei de Stat a Planificării să înlesnească lui I. V. Stalin cercetarea tuturor materialelor economice, în special în ce privește extracția aurului și industria petroliferă din Bacu.
- 22 August** C.C. al P.C. (b) din Rusia îi încredințează lui I. V. Stalin conducerea generală a muncii secției de agitație și propagandă a Comitetului Central al partidului.
- 28 August** Articolul lui I. V. Stalin „Partidul înainte și după luarea puterii” apare în nr. 190 al ziarului „Pravda”.
- 6—8 Septembrie** I. V. Stalin participă la lucrările comisiei C.C. al P.C. (b) din Rusia pentru îmbunătățirea activității aparatului central al transportului feroviar.
- 22 Septembrie** La ședința Prezidiului C.E.C al Sovietelor din Rusia I. V. Stalin este ales în comisia pentru împărțirea pământului între Cecenii și Cazacii din Republica Gorscaia.
- 27 Septembrie** I. V. Stalin primește din partea lui V. I. Lenin o scrisoare: „În jurul chestiunii sarcinilor Inspecției muncitorești-țărănești, înțelegerea și îndeplinirea lor”, și-i scrie lui V. I. Lenin: „Răspuns cu privire la inspecție”.

- 3 Noembrie** La şedinţa Prezidiului C.E.C. al Sovietelor din Rusia, I. V. Stalin este ales în comisia de pregătire a celui de al IX-lea Congres general al Sovietelor din Rusia.
- 5 Noembrie** Articolul lui I. V. Stalin „Revoluţia din Octombrie şi politica naţională a comuniştilor ruşi” apare în ziarul „Jizni Naţionalnostei” („Viaţa Naţionalităţilor”) nr. 24 (122).
- 13 Noembrie** I. V. Stalin ţine o conferinţă la clubul comitetului raional al partidului din Crasnaia Presnia „Despre strategia şi tactica politică a comuniştilor şi noua politică economică”.
- 17 Noembrie** I. V. Stalin participă la şedinţa Prezidiului C.E.C. al Sovietelor din Rusia la care s’a discutat chestiunea colectivelor agricole: comune, arteluri şi întovărăşiri pentru cultivarea în comun a pământului.
- 18 Noembrie** I. V. Stalin este numit de Comitetul Central al partidului redactor la „Vestnic aghitaţii i propagandî” („Buletin de agitaţie şi propagandă”), revistă a C.C. al P.C. (b) din Rusia.
- 28 Noembrie** I. V. Stalin primeşte dela V. I. Lenin proiectul propunerii lui cu privire la constituirea federaţiei republicilor transcaucaziene şi-i comunică în scris observaţiile sale la acest proiect, propunând un amendament. V. I. Lenin acceptă amendamentul propus de I. V. Stalin.
- 29 Noembrie** Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia adoptă rezoluţia propusă de V. I. Lenin şi I. V. Stalin cu privire la federalizarea republicilor transcaucaziene.

- 18 Decembrie** În nr. 286 al ziarului „Pravda” apare articolul „Perspective” de I. V. Stalin.
- 20 Decembrie** I. V. Stalin împreună cu alți membri ai Consiliului Comisarilor Poporului semnează proiectul deciziei Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la planul de electrificare a R.S.F.S.R.
- 23 Decembrie** Cel de al IX-lea Congres general al Sovietelor din Rusia îl alege pe I. V. Stalin în prezidiu.
- 28 Decembrie** Cel de al IX-lea Congres general al Sovietelor din Rusia îl alege pe I. V. Stalin membru în C.E.C. al Sovietelor din Rusia.
- 29 Decembrie** C.E.C. al Sovietelor din Rusia în prima sesiune a celei de a IX-a legislaturi îl alege pe I. V. Stalin membru în Prezidiul C.E.C. al Sovietelor din Rusia și îl numește Comisar al Poporului pentru problemele naționalităților și Comisar al Poporului pentru Inspecția muncitorească-țăărănească.
- Decembrie** I. V. Stalin participă la lucrările comisiei C.C. al P.C. (b) din Rusia pentru munca la țară.

1922

- 9 Ianuarie** I. V. Stalin prezidează ședința colegiului Comisariatului Poporului pentru problemele naționalităților și ia cuvântul în chestiunea constituirii regiunii Caraciaevo-Cercheză.
- 14 Ianuarie** I. V. Stalin îi trimite lui V. M. Molotov proiectul circularei Comitetului Central al P.C. (b) din Rusia către Partidul Comunist din Turchestan.

- 16 Ianuarie** I. V. Stalin propune la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia să se convoace o conferință a președinților comitetelor executive centrale din republicile independente pentru a discuta chestiunea reprezentanței unice la conferința dela Genova.
- 21 Ianuarie** I. V. Stalin prezidează ședința colegiului Comisariatului Poporului pentru Inspecția muncitorească-țăărănească, luând cuvântul în chestiunea revizuirii bugetului pe anul 1922.
- 27 Ianuarie** I. V. Stalin participă la o ședință a C.E.C. al Sovietelor din Rusia întrunit în sesiunea a doua extraordinară a celei de a IX-a legislaturi, ședință la care s'a discutat chestiunea trimiterii unei delegații la conferința dela Genova.
- 28 Ianuarie** I. V. Stalin ia cuvântul la ședința de constituire a „Asociației vechilor bolșevici” în chestiunea statutului asociației.
- I. V. Stalin prezidează ședința colegiului Comisariatului Poporului pentru Inspecția muncitorească-țăărănească și ia cuvântul în chestiunea întocmirii instrucțiilor în legătură cu decizia privitoare la împuterniciții regionali ai Comisariatului Poporului pentru Inspecția muncitorească-țăărănească.
- 14 Februarie** I. V. Stalin și A. D. Tjurupa primesc un grup de profesori, reprezentanți ai școlilor tehnice superioare.
- 22 Februarie** I. V. Stalin scrie comuniștilor georgieni despre necesitatea de a se lua măsuri practice pentru aducerea la îndeplinire a indicațiilor

date de V. I. Lenin cu privire la întărirea Armatei Roșii Georgiene.

- 28 Februarie** I. V. Stalin primește un bilet din partea lui V. I. Lenin cu privire la pregătirea de către Comisariatul Poporului pentru Inspecția muncitorească-țăărănească a unui proiect care să institue controlul inspecției muncitorești-țăărănești asupra societăților și întreprinderilor particulare.
- 21 Martie** I. V. Stalin primește dela V. I. Lenin o scrisoare prin care Lenin cere ca funcționarii Comisariatului Poporului pentru Inspecția muncitorească-țăărănească să dea ajutor aparatului Consiliului Comisarilor Poporului în ceea ce privește controlul aplicării hotărîrilor.
- 27 Martie —
2 Aprilie** I. V. Stalin participă la lucrările Congresului al XI-lea al P.C. (b) din Rusia.
- 27 Martie** Congresul al XI-lea al P.C. (b) din Rusia îl alege pe I. V. Stalin în prezidiul congresului.
- 28 Martie** La congresul al XI-lea al P.C. (b) din Rusia, I. V. Stalin este ales în comisia pentru cercetarea cazului celor 22 (un grup din fosta „oposiție muncitorească”).
- 29—30 Martie** I. V. Stalin participă la lucrările comisiei Congresului al XI-lea al P.C. (b) din Rusia pentru cercetarea cazului celor 22 (un grup din fosta „oposiție muncitorească”).
- 31 Martie** Congresul al XI-lea al P.C. (b) din Rusia îl alege pe I. V. Stalin în comisia pentru redactarea definitivă a rezoluției asupra politicii financiare a partidului.

- 2 Aprilie** Congresul al XI-lea al P.C. (b) din Rusia îl alege pe I. V. Stalin membru al Comitetului Central al partidului.
- 3 Aprilie** În urma propunerii lui V. I. Lenin, plenara C.C. al P.C. (b) din Rusia îl alege pe I. V. Stalin secretar general al Comitetului Central al partidului.
- 28 Aprilie** I. V. Stalin îi trimite lui V. I. Lenin o scrisoare cu privire la schimbarea sistemului de aprovizionare a țăranilor cu semințe.
- 4 Mai** I. V. Stalin scrie articolul „La a zecea aniversare a «Pravdei» (Amintiri)”, publicat în nr. 98 din 5 Mai 1922 al ziarului „Pravda”.
- 5 Mai** În nr. 98 al ziarului „Pravda” se publică salutul lui I. V. Stalin adresat „Pravdei” cu prilejul celei de a zecea aniversări.
- 12—17 Mai** I. V. Stalin participă la lucrările comisiei C.C. al P.C. (b) din Rusia pentru întocmirea regulilor cu privire la raporturile dintre organele centrale ale R.S.S. Ucrainene și cele ale R.S.F.S.R.
- 19 Mai** În nr. 110 al ziarului „Pravda” apare scrisoarea C.C. al P.C. (b) din Rusia către Comitetul Executiv al Internaționalei Comuniste referitoare la tactica frontului unic, scrisoare semnată de I. V. Stalin.
- 7 Iunie** I. V. Stalin participă la ședința plenarei a II-a lărgite a Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste.

- 15 Iunie** In revista „Jizni Naționalnostei“ nr. 12 (147) apare scrisoarea C.C. al P.C. (b) din Rusia către comuniștii din Republica Chirghiză, scrisoare semnată de I. V. Stalin.
- 9 Iulie** In nr. 151 al ziarului „Pravda“ apare scrisoarea C.C. al P.C. (b) din Rusia către toate comitetele guberniale și regionale, birourile naționale și regionale ale C.C. cu privire la desfășurarea campaniei pentru strângerea impozitului în natură, scrisoare semnată de I. V. Stalin.
- 13 Iulie** I. V. Stalin îl vizitează pe V. I. Lenin la Gorchi.
- 14 Iulie** I. V. Stalin îl informează telegrafic pe G. C. Ordjonichidze asupra stării sănătății lui V. I. Lenin.
- 3 August** I. V. Stalin prezidează ședința comisiei organizatorice a plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia pentru Conferința a XII-a a partidului.
- 4—7 August** I. V. Stalin participă la lucrările celei de a XII-a Conferințe generale a P.C. (b) din Rusia.
- 4 August** I. V. Stalin este ales în prezidiul Conferinței a XII-a a P.C. (b) din Rusia.
- 5 August** V. I. Lenin îl chlamă pe I. V. Stalin la Gorchi, însărcinându-l să transmită salutul său celei de a XII-a Conferințe generale a partidului. I. V. Stalin transmite la ședința de seară a conferinței salutul lui V. I. Lenin.
- 11 August** Comitetul Central al partidului creează o comisie în frunte cu I. V. Stalin care să refere

- plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia asupra chestiunii raporturilor dintre R.S.F.S.R., R.S.S. Ucrainiană, R.S.S. Belorusă și Federația Transcaucaziană.
- 15 Septembrie** I. V. Stalin scrie însemnări în legătură cu vizita pe care i-a făcut-o lui V. I. Lenin la Gorchi.
- 23—24 Septembrie** I. V. Stalin participă la lucrările comisiei C.C. al P.C. (b) din Rusia pentru studierea chestiunii raporturilor dintre R.S.F.S.R., R.S.S. Ucrainiană, R.S.S. Belorusă și Federația Transcaucaziană.
- 27 Septembrie** I. V. Stalin are o convorbire cu V. I. Lenin cu privire la unirea republicilor sovietice într'un stat unional.
- 6 Octombrie** I. V. Stalin prezintă la plenara C.C. al P.C. (b) din Rusia raportul asupra relațiilor dintre R.S.F.S.R., R.S.S. Ucrainiană, R.S.S. Belorusă și Federația Transcaucaziană. Plenara numește o comisie în frunte cu I. V. Stalin pentru a conduce lucrările de pregătire a unirii republicilor sovietice într'un singur stat unional.
- 16 Octombrie** I. V. Stalin comunică Comitetului Central al Partidului Comunist din Georgia hotărârea luată de plenara C.C. al P.C. (b) din Rusia în sensul menținerii Federației Transcaucaziene și a unirii ei cu R.S.F.S.R., cu Republicile Ucrainiană și Belorusă într'o Uniune a Republicilor Sovietice Socialiste.
- 30 Octombrie** Comitetul Central al partidului îl alege pe I. V. Stalin delegat la Congresul al IV-lea al Internaționalei Comuniste.

- 5 Noembrie** In nr. 251 al ziarului „Petrogradscaia Pravda” („Adevărul Petrogradului”) se publică salutul adresat de I. V. Stalin Petrogradului cu prilejul celei de a cincea aniversări a Revoluției din Octombrie.
- 18 Noembrie** In nr. 261 al ziarului „Pravda” se publică convorbirea lui I. V. Stalin cu un corespondent al ziarului „Pravda” cu privire la chestiunea unirii republicilor naționale independente.
- 21—28 Noembrie** Comisia plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia elaborează sub conducerea lui I. V. Stalin „Punctele fundamentale ale Constituției Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste”.
- 30 Noembrie** I. V. Stalin prezintă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia raportul asupra Uniunii Republicilor. În urma raportului lui I. V. Stalin, Biroul Politic a adoptat „Punctele fundamentale ale Constituției Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste”.
- 5 Decembrie** La ședința comisiei plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia, I. V. Stalin este ales în subcomisia pentru redactarea textului Constituției Uniunii Republicilor și a Declarației.
- Între 5 și 16 Decembrie** I. V. Stalin scrie proiectul „Declarației cu privire la constituirea Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste”.
- 16 Decembrie** Comisia plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia, prezidată de I. V. Stalin, adoptă proiectul Acordului de constituire a U.R.S.S. și proiectul Declarației prezentat de I. V. Stalin.

- 18 Decembrie** I. V. Stalin prezintă la plenara C.C. al P.C. (b) din Rusia raportul cu privire la proiectul Acordului de unire a republicilor sovietice. Plenara institue o comisie în frunte cu I. V. Stalin pentru a pregăti primul Congres al Sovietelor din U.R.S.S.
- 20 Decembrie** I. V. Stalin conduce ședința comisiei de pregătire a primului Congres al Sovietelor din U.R.S.S.
- 23—27 Decembrie** I. V. Stalin participă la lucrările celui de al X-lea Congres general al Sovietelor din Rusia.
- 23 Decembrie** Al X-lea Congres general al Sovietelor din Rusia îl alege pe I. V. Stalin în prezidiu.
- 26 Decembrie** I. V. Stalin prezintă la cel de al X-lea Congres general al Sovietelor din Rusia raportul asupra unirii republicilor sovietice.
- La ședința fracțiunii comuniste a celui de al X-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, I. V. Stalin ia cuvântul în chestiunea Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste.
- 27 Decembrie** Cel de al X-lea Congres general al Sovietelor din Rusia îl alege pe I. V. Stalin membru în C.E.C. al Sovietelor din Rusia și delegat din partea R.S.F.S.R. la primul Congres al Sovietelor din U.R.S.S.
- 28 Decembrie** C.E.C. al Sovietelor din Rusia, întrunit în prima sesiune a celei de a X-a legislaturi, îl alege pe I. V. Stalin membru în Prezidiul C.E.C. al Sovietelor din Rusia și-l numește Comisar al Poporului pentru problemele naționalităților.

- 29 Decembrie** I. V. Stalin ia cuvântul la conferința delegațiilor cu depline puteri ale R.S.F.S.R., R.S.S. Ucrainene, R.S.F.S. Transcaucaziene și R.S.S. Beloruse, făcând o comunicare asupra modului în care se vor desfășura lucrările primului Congres al Sovietelor din U.R.S.S. Conferința îl însărcinează pe I. V. Stalin să facă la congres raportul asupra constituirii Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste.
- 30 Decembrie** Primul Congres al Sovietelor din Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste îl alege pe I. V. Stalin în prezidiul congresului.
- 30 Decembrie** I. V. Stalin prezintă la primul Congres al Sovietelor din Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste raportul asupra constituirii Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste. Congresul îl alege pe I. V. Stalin membru în C.E.C. al Sovietelor din U.R.S.S.
- I. V. Stalin ia cuvântul la ședința C.E.C. al Sovietelor din U.R.S.S., întrunit în prima sesiune a legislaturii I-a, și este ales în Prezidiul C.E.C. al Sovietelor.
- 31 Decembrie** În nr. 1 al ziarului „Izvestia” se publică urările lui I. V. Stalin pentru anul 1923.

1923

- 2 Ianuarie** I. V. Stalin participă la ședința Comisiei Comisariatului Poporului pentru problemele naționalităților, la care se discută chestiunea constituirii Republicii Autonome Sovietice Socialiste Burlato-Mongole.
- 10 Ianuarie** Prezidiul C.E.C al Sovietelor din U.R.S.S. îl alege pe I. V. Stalin în comisia pentru întoc-

mirea proiectului de organizare a comisariatelor poporului U.R.S.S.

- 23 Ianuarie** I. V. Stalin ține conferința „Despre strategia și tactica partidului” la Universitatea comunistă „I. M. Sverdlov”.
- 4 Februarie** I. V. Stalin propune Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia să se creeze, în cadrul C.E.C. al Sovietelor din U.R.S.S., o a doua Cameră, organ care să reprezinte interesele tuturor popoarelor din U.R.S.S.
- 21—24 Februarie** I. V. Stalin participă la lucrările plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia.
- 21 Februarie** Plenara C.C. al P.C. (b) din Rusia discută proiectul tezelor lui I. V. Stalin asupra problemei naționale pentru Congresul al XII-lea al partidului. Se creează o comisie în frunte cu I. V. Stalin pentru redactarea definitivă a tezelor.
- Plenara C.C. al P.C. (b) din Rusia îl alege pe I. V. Stalin în comisia pentru redactarea definitivă a tezelor C.C. al P.C. (b) din Rusia în legătură cu chestiunea organizatorică pentru Congresul al XII-lea al partidului.
- 24 Februarie** Plenara C.C. al P.C. (b) din Rusia institue o comisie sub președinția lui I. V. Stalin pentru conducerea lucrărilor de redactare a proiectului Constituției U.R.S.S.
- 11—12 Martie** Din însărcinarea Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, I. V. Stalin informează telegrafic toate comitetele guberniale, regionale, toate comitetele centrale ale partidelor

comuniste naționale și membrii C.C. despre starea sănătății lui V. I. Lenin.

14 Martie

În nr. 56 al ziarului „Pravda” închinat celei de a 25-a aniversări a P.C. (b) din Rusia, apare articolul lui I. V. Stalin „În jurul problemei strategiei și tacticii comuniștilor ruși”.

22 Martie

La ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, I. V. Stalin prezintă tezele asupra problemei naționale pentru Congresul al XII-lea al partidului. Biroul Politic ia hotărârea să publice aceste teze, ca fiind aprobate de C.C. al P.C. (b) din Rusia.

24 Martie

În nr. 65 al ziarului „Pravda” se publică tezele lui I. V. Stalin „Momente naționale în munca de partid și în construirea statului”.

3 Aprilie

A X-a conferință de partid a guberniei Moscova îl alege pe I. V. Stalin delegat la Congresul al XII-lea al P.C. (b) din Rusia.

17—25 Aprilie

I. V. Stalin participă la lucrările Congresului al XII-lea al P.C. (b) din Rusia.

17 Aprilie

Congresul al XII-lea al P.C. (b) din Rusia îl alege pe I. V. Stalin în prezidiul congresului.

I. V. Stalin prezintă la Congresul al XII-lea al P.C. (b) din Rusia raportul organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia.

19 Aprilie

I. V. Stalin rostește la Congresul al XII-lea al P.C. (b) din Rusia cuvântul de încheiere la raportul organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia.

- 23 Aprilie** I. V. Stalin prezintă la Congresul al XII-lea al P.C. (b) din Rusia raportul „Despre momente naționale în munca de partid și în construirea statului”.
- 24 Aprilie** Congresul al XII-lea al P.C. (b) din Rusia îl alege pe I. V. Stalin membru în Comitetul Central al partidului.
- 25 Aprilie** I. V. Stalin conduce lucrările secțiunii naționale a Congresului al XII-lea al P.C. (b) din Rusia, luând cuvântul în chestiunile referitoare la Constituția U.R.S.S.
- I. V. Stalin rostește la Congresul al XII-lea al P.C. (b) din Rusia cuvântul de încheiere la raportul „Despre momente naționale în munca de partid și în construirea statului”.
- 26 Aprilie** Plenara C.C. al P.C. (b) din Rusia îl alege pe I. V. Stalin membru în Biroul Politic și în Biroul Organizatoric, reprezentant în Comisia Centrală de Control și-l numește secretar general al Comitetului Central al partidului.
- 6 Mai** În nr. 99 al ziarului „Pravda” apare articolul lui I. V. Stalin „Presa ca organizator colectiv”.
- 10 Mai** În nr. 102 al ziarului „Pravda” apare articolul lui I. V. Stalin „Cu cât te afunzi în pădure...”.
- 24 Mai** Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia îl alege pe I. V. Stalin membru al comisiei lărgite a Prezidiului C.E.C. al Sovietelor din U.R.S.S. pentru redactarea Constituției U.R.S.S., ca reprezentant al R.S.F.S.R.

- Mai-Iunie** I. V. Stalin participă la lucrările comisiei lărgite a Prezidiului C.E.C. al Sovietelor din U.R.S.S. pentru redactarea Constituției.
- 4 Iunie** I. V. Stalin ia cuvântul la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, făcând o comunicare cu privire la pregătirea celei de a IV-a consfătuiri a C.C. al P.C. (b) din Rusia cu cadrele de răspundere din republicile și regiunile naționale. Biroul Politic aprobă proiectul de platformă asupra problemei naționale, propus de I. V. Stalin.
- 9—12 Iunie** I. V. Stalin conduce lucrările celei de a IV-a consfătuiri a C.C. al P.C. (b) din Rusia cu cadrele de răspundere din republicile și regiunile naționale.
- 10 Iunie** La a IV-a consfătuire a C.C. al P.C. (b) din Rusia cu cadrele de răspundere din republicile și regiunile naționale, I. V. Stalin ține o cuvântare cu privire la cei de dreapta și cei „de stânga” din republicile și regiunile naționale și face un raport asupra măsurilor practice pentru traducerea în viață a rezoluției Congresului al XII-lea al P.C. (b) din Rusia în problema națională.
- 12 Iunie** I. V. Stalin rostește, la a IV-a consfătuire a C.C. al P.C. (b) din Rusia cu cadrele de răspundere din republicile și regiunile naționale, cuvântul de încheiere la raport.
- 14 Iunie** I. V. Stalin ia cuvântul în chestiunea cetățeniei unionale unice la ședința comisiei lărgite a Prezidiului C.E.C. al Sovietelor din U.R.S.S. pentru redactarea Constituției.

- 22—23 Iunie** I. V. Stalin participă la lucrările plenarei Comisiei Centrale de Control a P.C. (b) din Rusia.
- 26 Iunie** I. V. Stalin prezintă la plenara C.C. al P.C. (b) din Rusia raportul asupra Constituției U.R.S.S.
- 8 Iulie** În nr. 151 al ziarului „Pravda” se publică apelul C.C. al P.C. (b) din Rusia, semnat de I. V. Stalin, de a se preda Institutului „V. I. Lenin”, care era în curs de organizare la Moscova, toate notele, scrisorile, însemnările și alte documente scrise de V. I. Lenin.
- 14 Iulie** În nr. 156 al ziarului „Pravda” se publică apelul „Către toate popoarele și guvernele lumii”, scris în legătură cu adoptarea Constituției U.R.S.S. de către C.E.C. al Sovietelor și semnat de I. V. Stalin și ceilalți membri ai Prezidiului C.E.C. al Sovietelor.
- 23—25 Septembrie** I. V. Stalin conduce lucrările plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia.
- 25—27 Octombrie** I. V. Stalin conduce lucrările plenarei comune a Comitetului Central și a Comisiei Centrale de Control al P.C. (b) din Rusia, cu participarea reprezentanților a zece organizații de partid.
- 7 Noiembrie** În nr. 253 al ziarului „Pravda” apare articolul lui I. V. Stalin „Revoluția din Octombrie și problema păturilor mijlocii”.
- 10 Noiembrie** I. V. Stalin scrie articolul „La a cincea aniversare a primului Congres al muncitoarelor și țărancilor”, care apare în nr. 11 din Noiembrie 1923 al revistei „Communistca”.

- 17 Noembrie** I. V. Stalin rostește un discurs la ședința solemnă dela Academia militară, închinată celei de a patra aniversări a Armatei de Cavalerie.
- 2 Decembrie** I. V. Stalin face raportul „Despre sarcinile partidului” la ședința lărgită a comitetului rațional din Crasnaia Presnia al P.C. (b) din Rusia.
- Până la
5 Decembrie** I. V. Stalin participă la lucrările subcomisiei C.C. al P.C. (b) din Rusia pentru redactarea proiectului de rezoluție asupra muncii de partid. Rezoluția este adoptată la ședința comună din 5 Decembrie a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia și a Prezidiului Comisiei Centrale de Control și se publică în nr. 278 din 7 Decembrie al ziarului „Pravda”.
- 15 Decembrie** În nr. 285 al ziarului „Pravda” apare articolul lui I. V. Stalin „Despre discuție, despre Rafail, despre articolele lui Preobrajenschi și Saprionov și despre scrisoarea lui Troțchi”, precum și apelul C.C. al P.C. (b) din Rusia, semnat de I. V. Stalin, către toate organizațiile P.C. (b) din Rusia, în legătură cu discuția asupra situației interne din partid.
- 28 Decembrie** În nr. 294 al ziarului „Pravda” apare articolul lui I. V. Stalin „O remarcă necesară (despre Rafail)”.

CUPRINSUL

	Pag.
<i>Prefață</i>	V
1921	
DISCOURS ROSTIT LA DESCHIDEREA CONFERINTEI COMUNISTILOR POPOARELOR TIUROC DIN R.S.F.S.R. 1 <i>ianuarie 1921</i> (<i>Extras din procesul-verbal</i>).	1
DIVERGENTELE NOASTRE.	4—15
I. Două metode de apropiere de masele muncitoare	5
II. Democratism conștient și „democratism” forțat	8
DESPRE SARCINILE IMEDIATE ALE PARTIDULUI ÎN PROBLEMA NAȚIONALĂ. <i>Teze pentru Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia, aprobate de C.C. al partidului</i>	16—30
I. Orânduirea capitalistă și asuprirea națională .	16
II. Orânduirea sovietică și libertatea națională . . .	20
III. Sarcinile imediate ale P.C. din Rusia	24
CONGRESUL AL X-LEA AL P.C. (b) DIN RUSIA. 8-16 <i>Martie 1921</i>	31—49
1. Raport despre sarcinile imediate ale partidului în problema națională. 10 <i>Martie</i>	33
2. Cuvânt de încheiere. 10 <i>Martie</i>	45
SCRISOARE CĂTRE V. I. LENIN	50
MODUL DE A PUNE PROBLEMA NAȚIONALĂ	53
SALUT PRIMULUI CONGRES AL FEMEILOR DIN REPUBLICA GORSCAIA	62
DESPRE STRATEGIA ȘI TACTICA POLITICĂ A COMUNISTILOR RUȘI. <i>Schiță de plan pentru o broșură</i>	64—90
I. Definirea termenilor și obiectul cercetării. . .	64
II. Coteșurile istorice din dezvoltarea Rusiei . . .	69
III. Probleme	75
DESPRE SARCINILE IMEDIATE ALE COMUNISMULUI ÎN GEORGIA ȘI TRANSCAUCAZIA. <i>Raport prezentat la adunarea generală a organizație din Tiflis a Partidului Comunist din Georgia, 6 Iulie 1921</i>	91

PARTIDUL ÎNAINTE ȘI DUPĂ LUAREA PUTERII	104
REVOLUȚIA DIN OCTOMBRIE ȘI POLITICA NAȚIONALĂ A COMUNISTILOR RUȘI.	117
PERSPECTIVE	121

1922

ZIARULUI „PRAVDA”	133
LA A ZECEA ANIVERSARE A „PRAVDEI”. (<i>Amintiri</i>).	134—139
1. Evenimentele dela Lena.	134
2. Fondarea „Pravdei”	135
3. Importanța „Pravdei” din punct de vedere organizatoric.	137
TOVARĂȘUL LENIN ÎN CONCEDIU DE ODIHNĂ. ÎNSEMĂNĂRI	140
SALUT PETROGRADULUI. SOVIETULUI DE DEPUTAȚI	144
PROBLEMA UNIRII REPUBLICILOR NAȚIONALE INDEPENDENTE. <i>Convorbire cu un corespondent al ziarului „Pravda”</i>	145
DESPRE UNIREA REPUBLICILOR SOVIETICE. <i>Raport prezentat la Congresul al X-lea al Sovietelor din Rusia. 26 Decembrie 1922</i>	152
DESPRE CONSTITUIREA UNIUNII REPUBLICILOR SOVIETICE SOCIALISTE. <i>Raport prezentat la primul Congres al Sovietelor din U.R.S.S. 30 Decembrie 1922</i>	164

1923

ÎN JURUL PROBLEMEI STRATEGIEI ȘI TACTICII COMUNISTILOR RUȘI	168—188
I. Noțiuni preliminare	168—181
1. Cele două laturi ale mișcării muncitorești.	168
2. Teoria marxistă și programul marxist	170
3. Strategia	171
4. Tactica	174
5. Formele de luptă	176
6. Formele de organizare	178
7. Lozincă. Directiva	179
II. Planul strategic	181—188
1. Cotiturile istorice. Planurile strategice	181
2. Prima cotitură istorică și orientarea spre revoluție burghezo-democratică în Rusia	182
3. A doua cotitură istorică și orientarea spre dictatura proletariatului în Rusia	184
4. A treia cotitură istorică și orientarea spre revoluția proletară în Europa	186

MOMENTE NAȚIONALE ÎN MUNCA DE PARTID ȘI ÎN CONSTRUIREA STATULUI. Teze prezentate la Congresul al XII-lea al P.C.	
(b) din Rusia, aprobate de C.C. al partidului	189—201
I.	189
II.	199
CONGRESUL AL XII-LEA AL P.C. (b) DIN RUSIA. 17-25 Aprilie 1923	
1. Raportul organizatoric al Comitetului Central al P.C. (b) din Rusia. 17 Aprilie.	203—292
2. Cuvânt de încheiere la raportul organizatoric al C. C. 19 Aprilie	205
3. Raport asupra momentelor naționale în munca de partid și în construirea statului. 23 Aprilie.	233
4. Cuvânt de încheiere la raportul asupra momentelor naționale în munca de partid și în construirea statului. 25 Aprilie	247
5. Răspuns la amendamentele propuse la rezoluție. 25 Aprilie	276
6. Complectare la raportul comisiei pentru problema națională. 25 Aprilie	288
PRESA CA ORGANIZATOR COLECTIV	291
CU CÂT TE AFUNZI ÎN PĂDURE...	293
A IV-A CONSĂȚUIRE A C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU CADRELE DE RĂSPUNDERE DIN REPUBLICILE ȘI REGIUNILE NAȚIONALE. 9—12 Iunie 1923	
1. Proiect de platformă în problema națională pentru a IV-a Consfătuire, aprobat de Biroul Politic al C. C.	303—357
Linia generală a muncii de partid în problema națională.	305—313
Probleme în legătură cu instituirea unei a doua Camere a C.E.C. al Uniunii și cu organizarea Comisariatelor Poporului ale Uniunii Republicilor	305
Măsuri pentru atragerea elementelor muncitoare din rândurile populației băștinase în munca de partid și în construcția sovietică	306
Măsuri pentru ridicarea stării culturale a populației băștinase	309
Construcția economică în republicile și regiunile naționale din punctul de vedere al particularităților naționale de trai	310
Despre măsurile practice pentru organizarea de unități militare naționale	311
Organizarea muncii educative de partid.	—
Seleționarea de activiști de partid și de activiști pentru aparatul sovietic din punctul de vedere al traducerii în fapt a rezoluției Congresului al XII-lea în problema națională	312
2. Despre cei de dreapta și „cei de stânga” din regiunile și republicile naționale. Cuvântare în legătură	313

<i>cu primul punct din ordinea de zi a Consfătuirii:</i> <i>„Cazul Sullan-Galiev”. 10 Iunie</i>	<i>314</i>
3. Măsuri practice pentru traducerea în viață a rezoluției Congresului al XII-lea al partidului în problema națională. <i>Raport la al doilea punct al ordinei de zi. 10 Iunie</i>	<i>327</i>
4. Cuvânt de încheiere. <i>12 Iunie</i>	<i>342</i>
5. Răspuns la cuvântări. <i>12 Iunie</i>	<i>356</i>
REVOLUȚIA DIN OCTOMBRIE ȘI PROBLEMA PĂTURILOR MIJLOCII	358
LA A CINCIEA ANIVERSARE A PRIMULUI CONGRES AL MUNCITORELOR ȘI ȚĂRANCELOR	365
DISCURS ROSTIT LA ȘEDINȚA SOLEMNĂ A ACADEMIEI MILITARE. <i>17 Noiembrie 1923 (Scurtă dare de seamă apărută în presă)</i>	368
DESPRE SARCINILE PARTIDULUI. <i>Raport la adunarea lărgită a comitetului rațional din Crasnaia Presnia al P.C. (b) din Rusia cu organizatorii de grupe, cu membrii clubului de discuții și cu birourile celulelor. 2 Decembrie 1923 .</i>	<i>370—387</i>
Discuția este un semn al forței partidului.	370
Cauzele discuției	372
Lipsurile vieții interne de partid	373
Cauzele lipsurilor	376
Cum să înlăturăm lipsurile vieții interne de partid?	379
DESPRE DISCUȚIE, DESPRE RAFAIL, DESPRE ARTICOLELE LUI PREOBRAJENSKI ȘI SAPRONOV ȘI DESPRE SCRISOAREA LUI TROȚKI	388—405
Despre discuție	388
Despre Rafail	391
Despre articolul lui Preobrajenski	395
Despre articolul lui Sapronov	398
Despre scrisoarea lui Troțki	401
O REMARCĂ NECESARĂ. (<i>Despre Rafail</i>)	406
SALUT ZIARULUI „COMUNIST”	410
A n e x e	411—418
Aneza nr. 1. Declarație cu privire la constituirea Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste	411
Aneza nr. 2. Acordul de constituire a Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste	413
Adnotări	419
Cronică biografică (1921—1923)	438

